

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

อเมริกาอันใหม่..
ผสมสีหรือผสมขาว?

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

รายเดือน

เจ้าของ : นายป๋วย อึ๊งภากรณ์
 แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
 คณะที่ปรึกษา : นายพันศักดิ์ วิญญูวัฒน์
 นายรังสรรค์ หนะพรพันธุ์
 นายสุตภณณ์ ศิวรักษ์
 บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี

สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคม
 สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ถนนพญาไท
 กรุงเทพฯ ซอย ๒ พระนคร โทร. ๕๑๖๒๒

กองบรรณาธิการ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์"

รายเดือน

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี	บรรณาธิการ
	และเลขานุการ
นายชวลิต ปัญญาลักษณ์	ผู้จัดการ
นายวีระวัติ วงศ์พัวพันธ์	ผู้ช่วยฝ่ายบรรณาธิการ
นายสันติ เล็กสุขุม	ผู้ช่วยฝ่ายศิลป์
นายพิภพ ธงไชย	ผู้ช่วยฝ่ายเลขานุการ
นายสมพล เมณาคม	เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
นายสวัสดิ์ เอ็มกิ้ง	เจ้าหน้าที่ฝ่ายจำหน่าย

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับ ถั่งห่าขี้เก๋อ ฉาน กามารมณกับสังคมไทย

“ความใคร่และสิ่งทำให้เกิดความใคร่เรียกว่ากาม และความใคร่ ในที่นี้ก็มีเฉพาะความรู้สึกในเรื่อง พรรคนั้น เพียงอย่างเดียว ดังที่เข้าใจกันเป็นส่วนมาก หากครอบคลุมถึง ความใคร่ ความพอใจ ความสนุกเพลิดเพลินต่างๆ ที่เกิดขึ้นผ่านประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ยกตัวอย่างเช่น นาย ก. นั่งรถเมย์กลับบ้านหลังเลิกงาน เห็นนางสาว ข. ขึ้นมานั่งใกล้ๆ พอใจในความสวยของเธอ นึกกามระหว่างทาง ได้พูดคุยกับเธอสองสามคำ ได้ยินเสียงไพเราะอ่อนหวานของเธอ รู้สึกมีความสุขใจอย่างประหลาด นึกกาม กลิ่นน้ำหอมที่เธอใส่พัดโชยมาแตะจมูก รู้สึกชื่นใจ นึกกาม บังเอิญรถเบรคกระทันหัน เธอเอียงมาถูกตัว ได้สัมผัสเนื้อนุ่มๆ รู้สึกชอบใจ นึกกาม ลงจากรถกลับบ้านถึงบ้าน คิดค้นก่อนคั้นนมมือก่ายหน้าผาก นึกวาดมโนภาพถึงโบหน้าที่ได้เห็น เสียงที่ได้ยิน กลิ่นน้ำหอมที่ได้สัมผัสสัมผัสทางกายที่ได้ถูกต้อง ครั้นออกครมใจอยู่คนเดียว นึกกาม —”

จาก พระสังขกับกามารมณ ของ พระมหาเสฐียรพงษ์ ภูธรานวณโณ

นอกจากนั้น ท่านจะได้อ่านเรื่องอื่นๆ อีก เช่น ความมีโลภณโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ตำรับโลภณ เธอทำทั้งนั้นทำไม ปัญหากรรมเทศในสังคมไทย ความวิปริตทางเพศของชนชั้น อาชญากรรมทางเพศในสังคมไทย —

และน่านาทศนะเกี่ยวกับเพศอีกมากมาย

รัฐประหาร

พ.ศ. ๒๔๙๐

สุชิน ตันติกุล

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ออกโทหน้าลง สำนักพิมพ์สยามคอมสจคคมศาสตรา
ศึกษาถึงการรัฐประหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่เปลี่ยนรูปโฉม
ทางการเพียงชั่วเวลา ทำให้ข้าพชทหารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง และ
เป็นผู้อำนาจแทนที่สายพลเรือน คงแต่คนหาจนกระทั่งทุกวันนี้
ท่านจะอ่านรายละเอียดได้ทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง
วางตลาดปลายเดือนกันยายน เล่มละ ๒๕ บาท

	๔	โฉม
	๕	จดหมายถึงบรรณาธิการ
	๘	หน้า : ระหว่างนิกสันกับแมกโกเวิน
บทความจากปก		
ผู้สื่อข่าวพิเศษของเรา	๑๐	สัมภาษณ์/อเมริกันใหม่ : โจเซฟ พิซเซอร์
กองบรรณาธิการ	๑๘	แผนสันติภาพ ๓ แบบในอินโดจีน
นอล.ก. บรอนด์ไดน์	๒๐	การปฏิวัติครั้งที่ ๒ ของอเมริกา
ตันติ มหาราชกูร์	๓๗	อเมริกันในลาว : สารวัน ๑๕๖๖
ส. ศิวรักษ์	๔๖	ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในอนาคต
พันศักดิ์ วิญญรัตน์	๕๗	คนกับหนังสือ : O.S.S. กับขบวนการเสรีไทย
ชัชอนันต์ สมทวนิช	๖๕	คนกับความคิด : เทียนวรรณ
ชาญวิทย์ เกษตรศิริ	๗๕	คนกับหนังสือ : พระเจ้าช้างเผือก
พินลา ชารี	๘๕	ร้อยกรอง/สีขาว
วี โคมพระจันทร์	๗๓	ร้อยกรอง/ประชา
เลวีก ควบ	๗๘	กวีต่างแดน/อาฟริกา
นงนิตย์ พงษ์สามารถ	๘๐	เรื่องสั้น/เนื้อในกระตูก
ฉิมิต ธีรเวคิน	๘๖	กำแพงลม/การประหยัดทำให้สังคมปลอดภัย
ธวัช ภัทพัฒนา	๘๘	คนกับสิ่งแวดล้อม/โรคมินามาตะ
อรุณ วัชรสวัสดิ์	๘๔	การ์ตูน/พวกหมาเหิน กับ พวกจอมปลวก
	๘๖	วิจารณ์หนังสือ
	๑๐๔	ข่าวในวงการหนังสือ
	๑๐๘	บรรณาธิการ
ผู้วิจารณ์หนังสือ		ธเนศ อภรณ์สุวรรณ/ประเสริฐ โยธพิทักษ์

ข้อคิดเห็นใด ๆ ในหนังสือนี้ ย่อมเป็นของผู้เขียน มิใช่เป็นทัศนะของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ส่วนลิขสิทธิ์ของทุกบทความเป็นของ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" การตีพิมพ์ซ้ำ หรือคัดลอกบางตอนไปลงพิมพ์ใหม่จะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบก่อน เป็นลายลักษณ์อักษร "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" ออกปีละ ๑๒ ฉบับจำหน่ายปลีกตามร้านทั่วไป เล่มละ ๕ บาท (กระดาษปอนด์) ๕ บาท (กระดาษบริฟ) สมาชิก ค่าบำรุงปีละ ๘๐ โดยส่งนามบัตรได้ในนาม นายชวลิต ปัญญาลักษณ์ ผู้จัดการ (ส่งไปยังรษณีย์รอมเมือง)

ระหว่างผมยาวกับผมสั้น ?

ผมยาวกับขาเสฟต์ดีดี คุณจะเป็นของคู่กัน เหมือนผมสั้นกับเงิน แต่ผมแบบแรกคนหนุ่มสาวชอบ ส่วนแบบหลังคนของรัฐบาลชอบ ที่สนั้นคุณเหมือนจะต้องตามกันในหมู่คนหนุ่มสาวและรัฐบาลของกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา จะแตกต่างกันบ้างก็ตรงเฉพาะเป็นฝรั่งชาติไหนเท่านั้น แต่กับเรื่องเงินแล้วเป็นอันไม่ต้องพูดถึง คุณเหมือนจะเป็นที่ชื่นชอบของคนรัฐบาลทุกประเทศแถบนี้ เพราะหมายถึงการอยู่รอดและความร่ำรวยของรัฐบาลและข้าราชการมาตลอดทุกยุคทุกสมัย แต่ตอนหลังมานี้ ผมสั้นกับเงินคุณจะลดน้อยถอยไป ตรงข้ามผมยาวกับขาเสฟต์ดีดีจะมีมากขึ้น เหตุการณ์ถึงจะเป็นที่ชื่นชอบของคนรุ่นใหม่ ก็ย่อมจะขัดแย้งกับคนรุ่นเก่า เกิดขว้างหวางตากันขึ้นซึ่งก็ไม่มีเหตุผลอะไรมาถอกจากผลประโยชน์มันขัดกัน ก็ต้องบรรลือไปยังหนึ่ง แต่ถันเกิดผมยาวมีเงินขึ้นมา ก็ไม่แน่ อะไร ๆ มันอาจจะเปลี่ยนก็ได้

อันเรื่องผมยาวผมสั้น ถ้าเฉพาะฝรั่งอเมริกันแล้ว คุณเหมือนจะเป็นสัญลักษณ์ของความใหม่ความเก่าอยู่ด้วย ถ้าคิดว่าเป็นแฟชั่น มันก็เป็นเพียงแฟชั่นใหม่เท่านั้น แต่กรณีนี้คุณเหมือนจะไม่ใช่ เพราะมีฉนั้นแล้ว เจ้าบ้านผ่านเมืองประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายจะมัวมาพะวงเอาเรื่องผมบนหัวให้มันรกสมองกันทำไม

ที่จริงแล้ว อะไร ๆ ที่รัฐบาลอเมริกัน (ผมสั้น) เปลี่ยนก็เหมือนรัฐบาล (ผมสั้น) ของเราจะเปลี่ยนไปด้วย ไม่ว่าจะเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ นโยบายการเงิน นโยบายต่างลัทธิ หรือนโยบายทหาร สงสัยอยู่อย่างเดียวว่า ถ้าอเมริกันเขามีกการเปลี่ยนประธานาธิบดีเป็นคนที่ต้องไว้ผมยาวแล้ว ผู้นำของเราต้องเปลี่ยนทรงผมไปด้วยหรือนี่

อเมริกันใหม่เริ่มเข้ามาแล้ว อเมริกันเก่ากำลังคิดถอนตัวกลับไป อะไรจะเกิดขึ้น ไม่แน่เราอาจจะไม่เล่นด้วยกับความใหม่ของอเมริกันแบบนั้นก็ได้อ เพราะตอนนั้นบ้านเราเห็นมีอะไรแข็ง ๆ ให้ผู้นำของเราไว้เล่นเขอะแยะ ลองดู ลองดูกันต่อไป ๑

กองบรรณาธิการ

จ.พ.บ.ก.

เหลือบแผ่นดิน

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับ “คอรัปชั่น : เหลือบแผ่นดิน” มีปฏิกริยาระหว่างครูชนบทมากพอควร บางทีว่าหนังสือคอมมิวนิสต์ หรือไม้ก่ (น้ำกลั้ว) เป็นคอมมิวนิสต์ แต่พวกท้าว “เด็ดแล้วเขากล้า เขาจริง” ก็มีไม้ใช้น้อย ดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ วันนั้นนางเสวนาของเราจึงครึกครื้นและเผ็ดมัน แต่สายตาของตำรวจ คงไม่ชอบเราอยู่นั้นแหละ หัวเราพูดในแง่ลบ ใส่ร้ายป้ายสีของปลุกปั่น ฯลฯ นั้นคงเป็น “หน้าท” ที่เขาจะพูด หากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะมองเรา (ซึ่งก็คือประชาชน) ให้อยู่ดีธรรมและมีวิจารณ์อย่างเขาคงจะไม่มีการพ้องใจกับเราเช่นนี้ ถ้าเราจะบ่อนทำลายแก่ชาติ หรือกาดเดนของลัทธิโศลัทธิหนึ่งจริง เราคงจะไม่ไปพอที่จะมาเปิดโปงโจ่งครึม (ต่อหน้า) เช่นนี้

สิ่งที่เราพูด สิ่งที่เรารวม หรือที่เราสงสัย มิใช่เราไปอยากดัง เรียงคำนึงอยู่เสมอว่า “ประเทศไทย เป็นของเราทุกคน” ถ้าเราไม่ช่วยกันสร้างสวรรค์ ไม่ช่วยกันตั้งโรคร้ายออกมา จะให้ใครที่ไหนเล่ามาทำ แน่نون เราแก้ตัวกระจัดวิต ไม่สามารถจะไปสร้างอะไรได้หรอก แต่หลาย ๆ กระจัดวิต คุณเบ้ม ๆ ก็คงจะรับฟังเหมือนกัน หรือว่าเราจะขี้ตมึนในลัทธิ “ไม่เป็นไร” เรื่อยไป

ผมมีเพื่อนคนหนึ่ง เป็นคนวิกลจริตกับเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ (นักคอรัปชั่น) วันหนึ่งผมถามเพื่อน

ว่า “การทำท่านมีกิจกรรมคอรัปชั่นบ่อยๆ เช่นนี้ ท่านไม่กลัวกฎหมายบ้านเมืองบ้างหรือ” เพื่อนบอกว่าเมื่อท่านโดนบัตรสนเท่ห์ หรือข่าวเกี่ยวกับท่าน ท่านจะพูดเสมอว่า “จะไปแคร์อะไรไอ้เรื่องแค่ออกบ้านเห็นบ้านญาติไม่ถึงแสน เงินอ้าวเป็นล้านๆ” น่าจะจริงตามที่เพื่อนพูด เพราะขณะนั้นกิจกรรมคอรัปชั่นก็ดำเนินไปด้วยความราบรื่น และอีกคำหนึ่งที่ได้ยินจากปากเจ้านายบ่อยๆ คือ “อ้าวไม่เอาตอน (มีอำนาจ) นี้ จะไปเอาตอนไหน” เมื่อสิ่งนี้ได้ฝังรากลึกลงในหัวใจแล้ว ยากที่ใครๆ จะถอนขน คนเราไม่มีขางอายุชะอย่างข้อมพูดไม่รู้เรื่อง วิจารณ์ของ พ.ท. ณรงค์ กิตติขจร คงเหมาะแก่พวกเขาแน่ การที่ บก. เสนอวิจารณ์ในแบบของหนังสือก็ต่ออยู่ดอก ถ้าเขาอ่านและมีขางอายุ แล้วเห็นใจเพื่อนมนุษย์ แต่เขาคงไม่ยอมส่งกระຈจเงาแน่ๆ โดยเฉพาะหนังสือประเภท ปริทัศน์

หวังอย่างยิ่งว่า สักวันหนึ่ง นิสิตนักศึกษาและวิญญูชนภายในจังหวัดของผม คงจะช่วยกันสอดส่องหาโรคร้ายภายในสังคม เอาตัวมาเสาะสาងให้สิ้นซาก มิ่ววิธใดก็วิธหนึ่ง เพื่อเขาจะได้รู้ว่าเรามิใช่ควายนั้! ใครใคร่กิน กิน ขอบย้าไปกินเลือดคนอันเลย มันเป็นความชั่ว หรือว่ามันไม่เท่ากับความชั่วของเส้นผม (ยาว)?

ทัศนรัตน์

อ. พยัคฆภูมิพิสัย มหาสารคาม

ทางออก?

การหาทางออกอย่างหนึ่งของผมทุกวันนี้ คือการพยายามปลุกตัวอยู่คนเดียว อ่านหนังสือ และนึกถึงสิ่งที่ใกล้ตัว (ความจริงผู้คนทุกวันนี้ก็ไม่ได้นึกคิดห่างจากตัวเองมากนัก) พยายามพาตัวเองเข้าใกล้ธรรมชาติ บางครั้งรู้สึกผิดหวัง แต่ก็พอนหนังสือทุกวันนี้ มีบางที่พออ่านได้ อาจมีบางที่รู้สึกก้าวร้าวและโหมตกันโดยแสดงออกซึ่งความมีปัญญาเหนือกว่ากัน แม้จะไม่ใช้เรื่องส่วนตัว แต่ก็เป็น

เรื่องที่ถูกกล่าวหาเคยมีความผูกพันกับคนส่วนมาก
บางคนที่ถูกกล่าวหาที่พยายามโต้ตอบ แม้จะเป็น
ทัศนส่วนตัวแต่ก็เผยแพร่ในสื่อมวลชนที่แพร่
หลายพอสมควร อย่างหนังสือของท่านก็เคยมี และ
มีบางท่านหนึ่งเคย

ผมอยากเห็นหนังสือพิมพ์เป็นเวทีแสดงความคิด
เห็นต่อส่วนรวมมากกว่า แทนที่จะโต้ตอบกัน
ด้วยถ้อยคำก้าวร้าว คำรามใส่กัน ทั้งๆ ที่ต่างก็เป็น
บุคคลที่ได้รับการนับถือแพร่หลาย ผลสะท้อนนั้นจึง
กลับไปตกอยู่กับตัวผู้กระทำเอง

คนต้นค้วสูงเนิน
หมู่บ้านคลองจั่น นครหลวงฯ

สงสัยใครเซ็นเซอร์?

สืบเนื่องจากเรื่อง "อะไรคือความมั่นคงของไทย"
ของคุณพันศักดิ์ วิญญรัตน์ ใน สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ ฉบับ "หนังสือสันติภาพชาย" นั้น ดูเหมือน
จะถูกเซ็นเซอร์เสียจนผมอ่านไม่ค่อยจะรู้เรื่อง และ
ยังเสียเวลาอ่านอีกด้วย ทำให้เกิดความสงสัยว่า
ในการเซ็นเซอร์ใครเป็นผู้มีอำนาจ และในการเซ็น
เซอร์นั้นเข้ามามีอะไรเป็นหลักในการเซ็นเซอร์ เพราะ
ตอนที่ถูกเซ็นเซอร์นี้ ส่วนมากก็เป็นตอนที่แปลมาซึ่ง
ฝรั่งเขาก็เอาไปแปลเผยแพร่แล้วเสียมากกว่านี้ เขาไม่
เห็นเซ็นเซอร์สักนิดเดียวเลย

ไกรสร เรื่องวิจารณ์
นครหลวงฯ

บทความเรื่อง "อะไรคือความมั่นคงของไทย" ของคุณ
พันศักดิ์ ตอนที่ผมบอกว่า สงสัยมีคนเซ็นเซอร์นั้นผมขอ
ชี้แจงว่า ตอนนั้นๆ เป็นตอนที่ผู้เขียนได้ แปลมาจากเอกสาร
ของทางรัฐบาลสหรัฐฯ ซึ่งได้ถูกทางการสหรัฐฯ
เซ็นเซอร์ มาก่อนนำออกเผยแพร่ ไม่ใช่เป็นเพราะ
บทความในหนังสือของผม ถ้าถูกผู้มีอำนาจในประทศ
เทศน์เข้ามาใช้สิทธิเซ็นเซอร์ก่อนส่งโรงพิมพ์ ผมจึงขอ
ชี้แจงให้ทราบด้วย เดียวจะเข้าใจผิด เพราะถ้ามีการ

กระทำถึงขั้นอย่างที่คุณว่ามา ก็เท่ากับรัฐได้เข้ามาก้าว
ก้าวกับความชอบธรรมของสถาบันหนังสือพิมพ์แล้ว
ตอนนี้บ้านเมืองยังใจกว้างอยู่ไม่ใช่หรือครับ

บ.ก.

นิกรสันกับแมกโกเวิน

ความสนใจในสงครามเวียดนามของคนอเมริกัน
กันทั่วๆ ไปในขณะที่รู้สึกน้อยมาก เห็นชัดว่าถึงแม้
นักศึกษาส่วนใหญ่จะลงคะแนนให้แมกโกเวิน แต่
ชาวบ้านทั่วๆ ไปจะเลือกนิกรสันคนเดิม มีทางมาก
ว่าหลังจากเลือกตั้ง ถ้านิกรสันชนะจะ "เผด็จศึก"
เวียดนามเสียเลย โดยโจมตีทางอากาศให้หนักขึ้น
อีก เพราะรู้สึกชาวบ้านอเมริกันไม่ค่อยแคร์เท่าไร
ขอให้ลูกหลานพี่น้องของตัวเองไม่ตายก็แล้วกัน ถ้า
แมกโกเวินไม่สามารถเพิ่มความสนใจในความทหารุน
ที่รัฐบาลอเมริกันกำลังทำอยู่ในเวียดนามได้ ก็รู้สึก
ว่าไม่มีทางเลือกตั้ง เมื่อสองสามวันมานี้มีการ
ลงสัตยาบันระหว่างพวกที่หาเสียงให้นิกรสันและ
พวกแมกโกเวินว่าจะไม่ใช้วิธีสกปรก โดยทั่วไป
สัตยาบันคงหมายความว่า ถ้าฝ่ายแมกโกเวินตกลง
ว่าจะไม่เรียกนิกรสันว่า ฮิตเลอร์ ฝ่ายนิกรสันก็จะไม่
ตราหน้าแมกโกเวินว่าทรยศต่อชาติ แต่ถ้าคะแนน
เสียงเลือกตั้งจะขึ้นอยู่กับสงครามเวียดนามแล้ว ก็
ยากที่แต่ละฝ่ายจะทำตามสัตยาบันได้

ชงอุทต สุทตวงค์
UCLA, U.S.A.

ชวานากับโรงเรียน

ได้อ่านคอลัมน์วิจารณ์หนังสือ ซึ่งสุภาพ พัส
อ่อง ได้กล่าวถึงหนังสือ ความคิดเห็นและบันทึกคำ
สอนจากโครงการฝึกอบรมลูกชวานา ที่ว่าโครงการ
อบรมนี้ควรที่จะเป็นหน้าที่โดยตรงของมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์นี้ ผมในฐานะนิสิตคนหนึ่งของ
มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความเห็นว่ายังไม่ตรงกับความ

จริงนัก เพราะควรที่จะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานทาง
ด้านเกษตรของแต่ละจังหวัดมากกว่า มหาวิทยาลัย
มีหน้าที่ที่จะให้การศึกษาแก่นิสิตให้มากและดีที่สุด
เพื่อให้นิสิตที่จบออกไป มีคุณภาพดีและมีความ
สามารถเป็นสำคัญ

ส่วนความคิดเห็นของผู้เขียน (คือพร้อม ไซย
วงศ์เกียรติ) ซึ่งตำหนิมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ถึงความ
ล้มเหลวในการจัดตั้งโรงเรียนบุตรเกษตรกร โดย
หันไปเปิดโรงเรียนสาธิตขึ้น และเมื่อโรงเรียน
ก้าวหน้านั้นก็มีการเข่นค้อนแคะโดยที่ผู้เขียนมิได้
บอกถึงความล้มเหลวนั้น ผมใคร่เสนอความคิดซึ่ง
น่าจะเป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวนี้ คือชาวนา (ที่
แท้จริง) คงยอมไม่ส่งบุตรเข้าเรียนถึงในนครหลวงฯ
แน่ เพราะเพียงแต่โรงเรียนในตัวจังหวัดท้องถิ่น
ของชาวนานั้น เขาก็ไม่ค่อยมีความสามารถส่งเข้า
เรียนได้อยู่แล้วเนื่องจากความจนเป็นสำคัญ สำหรับ
โรงเรียนสาธิตที่ตั้งขึ้นนั้น ก็เพื่อให้นิสิตคณะศึกษา
ศาสตร์ได้ทำการฝึกสอน และเพื่อให้นักศึกษาแก่
เด็กทั่วไป โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะแบ่งชั้นว่า
เป็นโรงเรียนของบุตรชาวนา ชาวนาน หรือชาว
ประมงแต่อย่างใด ดังนั้นความเจริญของโรงเรียน
สาธิตแห่งนั้นจึงเป็นความเจริญในด้านการศึกษาของ
มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรขินดีและสมควรแล้ว

สำหรับข้อเสนอของผู้เขียนที่เรียกร้องให้มีการ
อบรมชนออกนั้น ผมเห็นด้วย แต่ควรจะเป็นการ
อบรมในระดับจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทาง
ด้านการเกษตรของแต่ละจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ
ซึ่งจะทำการอบรมชาวนาได้ทั่วประเทศและทุ่นงบประมาณ
ออกอีกด้วย แต่การที่จะให้มีการตั้งโรงเรียนการ
เพาะเห็ดฟางขึ้นนั้น เห็นจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ
ทั้งแก่รัฐและชาวนาของที่จะส่งบุตรของ
ตนเข้ามาเรียน นอกจากนั้นยังเป็นการซ้อนหน่วย
งานเกี่ยวกับการเกษตรของแต่ละจังหวัด ซึ่งควรจะ
เป็นผู้แนะนำ ชี้แจง และให้ความช่วยเหลือโดยตรง

และขอเสนอสุดท้ายที่ว่า นิสิตอาสาควรมีเพาะ
เห็ดฟางให้ชาวนาเพื่อนำไปสอนชาวนานั้น ผมเห็น
ว่าเป็นการยากที่จะให้นิสิตอาสาที่มีความชำนาญ และ
นำการเพาะเห็ดฟางไปสอนชาวนา เพราะนิสิตเหล่านี้
มิได้มีแต่ในลิตซึ่งศึกษาแต่การเกษตรอยู่เพียงคณะ
เดียวเท่านั้น สำหรับการออกไปสร้างโรงเรียนให้
ถือเป็นการสร้างการศึกษาให้กับชนทุกชั้นวรรณะ
ซึ่งถูกต้องและน่าชมเชยแล้ว ไม่ควรที่ผู้เขียนจะมา
ตำหนินิสิตเหล่านี้ เพราะผู้เขียนมีความคิดในแง่
ไปว่าการเพาะเห็ดฟางเป็นโครงการใหญ่ที่จะต้องทำ
ก่อน โดยมองข้ามความสำคัญอย่างอื่นไปหมด

ชาญชัย อติวรรณวัฒน์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิ่งแวดล้อมเป็นพิษในญี่ปุ่น

เมื่อไม่กี่วันที่แล้ว ได้คุยกับคนญี่ปุ่นที่หาเรื่อง
โดยตรง (ด้วยความบังเอิญ) เขาบอกว่าคงไม่เป็น
การกล่าวเกินความจริง ถ้าจะพูดว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศ
ที่สกปรกด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บทเรียนที่
ญี่ปุ่นได้รับและกำลังเรียนรู้ในปัจจุบันด้วยความทุกข์
ทรมานอย่างสาหัสของชาวญี่ปุ่นจำนวนมาก และความ
ความตายของอีกหลายคน น่าจะเพียงพอแล้ว ขอ
อย่าให้ประชาชนในประเทศอื่น ๆ ต้องมาเรียนรู้สิ่ง
นี้อีกเลย เขาบอกว่าในฐานะที่ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มี
ประสบการณ์ (ที่คงไม่มีใครต้องการ) ทางด้าน
มากนัก ก็เลื่อยอยากสาธยายกับชาวโลกด้วยว่า ประ
ชากรของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่ต้อง
ทุกข์ทรมานด้วยปัญหาเช่นนี้หาความสุขที่แท้จริงไม่
ได้หรอก เขาถามผมถึงความคืบหน้าทางด้านนี้ของ
เมืองไทย และกล่าวเตือนว่าบริษัทญี่ปุ่นที่ไปลงทุน
ในเมืองไทยอาจจะสร้างประวัติศาสตร์ซ้ำรอยขึ้นอีก
ก็ได้ ถ้าไม่มีการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง อย่านอน
เกิดเหตุขึ้นแล้วถึงศาลศาลานหาทางแก้ไข เพราะ
อาจไม่ทันการ คนญี่ปุ่นหัด ๆ เช่นนี้ก็มีไม่น้อย

ผู้สื่อข่าวของเรา
Osaka, Japan.

ระหว่างนิกสันกับแมคโกเวิน

ก่อนที่นายพลไอเซนฮาวจะถึงแก่กรรม ได้พูดถึงประธานาธิบดีคนปัจจุบันของสหรัฐไว้ว่า “นิกสันนั้นสักวันหนึ่งคงจะได้เป็นประธานาธิบดีแน่ แต่ก็คงเป็นอยู่ไม่ได้นาน เพราะนิกสันมีอุปนิสัยที่ชอบฟังตัวเองเสมอ” คำพูดของนายพลไอเซนฮาวนั้น สำหรับผู้ซึ่งเฝ้าดูการเมืองของสหรัฐอเมริกา คงอาจจะคิดว่า ไอเซนฮาวพูดจาเอะอะโอ้อึ้งแล้ว แต่เมื่อพิจารณาจากการหาเสียงระหว่างนิกสันกับแมคโกเวิน เราก็พบว่านิกสันยังนำแมคโกเวินอยู่ ทั้งนี้และทั้งนั้น ใจว่าความเชื่อดังกล่าวจะมีอยู่ในหมู่นักหนังสือพิมพ์อเมริกันเท่านั้นก็หาไม่ แม้แต่โมหุมูตติสมาชิกของพรรคเดโมแครตเอง ส่วนมากก็หาได้ให้ความช่วยเหลือแก่แมคโกเวินเท่าที่ควรไม่ ทั้งนี้เพราะวุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ชอบหน้าพรรคพวกของแมคโกเวินประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเชื่อว่านิกสันคงจะได้รับเลือกอีกในสมัยต่อไป วุฒิสมาชิกส่วนใหญ่ของสหรัฐขณะจึงใช้เวลาเกือบทั้งหมดไปในการหาเสียงให้แก่ตนเอง เพราะเกิดกลัวว่า พรรครีพับลิกันของนิกสันจะมาแย่งตำแหน่งประธานคณะกรรมการต่างๆ ในวุฒิสภา ถ้าเราดูตามเหตุการณ์เหล่านี้ คงพบว่านายพลไอเซนฮาวพยากรณ์ไว้ผิดอย่างมาก แต่นายพลไอเซนฮาวก็ไม่ผิดไปหมดเสียทีเดียว เพราะในระยะสี่ปีของการบริหารประเทศ นิกสันได้ขยายสงครามเวียดนามออกจนออกเป็นสงครามอินโดจีน, ภาวะเงินเฟ้อก็ยังคงเป็นปัญหาหลอกหลอนคนอเมริกันอยู่ต่อไป, คนว่างงานยังคงมีและเพิ่มมากขึ้น, เรื่องอื้อฉาวต่างๆ ระหว่างพรรครีพับลิกันของนิกสันกับบรรษัท ไอ.ที.ที., เรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับการทำจารกรรมพรรคเดโมแครตโดยลูกจ้างของพรรครีพับลิกัน, เรื่องเหล่านี้ล้วนแต่เกิดขึ้นในระยะ ๔ ปีของการบริหารประเทศโดยประธานาธิบดีนิกสันทั้งสิ้น โดยทุกๆ ไปแล้ว เหตุการณ์เช่นนี้คงจะทำให้ใครก็ตามที่สมัครเป็นประธานาธิบดีอีกสมัยหนึ่งต้องต่อสู้อย่างหนักกับฝ่ายตรงกันข้ามและคงไม่แน่ใจว่าตนจะได้รับเลือกอีกครั้งหนึ่งหรือไม่ ถึงแม้ว่านิกสันจะประสบผลสำเร็จทางนโยบายต่างประเทศบางประการ แต่แมคโกเวินคู่ต่อสู้ของนิกสันก็ไม่สามารถใช้ความผิดพลาดของพรรครีพับลิกันให้ได้ผลเท่าที่ควร เพราะเขาเองก็มี ความผิดพลาดในการเลือกผู้ร่วมแข่งขัน ผิดพลาดที่พูดความจริงมากเกินไป เช่น แลอบไปบอกความจริงให้ชาวอเมริกันฟังว่าประเทศอเมริกานั้นไม่ใช่พระเจ้า อเมริกาไม่ใช่ศาลโลกที่จะตัดสินชะตาชีวิตของประเทศอื่น ๆ ความจริงเหล่านี้เป็นความจริงที่ไม่น่าพิสมัยนัก สำหรับคนอเมริกันรุ่นเก่า ซึ่งเป็น เสียงเงียบส่วนใหญ่ (Silent Majority) เพราะพวกเขาเหล่านั้นเชื่อในความเป็นมหาอำนาจของอเมริกาจนฝังหัวมาหลายชั่วอายุคนแล้ว ดังนั้นในสายตาของเรา การเลือกตั้งของสหรัฐครั้งนี้ ความสำคัญจึงดูเหมือนว่าไม่ได้อยู่ที่ใครจะชนะ แต่อยู่ที่ว่าพรรครีพับลิกันของนิกสันจะมีสมาชิกในวุฒิสภากี่คน แมคโกเวินได้ให้ภาพพจน์แก่ชาวอเมริกันว่า เขาจะทำ

ให้สหรัฐ ฯ เป็นประเทศมหาอำนาจชั้นสอง แม้แต่ประเทศไทยเองก็มีความเห็นต่อนโยบายต่างประเทศของ
แมคโกเวินถึงขนาดมีบุคคลชั้นนำของประเทศท่านหนึ่งได้ออกความเห็นไว้ว่า ถ้าหากนายแมคโกเวินได้รับ
เลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี ประเทศไทยก็จะขอให้สหรัฐ ฯ ถอนทหารอเมริกันออกไปจากไทยทันที

ความเห็นของฝ่ายไทยนั้นดูประหนึ่งว่า ถ้าหากให้เลือกเอาระหว่างระหว่างนิกสันกับแมคโกเวินแล้ว นิก
สันคงจะเป็นประโยชน์กับไทยมากกว่า ความเห็นทำนองนี้ของผู้ไทย ถ้าหากเป็นความเชื่อเช่นนั้นจริงๆ ก็น่า
เศร้าไม่น้อย เพราะเหตุว่าประเทศไทยจะฝากอนาคตของตนไว้กับคนๆ เดียวอย่างนั้นหรือ ทำไมเรามองไม่เห็น
ว่า ไม่ว่าใครก็ตามที่จะมาเป็นประธานาธิบดีสหรัฐ ฯ ทางเลือกในนโยบายของเราก็มีเท่ากันและไม่ผิดคนแตกต่าง
กว่ากันมากนัก จริงอยู่ผู้นำสหรัฐ แต่ละคนอาจจะใช้ภาษาและสำนวนพูดผิดกัน แต่ถ้ามองพิจารณาแล้ว เนื้อแท้ทั้ง
หลายนั้นก็ผิดแผกแตกต่างกันไม่ ประธานาธิบดีนิกสันประกาศใช้ลัทธินิกสัน คือให้ประชาชนในเอเชียสู้
กันเอง ส่วนอเมริกานั้นจะคอยสนับสนุนส่งอาวุธยุทธโปกรณ์ให้ ส่วนนายแมคโกเวินก็บอกไว้ อเมริกาไม่ใช่
ศาลโลกที่จะไปตัดสินความให้กับอนาคตของชาติอื่น ๆ แต่ในบางครั้งอเมริกาก็จำเป็นต้องต่อสู้กับฝ่ายตรง
กันข้ามด้วยกำลัง คำพูดเช่นนี้ของแมคโกเวินถ้าเราพิจารณาให้ดีแล้วก็ไม่ได้กับลัทธินิกสันเท่าใดนัก กล่าว
คืออเมริกาภายใต้การบริหารของแมคโกเวินจะไม่ไปรบให้กับประเทศอื่น นอกเสียจากว่าประเทศนั้นๆ จะเป็น
ประเทศที่อเมริกาไม่ผลประโยชน์เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ของตนจะต้องเสียไปถ้าหากตกไปอยู่ภายใต้
อิทธิพลของฝ่ายตรงกันข้าม พวกกันง่าย ๆ ก็คือประเทศในเอเชียที่เป็นพันธมิตรกับอเมริกาบางประเทศ ต่อไป
ในภายหน้าก็อาจจะต้องต่อสู้กันเองอีกต่อไปไม่ผิดกับลัทธินิกสันเท่าใดนัก

ดังนั้น ต่อไปในประเทศใดก็ตาม ที่ยังอยากได้อเมริกาเข้าไปในบ้าน ประเทศนั้นๆ จะต้องแสดงให้เห็น
ว่าตนมีกำลังในทางยุทธศาสตร์และทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งพอสมควร เพราะการจะอ้างว่าเป็นบ้านพี่เมืองน้อง
มาแต่เก่าก่อน หรือคอยฉายหนังล่อมมิวนิสต์ให้ดูเหมือนเมื่อสมัยก่อนนั้น เห็นจะไม่ได้ผลต่อไปอีกแล้ว
และใครก็ตาม ที่คิดว่าถ้าหากแมคโกเวินได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีแล้ว อเมริกาจะกลายเป็น อเมริกา
ใหม่ ของ คนอเมริกันใหม่ เราก็อยากขอให้เลิกคิดได้ เพราะถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำเกิดขึ้นในสหรัฐ ฯ
คำว่า อเมริกาใหม่ (?) ก็เป็นการใหม่แค่ รูปแบบ เท่านั้น ส่วน เนื้อหา นั้น อเมริกาก็ยัง เก่า อยู่เหมือนเดิม โดย
เฉพาะนโยบายทางด้านต่างประเทศ อเมริกาคงยังไม่ยอมรอสถาบันที่ตนมาสร้างทิ้งไปง่าย ๆ ฟังที่ประเทศ
จนๆ อย่างเรา ควรต้องระวังไว้ให้รอบคอบ ๑

สัมภาษณ์อเมริกันใหม่
โจเซฟ ฟิชเชอร์

โจเซฟ ฟิชเชอร์ (Joseph Fischer) เคยอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๓๐ เดือน เคยทำงานในมหาวิทยาลัยร้างร้าง ระหว่างปี ๑๙๓๔-๑๙๕๖ ระหว่างอยู่ในพม่ามักเดินทางเข้ามาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเมืองไทยอยู่เสมอ หลังจากนั้นได้ไปสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยในอินโดนีเซียเป็นเวลา ๓ ปี

ปัจจุบันเป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเอเชียอาคเนย์แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย มีความรู้เรื่องระบบการศึกษาของเอเชียอาคเนย์เป็นพิเศษ ผู้สื่อข่าวของเราประจำสหรัฐฯ ได้ขอเข้าพบณบ้านพักของเขาเพื่อขอสัมภาษณ์ เป็นเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง

ปริทัศน์ — คุณเห็นว่านโยบายของอเมริกันใน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการเปลี่ยนแปลงใน
ทางการเมืองและทางการทหารอย่างใดหรือไม่
ฟิลเชอร์ — จนกระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลอเมริกัน
เลือกที่จะมีความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารมากกว่า
รัฐบาลพลเรือนในแถบนี้ของเอเชีย สหรัฐเป็น
ประเทศที่มีพัฒนาการทางทหารสูง และชอบที่จะ
มีความสัมพันธ์กับคนสี่เดียวกัน ถึงแม้ว่าอเมริกา
จะรู้แน่แก่ใจว่า รัฐบาลทหารนั้นมักจะเป็นรัฐ
บาลประเภทฟาสซิส แต่ในขณะเดียวกัน รัฐบาล
ฟาสซิสก็มักเป็นรัฐบาลที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ อีก
ทั้งในกลุ่มนักการเมืองอเมริกันบางกลุ่ม มีความ
คิดว่า ทหารมีประสิทธิภาพในการพัฒนาประ
เทศมากกว่า โดยเฉพาะประเทศที่มีการเมืองปั่น
ป่วนมากๆ ผมเองมองไม่เห็นแนวโน้มใหม่ใน
นโยบายของเรา ตัวอย่างดูได้จากนโยบายของเรา
ต่อกรณีพิพาทอินเดียน-ปากีสถาน เมื่อเร็วๆ นี้ก็
ได้

ปริทัศน์ — เป็นไปได้ไหมว่า อเมริกาเน้นเล่น
การเมืองแบบ Real Politik โดยไม่คำนึงถึงข้อ
อ้างทางอุดมการประชาธิปไตยของตน

ฟิลเชอร์ — คนอเมริกันที่เล่นการเมืองนั้น เขา
ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเจ้าของที่ชั้นสูงของรัฐบาล
หรือของวงการทหาร ง่ายๆ อย่างประธานา
ธิบติเคนเนดี ซึ่งได้รับการศึกษาชั้นสูงและมา
จากตระกูลดีของชนชั้นกลาง สงครามเวียดนาม

ทำให้อเมริกาหมกมุ่นกับปัญหาการป้องกันประ
เทศ การพัฒนาทางทหารและความรู้สึกต่อต้าน
คอมมิวนิสต์มีรุนแรงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสง
ครามนี้ได้ก่อให้เกิดความเหนื่อยหน่าย ความไม่
เชื่อถือ และแบ่งแยกสังคมอเมริกันออกเป็นพวก
อนุรักษ์นิยมขวาสุดและพวกที่มีความเห็นรุนแรง
นิยมซ้าย

ปริทัศน์ — หากจะมองสังคมอเมริกัน และแนว
นโยบายของรัฐบาลตามที่คุณกล่าวมานี้ เป็นไป
ได้ไหมว่า แท้จริงแล้วอเมริกาไม่มีนโยบายที่จะ
ถอนตัวออกจากเอเชีย

ฟิลเชอร์ — การถอนตัวของอเมริกาออกจากอา
เซียนั้น หากเกิดขึ้น จะเกิดขึ้นโดยเหตุผลทาง
การเมืองในประเทศนี้เอง เหตุผลหลักก็คือ ปฏิภา
ยต่อสงครามของคนหนุ่มสาว การเล่นการเมือง
ที่มุ่งหวังแต่จะเอาชนะการเลือกตั้งสมัยหน้า แต่
โดยหลักการแล้ว ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจาก
ลัทธิเผด็จการ การรุกรานโดยลัทธินายทุนและ
ลัทธิทหาร

ปริทัศน์ — คุณมีความเห็นอย่างไรกับข้ออ้างที่
ว่า เพราะปัญหาต่างๆ ภายในประเทศ และอำ
นาจทางยุทธศาสตร์ของรัสเซียในแถบมหาสมุทร
อินเดียและทะเลจีน เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้
อเมริกาต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายของตน

ฟิลเชอร์ — ปัญหาทางการเมืองของเราที่เกิด
จากนโยบายของรัสเซียและจีนมีแน่ที่เดียว ไม่ว่า

จะมีประเทศที่เป็นศัตรูกับเราหรือไม่ก็ตาม เช่น สมมุติว่า สหรัฐมีปัญหาเรื่องจะเอาอาวุธชนิดไหนป้องกันประเทศ แต่การไปทำสงครามในเวียดนาม ไม่ใช่การแก้ปัญหาดังกล่าว และไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาของเราต่อรัสเซียและจีนเลย คนอเมริกันนั้นไม่ค่อยยอมรับความจริงว่าการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์นั้นมีความหมายอะไรบ้าง เราไม่แยกแยะอะไรคือรัสเซีย อะไรคือจีน แต่ในขณะเดียวกัน เราก็ชอบพอกับท่าทีของยูโกสลาเวีย เราไม่ค่อยจะมีเหตุผลเมื่อเราพูดถึงลัทธิคอมมิวนิสต์แบบของรัสเซียและแบบของจีนว่ากันไปแล้วหากจะมองดูอเมริกากับรัสเซีย จะเห็นว่าไม่มีข้อแตกต่างกันเลยทางด้านความหมายของอำนาจ พฤติกรรมของแต่ละมหาอำนาจจึงดำเนินตามลักษณะการเล่นการเมืองแบบ Real Politik

นักสันนิษฐานต้องการที่จะได้รับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง ประธานาธิบดีมีอิทธิพลต่อความเห็นของประชาชนทั่วๆ ไปมาก ปัจจุบันคนอเมริกันกำลังมีความเห็นทำนองว่า อะไรที่ผ่านมาแล้วนั้นเป็นเรื่องที่ทำกันไปเพื่อประโยชน์ของประเทศ ผมมีความเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับประเทศของผมที่จะต้องยอมรับความจริงเกี่ยวกับความล้มเหลวของเราทั้งภายในและภายนอกประเทศ ผมพูดในฐานะคนอเมริกัน ประเทศของผมกำลังจะถอนตัวออกจากเวียดนาม แต่

ก็ให้แสดงว่ากำลังได้รับชัยชนะ สหรัฐจะต้องยอมรับความล้มเหลวในนโยบายของตนเกี่ยวกับเวียดนาม เราไม่ต้องกล่าวหาคุณทักษิณที่จะยอมรับความจริงเช่นนั้น ไม่ต้องอื่นไกลหรอก รัสเซียเองก็ยังยอมรับความล้มเหลวของตนในเรื่องคิวบา และเคนเนดีก็ยอมรับความล้มเหลวของตนต่อนโยบายการขบถคิวบา การยอมรับดังกล่าว ถือเป็นการยอมรับที่เป็นประวัติศาสตร์สำคัญของประชาชนและรัฐบาลอเมริกัน แต่นั่นแหละ จอห์นสันหัวเก่ากว่าเคนเนดี ส่วนนิกสันก็หัวเก่ากว่าจอห์นสัน เขาคงจะยอมรับลำบาก

ปรีทคัม - คุณเห็นว่า การเข้าแทรกแซงของอเมริกาเกี่ยวกับการเมืองระหว่างประเทศจะยุติลงในอนาคตอันใกล้หรือไม่

ฟิสเซอร์ - ผมว่ายัง ผมคิดว่าอเมริกายังแทรกแซงไม่เพียงแต่เฉพาะการเมืองระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังไปถึงการเมืองภายในประเทศของประเทศนั้นๆ อีกด้วย เมื่อปีสองปีนี้เองอเมริกาขายอาวุธยุทธภัณฑ์เป็นมูลค่าถึง ๕๐ ล้านเหรียญให้แก่พม่า ซึ่งอ้างตัวว่าเป็นประเทศเป็นกลาง สงครามในลาวนั้นมีมานานแสนนาน แต่คนอเมริกันเพิ่งมารู้เอาเมื่อเร็วๆ นี้เอง ผมยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีเลย อย่างน้อยมันก็ยังไม่มีในชีวิตของผม

ปรีทคัม - ความช่วยเหลือทางเทคนิคและการเงินของสหรัฐต่อประเทศต่างๆ ในเอเชีย นั้น

คุณคิดว่าบังเกิดผลอย่างไรต่อประเทศต่างๆ
ฟิลเชอร์ - แน่นอน คนที่ยากจนย่อมต้องการ
 ความช่วยเหลือ แต่ปัญหามีอยู่ว่า ความช่วย
 เหลือดังกล่าวไปตกอยู่กับใคร เทคโนโลยีชนิดใด
 ที่เราส่งออกไปช่วยเขา และใครจะเป็นผู้ใช้เทค
 โนโลยีดังกล่าว ใครจะได้ประโยชน์จากมัน ปัญ
 หาเหล่านี้ คนอาเซียนเท่านั้นจะต้องเป็นผู้ตอบ
 เองปัญหาการกระจายรายได้เป็นปัญหาสำคัญที่
 เราจะต้องหาคำตอบให้ได้ ไม่เพียงแต่ภายใน
 ประเทศด้อยพัฒนาเท่านั้น ประเทศที่พัฒนาแล้ว
 ก็ต้องหาคำตอบด้วยเช่นกัน ในอินโดนีเซียเอง
 ก็ยังไม่มีการศึกษาวิจัยว่าผลประโยชน์ดังกล่าวจะไปตก
 กับผู้ใดแน่ ความช่วยเหลือของเราหลุดไปให้
 ประโยชน์แก่ชาวบ้านมากนักเพียงใด หรือว่า
 เพียงแต่รัฐบาลเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ คน
 บางกลุ่มได้รับ คนบางกลุ่มไม่ได้รับ ตามความ
 เห็นของผม ผมเห็นว่าเราควรให้ความช่วยเหลือ
 ผ่านองค์การระหว่างประเทศ และความช่วย
 เหลือนั้นควรเป็นความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ
 และทางมนุษยธรรมเท่านั้น

ปรีทคัน - นายคิสซิงเจอร์ที่ปรึกษาประธานา
 ธิบดินิสันได้บอกกับเวียดนามเหนือว่า หากยอม
 รับข้อเสนอทั้ง ๔ ข้อแล้ว จะให้เงินแก่เวียดนาม

เหนือบูรณะประเทศ คุณมีความเห็นอย่างไร
ฟิลเชอร์ - ผมรู้สึกว่ายอเมริกันมักคิดว่าเงิน
 สามารถแก้ปัญหาทุกปัญหาได้ เราเก่งจริง ๆ ใน
 เรื่องแหล่งเงินทุนเพื่อการเศรษฐกิจและการคิด
 ค้นทางเทคโนโลยี แต่ดูเหมือนเราไม่ค่อยเอาไหน
 ในเรื่องสารทุกข์สุกดิบของมนุษย์ ปัจจุบันเรา
 เผชิญปัญหาคนล้นเมืองและปัญหาในเวชวิทยา
 เราพยายามหาคำตอบด้วยลัทธิทหารและการพัฒ
 นาทางเศรษฐกิจจนหมดไส้หมดพุง แต่เรายัง
 หาคำตอบไม่ได้ ต้องหาวิธีใหม่

ประวัติศาสตร์ของอเมริกานั้นยังสั้นนัก ผม
 เองรู้สึกหนักใจอยู่ที่ว่า เราเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่
 ในการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ เราจึงมักจะครอบงำ
 ประเทศในอาเซียน ปัจจุบันมีคนอเมริกันอยู่ในอา
 เซียนาคเนย์มากกว่าชาวต่างประเทศจากทวีป
 อื่นๆ สำหรับคนอาเซียนนั้นก็ถูกอิทธิพลอเมริกัน
 เข้าครอบงำก่อนที่ตัวเองจะรู้ว่าตัวเองต้องการ
 อะไรแน่ ว่าถึงวัฒนธรรมแล้ว อเมริกาก็แผ่
 ขยายวัฒนธรรมของตนไปในอาเซียนมากอยู่ แต่
 วัฒนธรรมดังกล่าวก็มักถูกหุ้มห่อด้วยบาร์มีทาง
 ทหาร หรือไม่ก็บาร์มีทางเศรษฐกิจ

ปรีทคัน - ผมสงสัยว่า คนในอาเซียนาคเนย์มี
 ไรคกลัวจีน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาเทพวักษ์มา

คุณอิทธิพลของจีนไว้

ฟิลเซอร์ — ผมเห็นด้วยที่ว่าอาเซียนอาเซียนต้อง
การผู้พิทักษ์แต่ผู้พิทักษ์นั้นจะเป็นเทพารักษ์หรือ
ไม่ยังเป็นปัญหา อเมริกานั้นจะได้ผลประโยชน์
ในนโยบายของตนจากชาวอาเซียน แต่นั่นแหละ
เวลาคนอาเซียนมองสถานการณ์ของเขาเอง อเมริ
กันกลับอ่านไม่ออก เราไม่ให้ความเสมอภาคต่อ
คนอาเซียน เราให้ฐานะคนอาเซียนแค่ผู้บอกข่าว
เท่านั้น ผู้ชำนาญเรื่องอาเซียนชาวอเมริกันพูด
ภาษาอาเซียนแม้แต่ภาษาเดียวกันยังไม่ได้เลย อีก
เรื่องหนึ่งก็คืออเมริกันมักเขียนถึงอาเซียนในประ
เทศอเมริกาแล้วก็มีคนอเมริกันอีกคนหนึ่งเป็น
คนวิจารณ์งานเขียนเหล่านั้น

ปริทัศน์ — อิทธิพลทางวัฒนธรรมของอเมริกัน
ต่อไทยนั้น คุณคิดว่าเป็นอย่างไร

ฟิลเซอร์ — ยกตัวอย่างง่าย ๆ ปัญหาโครงสร้าง
ทางปัญญาที่นักวิชาการไทยต้องเผชิญนั้นเป็น
ปัญหาที่มีกำหนดความหมายของปัญหามา
จากภายนอกสังคมไทย นี่เป็นความจริงที่หลีกเลี่ยง
ไม่ได้ และนักวิชาการไทยมักมีแนวโน้มที่จะ
ยินยอมให้ข้อเขียนของชาวตะวันตกเข้ามาเป็น
ประหนึ่งคัมภีร์ หากนักวิชาการไทยต้องการจะ
เขียนถึงสังคมของเขา เขาก็ควรจะออกไปค้นหา
หลักฐานในสังคมของเขาก่อนที่จะใช้มาตรฐาน
คุณค่าทางวิชาการของชาวตะวันตก

ปริทัศน์ — การที่เราส่งคนของเราไปศึกษาใน

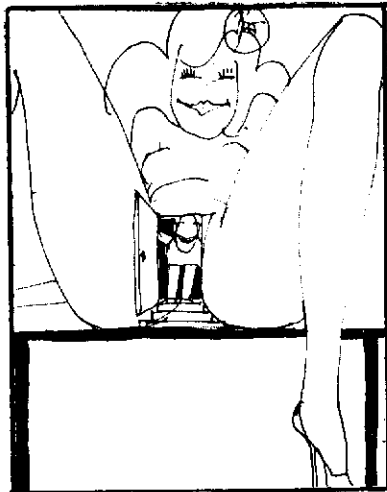
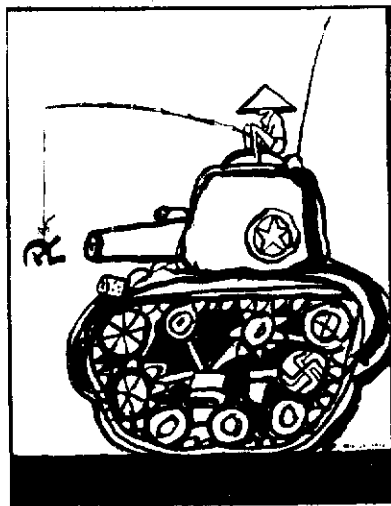
อเมริกานั้น คุณว่าได้ผลเพียงใด

ฟิลเซอร์ — คนไทยที่มาเรียนที่นี่ มาเรียนเอา
ความรู้ทางวิชาชีพแบบแคบ ๆ เสียส่วนมาก
ไม่ค่อยมาเรียนวิชาที่ใช้ปัญญามากนัก ทางเรา
เองก็ไม่เตรียมให้คนไทยรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับ
ความขัดแย้งทางจรรยา (Ethic) โครงการ
ระหว่างไทย-อเมริกัน รวมทั้งโครงการทั้งของ
มหาวิทยาลัยมิชิแกนและอินเดียนา ส่วนใหญ่มัก
เป็นเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่ได้เกี่ยวกับการ
พัฒนาทางปัญญามากนัก ผมเองไม่เห็นที่เรา
สามารถแยกทฤษฎีออกจากภาคปฏิบัติได้ คน
ไทยมาเรียนภาคปฏิบัติ แต่ก็ไม่รู้จักประยุกต์ใช้
เรียนภาคทฤษฎีแต่ก็ไม่รู้จะใช้กับประสบการณ์
ของตนและประเทศของตนได้อย่างไร

ปริทัศน์ — ผมขอเปลี่ยนเรื่องสักนิด ผมอยาก
ถามถึงเรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับนักวิชาการอเมริกันที่
ไปทำงานวิจัยในเมืองไทย ก่อนอื่นขอถามว่า
อาจารย์มหาวิทยาลัยในอเมริกานั้น โดยกฎหมาย
ไม่ว่าของมลรัฐหรือของรัฐบาลกลาง จำเป็นต้อง
ประกอบกิจอื่น ๆ ให้กับมลรัฐหรือรัฐบาลกลาง
นอกเหนือจากการสอนหรือการวิจัยของมหาวิท
าลัยหรือไม่

ฟิลเซอร์ — ไม่ หน้าที่ของอาจารย์มหาวิทยาลัย
มีแต่สอนและทำการค้นคว้าทางวิชาการเท่านั้น

ปริทัศน์ — อ้าว! แล้วทำไมถึงได้มีนักวิชาการ
จากมหาวิทยาลัยไปทำงานให้รัฐบาลกันอย่างเอิก

เกริก

ฟิลเซอร์ - การเข้าไปพัวพันกับกิจการภายนอกมหาวิทยาลัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยนั้นดูจะมากเป็นพิเศษภายหลัง ค.ศ. ๑๙๔๗ มหาวิทยาลัยนี้ (คาลิฟอร์เนีย) เมื่อเริ่มแรกก็เป็นเพียงมหาวิทยาลัยเกษตร และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยส่วนมากเป็นกิจกรรมเพื่อรับใช้ประชาชน ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยก็มีธรรมเนียมที่จะอยู่นอกการเมืองด้วย แต่นับจากหลังสงครามโลกเป็นต้นมาเศรษฐกิจของอเมริการ่ำรวยขึ้นอย่างมหาศาล ส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์นี้ก็คือมหาวิทยาลัยได้เงินจากรัฐบาลและมูลนิธิให้มาทำการพัฒนามหาวิทยาลัย อาจารย์และนักวิชาการของมหาวิทยาลัยจึงเริ่มเข้าพัวพันกับรัฐบาลและมูลนิธิ เพื่อฐานะทางสังคมและเพื่อเกียรติอีกทั้งอเมริกันก็มักมีความเชื่อชนิดหนึ่งที่ว่าเรามีอะไรดี ๆ ที่จะให้กับโลก เราถูกส่งสอนมาอย่างนั้น อีกทั้งพวกเราบางคนเชื่ออย่างไม่ต้องคิดว่าอเมริกาเป็นประเทศที่ดีที่สุดในโลก อเมริกาไม่เคยแพ้สงคราม อเมริกาเป็นสวรรค์สำหรับคนที่ถูกกดขี่ทั้งหลาย อเมริกามีมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุด มีสมมอมากที่สุด เรามีนักมานุษยวิทยาเยี่ยมที่สุดในโลก แต่นับจากปี ค.ศ. ๑๙๖๔ เป็นต้นมา เหตุการณ์ภายในประเทศได้ทำให้เราต้องคิดกันใหม่

ปรีทัศน์ - แล้วเหล่าผู้ชำนาญในเรื่องอาเซียน

เล่าครับ เป็นอย่างไร

ฟิลเซอร์ — ในอเมริกาเนี่ย เรามีคนที่อ้างว่าเป็น
ผู้ชำนาญทางเอเชียประมาณ ๕๐๐ คน เขาได้
เงินจากระบบเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองภายหลังสงคราม
โลกครั้งที่ ๒ ส่วนผู้ชำนาญเรื่องเมืองไทย
นั้นก็มีกิจกรรมดังกล่าวนี้มากกว่าผู้ชำนาญประเทศ
เอเชียอื่น ๆ เมืองไทยนั้นสำหรับผู้ชำนาญเรื่อง
เอเชียในอเมริกา ถือว่าเมืองไทยเป็นกรณีพิเศษ
และมีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนามากกว่าประเทศอื่น ๆ
ทั้งนี้เพราะความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
ความอุดมสมบูรณ์ และโดยความจริงที่ว่าประเทศ
ไทยไม่เคยเป็นเมืองขึ้น

ปริทัศน์ — ผมสงสัยว่าเขาไม่ได้วิจัยให้ลึกซึ้งพอ
ก่อนจะลงความเห็นเช่นนั้น

ฟิลเซอร์ — ในอเมริกานักเขียนทางมานุษย
วิทยาเกี่ยวกับเมืองไทยนั้นน้อยนักที่จะเขียน
วิจารณ์เมืองไทย สงสัยว่าเพราะเขาคิดกันว่า
เมื่อประเทศไม่เคยถูกยึดครอง นั้นหมายความว่า
ประเทศมีความสงบเรียบร้อย บางทีนักวิชาการ
อเมริกันทำการค้นคว้าวิจัยเฉพาะเรื่องดี ๆ เกี่ยว
กับเมืองไทยเท่านั้น แต่เจตนาของเฮอเบิร์ต
ฟิลลิปส์ ถึง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เปลี่ยน
ความเห็นที่แล้ว ๆ มา

ปริทัศน์ — คุณว่าศาสตราจารย์ชาร์ป (Sharp)
จะเขียนจดหมายอย่างนั้นไหม

ฟิลเซอร์ — เท่าที่ผมยังไม่เคยมีใครเขียนถึงผลกระท

ทบกระทือนต่อสังคมไทย อันเนื่องมาจากทหาร
อเมริกันในเมืองไทย เขาไม่สนใจที่จะเขียนกัน
เขาทำงานค้นคว้าแบบอิสระ เช่น ในเชียงใหม่
แต่ไม่มีใครสนใจที่จะพิจารณาถึงนโยบายของ
ไทยอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ เลยสักคน

ปริทัศน์ — คุณว่าเขาไม่กล้าวิจารณ์เพราะเขา
กลัวอะไรบางอย่างใช่ไหม

ฟิลเซอร์ — ไม่รู้สิ แต่นักวิชาการอเมริกัน
วิจารณ์อินโดนีเซียไว้มาก สองสามปีที่แล้วมานี้
เอง มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ออกรายงานเกี่ยวกับการ
รัฐประหารในอินโดนีเซีย รายงานนั้นเสนอ
ว่ามีส่วนประกอบอื่น ๆ ในรัฐประหารนั้น กล่าว
คือไม่ใช่มีแต่การพัวพันของคอมมิวนิสต์เท่านั้น
ผมว่าถ้าอยากเขียนวิจารณ์เมืองไทย ก็คงจะ
เขียนได้ ถ้าอยากเขียน

ปริทัศน์ — เป็นไปได้ไหมว่า เหล่าผู้ชำนาญ
เรื่องเมืองไทยกำลังถูกสังคมไทยสะกดจิต

ฟิลเซอร์ — เขาว่าอย่างนั้นแหละ ผมเองก็ไม่รู้
ปริทัศน์ — คุณว่าเป็นไปได้ไหมว่า รัฐบาล
อเมริกันมีอิทธิพลต่อคนพวกนี้

ฟิลเซอร์ — ผมไม่แน่ใจ คงมีไม่มาก แต่ก็นั้น
แหละ เมื่อรัฐบาลเป็นผู้ให้ทุนเสียส่วนใหญ่ เขาก็
คงต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของนโยบายของรัฐบาล
บ้าง

ปริทัศน์ — คุณเองเคยรับเงินจากรัฐบาลหรือมูล
นิธิบ้างหรือเปล่า

ฟิลเชอร์ — เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ผมไปช่วยมหาวิทยาลัยอย่างกึ่ง ด้วยเงินที่มาจากหน่วยสืบราชการลับซีไอเอ ในสมัยนั้นเราไม่เคยพิจารณาว่าเงินมาจากไหน ผมเป็นสพายที่ไม่เอาไหนเลย แต่ก็นั่นแหละ ซีไอเอเป็นแหล่งที่มาวิทยาลัยจะเอาเงินมาใช้ได้ ผมเคยคิดคำนวณดูแล้วคนอเมริกันเสียภาษีลงทุนในตัวผมไปประมาณ ๒ แสนเหรียญ แต่ได้อะไรกลับไปว่า ไปแล้วผมไม่ใช่กรณีธรรมดา ผมกระโดดเข้าไปในวิชาว่าด้วยอาเซียนโดยบังเอิญ

เมื่อเราเริ่มมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย เราก็เริ่มมองเรื่องที่เราเคยมองผ่านไปจากแง่มุมใหม่อย่างจริงจัง เราเริ่มเห็นความเกี่ยวกันระหว่างนักศึกษาที่นี่ ทั้งนี้ผมเห็นว่าเราควรจะมีรู้จักโลกของเราก่อนที่จะไปคิดทำอะไรในโลกของคนอื่น หากเราพยายามแยกชีวิตส่วนตัวกับชีวิตทางการงานของเรา เราก็สามารถหลบซ่อนความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่เราทำในชีวิตส่วนตัวกับสิ่งที่เราทำในทางการงานของเราได้

ปริทัศน์ — พวกนั้นจะคิดเปลี่ยนแปลงสถาบันจากข้างในบ้างหรือเปล่า

ฟิลเชอร์ — ผมว่ามีคนหลายคนที่เป็นเมืองไทยคาดว่าเขาจะเปลี่ยนนโยบายทั้งของอเมริกันและของไทยได้ ความคิดเช่นนั้นเป็นความคิดธรรมดาแบบอเมริกัน เราส่งผู้เชี่ยวชาญเรื่องไทยออก

ไป ยกตัวอย่างเช่นนักวางแผน แต่แท้ที่จริงแล้วในอเมริกาเองแทบจะไม่มีการวางแผนกันเลย เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในโลก ผมว่ามันเป็นเรื่องของการหยิ่งยะโสด้วย

ปริทัศน์ — เอ๊ะ ถ้าเป็นอย่างนั้น นักวิชาการอเมริกันก็ไม่ผิดกับฝ่ายรัฐบาลนั่นแหละ

ฟิลเชอร์ — ครับ ในหลาย ๆ ทาง ผมเองเคยคิดว่ามหาวิทยาลัยไม่เหมือนองค์กรอื่น ๆ แต่มันเหมือนกันครับมันไม่ผิดกับบริษัทเบนเนอรัลมอเตอร์เท่าไรหรอก ยกเว้นเรื่องเวลาทำงานกับการพักผ่อนประจำปี เคยคิดกันว่า ในมหาวิทยาลัยคงมีพวกหัวรุนแรงเยอะ แต่อันที่จริงไม่มีเท่าไรหรอก

ปริทัศน์ — เราควรจะทำเรื่องนี้ออกราวอย่างไรกันดีครับ

ฟิลเชอร์ — ผมว่า หากผมเป็นคนไทย ผมจะไม่อนุญาตให้นักวิชาการอเมริกันเข้ามาทำงานวิจัยหรืองานค้นคว้าในเมืองไทยโดยอิสระ นอกจากว่าจะได้รับเชิญจากสถาบันใดสถาบันหนึ่งของไทยเอง นักวิชาการอเมริกันควรจะทำงานค้นคว้าร่วมกับผู้ร่วมงานไทย ไม่งั้นก็อย่าทำเลยงานที่จะทำควรเป็นงานที่ทั้งสองฝ่ายเห็นดี ผมว่าคนไทยนั้นแหละควรจะทำงานวิจัยเรื่องเมืองไทยเองอเมริกันนั้นควรจะช่วยในเรื่องอื่น ๆ งานวิจัยระหว่างไทย — อเมริกันนั้นมันเป็นงานวิจัยข้างเดียว อเมริกันรู้สึกจำเป็นที่จะต้องดันดันเข้า

ไปให้ถึงหมู่บ้านไทย ทำไมคนไทยไม่มาศึกษา
สังคมอเมริกันบ้างละ เช่นศึกษาเรื่องลัทธิทหาร
ในอเมริกา ผมว่าหนังสือดี ๆ เกี่ยวกับเมืองไทย
ควรจะมีการตีพิมพ์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษา
ไทย ถ้าไม่ทำอย่างนั้นคนไทยที่ไหนจะอ่าน
ออก ๑

ข้อเสนอสันติภาพ ๓ แบบในอินโดจีน

ในขณะที่วุฒิสมาชิก ยอร์จ แมคโกเวิน ได้แถลงข้อเสนอในการยุติสงคราม
เวียดนาม เฮนรี คิสซิงเจอร์ก็เตรียมการเพื่อประชุมลับกับผู้แทนเวียดนามเหนือที่
ปารีส ซึ่งยังไม่ทราบว่า จะก่อให้เกิดการยึดเอื้อระหว่างทั้งสองฝ่ายอีกหรือไม่ แต่
สิ่งที่ทราบก็คือข้อเสนอสันติภาพ ซึ่งประกาศออกมาจากทั้งสามฝ่าย คือ จาก
ประธานาธิบดีนิกสัน นายกรัฐมนตรีฟามวันตงแห่งเวียดนามเหนือ และวุฒิสมาชิก
ยอร์จ แมคโกเวิน มีใจความสำคัญดังต่อไปนี้

นิกสัน [ริพับลิกัน]

การหยุดยิง

การสู้รบในเวียดนาม ลาว และกัมพูชา
ควรจะยุติลงหลังจากที่มีการตกลง
เห็นสัญญาทางการเมืองระหว่างสหรัฐ ฯ
คอมมิวนิสต์เวียดนามและรัฐบาลไซ่ง่อน
กองทหารอเมริกันทั้งหมดจะถอนออกไป
ภายในหกเดือน ภายหลังจากการเห็น
สัญญานี้ และการแทรกแซงจากต่าง
ประเทศในอินโดจีนจะยุติลง

เชลยศึก

ส่วนหนึ่งของการตกลงนี้ ทั้งสองฝ่าย
ควรจะได้ปลดปล่อยเชลยศึกทั้งหมดใน
ระยะหกเดือนที่มีการถอนทหารอเมริกัน
ออกทั้งหมด

การตกลงทางการเมือง

ควรจะต้องมีการเลือกตั้งเพื่อจัดตั้งรัฐบาล
ใหม่ของเวียดนามใต้ ฝ่ายเวียดกงจะได้
เข้ามามีส่วนในการเลือกตั้งครั้งนี้ รวมทั้ง
ผู้แทนจากนานาชาติซึ่งจะเข้ามาให้คำ
แนะนำ แต่รัฐบาลไซ่ง่อนจะยังคงควบคุม
กำลังทหารอยู่ เพื่อรอการจัดตั้ง
รัฐบาลใหม่ ประธานาธิบดีเหี่ยวจะต้อง
ลาออกจากตำแหน่ง ๑ เดือนก่อนหน้ามี
การลงคะแนนเสียง

ฟามวันดง [คอมมิวนิสต์เวียดนาม]

การหยุดยั้ง

สหรัฐฯ จะต้องกำหนดวันที่จะถอนทหารทั้งหมดออกไปจากเวียดนามใต้ ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเซ็นสัญญาตกลงหยุดยั้งกับกองทัพอเมริกัน เพื่ออนุญาตให้กองทหารถอนตัวออกไป แต่ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะไม่ยอมตกลงหยุดยั้งเพื่อผลในทางการเมืองกับรัฐบาลของประธานาธิบดีเทียวก

เชลยศึก

คอมมิวนิสต์จะเริ่มค้นปลดปล่อยเชลยศึกเมื่อฝ่ายสหรัฐฯ เริ่มต้นถอนทหารออกไป คนอเมริกันทุกคนจะถูกปล่อยทั้งหมดเมื่อการถอนทหารเสร็จสิ้นสมบูรณ์

การตกลงทางการเมือง

สหรัฐฯ จะต้องตัดความช่วยเหลือรัฐบาลเทียว และหันมาสนับสนุนรัฐบาลซึ่งเกิดขึ้นจากการเห็นชอบของประชาชนในชาติ รวมทั้งเวียดนามและผู้แทนของระบบการปกครองในปัจจุบันมากกว่ารัฐบาลเทียว และฝ่ายเป็นกลาง การรวมกันครั้งใหม่จะต้องกำหนดให้มีการเลือก

ตั้งมีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ พร้อมกับจัดตั้งรัฐบาลใหม่ของเวียดนามใต้

แมคโกเวิน [เกโมแครต]

การหยุดยั้ง

สหรัฐฯ จะยุติการทิ้งระเบิดและการปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ ในเวียดนามลาว และกัมพูชาในทันทีที่แมคโกเวินเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี โดยไม่เรียกร้องการตกลงในทางการเมืองใด ๆ กองทหารอเมริกันทั้งหมดจะถอนออกจากอินโดจีนภายใน ๙๐ วัน

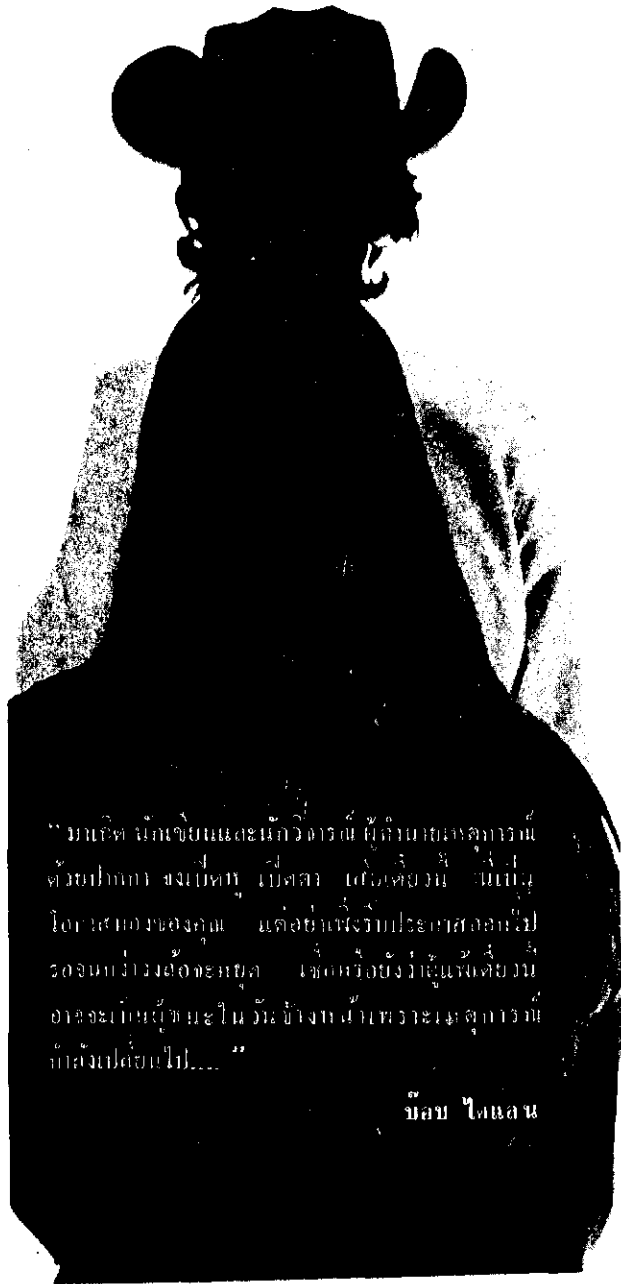
เชลยศึก

สหรัฐฯ คาดว่าเชลยศึกอเมริกันทั้งหมดจะได้รับการปลดปล่อยเมื่อทหารอเมริกันทั้งหมดถอนออกไป ตามข้อเสนอของฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือเอง

การตกลงทางการเมือง

สหรัฐฯ จะยุติการให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่รัฐบาลเทียว และจะปล่อยให้การตกลงทางการเมืองเป็นเรื่องของชาวเวียดนามเอง สหรัฐฯ จะร่วมมือในการให้คำรับรองของนานาชาติสำหรับทุก ๆ ข้อตกลงที่อาจจะบรรลุผล

คอมมิวนิสต์ [ข้อตกลงแห่งสันติภาพในอินโดจีนตามข่าวล่าสุดจากวิทยุฮานอย โปรดพลิกไปอ่านหน้า ๑๑๑ ภายใต้อาณัติ]

“มันคือ นักเขียนและนักวิจารณ์ ผู้กลับเขมหลังการแค้นด้วยปากกา สงบพิศม เบสลา เดวิดเซอวณ มันคือ โอลาสองของลูกคุณ แล้วเขียนเพื่อประสาธออกนเป็รื่องนทวามองอะหกล เซอหรือยังว่าผู้แค้นเค็ยมนอเองเมกษผู้ชมนะในวันข้างนสี่นทวามะตุการนทกัถงเปลือยไป...”

บ็อบ ไทแลน

อเมริกาใหม่

เริ่มต้นด้วยคำพูดและแทรกซึมออกไป

ขบวนการเยาวชนในสหรัฐเริ่มต้นมานานแล้ว คือเริ่มราว ๆ ปี ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๕๐ ตั้งแต่พวกเราเกิดนั่นเอง พวกชิปปี้ ยิปปี พวกนอกกลุ่มนอกทาง และนิสิตนักศึกษาที่เรียกร้องสิทธิในมหาวิทยาลัย ในทศวรรษที่ ๑๙๖๐ ตลอดจนพวกที่ไม่เรียนหนังสือ ล้วนเติบโตขึ้นในสหรัฐ ฯ ในระยะยี่สิบปีที่ผ่านมานี้ ผมพยายามนึกย้อนกลับไปก็ยังไม่มองเห็นสาเหตุอื่น

พวกเราไม่เข้าใจสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพราะเราไม่มีส่วนร่วมด้วย เรารู้แต่เพียงว่าตั้งแต่เนิ่นมาสหรัฐมีความรุ่งโรจน์ทางวัตถุอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ไม่ว่าสหรัฐจะคิดทำอะไร ก็ล้วนประสบความสำเร็จเสียทั้งสิ้น ดังนั้นในปี ๑๙๖๐

การปฏิวัติครั้งที่ ๒ ของ อเมริกา

แอล. ดี. บรอนสไตน์

ความฝันของชาวอเมริกันจึงกลายเป็นความจริง
ทุกบ้านมีรถยนต์ คนหนุ่มสาวอายุระหว่าง
๑๘-๒๕ ปี สามารถเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยหรือ
มหาวิทยาลัยได้ถึง ๕๐% มีคนว่างงานน้อยมาก
มีทางหลวงเชื่อมติดต่อกันทั่วประเทศ จนเรา
สามารถขับรถจากนิวยอร์กไปถึงลอสแอนเจลิสได้
ด้วยความเร็ว ๗๐-๘๐ ไมล์ต่อชั่วโมงโดยไม่ต้อง
หยุดรอไฟแดงแม้แต่ครั้งเดียว แทบทุกคนมีโทร
ทัศน์ เครื่องซักผ้า เครื่องอบผ้า เครื่องล้างจาน
เครื่องดูดฝุ่น และส้วมชักโครก และมีบ้านแถว
ชานเมืองเพื่อเก็บเครื่องใช้เหล่านี้ไว้ ข้อวิตกกัง
วลของชาวอเมริกันคงเหลือแต่โรคกระเพาะอา
หารและจะมีก็ต่อเมื่อถึงคราวต้องจ่ายเงินค่าบ้าน
หรือจ่ายค่าของใช้นานาชนิดที่ซื้อมาด้วยเงินผ่อน
เท่านั้น ผมอาจกล่าวเกินความจริงไปบ้าง อย่าง

ไรก็ตามคนทั่วไปต่างรู้สึกที่บ้านเมืองอุดม ชีวิต
สมบูรณ์พูนสุข และอนาคตแจ่มใสกันทั้งนั้น

แต่ที่จริง บ้านเมืองค่อย ๆ ทรุดโทรมลงทีละ
น้อย ปัญหาระหว่างผิวตึงเครียดขึ้น มีการปะทะ
กันอย่างรุนแรงประปราย ความสกปรกก็เพิ่มพูน
ขึ้นทุกวัน อากาศเสียบนทอนสุขภาพอนามัย ใน
ขณะที่เศรษฐกิจกำลังรุ่งโรจน์ ใครเล่าจะสนใจ
กับปัญหาเหล่านี้ ทุกคนล้วนมั่นใจว่าการแก้ปัญหา
หากไม่ยาก ถ้าเศรษฐกิจดี ปัญหาต่าง ๆ ก็คง
หมดไปเอง

นอกจากนี้ ชาวอเมริกันยังมีจิตสำนึกที่แสน
จะหลอกลวง ชาวอเมริกันบักใจเชื่อมั่นว่า สหรัฐ
อเมริกาเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ช้าคิดเลย
ไปว่า ถ้ามีโอกาสเลือก ทุกคนในโลกนี้ ไม่ว่าจะ

เชื้อชาติหรือศาสนาใดต่างต้องการเกิดเป็นชาวอเมริกันทั้งสิ้น ความเชื่อ^๕เองทำให้ชาวอเมริกันมีปฏิกิริยาต่อชาวโลกสองประการ

ประการแรก เป็นความลุ่มหลงและหวงแหนความเป็นอเมริกัน และหวังเกรงว่าคนอื่นจะมาช่วงชิงความวิเศษวิโสของชาวอเมริกันไปเกรงว่าผู้คนจะหลั่งไหลเข้ามา ในประเทศจนแทบไม่มีที่ยืน จากความคิดนี้เลยต้องออกกฎหมายกีดกันคนเข้าเมืองที่ไม่ใช่คนผิวขาวซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ชั้น (White Anglo-Saxon Protestant) รัฐบาลตั้งกำแพงภาษีสูงไว้เพื่อคุ้มครองผลิตภัณฑ์และผลิตผลภายในประเทศ และจำกัดอสังหาริมทรัพย์และกำลังทหารให้มีแสนยานุภาพเหนือประเทศอื่นใดในโลก

ประการที่สอง ชาวอเมริกันมั่นใจว่า คนทั้งโลกนิยมชมชื่นกับความยิ่งใหญ่ของอเมริกาจนต้องพากเพียรแข่งขันทำงานตัวเป็นเกลียวเพื่อให้ได้ทุกอย่างที่ชาวอเมริกันมี ชาวอเมริกันไม่เข้าใจเลยว่าทำไมจึงมีคนอีกมากที่ไม่ชอบชาวอเมริกัน ทั้งยังทำให้เข้าใจไปว่าคนที่ไม่ชอบและไม่อยากเป็นชาวอเมริกันจะต้องเป็นคอมมิวนิสต์ทุกคน ใครมีความเห็นขัดแย้งกับชาวอเมริกัน หรือไม่ยอมคล้อยตามความคิดเห็นของชาวอเมริกันก็พลอยกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย ทั้ง ๆ ที่ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นคอมมิว

นิสต์ตัวจริงเลยและไม่รู้ด้วยซ้ำว่าคอมมิวนิสต์เป็นอย่างไร ผลก็คือในระยะยี่สิบปีที่ผ่านมานี้ ประเทศของเรามีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างเฝ้ายาม

ตั้งที่กล่าวมาถ้าท่านเข้าใจสิ่งแวดล้อมที่คนหนุ่มสาวอเมริกันเติบโตขึ้นมา ท่านจะเข้าใจขบวนการของเราอย่างแท้จริง จุดเริ่มต้นของขบวนการนี้คือความเชื่อมั่นและศรัทธาในความเป็นอเมริกัน เชื่อว่าวิถีชีวิตของชาวอเมริกันจะแก้ปัญหาทุกอย่างของประเทศตลอดจนของโลกได้ และชนกลุ่มใดที่ไม่เห็นด้วยกับวิถีชีวิตของคนอเมริกันนั้นคือศัตรู โศกนาฏกรรมในเวียดนามเกิดขึ้นเพราะความเชื่อมั่นประการนี้เอง

เติบโตขึ้นมาอย่างอบอุ่น

พวกเราเติบโตขึ้นมาอย่างอบอุ่นในอ้อมอกของแม่ธรณีอเมริกัน คนรุ่นเราเป็นผลหรือยี่ภยันหนึ่งเป็นผู้รับเคราะห์ความรุ่งโรจน์ของสหรัฐในประวัติศาสตร์ คนทุกชาติต้องการความรุ่งโรจน์คือความเจริญทางด้านวัตถุ เพราะคิดว่าถ้าได้สมหวังก็คงจะมีความสุขไปนานเท่านั้น แต่ไม่มีใครคิดว่า เมื่อได้ความรุ่งโรจน์มาสมตามความมุ่งหมายแล้ว จะทำอะไรต่อไป ที่จริงก็น่าเห็นใจเพราะเขายังไม่เคยรู้จักหรือยังไม่เคยประสบความรุ่งโรจน์มาก่อน ความรุ่งโรจน์มีบรรยากาศเฉพาะตัวและมีปัญหาเช่นกัน ปัญหาซึ่งแตกต่างจากปัญหาในการแสวงหาความรุ่งโรจน์มาก บาง

ครั้งในขณะที่เราชื่นชมอยู่กับความรู้โรจนีที่หา
มาได้ เราก็อาจจะทำลายเครื่องมือที่ใช้แสวงหา
ความรู้โรจนีนั้นอย่างไม่รู้ตัว

ปัญหาของคนรุ่นเราต่างกับคนรุ่นก่อน เรา
จะไม่พะวงเลยว่าเราควรจะทำอย่างไรจึงจะมี
ความรู้โรจนี เรากลับลवादวิตกว่าเมื่อมีความ
รู้โรจนีแล้ว เราจะทำอย่างไร ดังนั้นเมื่อประธา
นาธิบดีเคนเนดีเข้ารับตำแหน่งในปี ๑๙๖๐ และ
กล่าวในคำปราศรัยว่า “อย่ามีคำถามว่าประเทศ
ของท่านจะทำอะไรให้ท่านได้บ้าง ถามตัวท่าน
เองดีกว่า ว่าท่านจะทำอะไรให้แก่ประเทศของ
ท่านได้” เคนเนดีชักชวนเราให้เริ่มต้นทำประ
โยชน์ให้แก่ประเทศชาติ พวกเรารับคำและตั้ง
ต้นทำกันอย่างจริงจัง

ผนึกกำลังกันไว้

การผนึกกำลังของคนวัยรุ่นในทศวรรษที่
๑๙๖๐ มิได้เกิดขึ้นในชั่วคืน ขบวนการของเรา
เคลื่อนไปอย่างรวดเร็วอย่างน่ามหัศจรรย์ ทุกคน
ล้วนประจักษ์ในใจว่า เราจะต้องรวมกำลังกัน
ต้องไปด้วยกันและไปพร้อม ๆ กัน

คนนอกบางคนวิจารณ์ว่าพวกเราไม่มีระ
เบียยวินัย ขบวนการของเราเคลื่อนไปอย่างระส่ำ
ระสาย ถึงแม้เราจะขาดระเบียบวินัยไปบ้าง
แต่พวกเราที่มีความคิด อุดมคติ และสามัญสำนึก
อย่างเดียวกัน

รากฐานของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้

เริ่มมีมาแต่ปี ๑๙๕๐ พวกเราเป็นพวกแรกที่เติบโต
โตขึ้นมาในยุคอิเล็กทรอนิกส์ เราโตขึ้นมาหน้า
เครื่องรับโทรทัศน์ โทรทัศน์เชื่อมโยงตัวเราและ
โลกได้มากกว่าที่โรงเรียนหรือรัฐบาลจะทำได้ ผู้
ใหญ่รู้จักโทรทัศน์นานพอ ๆ กับเรา โทรทัศน์
เป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาเช่นเดียวกับเรา เราเติบโต
โตขึ้นมาอย่างน่าพิศวง ขณะที่ตาของเราจ้องดู
โทรทัศน์ เผ่าดูเหตุการณ์อีกมุมหนึ่งของโลก หู
ของเราก็แนบอยู่กับโทรศัพท์ พูดคุยอยู่กับเพื่อน
ซึ่งอยู่คนละทิศในเมือง เราคุ้นเคยกับเครื่องไฟ
ฟ้า เครื่องอิเล็กทรอนิกส์และสื่อสารมวลชนต่าง ๆ
ตั้งแต่แบเบาะจนเข้าสู่วัยรุ่น

ผมชอบเพลงร็อกแอนด์โรล

วิทยุอาจจะมื่ออิทธิพลมากกว่าโทรทัศน์เสีย
ด้วยซ้ำ ราวปี ค.ศ. ๑๙๕๐ มีการปรับปรุงวิทยุ
เป็นการใหญ่ในสหรัฐ ก่อนหน้านั้นวิทยุเป็นสื่อ
บันเทิงประจำครอบครัว แต่เมื่อโทรทัศน์แพร่
หลายไปทั่วสหรัฐสถานีวิทยุทั่วประเทศแทบจะ
ล่มจม จนกระทั่งต้องปฏิวัติเปลี่ยนแปลงรายการ
ให้สนองความต้องการผู้ฟัง

น่าขบขันนัก ทั้ง ๆ ที่นักธุรกิจและคนหนุ่ม
ไม่ไว้ใจหรือชื่นชมยินดีซึ่งกันและกันก็ต่อเมื่อ
ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด พวกเราทำให้พวก
เขาร่ำรวย ในขณะที่เดียวกันพวกเขาก็ช่วยสร้าง
วัฒนธรรมให้แก่เรา ในปี ๑๙๕๕ สถานีวิทยุทุก
แห่งในประเทศอุทิศเวลาให้แก่เยาวชนไม่น้อย

กว่า ๕๐% หลายแห่งเปิดแต่เพลงร็อกแอนด์โรลด์ เกือบตลอดเวลา แต่มีชาวพยากตร์อากาศและ โฆษณาสรรพสินค้าแทรกอยู่บ้างเท่านั้นเราได้ ยินเสียงโฆษกพูดอย่างน้ำไหลไฟดับ สิ่งที่เขา โฆษณาไม่มีความหมายสำหรับเรา แต่ตราใบใด ที่เขายังเล่นเพลงที่ถูกใจเรา พูดกับเรา พูดถึงเรา และพูดเพื่อเรา เราก็พอใจที่จะเปิดฟัง

ดังนั้นในขณะที่เรายังอยู่ในวัยรุ่นเราจึง สามารถควบคุมสื่อสารมวลชนชนิดนี้ได้ พร้อม กันนั้นสื่อมวลชนก็มีชัยชนะเหนือเราไปด้วย กล่าวคือถ้าเขาต้องการขายของให้แก่เรา เขาต้อง ตามใจเรา ต้องพูดภาษาเดียวกับเรา ใช้ภาษาสะ แลงของเราและยกย่องวีรบุรุษในกลุ่มของเรา นี่ คือต้นกำเนิด *วัฒนธรรมของคนหนุ่มสาว* (Youth Culture)

เมื่อเห็นว่าวิทยุมีรายได้อี้อุตสาหกรรมอื่น ๆ ก็ทำตาม บริษัทแผ่นเสียง บริษัทเย็บเสื้อผ้าสำ เร็จรูป ช่างตัดผม ตลอดจนโรงงานผลิตรถยนต์พา กันออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อวัยรุ่น ดูเหมือนว่าโรง งานผลิตรถยนต์จะประสบความสำเร็จมากที่สุด

รถยนต์ในสหรัฐมีราคาถูกมาก โดยเฉพาะ รถใช้แล้วมีราคาถูกอย่างไม่น่าเชื่อ เด็กหนุ่ม ๆ ไม่เพียงแต่จะมีเครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องไฮไฟ หรือเครื่องสเตอริโอเท่านั้น เรายังสามารถซื้อรถ รถเอาไว้ใช้ส่วนตัวได้ในราคาเพียงร้อยเหรียญ การมีรถยนต์เป็นช่องทางให้เราหนีความอึดอัดใน บ้านไปหาเพื่อนฝูงได้ ทั้งมันยังเป็นเครื่องเล่นที่ ดีอีกด้วย เราไม่ชอบรถที่ออกมาจากโรงงานแถวตี หรอยท์นั้ก เราชอบรถเก่ามากกว่า ดอดมันออก เป็นชิ้น ๆ แล้วประกอบขึ้นใหม่ให้ถูกใจเรา หา

สีใหม่จนสะดุดตา ปรับเครื่องจันดั่งคันถนน แม้ กระนั้นตัวแทนผู้ผลิตรถยนต์ต้องมาอุดหนุนของพวก เรา เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบรถยนต์ปี ต่อไป

“เราจะสร้างโลกใหม่ของเรา
คนนอกจะไม่มายุ่งเกี่ยว
ที่นั่นเราจะลิ้มรสความสุขทั้งหมดคลื่น
ในโลกของเรา เราจะพบแต่ความสุข”

ราวปี ๑๙๕๕ เราก็สร้างโลกของเราขึ้นมา ขณะที่ประธานาธิบดี ไฮเซนฮาว และ วุฒิสมาชิก โจ แมกคาร์ธี (Joe McCarthy) กำลังระดมเข้ม คอยจับตาดูว่าคอมมิวนิสต์อยู่ที่ไหนบ้าง เราได้ สนใจเรื่องนั้นแต่แค่น้อย เรามีของเล่นของรา รถของเรา โทรศัพท วิหุกุ เครื่องเล่นจานเสียง และโทรทัศน์ของเรา เราอยู่กับสิ่งเหล่านี้ทั้ง วัน จนไม่มีเวลาคิดถึงเรื่องอื่น เรามีภาษาของ เรา มีดนตรีของเรา เราไปโรงเรียนและทำตาม ตามแพทย์ของเราไม่ว่าจะเป็นแพทย์ชั้นผสม ดนตรี ภาษา เสื้อผ้า หรือรถยนต์ เราเปลี่ยนแฟชั่นของ เราอย่างรวดเร็วอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เมื่อ อายุอย่างเข้ายี่สิบเราได้เปลี่ยนแฟชั่นแต่ละอย่าง มาแล้วไม่ต่ำกว่าสี่ห้าครั้ง พวกเรามีได้ตระหนัก ถึงความรวดเร็วของเราเลย มันรวดเร็วพอควรที่ เดียว เรายอมรับแฟชั่นอย่างรวดเร็วเราทำตาม พร้อม ๆ กันในทันทีทันใด

คุณอาจคิดว่าผมพูดพล่อย ๆ แต่ถ้าคุณใคร่ ครวญดูให้ดีดีวัน คุณจะเห็นพ้องกับผมว่าการสื่อ สารมวลชนนั้นสำคัญที่สุด เราเกิดมาท่ามกลาง

สื่อสารมวลชน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเป็น แบบแผนสืบเนื่องกัน และวัฒนธรรมต้องอาศัย สื่อสารมวลชน ไม่มียุคใดที่วัฒนธรรมเกิดขึ้นและ เปลี่ยนแปลงรวดเร็วเช่นนั้น ในปี ๑๙๕๗ วัฒน ธรรมของเราคือการฟังเพลงร็อกแอนด์โรลล์ เต้น ทวิสต์ ทำผมฟูย่นหัวโต ใช้รถเซฟโรเลทรุ่นปี ๕๕ และดื่มเบียร์เป็นน้ำ ต่อมาในปี ๑๙๖๗ วัฒน ธรรมของเราเปลี่ยนเป็นการใช้ยาแอลเอสดี (LSD) เลิกเรียนหนังสือ เลิกทำงาน เลิกให้ ความนิยมชมชอบในสังคม ซาบซึ้งสันติภาพและ ความรัก มีศรัทธาในการเดินขบวนต่อต้านสงคราม ไร่ผมยาและสูบกัญชา วัฒนธรรมของเรา จะเปลี่ยนแปลงไปก็จริง แต่เรายังคงต้องอาศัยสื่อ สารมวลชนเช่นเดิม ความคิดเห็นของเราต่างจาก เดิม เราใช้ถ้อยคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ แต่พวกเราก็ยัง พูดถึงเรื่องเดียวกัน

วัฒนธรรมของเราเกิดขึ้นเมื่อราวปี ๑๙๕๐ ปี ๑๙๖๐ จึงมันคงฝังลึกและกระจายไปทั่วสหรัฐ ผมคิดว่าไม่มีใครที่อายุอยู่ระหว่าง ๑๐-๒๕ ปี จะ ไม่มีส่วนในวัฒนธรรมนี้ ในขณะที่นั้นยังไม่มีใคร ตระหนักว่าคนหนุ่มสาวของอเมริกาได้ฉีกกำลัง กันพร้อมที่จะทำการปฏิวัติวัฒนธรรมในยุคอิเล็กทรอนิกส์แล้ว

“คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส เราค้นพบโลก
แต่เราก็มีโลกของเราอยู่แล้วนี่นา”
ดอกไม้หายไปในหมอก”

“ คำตอบนะหรือเพื่อนเอ๋ยอยู่ในสายลม อยู่ในสายลม ”

“ ไปเป็นทหารกันหมดแล้วทุกคน ”

“ เราจะต้องชนะ ”

“ หนึ่ง สอง สาม ”

เรารบเพื่ออะไร

อะไรก็ช่างเถอะ ฉันไม่สน

แต่จะตรงไปเวียดนาม ”

“ คนทุกคนควรสู้กัน ”

“ ไม่ใช่ฉันหรอก ไม่ใช่ฉันหรอกที่เธอตามมา ”

“ คุณแหมเบอร์ลิน เล่นเพลงให้ฉันฟังสักเพลงซิ ”

[นี่คือตัวอย่างเพลงที่เราฟังในปี ๑๙๖๐]

มาถึงตอนนี้เราเริ่มเอาจริงเอาจังกันแล้ว ระยะเวลาที่เราเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยและมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของพวกฝ่ายซ้ายเก่า (Old Left) พวกนี้คือพวกลิเบอรัล (Liberals) หรือนัยหนึ่งคือกลุ่มปัญญาชนที่มีความคิดค่อนข้างเยี่ยงซ้าย ถือกันว่าเป็นพวกหัวรุนแรงมาก เพราะได้เคยสนับสนุนการสังคมนิยม และ การให้เงินประกันสังคม ในสมัยแฟรงกลิน ดี. โรสเวลท์ พรรคเดโมแครต และ แอดไล สตีเวนสัน แม้ว่าพวกนี้จะก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่ปี ๑๙๓๐ แต่ก็ซบเซาลงเมื่อต้องอยู่ใต้อิทธิพลของไอเซนฮาวร์ แมคคาร์ที และ จอห์น ฟอสเตอร์ ดัลเลส ถึงแปดปีเต็ม ครั้นถึงยุคเคนเนดีพวกฝ่ายซ้ายจึงเริ่มคึกคักขึ้น พวกนี้ได้ปลุกฝั่งประชาธิปไตยแบบของเขาให้แก่กันศึกษาในมหาวิทยาลัย เรารู้สึกซาบ

ซึ้งและศรัทธาในประชาธิปไตยเสียจนกระทั่งเรามั่นใจว่าพวกเราเองก็สามารถช่วยให้ประเทศของเราเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้ ประธานาธิบดีเคนเนดีนั่นเองเป็นผู้แนะนำให้เรารั้งต้นทำงาน

ก่อนหน้านั้นทุกคนเห็นว่าพวกเราเป็นพวกที่ไม่สนใจการเมือง ไม่รู้ไม่ซัดต่อเหตุการณ์ของโลก คราวนี้เราเริ่มสนใจการเมืองอย่างจริงจัง เราชุมนุมกันบ่อยครั้ง แต่ไม่ใช่เพื่อเดินรณรงค์เพื่อสุขภาพ หรือแข่งรถเท่านั้น เราประชุมกันเพื่อวางแผนยกขบวนกันไปที่รัฐคาโรไลนาได้ช่วยเรียกร้องให้ชาวอเมริกันจามีสิทธิ์มีเสียงในการเลือกตั้ง เพื่อช่วยสอนหนังสือในโรงเรียนของคนตำทางภาคใต้ และในภาคเหนือเราก็ช่วยพัฒนาสลัม เราชวนกันนั่งประท้วง เดินประท้วง และอาสาทำงานกับหน่วยสันติภาพ (Peace Corps) เราร่วมมือกันด้วยใจจริง และเข้าใจว่าทุกคนก็สนับสนุนการดำเนินงานของเรา

เรานำวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาวเข้ามาร่วมในขบวนการด้วย หลังจากที่เรารทำงานคลุกฝุ่นอยู่ที่ฟาร์มในรัฐจอร์เจียได้ ๒-๓ อาทิตย์ เราก็รีบวิ่งรถไปสนุกสนานร่วมกันอย่างเต็มที่ ที่ ฟอทเลาเคอเตล วัฒนธรรมของเราเปลี่ยนไป วีรบุรุษคนเดิมตกอันดับ เราหันมานิยม บ๊อบ ไทแลน โจอัน เบซ และดนตรีแบบลูกทุ่ง ไม่ว่าเราจะทำอะไร เรานำวัฒนธรรมของเราไปด้วย เราชอบลองสิ่งใหม่ ๆ อะไรที่น่าสนใจและทำได้ง่าย ๆ

เราทำทั้งนั้น เป็นต้นว่าการเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างผิว โครงการช่วยเหลือคนยากจนและหน่วยสันติภาพ แม้กระทั่งการปฏิวัติในมหาวิทยาลัยของเราเอง เราก็ออเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ ทั้งนี้เพราะเราเชื่อว่าประชาชนที่ดีจะต้องร่วมมือกันสร้างประชาธิปไตย เราเข้ามามีบทบาทในประชาธิปไตยตามความถนัดของเรา และทำเท่าที่เราเต็มใจจะทำ ทำกันอย่างเคร่งเครียด แล้วก็วางมือไปเล่นสนุกกัน

ไม่นานนัก เราได้เรียนรู้ว่าการเข้ามามีบทบาทในสังคมนั้นมีปัญหามากมาย ปัญหาแรกที่เราประสบก็คืออิทธิพลของผู้กุมอำนาจในรัฐบาล เราพบว่าผู้ยิ่งใหญ่หลายคนก็ดื้อบังเหียนโลก ไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เขาเห็นว่าพวกเราซ้ก็จะเรียกร้องมากเกินไปเสียแล้ว

อย่าเชื่อคนที่อายุเกิน ๓๐

ขณะเดียวกับที่เรากำลังเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเรา เราก็กทำให้คนอื่นพลอยวุ่นวายไปด้วย เราเริ่มขบวนการของเรามาได้เกือบ ๑๐ ปีแล้ว กระนั้นก็ยังไม่มีใครรู้จักคำว่า ช่องว่างระหว่างวัย (Generation gap) จนกระทั่งมีการเรียกร้องเสรีภาพในการพูด (Freedom Speech Movement) ที่ เบิร์กลีย์ เมื่อปี ๑๙๖๔ ช่องว่างระหว่างวัยเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ที่จริงมันคือจุดเริ่มต้นของขบวนการต่าง ๆ นั่นเอง ครั้นมีการเรียกร้องเกิดขึ้นในคาลิฟอร์เนีย คนส่วนใหญ่จึง

ทึกทักเอาว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ในคาลิฟอร์เนียแห่งเดียวเท่านั้น เพราะที่นั่นเป็นที่รวมของคนแปลก ๆ และเป็นผู้นำในการทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ถ้าคุณอยากรู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร คุณต้องไปดูที่คาลิฟอร์เนียเพราะมันมักจะเกิดที่นั่นมาก่อนแล้ว

จุดระเบิดของเราตั้งต้นที่คาลิฟอร์เนีย ซึ่งก็สมควรจะตั้งต้นที่นั่น รากฐานของการปฏิวัติของเราคือ ความร่ำรวย รดยนต์ พลาสติก และความเร็ว คาลิฟอร์เนียเป็นรัฐที่ร่ำรวยที่สุด ชอบใช้ของพลาสติกแทนของจริงมากที่สุดและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วที่สุด คาลิฟอร์เนียมีทางหลวงมากกว่ารัฐอื่น ๆ ถ้าคุณมัวเดินอยู่ตามถนนในเมืองลอสแอนเจลิส คุณจะทำให้ตำรวจประหลาดใจจนต้องเรียกคุณให้หยุดเพื่อจะถามว่าคุณกำลังทำอะไรอยู่

ชาวคาลิฟอร์เนียเองก็เคยปฏิบัติตนอยู่ในกรอบและแบบแผนที่เคย ๆ ปฏิบัติกันมา แต่ในที่สุดก็รู้สึกกันว่าทนไม่ได้ มันไม่ใช่สิ่งที่เขาอยากทำเลย เขาเริ่มหันเหออกนอกกลุ่มนอทางก่อนใคร ความจริงมีคนหันเหออกนอทางก่อนหน้านั้นแล้ว คือตั้งแต่ปี ๑๙๕๐ แต่ไม่มากนัก เขาพากันเรียกพวกนี้ว่า บีทีนิค หรือ โปฮีเมียนพวกนี้ไว้หนวดเครารุงรัง สุกัญชาและชอบใส่เสื้อสเวตเตอร์คอกลมเป็นประจำ แม้ในปี ๑๙๖๓ ก็ยังมีพวกนี้หลงเหลืออยู่บ้าง

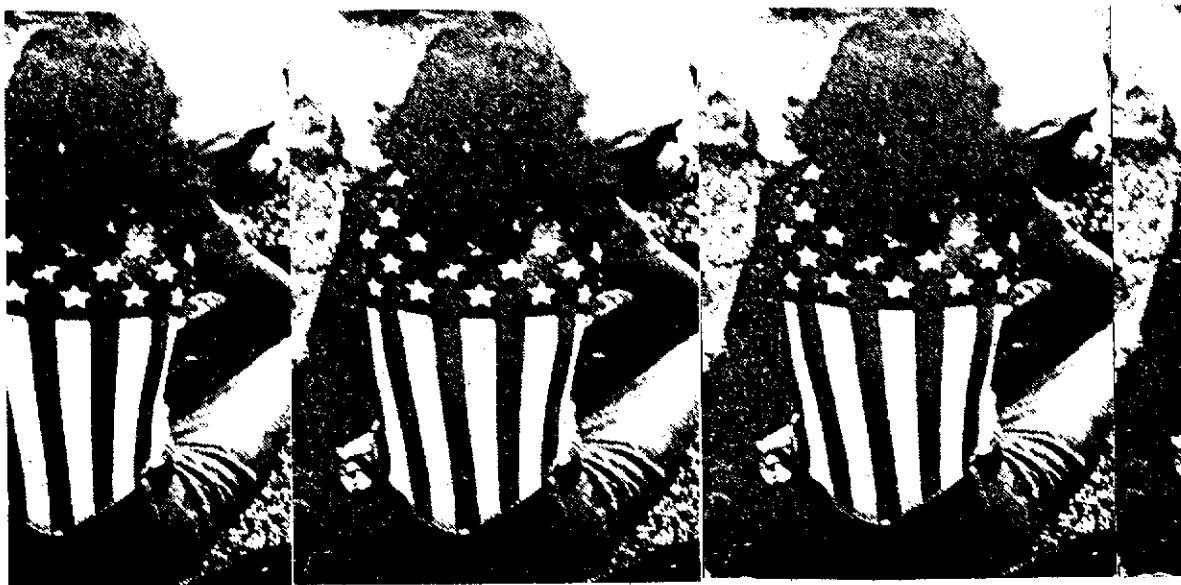

ที่ซานฟรานซิสโก มีนักเขียนผู้หนึ่ง ชื่อ
เคน เคเซย์ (Ken Kesey) เขาพยายามหา
ความรื่นรมย์ในชีวิต และวันหนึ่งก็พบยาวิเศษ
อย่างไม่วัฒ์ ต่อมาราวปี ๑๙๖๐ นักจิตวิทยา
ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดชื่อ ทิมอที เลียร์รี
(Timothy Leary) ก็พบยาอย่างหนึ่งซึ่งเชื่อว่า
ทำให้คนรู้จักตัวเองมากขึ้น นี่เองคือจุดเริ่มต้น
ของ วัฒนธรรมไซคายเดลิค (Psychedelic
culture) เคเซย์ ชักชวนเพื่อนๆ ตั้งวงดนตรี
ขึ้น ให้ชื่อว่าเมอร์รี่ แพรคสเตอร์ (Merry
Pranksters) เล่นดนตรีไปตามที่ต่าง ๆ จนเป็น
ที่นิยมทั่วไป ต่อมาก็ร่วมกับคณะเกรทฟูล แด๊ด
(Grateful Dead) และให้กำเนิดดนตรีประเภท
Acid Rock เขาแสดงคอนเสิร์ตทั่วกาลิฟอร์เนีย
คอนเสิร์ตนี้มีชื่อน่าสนใจ เช่น *Happenings*
Acid Tests คอนเสิร์ตของเขาทำให้คนหนุ่มสาว

ที่อยู่กระจัดกระจายเข้ามารวมกัน คนหนุ่มสาว
เหล่านี้ต่างรู้สึกว่ชนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของชาว
อเมริกันล้วนแต่ล้าสมัย กำลังจะตายไปหรือมี
ฉะนั้นก็ตายไปแล้วด้วยซ้ำ เราต่างรู้สึกเลื่อมใสใน
วิถีชีวิตของ เคเซย์ และ เลียร์รี เห็นชอบกับการ
ดำเนินชีวิตดังกล่าวมากกว่าแบบเดิม พวกเรา
จึงได้ชื่อว่า ฮิปปี (Hippies) เพราะปล่อยผมให้
ยาว เลิกเรียนหนังสือ เลิกทำงาน และตั้งต้น
ชีวิตใหม่ตามแบบที่ตนปรารถนา นับได้ว่าเป็น
แนวการต่อต้านกับระบบสังคมเดิม (Establish
ment)

ขบวนการคนหนุ่มสาวอเมริกันได้ผ่านมา
แล้ว ๓ ระยะ ระยะแรกประมาณปี ๑๙๕๕-
๑๙๖๐ อันเป็นระยะเพลงร็อกแอนด์โรลล์ของ
บรรดาวัยรุ่น ระยะต่อมาคนหนุ่มสาวหันมานิยม

ดนตรีลูกทุ่ง เช่น ของ บี้เตอร์ ปอล และ แมรี แทน และพวกมันุ่งแสวงหาความเป็นธรรมในสังคม ในปี ๑๙๖๔ ความหวังที่จะเปลี่ยนแปลงระบบสังคมและชนบทรอบนิยามของชาวอเมริกันได้หยุดชะงักไป และมียาเสพติดเข้ามาเป็นอุปสรรค เพลงร็อกแอนด์โรลล์ถูกทอดทิ้งไป ช่วงระยะหนึ่งแต่ไม่ช้าก็กลับเข้าสู่ความนิยมใหม่โดยมี บ็อบ ไดแลน ลีเดอร์ทอง เจฟเฟอร์สัน แอร์เพลน และคนอื่น ๆ ช่วยกันฟื้นฟูขึ้นมา Acid Rock ช่วยดึงดูดคนหนุ่มสาวเข้ามารวมกัน ชักชวนกันประท้วงเรื่องการเมืองและสังคม และแสวงหาวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาว ในปี ๑๙๖๕ วัฒนธรรมของคนหนุ่มสาวอเมริกันมีขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากเรื่องของเด็ก ๆ ที่ชอบทำตามแฟชั่น มาเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตอย่างจริงจัง

การรังเกียจผิวและความเป็นอเมริกัน ขบวนการคนหนุ่มสาวมิได้มีจุดมุ่งหมายแต่ในทางการเมืองอย่างเดียวเท่านั้น สำหรับพวกเราไม่มีขีดกัน ระหว่างวัฒนธรรมกับการเมือง พวกที่เคยเข้าไปช่วยคนนิโกรทางภาคใต้ (Freedom Riders) พวกที่เคยสนับสนุน มาร์ติน ลูเธอร์คิง และ จอห์น เคนเนดี ได้พากันมาร่วมขบวนการวัฒนธรรมทางไสยาสติก (Psychedelic movement) เพราะต่างใฝ่หาสันติภาพและความรักในมนุษยชาติ

ต่อมาการต่อสู้เพื่อความเสมอภาคของคนผิวดำและคนผิวขาวต้องชะงักงันเพราะมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นหลายอย่าง ข้อสำคัญคือคนดำไม่ต้องการให้คนขาวเข้ามาร่วม คนหนุ่มสาวไปภาคใต้เพื่อช่วยแก้ปัญหาคนนิโกรอย่างบริสุทธิ์ใจ แต่ผู้นำของคนดำ เช่น สโตคลี คาร์ไมเคิล เอช. แบล

บราวน์ เอลดีจ ครีเวอร์ และอีกหลายคนไม่เห็นด้วยโดยอ้างว่าคนดำควรช่วยตัวเอง ควรเรียกร้องสิทธิของตนเอง และยังคงกล่าวหาต่อไปว่า คนขาวเป็นต้นเหตุให้คนดำต้องประสบปัญหาและความยุ่งยากต่างๆ คนขาวเป็นผู้ตั้งข้อรังเกียจสีผิว พวกเขาจึงบอกให้คนขาวออกจากขบวนการของคนดำ เพื่อให้กลับไปต่อสู้การรังเกียจสีผิวของคนขาวเอง พวกเขาคนขาวจึงต้องพากันกลับห่างๆ ที่ยังไม่เชื่อด้วยซ้ำว่าในหมู่ของตนมีการรังเกียจสีผิว และตนเป็นต้นเหตุของปัญหา

พร้อม ๆ กับการร่วมกันเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม คนหนุ่มสาวอเมริกันชักเริ่มเข้าใจแล้วว่า การรังเกียจผิวในสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างไร เมื่อเราเริ่มไผ่ผอมยาวเป็นอธิปไตยกันมากจนเห็นเด่นชัดขึ้น เราก็เลยกลายเป็นคนกลุ่มน้อยกลุ่มใหม่ เช่นเดียวกับคนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ ในสหรัฐ เราถูกตำราวจรจความและถูกข่ม เราเริ่มเป็นแกะดำในหมู่ชนของเราเอง และด้วยความสมัครใจ เราสมัครใจทำเพื่อต่อต้านความรุ่งโรจน์และวัตถุนิยมซึ่งเราได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เราเริ่มมีทั้งชื่อเสียงและชื่อเสียง เริ่มเป็นทั้งวีรบุรุษและคนโหด รัฐบาลและสังคมซึ่งเกลียดชังและกีดกันเราอยู่แล้วก็เริ่มประจานเราทำให้เรายังมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งขึ้น แม้ว่าคนหนุ่มสาวที่ออกนอกกลุ่มออกทางจะมีเพียงหนึ่งในพันเท่านั้น เรายังมีคนสนับสนุนมากมาย พวกที่ยังอยู่ในระบบเก่าก็เริ่มเห็นใจพวกเรา แต่จำต้องสนับสนุนอยู่รอบนอก

เอสดีเอส -แอลบีเจ -เอนแอลพี

เมื่อสมัยจอห์นสันเป็นประธานาธิบดีในปี ๑๙๖๔ เขาปราศรัยอย่างชื่นชมว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกและยุคนี้เป็นยุคทองของสหรัฐฯ เพื่อพิสูจน์คำพูดของเขา เขาได้รับส่งทหารหนึ่งแสนคนไปหนุนกำลังในเวียดนามทันที และสั่งให้ทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือ เขาออกกฎหมายให้สิทธิกับคนดำตามคำเรียกร้อง พร้อมทั้งสั่งให้ผู้สนับสนุนขบวนการนี้หยุดประท้วงเสียที เพราะหมดความจำเป็นแล้ว แต่ในขณะนั้นเองก็เกิดจลาจลขึ้นในสลัมหลายแห่ง ตามนครใหญ่ๆ ทางภาคเหนือของสหรัฐฯ

กลุ่มนักศึกษาซึ่งล้วนแต่เคยนั่งประท้วง เคยเดินขบวน เคยถูกตำรวจจับ เคยถูกตำรวจข่ม และที่เคยถูกคนผิวขาวทางภาคใต้รุมทำร้าย แทนที่จะหยุดทำงานกลับเข้ามารวมกันเป็นกลุ่มอีก เขายังเชื่อว่าการที่ประเทศจะมีประชาธิปไตยแท้จริงได้นั้น ประชาชนทุกคนจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง จะต้องพยายามทุกวิถีทาง ไม่ว่าจะต้องทำโดยสันติหรือโดยกำลัง พวกเขาเคยอ่านเรื่องของ ธอโรและคานธี เคยนั่งประท้วงระบบราชการ พวกเขาตั้งชื่อตัวเองว่า “ขบวนการนักศึกษาเพื่อสังคมประชาธิปไตย” (*Students for a Democratic Society*) (SDS)

เอสดีเอส มีอายุสั้น อยู่ได้เพียง ๔ ปี ก็สลาย

ทั่วไป งานของ เอสดีเอส คืองานต่อต้านสงคราม หรืออีกนัยหนึ่งคืองานต่อต้านประธานาธิบดี จอห์นสัน คนส่วนมากมักเข้าใจผิดว่าบรรดา อีบีบีบีกลุ่มเอสดีเอสเป็นพวกเดียวกัน ถึงแม้ว่า เอสดีเอสบางคนจะไว้ผมยาว บางคนสูบกัญชา แต่ทว่าส่วนใหญ่ยังเรียนหนังสืออยู่ตามมหาวิทยาลัย ไม่ใช่เป็นอีบีบีบีไปเสียทั้งหมด

กลุ่มเอสดีเอสประชุมกันบ่อยๆ ทุกคนมา ประชุมอย่างเต็มที่ มาร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทุกคนตั้งอกตั้งใจพูด ตั้งใจฟัง เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง ตกเตียงกันบ้าง แต่ทุกคนก็ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไปพร้อมๆ กัน แล้วก็ชวนกันไปเดินขบวนประท้วง หรือช่วยกันค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้น มีผู้กล่าวหาว่าผู้มีอิทธิพลบางคนหนุนหลังกลุ่มเอสดีเอสอยู่และคอยบิดเบือนให้ลงมือปฏิบัติงาน ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย เพราะกลุ่มนั้นมักจะวุ่นวายและคอยตกเตียงกันเอง อยู่เสมอ หากความสามัคคี เชื่อฟังระเบียบแบบแผนหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่ได้ ที่กลุ่มเอสดีเอสมีชื่อเสียงโด่งดังก็เพราะการกระทำทุกครั้งไม่ว่าจะมีผู้ร่วมกระทำมากน้อยเพียงไร มักจะทำในนามของเอสดีเอสทุกครั้งไป

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ กลุ่มเอสดีเอสและกลุ่มต่อต้านสงครามอื่นๆ ได้ร่วมกันอภิปรายและปลุกฝัง การรณรงค์อย่างสันติ (non-violent activism)

ในปี ๑๙๖๖-๑๙๖๗ เขาประชุมกันอีกเพื่อประท้วงสงครามเวียดนาม นิวยอร์ก วอชิงตัน และซานฟรานซิสโก มาถึงตอนนี้พวกเขาชักไม่แน่ใจว่าการต่อสู้อย่างสันติจะมีผลตามที่ต้องการได้ ดังนั้นในปี ๑๙๖๘ เมื่อมีการประชุมของพรรคเดโมแครตเพื่อเสนอชื่อบุคคลเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งประธานาธิบดี (Democratic National Convention) ที่ชิคาโก กลุ่มเอสดีเอสจึงดำเนินการใหญ่ ซึ่งนับได้ว่าเป็นขั้นปฏิวัติ ที่นั่นมีขบวนการอื่นๆ มาร่วมชุมนุมกันมากมาย ประมาณถึงแสนคน ทั้งหมดมีจุดประสงค์ใหญ่ร่วมกันคือเพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชน หน้าร้อนปีต่อมา (๑๙๖๙) เขาประชุมกันอีก คราวนี้มีความเห็นแตกแยกกัน ทำให้แบ่งออกเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย แต่ละกลุ่มมีความประสงค์แตกต่างกัน จนตัดสินใจไม่ได้ว่ากลุ่มเอสดีเอสควรจะมุ่งไปทางใด ดังนั้นกลุ่มนี้จึงแตกออกเป็นพรรค *Progressive Labor Party* (PLP) และ *Revolutionary Youth Movement* (RYM) ซึ่งต่อมาได้แตกออกเป็นกลุ่ม RYM I, RYM II และกลุ่ม *Weathermen* ซึ่งผลสุดท้ายก็สลายตัวไป น่าสังเกตว่าตลอดเวลาสี่ปี กลุ่มเอสดีเอสต่อต้านประธานาธิบดีจอห์นสัน และเมื่อจอห์นสันพ้นจากตำแหน่ง กลุ่มเอสดีเอสก็สลายตัว ผมเองไม่ทราบเหมือนกันว่าเหตุการณ์ดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

การแสดงความคิดเห็นและการใช้กำลังรุนแรง

การที่คนหนุ่มสาวแสดงมติของตนตามถนน เป็นการกระทำอย่างสันติ แต่ยังคงถือว่าเป็นผิดกฎหมาย แต่การที่พวกเขาถูกตำรวจไล่ซ้อมและทุบตีกลับเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อพวกเขาพยายามจะชี้ให้เห็นว่าสันดานของชาวอเมริกันชอบใช้กำลังเข้าบังคับและชอบการนองเลือด เขากลับประณามว่าเราต่อแหล และพิสูจนคำพูดของเราโดยใช้กำลังข่มขู่ให้เราถอนคำพูด ดังนั้นเราจึงต้องเดินขบวนเพื่อยืนยันว่าพวกเขาพูดกลับกลอกอย่างไร มักชอบพูดอย่าง ทำอย่าง อย่างไร

สำหรับคนหนุ่มสาว การประท้วงเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการแสดงละคร แสดงหนัง หรือแสดงนิทรรศการ ซึ่งยอมให้ความ

บันเทิงไปด้วย เมื่อพวกเราออกไปประท้วงตามถนน เขามีเพียงแต่ออกไปเพื่อแสดงความคิดเห็น ต่อต้านสงคราม ต่อต้านการเหยียดผิว หรือต่อต้านความสกปรกของบ้านเมืองเท่านั้น แต่เราออกไปเพื่อพบเพื่อนซึ่งมาจากรัฐต่างๆ ทั่วประเทศ เราพาลูกหลานพ่อแม่ตลอดจนครูบาอาจารย์ของเราออกไปอวด อวดให้คนอื่น ๆ เห็นว่าชีวิตของเราเป็นอย่างไร

ปกติไม่มีใครถือว่ากลุ่มฮิปปี้เป็นนักการเมือง ทั้งๆ ที่การเดินขบวนทุกครั้งจะมีกลุ่มฮิปปี้ร่วมอยู่ด้วยมากมาย ในทำนองเดียวกันพวกหัวรุนแรงก็อาจจะไม่ใช่ฮิปปี้เสมอไป ทั้งๆ ที่เขาก็ชอบฟัง ร็อกคอนเสิร์ต การชุมนุมกันที่วัดสต็อกเป็นการชุมนุมเชิงวัฒนธรรมเท่านั้น ที่นั่นเราไม่ได้เอ่ยถึงนโยบายของประเทศเลย เราตั้งอกตั้งใจฟังดนตรี

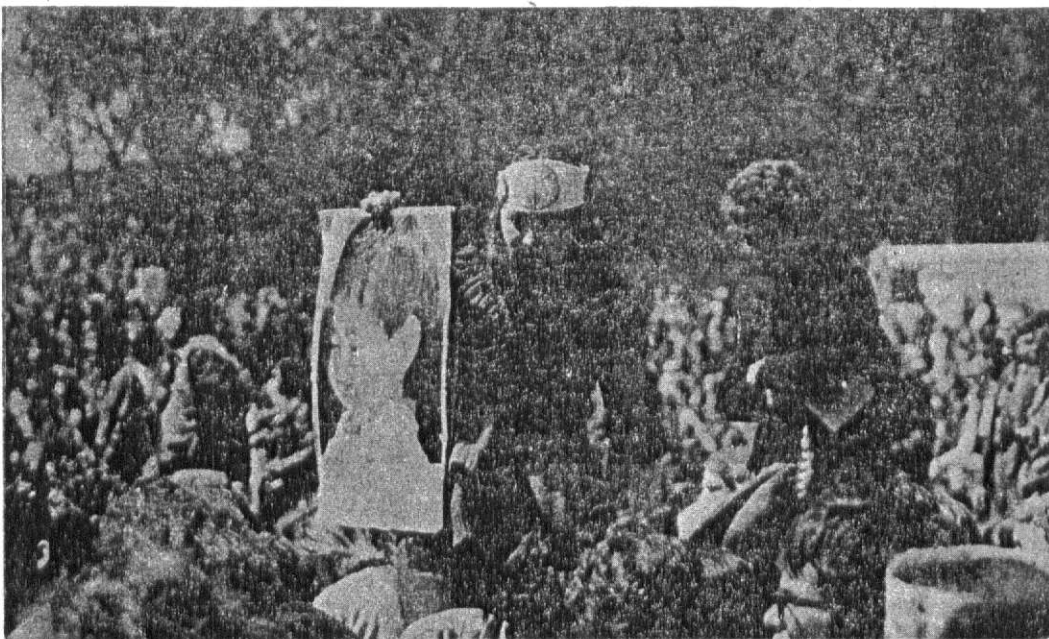

อย่างเดียว แต่เมื่อมีการประชุมทางการเมืองเราก็ไม่วายมีการแสดงร็อกคอนเสิร์ตประกอบไปด้วยเรา นำวัฒนธรรมของเราไปอวดทุกหนทุกแห่งและพร้อมเสมอที่จะแสดงให้คนสนใจฟัง นี่คือการแสดงออกของเรา เป็นการแสดงเช่นเดียวกับละครหรือหนังดังได้กล่าวมา

เมื่อเราไปที่ซีกาโกปี ๑๙๖๘ เราไม่ได้คิดว่าเราจะยุติสงครามได้ เราไม่ได้ไปเพื่อเป็นกำลังใจให้ ยูยีน แมคคาร์ธีได้รับการเสนอชื่อเข้ารับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี เรารู้ว่า ๒ เรื่องนี้เป็นความหวังอันเลื่อนลอย แต่เรายังไปชุมนุมกันที่นั่น ไปทั้งๆ ที่รู้ว่าขบวนการประท้วงของเราตลอด ๔ ปีที่ผ่านมาไม่มีผลอะไรเลย เราไปอย่างผู้แพ้และไปเพื่อแสดงให้เห็นว่าเราเป็นผู้แพ้ เราไปเพื่อแสดงให้เห็นว่าอเมริกามีประชาธิปไตยที่

ไม่แท้จริง เราไม่มีสิทธิไม่มีเสียงในประชาธิปไตยนี้เลย แม้ว่าเราจะพยายามแสดงความคิดเห็นให้ปรากฏทุกวิถีทางแล้วก็ตาม เราจึงมาชุมนุมกันเพื่อยืนยันให้ชาวโลกเห็นความไม่ยุติธรรมของประชาธิปไตยในสหรัฐ เรายอมอุทิศแม้เลือดเนื้อที่ต้องเสียไปในการเดินขบวนที่ซีกาโกครั้งนี้

ที่ซีกาโก พวกยิปปี (Youth International Party-YIP) มีการประชุมของพวกเขาเองและทำพิธีแต่งตั้งหมูตัวหนึ่งชื่อ พิกาสัส (Pegasus) ขึ้นเป็นประธานาธิบดี คำขวัญของเขาก็คือ *ทำไม่เราจะยอมกินหมูเพียงครั้งตัวเท่านั้น เมื่อเขายกมาให้กินทั้งตัว* เมื่อตำรวจยึดหมูไป เขาก็ไปซื้อหมูใหม่อีก เจอรี่ รูบิน (Jerry Rubin) หัวหน้ากลุ่มยิปปีให้เหตุผลว่าหมูกับนักการเมืองทั้งพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกันเหมือน

กันทั้งนั้น แต่ละตัวดีเท่า ๆ กัน ไม่มีตัวใดเด่นหรือ
ด้อยกว่ากัน เขาเสนอให้คนทั่วโลกเลือกประธา
นาธิบดีของสหรัฐฯ ข้อเสนอลงของเขามุ่งประชด
ปรชชนความยิ่งใหญ่ของชาวอเมริกันและการที่
ไม่ยอมให้ประเทศต่างๆ ปกครองตนเองอย่าง
สงบสุข เมื่อมีเรื่องยุ่งยากเกิดขึ้นในประเทศ
สหรัฐฯ จะถือโอกาสเข้าไปก้าวก่ายการเมืองภายใน
ของประเทศนั้นทันที

ขบวนการที่ล้มเหลว?

ขบวนการของคนหนุ่มสาวล้มเหลว เมื่อ
พวกเราเดินขบวนไปตามท้องถนน เราถูกซ้อม
ถูกตีด้วยกระบอง ทั้งไม่มีใครสนใจข้อเสนอของ
เรา แทนที่จะได้รับความเห็นอกเห็นใจจากประ
ชาชน พวกเรากลับถูกฆ่าเค็ม อาจเป็นเพราะเรา
ไม่ยอมรับหรือพยายามปรับปรุงระบบสังคมที่มี
อยู่เค็มให้ดีขึ้น เราจึงหันหลังให้และไม่ยอมมี
ส่วนเกี่ยวข้องกับอีกเลย ขบวนการของเราไม่มี
หัวหน้าที่แท้จริง หัวหน้าของเราอื่นเป็นไป
ต่างๆ กัน บางครั้งก็ถูกจับ บางคนกลายเป็นดารา
ไปเลยได้รับเชิญไปออกโทรทัศน์ในรายการ
สัมภาษณ์ดาราของดิค คาวเอท์ (Dick Cavett)
ขบวนการของเราประกอบด้วยขบวนการย่อย ๆ
มากมายหลายกลุ่มและหลายแบบเช่น *กลุ่มที่ต้อง
การปลดปล่อยของกระเทย (Gay Liberation
Front) กลุ่มปลดปล่อยของผู้หญิง (Women's
Liberation) กลุ่มเรียกร้องเสรีภาพในความรัก*

*กลุ่มมั่วยาเสพติด กลุ่มรักธรรมชาติ กลุ่ม
นิเวศน์วิทยา กลุ่มต่อต้านสงคราม กลุ่มต่อต้าน
การเกณฑ์ทหาร กลุ่มเรียกร้องสิทธิของชน
กลุ่มน้อยของคนดำ ปอร์โตริกันและเม็กซิกัน
และกลุ่มต่อต้านพวกนายทุน เป็นต้น*

ขบวนการของเราไม่มีโครงการถาวร ไม่มี
การวางแผน ไม่มีกฎเกณฑ์ ถ้าใครมาถามเราว่า
พวกเราต้องการอะไร เราอยากเปลี่ยนแปลงสังคมที่
เน่าเฟะที่มีอยู่นี้ให้เป็นอะไร เราจะไม่มีคำตอบ
ให้ และไม่สนใจจะตอบเลยด้วยซ้ำ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าขบวนการของเราจะไม่
เป็นผล แต่ก็ไม่มีใครทอดย เพราะมีความหวังว่า
สักวันหนึ่งคงจะมีผู้เห็นคล้อยตามเรา ผลสุดท้าย
สังคมก็จะค่อย ๆ ยอมรับข้อเสนอของเรา เห็น
คล้อยตามเรา หลังจากที่เราเรียกร้องมาแล้วนับ
สิบปี ในปี ๑๙๖๐ จอห์นสันและฮัมฟรีย์เคย
วิจารณ์ขบวนการของเราว่าเราเรียกร้องสิทธิให้
คนผิวดำมากเกินไป จนต้องเกิดจลาจลขึ้นหลาย
แห่ง การเรียกร้องเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ไม่
เหมาะสมกับความเป็นอเมริกัน (un-American)
แต่ในปี ๑๙๖๔ ประธานาธิบดีจอห์นสัน
เองเป็นผู้ออกกฎหมายให้สิทธิทุกอย่างแก่คนผิว
ดำตามที่เราเรียกร้อง และดูเหมือนว่าจะให้มาก
กว่านั้นด้วยซ้ำ แต่ขณะที่จอห์นสันออกกฎหมาย
ฉบับนี้ พวกเราก็เริ่มการประท้วงสงครามในเวียดนาม
ขึ้นแล้ว จอห์นสันกล่าวหาอีกเช่นเคยว่าพวก

เราทำเกินกว่าเหตุ ทำให้เกิดจลาจลรุ่นวายและ
แน่ละ มันย่อมไม่เหมาะสมกับความเป็นอเมริกัน
ทุกวันนี้เราก็เห็นผลของการประท้วงของเราแล้ว
ชาวอเมริกันทั้งหมดก็กำลังเรียกร้องเกมบังคับให้
ประธานาธิบดีนิกสันยุติสงครามเวียดนามลงเสีย
ที่

ปัจจุบันคนหนุ่มคนสาวในขบวนการของเรา
เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ หลายคนมีอายุเลยสาม
สิบไปแล้ว แต่เขาก็ยังเข้าอกเข้าใจคนหนุ่มสาว
วัยยี่สิบมากกว่าจะเข้าใจคนที่มียุเกินสามสิบห้า
ขึ้นไป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบปี ๑๙๖๐ จะไม่
เกิดซ้ำอีก ในรอบปี ๑๙๗๐ คนหนุ่มสาวจะฉีก
กำลังกันเข้มแข็งยิ่งขึ้น เขาจะนำประสบการณ์ใน
สิบปีที่ผ่านมาไปใช้เพื่อมิให้ขบวนการของเราล้ม
เหลวอีก คนหนุ่มคนสาวหลายคนไม่ชอบประ

บบสังคมแบบเก่าเลย เขาค้นเคยกับการทำผิดกฎ
หมายมากขึ้น เช่นรวมหัวกันสูบบุหรี่ชายบอยชิ่ง แม้
ว่าจะไม่มีสมาคมที่เป็นตัวเป็นตนและไม่มีโครง
การถาวร คนหนุ่มสาวก็สามารถมาชุมนุมกันเพื่อ
ประท้วงได้ถึงแสนคนในเวลาไม่ถึงสองสัปดาห์
การเดินทางบวครั้งใหญ่ครั้งสุดท้ายที่มีขึ้นที่กรุงวอ
ชิงตันเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๑๙๗๑ ใช้เวลา
เตรียมงานน้อยกว่าสองสัปดาห์ด้วยซ้ำ คนที่ไป
ร่วมด้วยส่วนใหญ่ไปเอง ไปโดยไม่ต้องร่วมกับ
กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพียงแต่เขาอ่านพบในหนังสือ
พิมพ์หรือเห็นข่าวในโทรทัศน์เท่านั้น เขาก็พา
กันไป

สงครามเวียดนามเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่ง
ในการฉีกกำลังของขบวนการหนุ่มสาว เขาเข้า

มาร่วมขบวนการด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน แต่อาจกล่าวได้ว่าคนหนุ่มสาวแทบทุกคนเคยไปเดินขบวนประท้วงสงครามเวียดนามมาแล้วทั้งนั้น กระนั้นถ้าสงครามในเวียดนามยุติลง ก็มีได้หมายความว่าขบวนการของคนหนุ่มสาวจำเป็นต้องยุติตามไปด้วย ขบวนการนี้จะดำเนินงานต่อไป ขบวนการเยาวชนได้ชักนำชาวอเมริกันจำนวนมากเข้ามาร่วมโดยไม่รู้ตัว เมื่อประธานาธิบดีนิกสันเรียกร้องให้ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ซึ่งเงียบเฉย (Silent majority) แสดงความคิดเห็น นิกสันมิได้รับคำตอบหรือแม้แต่ปฏิกิริยาใดตอบจากพวกนี้เลย ทั้งนี้เพราะพวกเขาได้แสดงความคิดเห็นออกมาแล้ว โดยฝากมากับคนหนุ่มสาวนั่นเอง

รัฐบาลอเมริกันพยายามทุกวิถีทางที่จะหยุดยั้งการเสพยาเสพติด คนหนุ่มสาวก็ยังสูบบุหรี่อยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง ซึ่งมีมากมายและหาง่ายพอๆ กับเพลงร็อกและคนไว้มขยาว หลายคนบูชายาเสพติดราวกับข้อบังคับของศาสนาและถือว่ายาสเสพติดเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งหนึ่งที่ต้องใช้ในการต่อต้านวัฒนธรรมดั้งเดิมของสหรัฐฯ (Counter-culture)

บทสังท้าย

ที่ผมเขียน ผมพบว่ายังมีข้อความขัดแย้งกันอยู่หลายตอน แต่ผมเชื่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ผมเขียน

ลงไป อีกทั้งขบวนการของเราก็มิได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เราประสบปัญหา มีข้อขัดแย้งและมีอุปสรรคตลอดเวลา ที่จริงปัญหาของเราก็มิได้แตกต่างไปจากปัญหาของมนุษยชาติทั่วโลกเลย แต่ทราบดีที่มนุษย์ทุกคนยังมีเสรีภาพในการฝ่าฝืนหาโลกใหม่ ซึ่งเป็นโลกที่เราต้องการ ตราบนั้นความฝันและความหวังของเขาจะเป็นแรงกระตุ้นให้เขาอดทน ให้อภัยผ่อนผ่อนอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ โดยหวังว่าจะสมความปรารถนาในบั้นปลาย

โลกของเราเปลี่ยนไปทุกวัน เราจะมัวนั่งขีดขูดั่งอยู่ในโลกเก่าทำไมเล่า ๑

แอล.ดี.บรอนสไตน์ (L.D. Bronstien) ปัจจุบันเป็นนักเขียนและอาจารย์ประจำอยู่ ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล เรื่องที่เขาเขียนถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของคนหนุ่มซึ่งเคยเข้าร่วมกับขบวนการเยาวชนในสหรัฐฯ มาก่อน บทความนี้เมื่อพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ มีชื่อว่า A Short History of the Second American Revolution

ศูนย์ศึกษา สดปรังปรุงใหม่
ของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
ดร. อารี สัมพลวิ เป็นบรรณาธิการ
ส่วนกองบรรณาธิการ ก็ล้วนแต่มาจาก
บุคคลในวงการหนังสือทางการศึกษา
อาทิ วิทยาลัย ป่าจารย์สาร
วารสารครูศาสตร์
ฉบับว่าด้วย การประถมศึกษา
วางตลาดคนเดือนตุลาคมนี้ นั่นอน

อเมริกันในลาว : สาระวัน (๑๙๖๖) สันติ มหาราษฎร์

บรรยากาศแบบเยือกเย็น สงบ ยังไม่ได้ถูกแทนที่โดยความร้อนและฝุ่นของภารกิจประจำวัน ต้นไม้พุ่มไม้ที่เตี้ยแคระซุ่มรอบไออุ่นจากพระอาทิตย์ด้านตะวันออกและทอดเงายาวอย่างชัดเจนเข้ามาในสาระวัน ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของลาว มักจะเป็นเวลาที่สดชื่นเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูร้อน

ผมเดินไปที่กลางเมืองด้วยความหวังว่าจะหาอาหารมื้อเช้าวันเสาร์ ที่ศูนย์ โอ.บี. กินพร้อมกับคนที่ตื่นสายคนอื่นๆ ได้บ้าง ผมตั้งใจเดินอย่างแผ่วเบา พยายามไม่เตะฝุ่นให้ฟุ้งขึ้นมารบกวนความสดชื่นยามเช้า ข้างหน้ามีแถวของผู้หญิงชาวเงะ (พวก “ข้า”) กับลูกๆ แยกพื้นตัวโก่งเดิน

มุ่งหน้าไปยังร้านของคนจีนและคนญวนในตลาด ซึ่งที่นั่นพวกผู้หญิงเหล่านี้จะเอาพื้นไปแลกเงินกับผ้าสักหลาดหนึ่ง หรือสิ่งของต่างๆ ที่วางอยู่บนหิ้ง ถ้าหากว่าไม่มีร้านใดร้านหนึ่งต้องการพื้น ซึ่งมักจะเป็นเช่นนั้นบ่อยๆ ในฤดูร้อนพวกเขา ก็จะเดินกลับหมู่บ้าน ตวงยิ่งกว่าเก่าเพราะมีสัมภาระหนักอึ้ง สาระวันมีอาหารน้อยมาก ไม่ค่อยจะมีกิจกรรมอะไรนักและไม่ค่อยมีอนาคต ความเป็นจริงอันเดียวที่คงยืนหยัดอยู่ คือความรู้สึกที่ไม่มั่นคง

ผมเดินก้าวยาวๆ ไปจนทันพวกผู้หญิงเหล่านั้น และกล่าวทัก “โฮ โม มาย โยะ?” ความพยายามที่จะพูดภาษาของผมมักทำให้พวกสาว ๆ

ยิ้มด้วยความแปลกใจทุกครั้ง พวกคนแก่เพียงแต่
จ้องมอง เด็กตัวเล็ก ๆ ตาเบิกกว้างด้วยความกลัว
เกาะอยู่ข้าง ๆ ผู้ใหญ่อย่างกระวนกระวาย

คนอเมริกันคืออะไร ?

ภาพของผมที่เดินเคียงคู่ไปกับแถวเรียงหนึ่ง
ของผู้หญิงและเด็ก ๆ ทำให้ชาวลาวและชาวญวน

ทำให้ผมหมดกำลังใจที่จะพูดภาษาแปลกๆ เหล่า
นั้น ผมหนีไปเห็นเจ้าแหวงที่ของลาวคนหนึ่ง
กำลังโบกไม้โบกมือให้จากเจดีย์ที่ทำงาน ซึ่งตั้ง
อยู่อย่างเงียบสงบภายใต้ร่มไม้ ผมผงกหัวลา ซึ่ง
เป็นท่าทางที่ไร้ความหมายสำหรับผู้หญิงเหล่านั้น
นั้น แล้วก็เดินจากไปด้วยความรู้สึกกระตือรือร้น

ซึ่งกำลังทำธุรกิจประจำวันพากันหยุดชะงัก ขณะ
ที่เดินไป ทหารยามวัยรุ่นซึ่งนั่งขัดสมาธิอยู่หน้า
ค่ายกองทัพลาว เอามือปิดปากหัวเราะ บางที
พวกเขาจะนึกถึงเหตุการณ์นับครั้งไม่ถ้วน ใน
คืนเดือนมืดที่พวกเขาหรือไม่ก็เพื่อนๆ เคยใช้ดาบ
ปลายปืนชี้ให้ครูชาวอเมริกันต้องหยุดรถจักรยาน
อย่างเชื่องๆ หรือไม่พวกเขาก็อาจจะรู้สึกขบขัน
เหมือนกับคนอื่นๆ ต่อภาพที่กำลังผ่านหน้าเขา
ไป ภาพของผู้มี "เกียรติ" ชาวอเมริกันกำลังให้
ความสนใจอย่างมากมายต่อ ผู้หญิงชาว ๒ ผู้ไร้
อารยธรรม

แดดกล้าขึ้น พร้อมกับเสียงของผมที่อ่อนลง
ฝุ่นที่เกิดจากขบวนรถของทหารผสมกับความร้อน

ที่อยากจะทำอะไรมากกว่าแค่การสอนภาษา
อังกฤษให้เด็กสาวซึ่งปกติก็ไม่ค่อยได้รู้หนังสือของ
ตัวเองอยู่แล้ว และไหนยังจะต้องเรียนฝรั่งเศสอีก
เมื่อเจ้าแหวงแสดงความสนใจ ผมจึงรีบฉวย
โอกาสนั้น

ชาวอเมริกันทุกคนชอบเจ้าแหวง และเจ้า
แหวงเองก็รู้ตัวดีเพราะเขาพยายามทำตนเป็นที่
ชอบของเจ้าหน้าที่อเมริกัน เขาเป็นคนขยัน
ขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีประสิทธิภาพ และมีความ
สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับตระกูลผู้ปกครองที่มีอำนาจ
ทางใต้ คือตระกูล จัมปาศักดิ์ เขาใช้คนอเมริกัน
และเงินช่วยเหลือจากอเมริกันได้อย่างดี เขาเข้าใจ
เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฐานะของเขา

และการเข้าไปยุ่งเกี่ยวในลาวของสหรัฐ ฯ อย่าง
แจ่มชัด เขารู้ว่าเขาต้องพึ่งอำนาจของสหรัฐ ฯ
อย่างเต็มที่ ผมคิดว่าเขาเข้าใจด้วยว่า สักวันหนึ่ง
พื้นฐานแห่งอำนาจของเขาจะหมดไป ผมเข้าใจ
ว่าเขาชอบคนอเมริกันในทางใดทางหนึ่ง แต่เขา
มักจะทำท่าไม่เต็มใจ หรือไม่สนุกลงเมื่ออยู่ต่อ
หน้าผู้ให้ผลประโยชน์แก่เขา เขามักจะสนุกลงว่า
เวลานั่งจับไวน์กับครูชาวฝรั่งเศส หรือเวลาร้อง
รำทำเพลงกับพวกฟิลิปปินส์

เมื่อผมเดินเข้าไปใกล้ เขายิ้มและทำท่า
เคร่งขรึมอย่างไม่สนิท ท่าทางของเขาแสดงให้เห็น
ถึงความพอใจในการที่ผมตอบสนองการเชื้อ
เชิญของเขาอย่างรวดเร็ว ภาษาลาวของเขาไว
และแหลมผัดกับสำเนียงเนือย ๆ เป็นท่วงทำนอง
ของชาวบ้าน มีชวานาผอม ๆ คนหนึ่งยืนอยู่อย่าง
สำรวมข้างๆ เขา เจ้าแขวงอธิบายว่า ชวานาผู้นี้
เดินทางจากบ้านยง เข้าเมืองมาตั้งแต่เมื่อวาน
เพื่อรายงานว่ามีลูกระเบิดของสหรัฐ ฯ ๒ ลูกซึ่ง
ยังไม่ระเบิดอยู่ในหมู่บ้านของเขา เขาจึงอยาก
รู้ว่าผมจะรู้จักใครพอที่จะเอาระเบิดของ ยูเซด
(Usaid) พร้อมกับทหารสัก ๒ คน ไปตรวจดู
จะได้หรือไม่ “ลูกระเบิดอย่างนั้นใช่ปะ?” ชาว
บ้านสอดขึ้นอย่างกล้าหาญ “ระเบิดอะตอมมิค”
ผมเลยให้ข้อเสนอแนะว่า คนที่เหมาะสมสำหรับ
ตรวจลูกระเบิดมากที่สุดน่าจะเป็นเจ้าหน้าที่สืบ
ราชการลับของอเมริกันที่อยู่แถวนั้น เจ้าแขวง

พลีวาและสันหัวอย่างไม่เห็นด้วย “แต่มันก็เป็น
ลูกระเบิดนะ” ผมคัดค้าน เขาปลอบผมว่ามันคง
ไม่ใช่ลูกระเบิดหรอก และหากมันเกิดเป็นจริง
ขึ้นมา ผมก็เพียงแค่กลับมามอบเขาเท่านั้น

ผมชวนเพื่อนชาวแวง ๒ คน ซึ่งเป็นทหาร
ในกองทัพภายใต้การสนับสนุนจากสหรัฐ ฯ ผู้มา
หาผมเพื่อเรียนภาษาอังกฤษให้ตามไปด้วย เพื่อ
ช่วยคุ้มครองชาวบ้านคนนั้น เพื่อนผม ๒ คนชาว
บ้านบ้านยง และผมเดินไปยังบ้านของพรมเพื่อ
เอารถจี๊ป พรมเป็นคนไทยในจำนวนน้อยคนที่
อยู่ในเมือง ทำงานให้ชาวอเมริกันอยู่กับพวกและ
และบางที่เขาอาจจะทำงานให้กับหน่วยสืบราช
การลับของไทยด้วย เขาไม่เคยคุยเรื่องงานของ
เขา เราเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน เขายิ้มอย่างมีน้ำใจ
เมื่อผมอธิบายว่าผมต้องการอะไรและให้กุญแจผม
มา ผมขับรถไปหยุดที่บ้านอยู่ครู่หนึ่งเพื่อให้
เพื่อนเอาปืน และเราทั้งสี่ก็เริ่มเดินทางออกจาก
เมือง

แม้ว่ารถจี๊ปของเราจะค่อนข้างใหม่ แต่มัน
ก็แสดงถึงวีรรอยของการกระแทกกระแทนจากการ
ใช้อย่างสมบุกสมบันมา ๒ เดือนแล้ว เรามุ่งตรง
ไปยังทางทิศตะวันตก ทางด้านเมืองวูบและ
เลี้ยวขวาที่กิโลเมตรที่ ๑๐ ผมชอบถนนสายหลัง
มากกว่า เพราะมันกว้างและไม่มีต้นไม้ต้นหญ้า
รุกราน ทั้งทางข้าง ๆ บางที่ก็เรียกว่าตัวถนน
เสียอีกด้วย ครึ่งชั่วโมงต่อมาเราก็ถึงแม่น้ำเสโค

มีสะพานคอนกรีตชั้นหนึ่งที่ยอดเยี่ยมซึ่งสร้างโดยวิศวกรที่ได้รับการศึกษาในฝรั่งเศส คือ เจ้าสุภานุวงศ์ แต่สะพานใหญ่นี้ก็ไม่สมกับภูมิภาคธรรมชาติแถวนั้นเสียเลย ผมขับรถจีบไปอย่างช้าๆ ขณะที่เพื่อนแฉะคนหนึ่งลงไปเดินตามทางเดินเท้า เพื่อนคนนั้นตะโกนว่า “sidewalk” และเขายิ้มฟันทองเป็นประกาย

นั่นสิ “sidewalk” มันเป็น “ทางเดิน” ชนิดเดียวกับที่เขาเคยเห็นในรูปภาพในหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษเป็นทางเดินอันเดียวที่เขาเคยเห็นในภาคใต้ของลาวบางที่อาจจะเป็นสะพานที่ใหญ่ที่สุดของลาว เชื่อมระหว่างบ้านสังเคาะและบ้านยง ถนนจากสาร์วันมุ่งไปสู่ที่ไหนก็ไม่รู้ เมืองล่างเราลำธารเล็กๆ ที่แยกเย็นกำลังไหลอย่างช้า ๆ ระหว่างก้อนหินกลม ๆ

พอดีปลายสะพาน ชาวแฉะและผมเริ่มเรียบเรากำลังเข้ามาถึงเขตอันตรายซึ่งเชื่อกันว่าคอมมิวนิสต์ปะเทดลาวและพรรคพวกมีอิทธิพลอยู่อย่างกว้างขวาง หลังจากการเดินทางไปบนถนนใหญ่อีกหลายกิโลเมตร ชาวบ้านคนนั้นชี้ให้เลี้ยวขวา เราเริ่มเดินทางผ่านทุ่งโล่งไปบนเส้นทางเกวียน ในที่สุดก็มาถึงเขตป่าและพบว่าทางของเราถูกต้นไม้ล้มขวาง พวกแฉะขับอาวุธอย่างกระวนกระวาย ผมเลี้ยวรถจีบเข้าไปทางพุ่มไม้ซึ่งอยู่ทางด้านปลายของต้นไม้ที่ล้ม พยายามเร่งเครื่องข้ามก้อนหินอย่างดุเดือดแต่เครื่องก็ดับ

ลง เราคิดเครื่องใหม่และใช้เวลาเกือบชั่วโมงกว่าจะผ่านพุ่มไม้เหล่านั้น ต้นไม้ที่แคระแกรนตายซากดูเหมือนจะถูกโคลนยึดติดกับพื้นมีจอมปลวกหุ้มอยู่ที่ฐานของลำต้น อากาศมืด ๆ ที่เกิดจากฝุ่นทำให้เกิดบรรยากาศที่ดูลึกลับน่ากลัว ผสมกับความร้อนอย่างทารุณ ทำให้ความเชื่อของชาวลาวยุคเก่าๆ ไปที่ว่าผีสิงอยู่ในจอมปลวกเหล่านี้มีข้อสนับสนุนมากขึ้น ตอนที่เราเลี้ยวหักมุมเราได้พบกับชาวลาคนหนึ่งเขาเอี้ยวตัวมามองรถเราเพียงเล็กน้อย เขาดูไม่มีงูสวัดตัวใหญ่ฟุ้งหายห้อยพาดอยู่ เขากำลังจะกลับบ้านยง และรับคำชวนให้ขึ้นรถของเรอย่างเรียบ ๆ เรากำลังข้ามลำธารที่แห้งผากหลายแห่งก่อนที่จะถึงฝั่ง ซึ่งคงจะเป็นแม่น้ำกว้างพอสมควรแห่งหนึ่งในฤดูฝน ชาวบ้านยืนยันว่าเป็นแม่น้ำเสไซน บ้านยงอยู่ห่างไปจากฝั่งตรงข้ามเพียงไม่กี่ร้อยเมตร ด้วยการใช้เชือกโยง เราค่อยๆ ขับรถจีบลงไปทางคดโค้งที่ค่อนข้างชัน ข้ามแม่น้ำต้นจนกระทั่งไปถึงอีกฝั่งหนึ่งได้ในที่สุด หลังจากการขับข้ามทุ่งนาที่แห้งผากไปอีกระยะหนึ่ง เราก็มายังบ้านยง

ความตึงเครียดและความร้อนทำให้ผมเมื่อยถ้าไปหมด แต่เสื้อเชิร์ตซึ่งชุ่มโชกไปด้วยเหงื่อเท่านั้นเดือนไม่ไห้ผมฟูบลงไปกับพวงมาลัย ชาวบ้านประมาณยี่สิบกว่าคนเข้ามามุงดู ผมบอกให้พวกแฉะทั้งป็นไว้ในรถ แต่เขายังคงกอดมัน

ไว้อย่างเจ็บ ๆ ชาวบ้านที่นั่นรุมมากับเรามา มอง
ใบหน้าที่ยิ้มแย้มของกลุ่มคนที่ยืนอยู่ในที่ร่ม
อย่างสนอกสนใจ ตรงกลางแจ้งที่แสงแดดส่องลง
มาอย่างแจ่มจ้า ผมเริ่มต้นอธิบายว่า ผมเป็นครู
อเมริกันอยู่ที่วิทยาลัยฝรั่งเศสในสวาระวัน (ผม
มักจะบอกชาวบ้านอย่างป้องกันตนเองว่าเป็นครู
เสมอ เพื่อจะใช้ข้อได้เปรียบซึ่งคงจะมีแต่ชาว
ตะวันตกเท่านั้นที่จะรู้ จากการที่คนลาวให้ความ
นับถือครูเป็นพิเศษ) คนอื่น ๆ ต่างนั่งเงียบ ผม
บอกเขาว่าเจ้าแขวงที่จังหวัดสวาระวันได้ส่งผมมา
เก็บลูกระเบิดและว่าบางทีมันอาจจะไม่ใช่ลูกระ
เบิดเสียด้วยซ้ำ ผมไม่ได้ทำให้ใครเข้าใจผมมาก
นักและผมก็ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ ผมมองหา
เพื่อนชาวแะอย่างต้องการความช่วยเหลือ ทั้ง
สองคนรู้สึกไม่ค่อยเป็นกันเองนักในหมู่บ้านลาว
เขาอดหย่าไปจากเราและกำลังมองดูกลุ่มคน
หนุ่มซึ่งกำลังเดินเข้าหมู่บ้านมาทางแม่น้ำอยู่ ผม
หันไปคุยด้วยและรู้สึกโล่งอกที่ไม่เห็นพวกเหล่า
นั้นถืออาวุธมาด้วย ผมหันหลังกลับมาทางชาว
บ้านและเริ่มอธิบายอีกครั้ง “ข้อยคือครูคน
อเมริกันมาจากสวาระวัน....” แล้วผมก็ต้องหยุด
ชาวบ้านซึ่งมองไม่เห็นหน้าคนหนึ่งได้พูดขึ้นมา
ผมหันไปทางเสียงและเห็นผู้พูดกำลังชี้ไปยังคน
แก่หลายคนซึ่งนั่งอยู่ทางหลังๆ “ลุงเฒ่าเพิ่งกลับ
มายังหมู่บ้าน” ผมขยับตัวเล็กน้อยเพื่อหลบแสง

บาดตาจากดวงอาทิตย์ ผู้พูดได้หันหน้ามาประ
จันผม แล้วเขาก็เล่าให้ฟังอย่างช้า ๆ และภาค
ภูมิใจตอนที่ลุงเฒ่าเดินข้ามทุ่งโล่งมาได้ยินเสียง
ตึงสนั่นและเห็นอะไรแล่นผ่านไป ผู้เล่าหยุดพัก
เขาไม่มีท่าตื่นเต้นหรือสนุกสนานอะไร “เรือ
บินทิ้งระเบิดมา ๒ ลูก” เขาเล่าต่อ “ลูกระ
เบิดอะตอมมีคด้วย” เขาย้ำ ขณะที่กางแขนออก
เต็มเหยียดแสดงถึงขนาดของมัน มันไม่ระเบิด
แต่ชาวบ้านกลัวกันว่ามันจะระเบิด จึงอยากให้
มีใครมาเอามันออกไปเสียไว ๆ เขาหยุดเล่าและ
มองไปทางอื่นอย่างกระวนกระวาย

ผมกลืนน้ำลายและเลียปากซึ่งเต็มไปด้วยฝุ่น
ถามเขาว่าลูกระเบิดอยู่ที่ไหน ชาวบ้านหลายคน
ชี้ไปที่ชายชรารูปร่างเกร็งผิวดำ เขาค่อย ๆ เดิน
เข้ามาหาเราและจ้องเราด้วยดวงตาที่ขุ่นขาวซึ่ง
ทำให้เกิดความรู้สึกประจันหน้ากันอย่างแรงแต่
ง ๆ สายตาเขามองหาความช่วยเหลือหรือว่า
สะท้อนให้เห็นความเกลียดชังหรือโกรธแค้นกัน
แน่ ผมหันหน้าหนีเนื่องจากไม่สามารถช่วย
บรรเทาความกลัวหรือยอมรับความโกรธของเขา
ได้ “ลูกระเบิดอยู่ใ้” ชายชรากลับหลังหัน
และเดินออกไปอย่างเจ็บ ๆ ผมมองตามตีนเปล่า
ซึ่งทันทันต่อหินคมและดินขรุขระของแก ขณะที่
เดินตามไปอย่างระมัดระวัง เราผ่านใจกลาง
หมู่บ้าน ดงไม้ ทุ่งโล่ง ดงไม้อีกตงหนึ่งและทุ่ง

โล่งอีกห้องหนึ่ง แล้วเขาก็หยุดรออยู่ในที่วุ่นจนกระทั่งผมเดินตามมาใกล้จึงชี้มือไปยังถังรูปร่างยาวๆ สีเงิน ซึ่งหมกอยู่ในตงหัวสูง ห่างจากเราไปทางขวาราวยี่สิบเมตร ตาแก่ประสานกับตามผม เมื่อผมหันไปมองวัตถุนั้นอีกครั้งหนึ่ง แกลังยังคงมองผมอยู่ไม่วางตา “อยู่พ้นอีกลูกหนึ่ง” แกลังชี้ที่ไปพุ่มไม้ทางซ้ายมือ ถ้อยคำที่เปล่งออกมาดูเรื่องซ้ำและเจ็บปวดยิ่งกว่าเก่า ผมไม่รู้ว่าควรจะทำอะไรดี ชาวบ้านคนอื่นๆ และเพื่อนผมเดินตามมาสมทบ เป็นที่เห็นได้ชัดว่าทุกคนคาดหมายที่จะให้ผมทำอะไรสักอย่าง ชายชราวัยหนึ่งอย่างทำท่ายมยยืนอยู่กลางแดดพอดีและเดินเตะฝุ่นอย่างจงใจและไม่เอาใจใส่ตรงไปที่ตงหัว เมื่อผมเห็นวัตถุที่เป็นประกายได้ชัดผมจึงค่อยเดินช้าลง เป็นที่แน่ชัดว่าสิ่งนั้นไม่ใช่ลูกระเบิด แต่มีเค้าว่าจะเป็นดังน้ำมันเหมือนอย่างที่ผมเห็นเขาชนไปตามถนนในฐานทัพใหญ่แห่งหนึ่งของสหรัฐฯ ที่อุบล เป็นดังที่แตกมองเห็นส่วนประกอบมีรูปร่างคล้ายท่ออยู่ภายใน ผมเดินเข้าไปและยกมันขึ้นมา น้ำหนักออกจะเบาอย่างน่าสังเกต เสร็จแล้วผมก็ทิ้งมันลงกับพื้นโดยรู้สึกพอใจกับการกระทำอย่างนี้ ผมจึงยกมันขึ้นมาอีก ชูมันให้สูงกว่าเก่าและทิ้งลงมา แน่ใจว่ามันไม่ใช่อะไรอื่นนอกจากดังน้ำมัน และรู้สึกโล่งใจ ผมทำซ้ำอีก คราวนี้ขว้างมันลงที่พื้นอย่างแรง

พร้อมกับทำเสียงต่ำๆ “มันบ่ได้เป็นอันตรายนอก” พวกแเงมาดูอยู่ข้างๆ ผม และตรวจสอบ “ลูกระเบิด” คนหนึ่งยกเท้าถีบที่ตรงกลางทำให้มันกลิ้งห่างออกไปและหายเข้าไปในตงหัวลึก เราต่างมองหน้าและยิ้มให้แก่กัน ชาวบ้านขยับใกล้เข้ามาอีก ผมมองหาชายชราผู้นั้นอย่างสนใจ สีหน้าและความสนใจของแกลังได้เปลี่ยนไป แต่ผมสามารถสบตาแกลังนานขึ้น ผมเดินไปได้ร่วมไม้นั่งลงและควักบุหรีชาเล่มออกมา ผมยื่นของบุหรีให้ชาวบ้านที่เดินตามมาไปรอบๆ โดยลืมไปว่าชาวบ้านซึ่งคุ้นเคยกับยาสูบรสจืดจางที่ราบสูงโบโลเวน คงจะไม่มีวันชอบบุหรีรสหวานผสมเมนตอลจากอเมริกาได้เป็นแน่ ผมขอให้พวกแเงช่วยไปยกถังอีกใบหนึ่งมาและเริ่มต้นอธิบายให้ชาวบ้านฟังว่ามันคืออะไร หลังจากพูดไปได้หลายประโยค ผมก็หยุด ดังน้ำมันเครื่องบินเจ็ทลูกระเบิด-ทุกอย่างปรากฏอยู่ แต่แม้กระนั้นมันก็ช่างดูห่างไกลชีวิตของชาวบ้านในภาคใต้ของลาวเสียจริงๆ

บุหรีเพียงแต่ทำให้ผมปากแห้งมากยิ่งขึ้น ผมเริ่มพูดอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ผมเริ่มขอโทษเขาที่ดังน้ำมันเป็นต้นเหตุให้เกิดความยุ่งยากและความกลัวขึ้น มันเหมือนกับว่าผมจะต้องคอยขอโทษคนลาวเกี่ยวกับสิ่งนี้ซึ่งนั้นตลอดเวลา และส่วนใหญ่อีกคงเป็นการขอโทษที่ตัวผมเองต้องมาปรากฏตัว ณ ที่นี้-กับตำราเรียนภาษาอังกฤษและดัง

น้ำมัน นั่นเอง

ผมก็ถึงคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถังให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตามแบบอย่างของชาวอเมริกัน ซึ่งคิดอะไรในแง่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อกลบเกลื่อนความละเอียดไปด้วยในตัว ผมเริ่มต้นอธิบายว่าชาวบ้านอาจจะเอาส่วนที่เป็นกรวยของถังไปใช้ตักน้ำ และเอาโลหะส่วนที่เหลือไปใช้ทำเป็นเครื่องมือต่าง ๆ ได้อย่างไร ผมพูดซ้ำ ๆ พยายามที่จะไม่หลุดปากออกมาเป็นภาษาไทย กล่าวย่ำถึงประเด็นของผมอยู่หลายทาง และสำรวจดูใบหน้าของพวกเขาเพื่อจะดูว่ามีแววที่เขาจะเห็นด้วยกับผมหรือไม่ ผมเกือบจะต้องตั้งต้นทวนสิ่งที่ไร้ความหมายอีกหนหนึ่ง ก็พอดีกับที่พวกเขาเกิดเหงงหน้าขึ้น ไปดูท้องฟ้าในทันทีทันใด เกือบพร้อม ๆ กัน

เครื่องบินสองเครื่องยนต์สีดำกำลังบินวนรอบ ๆ อย่างเชื่องช้า ผมไม่เคยเห็นเครื่องบินชนิดเดียวกันนั้นมาก่อน แต่ดูจากการใช้ความเร็วและรูปร่างซึ่งเต็มไปด้วยเสาและเครื่องไม้เครื่องมือคล้ายหลอดไฟ ผมหวังว่ามันคงจะเป็นเพียงเครื่องบินสำรวจที่ไม่ได้ติดอาวุธเท่านั้น ผมลุกขึ้นยืน เครื่องบินบินต่ำมาก “ไม่เป็นไร ไม่

เป็นไรนา” ผมปลอบใจตัวเอง “เขาจะต้องเห็นรถจี๊ป เจ้าโลหะสีเขียว ที่เป็นรถจี๊ปแบบวิลลิสส์ของอเมริกันอย่างเห็นได้ชัด เขาจะต้องรู้ว่าผมอยู่ที่นี้ คนอเมริกัน เขาจะต้องไม่ทิ้งลูกระเบิดลงมา” ผมมองกลับไปที่บ้านซึ่งนั่งล้อมวงกันอยู่เงียบ ๆ อย่างลึกลับ มีแค่ตาของลุงเผ่าเท่านั้นที่สบตาผม มีแค่แกคนเดียวเท่านั้นที่เห็นความกลัว ความโกรธ และความละเอียดของผม

คนอเมริกันคืออะไร ?
ปีคท้าย (๑๙๗๑)

ข้อความเบื้องต้นอธิบายถึงเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในปี ๑๙๖๖ หลังจากนั้นลูกระเบิดจริงๆของอเมริกาก็ได้มาตกที่สาร์วันและบริเวณข้างเคียง ไม่มีใครอยู่ที่นั่นอีกแล้ว บางคนถูกต้อนให้อพยพ บางคนอพยพไปด้วยตัวเอง บางคนตาย สาร์วันเดี่ยวนั้นอยู่ท่ามกลางกองทัพซึ่งกำลังชิงตักกัน ระหว่างหน่วยรบกองโจร ลูกระเบิด และปืนใหญ่ สาร์วันกำลังเตี้ยลง เตี้ยลง ทุกที่ ๑

สันติ มพราชฤทธิ์ เป็นนามแฝงของชาวอเมริกันคนหนึ่ง ซึ่งเคยเข้าไปสอนหนังสืออยู่ที่ประเทศลาวเป็นเวลา หลายปี บทความเรื่องนั้นเขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษและกองบรรณาธิการได้ขอให้ วิทยากร เชียงกุล เรียบเรียงออกเป็นภาษาไทย

● O.B. เดิมเป็นโครงการของมูลนิธิโรดาเรียน สัญญากับ A.I.D.

๒ ๕๖ ความหมายตามภาษาลาวหมายถึง ทาส

มีหน่วยแพทย์ประจำคามส่วนต่ง ๆ ของลาว ภายใต

- ๓. ตอนหลังสะพานนี้ถูกทำลายโดยการทิ้งระเบิดของสหรัฐ ฯ ส่วนเจ้าสุภานุวงศ์เป็นหัวหน้าขบวนการประเทศลาว
- ๔. ความรู้และความกลัวเกี่ยวกับเรื่องระเบิดปรมาณูในภูมิภาคนี้ อาจจะเป็นผลมาจากการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายประเทศลาว

ความเงิบ
รวมเรื่องสั้นและบทร้อยกรองของ

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

เขียนให้เพื่อนซึ่งเขียนคำร้อง
พ้อภัยหน่วยงาน

อะไรอยู่บนบ่าของเธอ

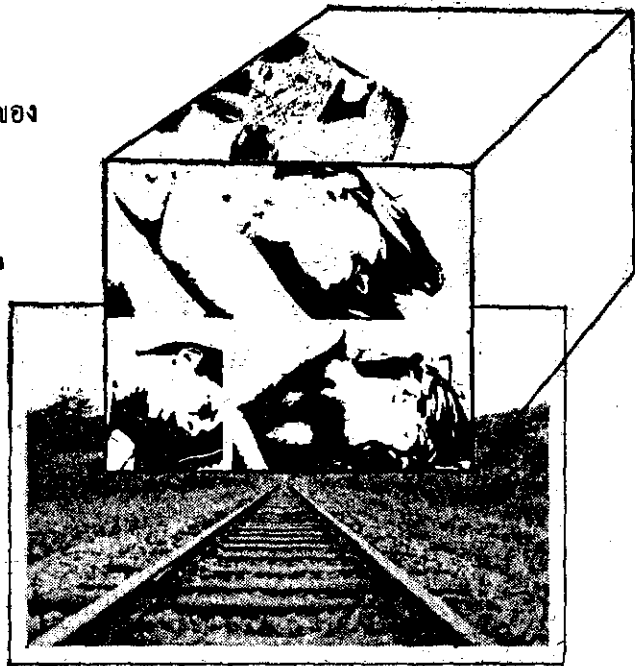
เธอจริงจิ่งน้ำกรงขาม

ทั้งที่แขนและเขมขัด

เธอมาเหมือนลมพัด

แต่พาเราไปไม่บอกกล่าว

ออกวางตุลาตั่วไปแล้ว
ราคาเล่มละ ๘ บาท

ร้านหนังสือที่ท่านจะหาซื้อได้แน่นอน มีที่ศีกษิตสยาม ดวงกมล ร้านหนังสือแถววังบูรพา
สยามสแควร์ สหกรณ์ประจำมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ท่านที่อยู่ต่างจังหวัด จะสั่งซื้อโดยส่งรษณาคัด ผ่านทางกองบรรณาธิการ สังกนศาสตร์ปริทัศน์
และ ณาจารย์สาร ก็ย่อมได้

**ฝากเงิน
อัญมณีและของมีค่า
200 บาท
ปลอดภัยตลอดปี
ที่ตู้ นิรภัย**

**“ธนาคารแห่งความนิยม
ของปวงชน”**

**ธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา
จำกัด**

เขลีนจิต พระนคร โทร 68011

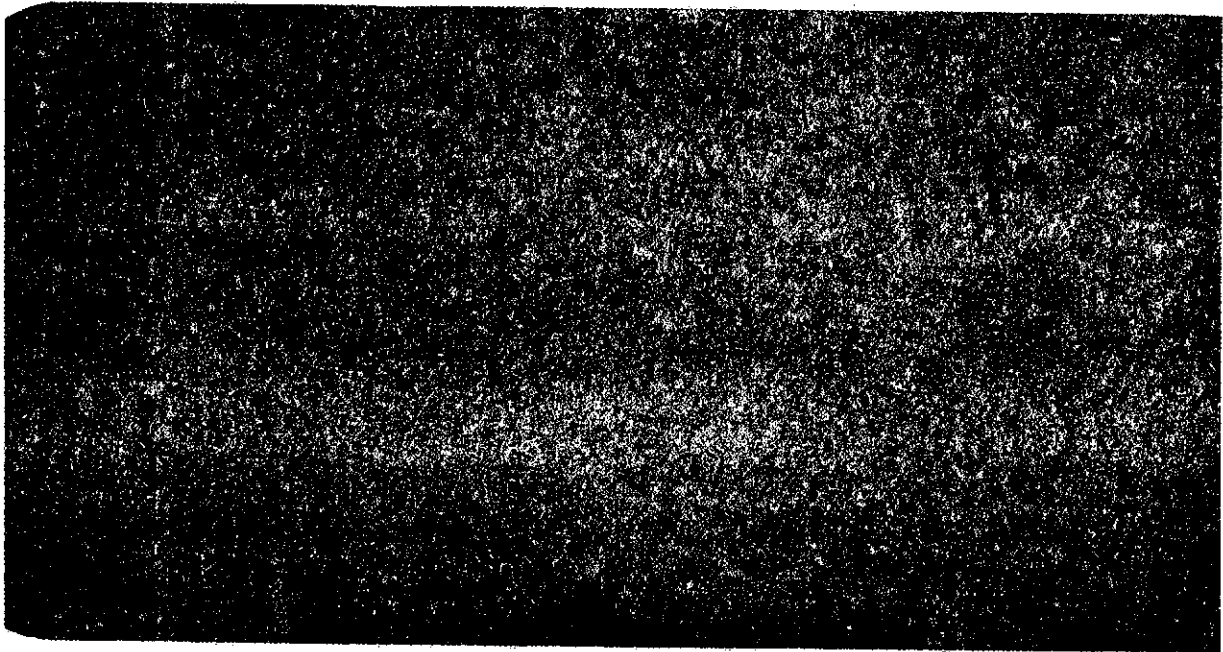
๒๖๘ ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ในอนาคต

ส. ศิวรักษ์

เมื่อข้าพเจ้าไปประชุมที่อิตาลีคราวที่แล้ว เราได้พูดคุยถึงเรื่องความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ในอนาคต ที่ประชุมได้กำหนดทิศทางที่จะสร้าง สรรค์สังคมมนุษย์ขึ้นใหม่ด้วย ฟังดูออกจะเป็น เรื่องใหญ่โตโอฬารจนน่าหวั่นได้ และเห็นจะ สำเร็จผลได้ยาก สมัยนี้จะทำอะไรไม่ให้คนหมั่น ไล่ก็ต้องเดินอยู่ภายในกรอบ คอยแต่รับคำสั่งจาก ผู้บังคับบัญชา ทำก็ซาม ไม่ทำก็ซาม ถึงสิ้นปี ความชอบไม่มี ความดีไม่ปรากฏ แต่ก็ได้ขึ้น เงินเดือนอยู่นั่นเอง เราก็รู้กันอยู่แล้วว่าการกระทำดังกล่าวไปไม่รอด นอกจากคน ๆ นั้นจะ สูญเสียวิญญาณของตนไปในที่สุดแล้ว ระบบ สังคมและวัฒนธรรมก็จะรวนเรจนถึงที่สุดด้วย ที่ว่าการประชุมนี้ เห็นจะสำเร็จผลยาก ก็ที่จะจริงอีก แต่วอลท์ วิทแมนก็อเมริกัน ก็บอก

ไว้แล้วมิใช่หรือว่า ผลสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องมีการต่อสู้กันยิ่งขึ้นด้วย อยู่ ๆ จะให้บังเกิดความสำเร็จขึ้นนั้น เป็นไปไม่ได้พร้อมกันนั้น ถ้ามนุษย์ไม่ฝัน ไม่คิดในทางสร้างสรรค์ ให้ไกลออกไป และไม่พยายามทำ ความฝันให้เป็นความจริง มนุษย์จะต่างกับสัตว์ ที่ตรงไหนเล่า

๘ การประชุมคราวนั้น เราแบ่งหัวข้อย่อย ออกเป็นห้าเรื่องด้วยกัน คือ (๑) ประเด็น แห่งความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม (๒) บทบาทของอาฟริกาและเอเชียในด้านความสัมพันธ์ ทางวัฒนธรรม (๓) การแสวงหาความหมาย ทางวัฒนธรรม ในแง่ของมนุษย์เยาวชนและ คุณค่า (๔) การเน้นถึงวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น (๕) การ

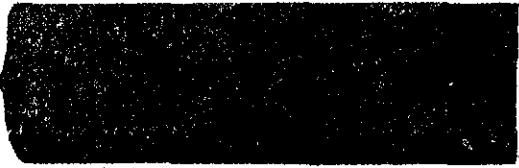
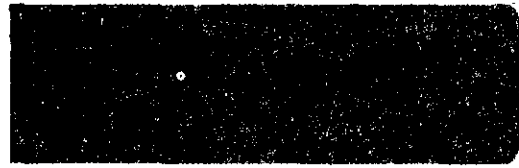

แสวงหาทิศทางที่จะสร้างสรรค์มนุษย์ชั้นใหม่ การประชุมดังกล่าวใช้เวลาราว ๆ ๑ สัปดาห์ และนั่นเป็นผลพลอยได้ของการประชุมกลุ่มต่าง ๆ ถึง ๖ กลุ่ม แทบทั่วโลก โดยแบ่งเป็นกลุ่มภูมิภาค ๓ กลุ่ม ประเทศ ๓ คือ (๑) อาฟริกา (๒) ตะวันออกกลาง (๓) เอเชียอาคเนย์ (๔) อินเดีย (๕) ญี่ปุ่น (๖) สหรัฐอเมริกา ในแต่ละกลุ่มก็ประชุมกันปีละสามสี่ครั้ง พอสิ้นปีก็ประธานกลุ่มก็ไปประชุมร่วมกันที่ ทำเช่นนั้นมาสองปีแล้ว ปีนี้เป็นปีที่สุด จึงจำจะต้องทำญัตติเสนอให้บุคคลภายนอกได้ทราบ

ถ้าจะนำหัวข้อของแต่ละเรื่องมาเล่าให้ฟังโดยละเอียด ย่อมต้องกินเวลามาก ถ้าจะเล่าโดยสรุปอย่างผิวเผิน ก็ดูจะไม่ได้แก่นสารอะไรนัก ในที่นี้จึงขอพูดจำเพาะเจาะจงในเรื่องบทบาท

ของทวีปเอเชียในด้านความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม เพราะเป็นเรื่องคาบเกี่ยวกับความสนใจของเรา ด้วยเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางสังคมที่พวกเราบางคนได้ไปประชุมมาที่กรุงเกียวโต อันเป็นต้นกำเนิดที่มาของการสังสรรค์ในวันนี้ แต่ที่พูดนี้จะไม่เป็นการเล่า หากเป็นการแทรกทัศนะส่วนตัวเข้าไปด้วยโดยตลอด

ความจริงประเทศต่าง ๆ ในทวีปอาฟริกาและเอเชีย นั้น สมัยนี้มักเรียกกันว่าโลกที่ ๓ อะไรเป็นโลกที่ ๑ และโลกที่ ๒ ก็ดูจะตกลงกันไม่ค่อยได้ ทราบแต่ว่าโลกที่ ๓ นี้เป็นเนมิคนาม ซึ่ง ฟรานซ์ เฟนอน ชาวอัลยี่เรีย เรียกร้องก่อน ในหนังสือชื่อ *The Wretched of the Earth* อาจเป็นการเรียกอย่างประชด เป็น

การเลี้ยงที่จะเอ่ยถึงแถบของโลกที่ค่อยพัฒนาหรือบอกใบ้ให้ว่าทางออกที่สาม อยู่ตรงที่ไม่ต้องการตามกันฝรั่งนายเก่าอันเป็นทางออกที่ ๑ และไม่ต้องการจะเดินตามลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นทางออกที่ ๒ ก็ได้ อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับว่าโลกที่ ๓ โดยเฉพาะในทวีปเอเชียนี้เคยมีวัฒนธรรมและความเจริญรุ่งเรืองมามาก โดยเฉพาะแผ่อารยธรรมและศาสนธรรมให้ยุโรปมาแล้วด้วยซ้ำ แต่แล้วก็ค่อย ๆ เสื่อมลงจนถึงที่สุดในรอบสองร้อยปีมานี้ การศึกษาก็กลายเป็นการท่องจำ โดยไม่แสวงหาวิชาความรู้อย่างใหม่อีกเลย หากหันไปเล่นแร่แปรธาตุและเชื่อมันในทางไสยศาสตร์และสิ่งมหัศจรรย์ต่าง ๆ ดังในปลายสมัยกลางของยุโรป ที่ถือกันว่าเป็นยุคมืด ศิลปะหัตถกรรมก็เสื่อมโทรมลง สักแต่ผลิตช่างฝีมือ การค้าขายไม่กว้างขวางดังแต่ก่อน ทั้งศาสนจักรเองก็พลอยเสื่อมลงด้วยแทบทุกหนแห่ง ดิอพิริร์ตองและกาบหุ้มภายนอกยิ่งกว่าจะแสวงหาสัจธรรมที่ลึกลับ

ในขณะที่เอเชียเสื่อมโทรมลงนี้ ยุโรปกลับปลดแอกให้ตัวเองได้เป็นไทจากยุคมืดแห่งสมัยกลาง ได้มีการเกิดใหม่ในทางวิชาความรู้ การศึกษาก็ได้มีการปฏิรูปกันขนานใหญ่ แม้จะเกิดอาการอันเหือดอันรุนแรงอยู่มิใช่น้อย แต่ก็

เป็นเหตุให้วิทยาการก้าวหน้า วิทยาศาสตร์เจริญ ตลอดจนการค้าและแสนยานุภาพก็เป็นเงาตามตัวมาด้วย ผลก็คือประเทศต่าง ๆ ในเอเชียและอาฟริกาตกอยู่ใต้อาณานิคมของฝรั่ง ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม ประเทศจีน ไทยและญี่ปุ่น ที่รักษาเอกราชอยู่ได้โดยนิตินัย ก็ต้องโอนอ่อนผ่อนตามกระแสวัฒนธรรมฝรั่ง ถ้าใครพูดภาษาฝรั่งไม่ได้ ก็เกือบจะกลายเป็นคนที่ไร้วัฒนธรรมเอาเลย และถ้าใครไม่ได้ไปชุบตัวที่เมืองฝรั่ง ก็เกือบจะเป็นคนดึก ตั้งสมัยโบราณคนดึกคือคนที่ไม่ได้บวชฉะนั้น

ขอให้ตราไว้ว่าในรอบสองศตวรรษมานี้ เราเป็นฝ่ายรับวัฒนธรรมจากตะวันตกโดยไม่มีทางเลือก ถ้าเขาไม่มายัดเยียดให้โดยแสนยานุภาพเราก็ต้องกระเสือกกระสนรับเอาวัฒนธรรมนั้น ๆ เข้ามาเพื่อความอยู่รอดของเราเอง ทั้งนี้เพราะเราต้องยอมรับว่าเราเป็นฝ่ายด้อยกว่า อ่อนแอกว่า การรับวัฒนธรรมโดยนัยแห่งความไม่เสมอภาค หรือโดยอาการอันมีปมค้อยอยู่ภายในตัวเราเองเช่นนี้มีทางที่จะทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองลงได้โดยง่าย ยิ่งถ้าวัฒนธรรมเดิมไม่แข็งแรงพอ ก็ยิ่งสลายตัวได้เร็วยิ่งขึ้น เช่นประเทศคานาในอาฟริกา คนที่มีวัฒนธรรมล้วนต้องสั่ง เครื่องกระป๋องมาจากประเทศ

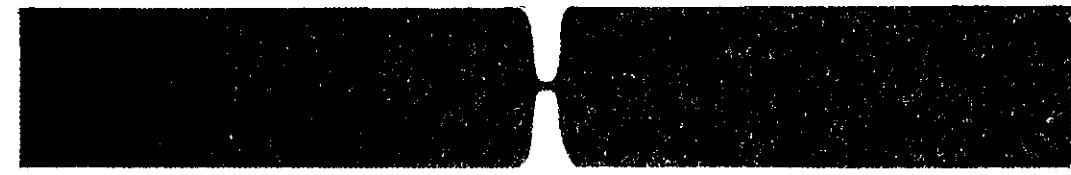

อังกฤษทั้งสิ้น การกินของพื้นเมืองแสดงถึงความ
เป็นคนป่า แม้ลัทธิศาสนาพื้นเมืองก็เป็นกา
รนับถือผีป่า คนที่มีวัฒนธรรมย่อมต้องนับถือ
คริสต์ โดยเฉพาะกษัตริย์อังกฤษ ยิ่งผู้ที่ปกครอง
ประเทศด้วยแล้ว ล้วนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษ
ราชการโดยตลอด ในเอเชีย ประเทศที่ศาสน
ธรรมและวัฒนธรรมเข้มแข็งก็ทนกระแสวัฒน
ธรรมจากภายนอกได้ ถ้าอ่อน ก็ทนแทบไม่ได้
ดังในอาฟริกาเหมือนกัน ขอให้ดูฟิลิปปินส์เป็น
ตัวอย่าง ว่าเขามีอะไรเหลือเป็นตัวเขาเองอยู่อีก
บ้าง เพิ่งจะในรอบทศวรรษนี้เองที่ชาวฟิลิปปินส์
เริ่มเรียกร้องหาเอกลักษณ์ความเป็นตัวของตัวเอง
แม้กระนั้นก็ยังออกลังกันไม่ได้ว่าจะใช้ภาษาดวา
ลोकเป็นภาษาราชการหรือไม่ ทางพม่านั้นอยู่
อีกฝ่ายหนึ่งเลยทีเดียว จะเป็นเพราะปมด้อย
หรือปมเชื่องก็ตาม พม่าได้ปฏิเสธวัฒนธรรม
จากนอกเสียแทบทั้งสิ้น พอได้เอกราช ก็ถอย
กลับไปยังรัชกาลพระเจ้ามินดงหรือพระเจ้า
อลองพญาเลยทีเดียว

ตั้งแต่สันสงครามโลกครั้งที่ ๒ มาแล้วนี้
ประเทศที่เคยเป็นเมืองขึ้นฝรั่ง มีโอกาสที่จะเป็น
ตัวของตัวเองมากขึ้นก็จริง แต่อิทธิพลของตะวัน
ตกหาได้หมดไปไม่ การปิดประตูไม่ยอมรับใน

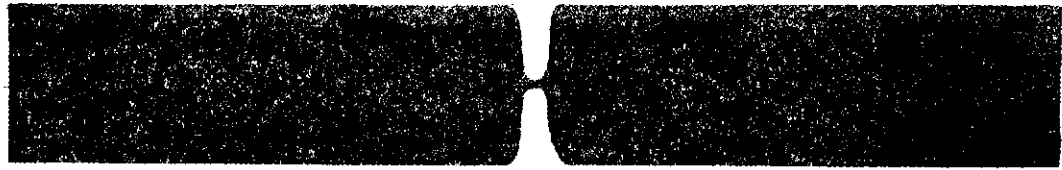
เรื่องโลกภายนอกแสดงออกถึงปมด้อยและปมเชื่อง
เท่า ๆ กับการหลับตาเดินตาม วัฒนธรรมกระแส
โตกระแสหนึ่งนั่นเอง เพราะในโลกเราทุกวันนี้
จะหยุดอยู่กับอดีตหาได้ไม่ การเดินไปข้างหน้า
ต้องมีนสติการ ต้องรู้จักตัวเองและต้องรู้จัก
เลือกคบคนนอกและเลือกรับสิ่งอื่น ๆ จากภาย
นอกด้วย แม้โลกของคอมมิวนิสต์จีนที่อ้างว่าปิด
ประตู ในระยะแรกก็รับจากรัสเซียอย่างเปิดเผย
แม้แต่จากยุโรปและสหรัฐ ก็รับเอาวิทยาการ
แผนใหม่เข้าไปอยู่ตลอดเวลา เป็นแต่สักกักกัน
ไม่ให้มหาชนได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่ผู้
ปกครองประเทศเห็นว่าเป็นพิษเป็นภัยต่อระบบ
สังคมต่างหาก

จะอย่างไรก็ตาม ในที่นี้ จะขอพูดถึงประเทศ
ที่ไม่อยู่ในค่ายฝ่ายคอมมิวนิสต์และที่ปิดประตูอ้า
กว้างไว้เท่านั้น ประเทศเหล่านี้ล้วนได้รับอิทธิ
พลจากอารยธรรมตะวันตกต่อไป เป็นแต่ศูนย์
ทางวัฒนธรรมย้ายจากยุโรปไปสู่สหรัฐอเมริกา
เพราะสงครามโลกครั้งที่แล้ว สหรัฐเป็นผู้ชนะ
สงคราม สหรัฐจึงทำทุกอย่างไม่แต่กับอาฟริกา
และเอเชีย หากแต่กับยุโรปด้วย ในอันที่จะ
ช่วยให้มีการพัฒนาเพื่อที่ประเทศนั้น ๆ จะได้ไม่
กลายเป็นคอมมิวนิสต์ แม้การไม่เป็นคอมมิวนิสต์

นั้นบางครั้งจะลงเอยด้วยการเป็นเผด็จการอัน
แสนจะสกปรกโสมมและเอารัดเอาเปรียบประชา
ราชกรอย่างไร สหรัฐก็ตั้งใจช่วยตั้งกรณีของ
สเปนและกรีซเป็นตัวอย่าง ยิ่งเมื่อสหรัฐช่วยยุโรป
ได้สำเร็จตามแผนการมาแชล ยิ่งเชื่อมั่นว่าจะ
ช่วยเอเชียได้เช่นเดียวกัน สหรัฐรักษาเยอรมัน
ตะวันตกไว้ได้ ให้เป็นประเทศตัวอย่างแห่งเสรี
ประชาธิปไตย จึงเชื่อว่าจจะรักษาเกาหลีใต้และ
เวียดนามใต้ไว้ได้โดยนัยเดียวกัน การช่วยเหลือ
เอเชียในระยะหลังนี้ สหรัฐมิได้แสดงเคี้ยว หาก
นำเอาประเทศบริษัทวีวารจากยุโรปและฝรั่ง
อื่น ๆ มือสเตรเลียและนิวซีแลนด์เป็นต้น มา
ช่วยด้วย เมื่อสองศตวรรษก่อน ประเทศฝรั่งพวก
นี้เชื่อว่าการช่วยประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย คือ
การเข้ามาปกครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรม
ตามแบบของตน จำเติมแต่หลังสงครามโลกครั้งที่
แล้วเป็นต้นมา ประเทศฝรั่งพวกนี้พากันเชื่อว่า
คนพื้นเมืองก็อาจปกครองบ้านเมืองของตนเองได้
(ถึงไม่เชื่ออย่างนี้ก็ไม่มีทางเลือกให้เชื่ออย่างอื่น
ได้) แต่ฝรั่งก็คงต้องช่วยให้โลกที่สามกลายเป็น
โลกสมัยใหม่ โดยยึดถือแบบแผนวัฒนธรรม
ความเจริญตามแบบตน คนฝรั่งพวกนี้ไม่มีทาง
ที่จะเข้าใจได้ว่าวัฒนธรรมพื้นเมืองในประเทศ
นั้น ๆ ว่าสำคัญเพียงใด

สมัยก่อน ฝรั่งมีอำนาจในการปกครอง
โดยตรง สมัยหลังนี้ แม้จะไม่มีอำนาจโดยตรง
แต่ก็ยังคงมีเงินอยู่และพร้อมที่จะเอาเงินมาทุ่ม
เพราะฉะนั้นเงินก็คืออำนาจนั่นเอง เงินช่วยของ
ฝรั่งจึงแฝงมาในรูปต่าง ๆ ประเทศที่รับเงินช่วย
ย่อมจำต้องรับคำสั่งการของผู้ที่ให้เงิน ไม่มากก็
น้อย ยิ่งประเทศนั้น ๆ ปราศจากความเป็นผู้นำ
ปราศจากรัฐบุรุษที่มองเห็นประโยชน์สุขของมวล
ชนว่าสำคัญเหนือตน ผู้ให้ทุนย่อมเอาเงินเข้าล้อ
เพื่อให้ผู้มีอำนาจในประเทศได้เสวยผลประโยชน์
จากเงินนั้น เงินช่วยเพื่อพัฒนาประเทศย่อม
เป็นไปตามใจผู้ให้ยิ่งขั้นทุกที จริงอยู่ว่าโดยวัตถุประสงค์แล้วเงินช่วยนี้ให้มาเพื่อการพัฒนา
ประเทศ เพื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์และ
ประยุกต์วิทยา และแล้วพร้อมกันนั้นก็เป็นไป
เพื่อให้เกิดการลงทุนทางอุตสาหกรรม ให้บังเกิด
การค้าสำหรับนานาประเทศด้วย ประโยคหลัง
นี้สอดคล้องกันตักกับในแง่ของระบบการค่านานาประ
เทศ ที่ถือกันว่าเป็น ระบบเมืองชั้นแผนใหม่
อย่างไร จักไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้ และถ้าจะถือ
ว่าวัตถุประสงค์เหล่านี้ จะดูไม่มีเล่ห์เหลี่ยมอยู่
เลยก็ตาม แต่ที่อยากจะถามก็คือการพัฒนาประ
เทศนั้นเป็นไปในแบบไหน แบบฝรั่งหรือมิใช่
ผู้เชี่ยวชาญที่ส่งมากับเงินช่วยนั้นคือใคร ฝรั่งใช้

ใหม่ ฝรั่งเศสซึ่งถึงปัญหาทางวัฒนธรรมในประเทศนั้น ๆ ละหรือ และผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้แก้ปัญหาในประเทศของเขาเองได้หรือเปล่า ผลก็คือผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ล้วนแนะนำให้มีการส่งนักเรียนของเราไปเรียนที่เมืองฝรั่ง เขาเหล่านั้นก็พลอยกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญไปด้วยหรือไม่อย่างน้อยก็เชี่ยวชาญกว่าคนที่ไม่ได้ไป นักเศรษฐศาสตร์เอ๋ย นักสังคมศาสตร์เอ๋ย นักวิทยาศาสตร์เอ๋ย ยังนักการศึกษาอีกเล่า แต่ล้วนรู้จักตำราและปัญหาของฝรั่งทั้งสิ้น และแล้วคนเหล่านี้ก็อาจสามารถมาทำการสำคัญ ๆ ในอันที่จะแก้ปัญหาให้ภายในสังคมของตน ทั้ง ๆ ที่คนพวกนี้ส่วนมากก็มักจะไม่รู้จักวัฒนธรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง แม้เพียงการพูดการเขียนของเขายังมักแสดงออกซึ่งภาษาฝรั่งอันตันเขินเสียด้วยซ้ำไป ทั้งการไปจับตัวแบบรวดเร็วทันใจด้วยแล้ว มีมหันตภัยเพียงใด ไม่จำต้องกล่าว ยิ่งแต่ละคนไปเรียนมาแต่ละแขนง ยิ่งเห็นปัญหาแคบ ๆ เฉพาะหน้าของตน ต่างก็คิดแบบคิดแผนตามอย่างของสถาบันการศึกษาหรือประเทศที่ตนไปได้รับการอบรมสั่งสอนมา ผลก็คือนักเรียนอังกฤษไม่ถูกกับนักเรียนฝรั่งเศส นักเรียนยุโรปถูกนักเรียนอเมริกัน แม้จากประเทศเดียวกัน นักเรียนออกซฟอร์ดก็มักรังเกียจนักเรียนจากลอนดอน แล้ว

เลยลามปามมาถึงนักเรียนเก่า ๆ รังเกียจพวกที่มาจากธรรมศาสตร์ ครั้นนำเอาสิ่งที่ตัวเรารู้มาประยุกต์ใช้ก็เลยทำตามแบบที่ตัวเรารู้มา ระบบการศึกษาในเอเชียและแอฟริกาจึงเป็นไปตามแบบฝรั่ง ซึ่งทั้งแพงและทั้งไร้ประโยชน์ เป็นส่วนมากยกตัวอย่างเช่น การผลิตแพทย์ซึ่งมักเป็นไปเพื่อ (๑) ให้แพทย์รับใช้คนรวย (๒) ให้แพทย์นั้น ๆ ไปรับใช้สังคมฝรั่ง ยากนักที่แพทย์จะออกไปรับใช้ประชาราษฎรที่ยากไร้ นักเศรษฐศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ก็เช่นกัน ยิ่งระบบการปกครองของประเทศก็ตักกันคนดีมีฝีมือหากต้องการแต่พวกของตัวและคนที่ประจบประแจงหรือคนประเภทหัวอ่อน ก็ยากที่จะดึงคนชั้นนำนั้น ๆ กลับมารับใช้สังคมได้ การพัฒนาประเทศก็มุ่งที่เศรษฐกิจและวัตถุ โดยไม่พิจารณาถึงปัญหาทางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนซึ่งสำคัญเหนืออื่นใด ผลก็คือมีเชื่อนใหญ่ มีถนนกว้าง ๆ โดยที่ที่สองข้างทางกลายเป็นของคนรวย ทั้ง ๆ ที่ที่ดินนั้น ๆ เคยเป็นของคนจนมาก่อน

ในนวนิยายเรื่อง *ไหมอีสาน* ตัวเอกของเรื่องได้พูดข้อความไว้ตอนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้ามักนำไปอ้างถึงอยู่บ่อย ๆ และก็ขออนุญาตนำมาอ้างถึงอีกในที่นี้ ดังว่า

ทุกท่านก็คงทราบแล้วว่า โครงการทอไหมแห่งใหม่สุดของเราอยู่ที่บ้านคอนมดแดง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลและโดดเดี่ยวอยู่ลึกหน่อย ทางเข้าตัวหมู่บ้านก็ต้องอาศัยทางเกวียน ที่แยกออกจากถนนใหญ่พวกชาวบ้านก็คงแทบจะไม่เคยออกมาเห็นโลกภายนอกเลย แม้แต่ที่ถนนดินครน ก็เกือบจะไม่เคยมาเขาก็ไม่มีบุญญาที่จะหอบหิ้วอะไรกลับไปได้มากนัก มาบัดนี้โครงการ ทอไหมอาจช่วยเปิดประตูนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่บ้านคอนมดแดงได้ แล้วพวกเรานักศึกษาทั้งหลายก็จะได้ไปหมู่บ้านนั้น เพื่อช่วยสอนให้ชาวบ้านได้รู้จักสร้างถนนที่คดขี้ งูรู้จักขุดบ่อน้ำใช้เพิ่มขึ้น และก่อสร้างขยายโรงเรียนให้ใหญ่โตกว้างขวางขึ้นกว่าเดิม เช่นนั้นแล้วก็จะหมายความว่าบ้านคอนมดแดงจะได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านการศึกษา การคมนาคม และการซื้อขายให้กว้างขวางออกไป สิ่งเหล่านี้จะช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของชาวบ้านในปัจจุบันให้สูงขึ้นด้วย เพราะขณะนี้ชาวบ้านที่นั่นมีชีวิตอยู่อย่างหาเช้ากินค่ำเท่านั้น เขาจะได้อยู่อย่างสะดวกสบายขึ้นหรือแม้แค่จะพุ่มเพื่อยบ่างก็ยังได้ เท่าที่พูดมานี้ฟังดูก็วิเศษอยู่หรอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับพวกพ่อค้าแม่ค้า ทั้งที่ถนนนครและที่กรุงเทพฯ วิเศษสำหรับต่างประเทศที่กำลังแสวงหาตลาดใหม่สำหรับขายสินค้า เช่นพวกกล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายภาพยนตร์ รถจักรยาน จักรเย็บผ้า ฯลฯ และอะไรต่ออะไรอีกมากมาย แต่ที่ว่าสิ่งเหล่านี้จะวิเศษ จะเป็นผลต่อบ้านคอนมดแดงหรือ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะการกระทำของพวกเรา และผมอยากจะให้พวกนักศึกษาทั้งหลายลองใช้วิจารณญาณใคร่ครองดูให้รอบคอบอีกที ว่าเรากำลังจะให้ชาวบ้านคอนมดแดงเหล่านั้นมีความสุขความเจริญ หรือว่า

เรากำลังจะทำลายคุณธรรมความภาคภูมิใจในตัวเขาคนนั้น

ผมจะยกตัวอย่างให้ฟังก็ได้ ดังเช่น วิชาการทอไหมแบบเดิมที่ชาวบ้านทำกันมาช้านาน นั้นเป็นศิลปะที่ดัดกรรมที่ยาก ต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญที่ตกทอดกันมาแต่ดึกดำบรรพ์ ถึงกระนั้นเราก็ยังจะขอร้องให้บุคคลที่มีฝีมือเป็นเลิศเหล่านั้น มานั่งทอแต่ผ้าไหมพัน ๆ ออกเป็นสีล้วนและขนาดกว้างยาวอย่างมาตรฐานทั่วไป เช่นนั้นแล้ว พวกเขาจะไม่คิดเสียใจบ้างหรืออย่างไร ว่าเรากำลังจะเหยียดหยามอุตสาหกรรมทอผ้าชิ้นใหม่ดั้งเดิมของเขา ทั้งพวกเรอและผมย่อมรู้ว่าความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น หากเป็นเพียงบัญญัติทางการส่งออกจำหน่ายในท้องตลาดมากกว่า แต่ถึงอย่างไรก็ยอมไม่หันที่จะลงมือไปในทำนองนั้นได้ และผลที่สุด พวกชาวบ้านเองก็อาจถอยตาม ถึงขนาดที่เกิดความคลุกคลีแคลนอาชีพอุดมของเขาเองก็เป็นได้

พวกนักศึกษายังเห็นว่า ผมพูดมานี้เป็นเรื่องเล็กน้อยเสียเต็มที แต่พวกเราอย่าลืมนะว่า หนทางชีวิตของเราประกอบเป็นรูปร่างขึ้นมาได้ ด้วยสิ่งเล็กๆ น้อยๆ อย่างนี้แหละ พวกเรานักศึกษาทั้งหลายมีหน้าที่ต้องรับกับศึกสองด้าน ด้านหนึ่งเพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติของตนเอง และอีกด้านหนึ่งเพื่อต่อสู้ป้องกันให้แม่พวกเราด้วย

พวกเราจะต้องหัดระวางสงสัยในของขวัญที่เรานำมามอบให้ ต้องหัดระวางผม ระวางพวกฝรั่งทุกคนที่อยู่ที่นี่ พวกเราโรงงานที่จะต้องทำ และคนที่ทำงานวันๆ ทุกคนมักจะเป็นโรคเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งคือโรคจำใจทำ แล้ววันหนึ่งข้างหน้า เมื่อถึงคราวที่พวกเราจะต้องออกไปปฏิบัติงานในหมู่บ้าน เธอจะรู้ว่าเป็นอย่างไรร เธอจะต้องมี

เจ้านาย มีผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ที่คอยกระคุ่น
อยากจะมีผลงานที่ได้ทำลงไปแล้วว่าเป็นตายร้ายดี
อย่างไร พวกเขาจะต้องหาทางแสดงผลงานนั้น ๆ ให้
ลงได้ นี่ก็เช่นเดียวกันกับพวกเราที่มาอยู่ที่นี้ เรา
เป็นปลุชน ข้อมมมีผิดมีพลาด เราอาจสั่งให้พวกเขา
ทำอะไรลงไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการ ซึ่งอาจก่อให้เกิด
ผลร้ายขึ้นอย่างไม่สามารถแก้ไขได้ พวกเขาจึง
ต้องใส่ใจไว้เสมอว่า เธอเป็นไทย และมีบางอย่าง
ที่การปฏิบัติแบบไทย ๆ ของเธอ ให้ผลดีกว่าแบบ
ที่ผู้อื่นมาสอนให้เสียอีก ในโลกเรากววันนี้ คำนคั้น
ไปด้วยความคิดใหม่ๆ ที่เพิ่งเกิดขึ้นมากมาย ทวีมัน
แผ่นดิน นับตั้งแต่ฮ่องกงไปจนถึงแอฟริกาไนน์
ความคิดความอ่านที่นำสมัยบางอย่างก็มาจากยุโรป
และอเมริกา ซึ่งก็เอามาใช้กับเราได้ดี พวกเขาก็ได้
รู้เห็นมามากแล้ว ทั้งที่อ่านจากหนังสือในห้องสมุด
และเท่าที่ได้ฟังจากบรรยายที่โรงเรียนทุก ๆ วัน
แต่ที่ว่าความคิดความอ่านสมัยใหม่ๆ เหล่านั้น ไม่ได้
มีกรรมาแต่ชนบรรมนิยมประเพณีของพวกเขา
เลย และในบางครั้ง อาจช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
ประเทศของเธอไม่ได้ด้วยซ้ำไป

พวกเขาคนไทย มีวัฒนธรรมประจำชาติที่วิเศษ
สุด และเป็นของตัวเธอเองโดยแท้ สิ่งนี้เป็นสมบัติ
อันล้ำค่าที่สุดแล้วของพวกเขา อย่าปล่อยให้มัน
หลุดลอยไปเสีย โดยมิได้ชักใช้ใครควรดูแลเสียก่อน
ให้รอบคอบ ไม่ว่าจะเพียงสะกิดเล็กสะกิด
น้อยอย่างไรก็ตาม ผมเป็นคนหนึ่งที่ไม่เชื่อว่าความ
เปลี่ยนแปลงจะต้องมีกาลเวลา เพราะทุกๆ ครั้งที่
เราคิดว่าเราได้ผลประโยชน์แท้จริงนั้น เราก็ต้อง
ยอมเสียอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน
ด้วยทุกๆ ก้าว เราควรจะต้องถามตัวเองเพื่อให้แน่

ใจเสียก่อนว่าการที่เราเอามรดกตกทอดจากปู่ ย่า ตา
ยาย ของเราเข้าเสี่ยนั้น คุ่มค่ากับความเปลี่ยนแปลง
ที่จะเกิดขึ้นละหรือ

(โฉมอีสาน หน้า ๖๖-๖๘ เจราคิน ฮอลส์ แต่ง
รัตนา แผล ศึกษิตสยาม พิมพ์)

ความข้อนั้น ขอให้เรตรากันไว้ให้จงหนัก
การแก้ไขปัญหาดังกล่าว น่าจะยอมรับว่า
ไม่ใช่จะทำได้ง่าย ๆ ไม่ใช่ว่าพอฝรั่งหรือใครมา
จูงมือ ก็จะแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ การมองไปที่ยุโรป
สหรัฐ หรือสาธารณรัฐประชาชนจีน ตลอดจน
แทนกายก็ ก็เป็นประโยชน์อยู่แหละ แต่ประ
เทศหนึ่ง ๆ น่าจะหาทางออกของตัวเอง ประการ
แรก เราต้องรู้ว่าเรามีกำลังทรัพย์ กำลังคนอยู่
แค่ไหน เราจะพัฒนาบ้านเมืองของเราได้ก็ต่อ
เมื่อเรารู้จักตัวเราเอง เรารู้ว่าอะไรคือคุณค่าที่
สำคัญของสังคมเรา และการกระทำนั้น ๆ จะต้อง
ทำอย่างไรจึงจะให้คนในสังคมอยู่อย่างมีความสุข
และมีโอกาสสัมพันธ์กับคนภายนอกอย่างเสมอภา
เสมอไหล่ โดยให้ประโยชน์แก่กันและกันด้วย
ฝรั่งไม่ใช่ว่าจะเลวไปเสียหมดและก็ไม่ใช่ว่าจะ
วิเศษไปเสียหมด ฉันทิไต ชาตินอื่น ๆ รอบตัวเรา
ก็ฉันทิไต

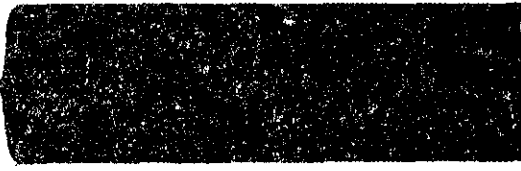
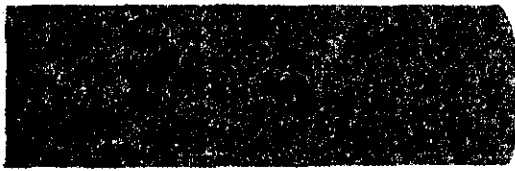
การรู้จักตัวเองและการดำรงชีวิตอยู่ในโลก
ปัจจุบัน เพื่อหาทางออกไปสู่นาคต เช่นนี้ จักมี

ใครมาหาคำตอบให้เรา ย่อมเป็นไปได้ไม่ได้ เรา
ต้องแสวงหาเอง แสวงหาจากอดีตของเราและจาก
วัฒนธรรมอื่น ๆ รอบตัวเรา ในระหว่างความ
รวบรวมกับความจน ความพอดีอยู่ตรงไหน การดำรง
ชีวิต ควรดำเนินวิถีชีวิตอย่างไร ทำอย่างไรจึง
จักเกิดระบบสังคมอย่างใหม่ที่มีอารยธรรมอย่าง
ใหม่ ที่ไม่ตามกันใครเขา เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย
แต่เราในฐานะคนกลุ่มน้อยน่าจะต้องแสวงหา
เพื่อนิยามความเป็นมนุษย์ของเราและเหตุผลใน
การอยู่รอดของเรา

คงได้กล่าวแล้วว่าเมื่อฝรั่งเอาวัฒนธรรม
ของเขามายัดเยียดให้ทวีปเอเชียในฐานะของ
นายเหนือหัวนั้น ประการแรกเขาเอาหลักแห่ง
ความยุติธรรมตามนัยของเขามาให้ด้วย แม้ประ
เทศไทยเรานี้ การที่บูยาตายายของเรายื่นหยัด
รักษาเอกราชไว้ได้ ไม่ให้ฝรั่งแย่งชิงเอาไป ก็
เพราะได้พิสูจน์ให้เขาเห็นว่าเราได้วางมาตรการ
ทางด้านความยุติธรรมไว้อย่างกระชับ เพราะ
ฉะนั้น สังคมอย่างใหม่ของไทยจำเป็นต้องเป็นสังคม
ที่มีพื้นฐานอันตั้งอยู่บนความยุติธรรม คือกฎ
หมายจะต้องเป็นใหญ่ แม้กฎหมายจะบกพร่อง ก็
ต้องหมั่นแก้ไข ให้ใกล้กับความยุติธรรมอยู่เสมอ
ยังกระบวนความยุติธรรมอันได้แก่ตำรวจ อัยการ

นาย ผู้พิพากษา ตลอดจนคุกตรวง ก็ต้องเป็น
ขบวนการที่มีมหาชนให้ความนับถือและไว้วางใจ
มีอะไรบกพร่องที่ไหน ต้องช่วยกันแก้ไข ให้บริ
สุทธิ์บริบูรณ์อยู่เสมอ สังคมไทยประชาชนรักใคร่
ชอบพอกับผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ นิยมยกย่อง
นายและเคารพผู้พิพากษา ตลอดจนเห็นว่า
ทัณฑสถานเป็นสถาบันอันจะช่วยแก้ไขให้บังเกิด
มีผลเมืองดี สังคมนั้นมีรากฐานแห่งความยุติ
ธรรมอันจะเจริญก้าวหน้าได้ในทางวัฒนธรรม
ถ้าสถาบันหนึ่งใดในกระบวนการนั้นบกพร่อง ต้อง
รีบแก้ไขโดยด่วน แต่ไม่ใช่ว่าระบบการพิพากษา
ของศาลช้า ฝ่ายบริหารก็เลยกระโดดเข้ามาเป็น
ตุลาการเสียงเอง หรือระบบรัฐสภาบกพร่องก็เลย
ล้มมันเสียเลย

การที่ความยุติธรรมชั้นมูลฐานจะมีอยู่ได้ ผู้
ปกครองประเทศต้องมุ่งประโยชน์และความสุข
ของมหาชน และต้องปกครองความครครลงแห่ง
กฎหมาย กับต้องทำหน้าที่รับใช้ประชาชน ไม่
ใช้ปกครองประเทศเพื่อหวังประโยชน์แก่ตนและ
พวกของตน ซึ่งทำผิดก็ได้ ด้วยกฎหมายไม่กล้า
ลงโทษ ถ้าการปกครองไม่เรียบร้อย ต้องเปิด
โอกาสให้มหาชนเอาผู้ปกครองออกจากตำแหน่ง
เสียได้ หรือถ้าผู้ปกครองทำอะไรผิดพลาด หรือ

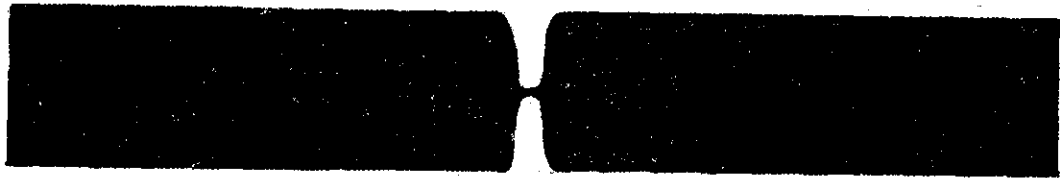

แม้เพียงทำอะไรอันไม่เป็นที่พอใจของประชาชน ประชาชนควรมีสติแสดงทัศนคติได้อย่างเสรี อย่าใช้วิธีการที่ทำให้เกิดภยาคติครอบงำอยู่โดยรอบ มิฉะนั้นจะไม่เป็นทางให้เกิดความยุติธรรมขึ้นได้ จะมีได้ก็แต่ลู่กษุณพลอยพยก

ถ้ารัฐใดหรือสังคมใดไม่ให้ความยุติธรรมชั้นมูลฐานเช่นนี้ ย่อมเป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่ดีคือตัวว่าเป็นไท มิใช่ทาสจะต้องเรียกร้อง แสวงหา มาให้ได้ โดยการพูด การเขียน หรือการแสดง ออกด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม แม้สหภาพโซเวียตจะใช้ มาตรการที่กำจัดเสรีภาพอย่างเข้มงวดมากกว่า ครึ่งศตวรรษแล้ว ก็ยังมีผู้เรียกร้องต้องการความยุติ ธรรมชั้นมูลฐานอยู่ภายในประเทศนั้น มนุษย์จะ ต่างจากสัตว์ หรือเครื่องยนต์กลไกก็ที่ตรงนี้ เว้น เสียว่าเราจะยอมตัวเป็นทาสกันง่าย ๆ หรือเห็น แก่การรวดเร็วในการประหารชีวิตคนโดยไม่ผ่าน กระบวนการยุติธรรมว่าเป็นความดี ดังที่เคยถือ กันว่าการศึกษาอย่างฝรั่งเป็นของดี การศึกษา อย่างตาสีตาสาเป็นของเลว ถ้ายังถือคุณค่ากันอยู่ อย่างนี้ ก็เป็นอันไม่จำต้องพูดถึงการสร้างสรร หรือแสวงหาอารยธรรมแบบใหม่ ย่อมก้มหน้า ตามหลังเขาไปอย่างเชื่อง ๆ โดยตลอดก็แล้วกัน เพราะไหน ๆ เราก็สบายกันแล้ว ที่น่าสงสัยก็คือ

ความสบายอย่างนั้นจะจริงยั่งยืนไปกี่น้ำ และถ้า ความยุติธรรมชั้นมูลฐานมีไม่ได้ สังคมจะดำรง อยู่ได้นานเพียงไร ปัญหาผู้ก่อการร้าย จะแก้ได้ ด้วยการประทัดประท้วงกันละหรือ หรือจะแก้ได้ ด้วยการปกครองที่มีข้อมีแปและเปิดโอกาสให้ทุก ฝ่ายได้แสดงทัศนคติอย่างเสรี ตามที่มีระบุไว้ใน กฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การมีความยุติธรรมชั้นมูลฐาน ยังไม่ได้ หมายความว่าได้มาซึ่งความยุติธรรมในสังคม อย่างหลังนี้หมายถึงการกระจายรายได้ ไม่ให้คน รวยกับคนจนดำรงวิถีชีวิตแตกต่างกันมากนัก แท้ ที่จริง ต้องถือหลักว่าคนที่เกิดมาจน รัฐต้องยื่น ให้ไว้ให้มาก ทั้งทางด้านบริการ การศึกษา สาธารณสุข สวัสดิการสังคมและอื่น ๆ ทางฝ่ายคน รวยกว่า มีสติปัญญามากกว่า และมีโอกาสดีกว่า ก็ต้องเสียภาษีให้มากเข้าไว้ ต้องรับใช้รัฐและ ราชฎรให้มากเข้าไว้ ด้วยวิธีการเช่นนี้ ความ ยุติธรรมในสังคมจึงจะบังเกิดมีขึ้นได้ และด้วย นี้ใจเช่นนี้ ความเป็นหนึ่งเดียวกันจึงจะเกิดมี ขึ้นได้ ยังมีกระจายทั้งรายได้และอำนาจ กับ มีการเปิดโอกาสให้แสดงทัศนคติได้โดยเสรี ย่อมมี ทางที่ราชฎรส่วนใหญ่จะได้เข้ามามีบทบาทใน ทางการเมืองมากขึ้น ก็จะเป็นการยอมรับและ

นับถือวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นมากยิ่งขึ้น โดย
 ยินยอมเป็นการเปิดทางให้คนดีที่สามารถได้
 เข้ามาเป็นผู้เฝ้า ทั้งในทางการปกครอง การบริ
 ทหารและการพาณิชย์ด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้น การ
 นับถือคนดี การนับถือของดี ก็จะมียิ่งขึ้น เมื่อรู้
 จักคนดีและของดีที่มีอยู่ในบ้านเมือง ซึ่งมีข้อม
 แปรเป็นหลักที่สำคัญ อันจะก่อให้เกิดความยุติ

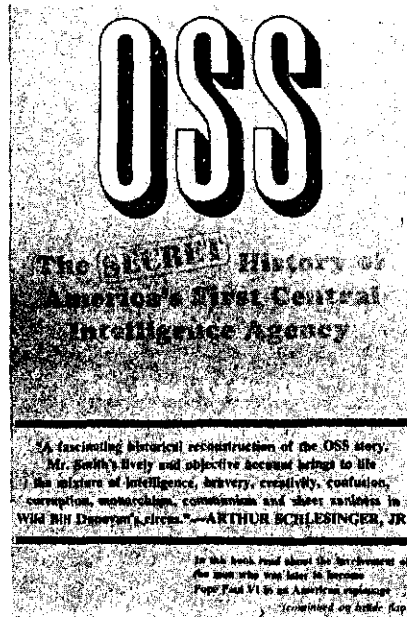
ธรรมเช่นนั้นแล้ว ปัญหาปมด้อยปมแข็งก็ย่อมจะ
 หมดไป การติดต่อกับวัฒนธรรมภายนอกก็ย่อม
 เป็นไปอย่างเสมอมาเสมอไหล่ การรับประยุกต์
 วิทยาและวิทยาการแผนใหม่มาจากภายนอก ก็
 ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน มิใช่
 เพื่อกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งโดยเฉพาะ๑

จากปาฐกถาที่แสดง ณ กลุ่ม ส.ป.ส.
 ณ ครุสัมนาการ พญาไท เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕

ใครว่าคนหนุ่มสาวยุคนี้แล้ว
 ลมลาณชีวิตจริงของคนหนุ่มซึ่งไป ๗
 อาน โกลน ลิมทัง
 ข้อเขียนจากชีวิตจริงของโกลน ลิมทัง บัดนี้ผู้เขียน เป็น ผู้เขียน
 ส่งข้อได้หนังสือการพิมพ์ โกลน อ.ของ ๑๑๑๑ บ.เลขที่ระบ. ๑ ๕๗๗๗ ก. ๑
 เลขที่ ๑๕๗๗

วิกรมวา ส.ป.ส. จ้าเงินที่กล้าหาญกับคนไทยของขงขง
 บ.เลขที่ระบ. ๑ ๕๗๗๗ ก. ๑
 ลมลาณชีวิตจริงของคนหนุ่มซึ่งไป ๗
 อาน โกลน ลิมทัง
 ส่งข้อได้หนังสือการพิมพ์ โกลน อ.ของ ๑๑๑๑ บ.เลขที่ระบ. ๑ ๕๗๗๗ ก. ๑
 เลขที่ ๑๕๗๗

คน
กับ
หนังสือ

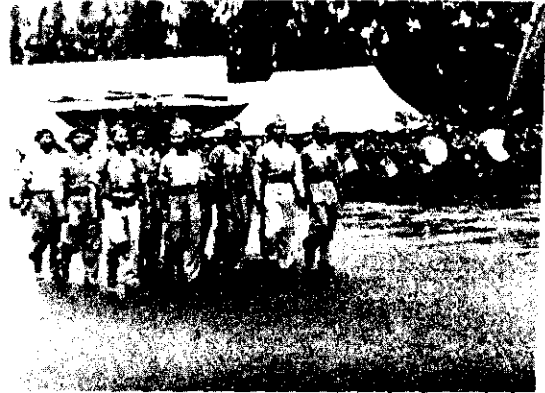

O.S.S. กับ ขบวนการเสรีไทย

ท่านรู้ใหม่ว่า ผู้จัดการใหญ่บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล เอนจิเนียริง (อดีต), เจ้าของบริษัทอุตสาหกรรมไหมไทย (จิม ทอมป์สัน), ผู้ก่อตั้งบางกอกสต็อกเอ็กซ์เชนจ์ (Bangkok Stocks Exchange), ตัวแทนบริษัทน้ำมันอเมริกัน (AMCO) และพระฝรั่ง ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ในอดีตเคยเป็นสายลับอเมริกัน ซึ่งในปัจจุบัน คนแรกตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทย โดยขายรถชุดดินและเครื่องไฟฟ้าอยู่แถว ๆ ถนนสุขุมวิท ส่วนคนที่สองนั้นได้ชื่อว่าเป็นราชาแห่งอุตสาหกรรม

ผ้าไหมไทยซึ่งเคยมีข่าวลือว่าหายไปในปี
มลายู คนที่สามนั้นนอกจากจะตั้งบริษัทซื้อขาย
หุ้นเป็นบริษัทแรกของกรุงเทพฯ แล้วยังคงเป็นผู้
ผู้จัดการบริษัท ซี ซีพพลาย (Sea Supplies)
สมัยพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ บริษัทนี้มีการ
เปิดเผยว่าเป็นบริษัทที่มีความผูกพันกับพลตำ
รวจเอกเผ่า ศรียานนท์ และหนังสือพิมพ์ภาษา
อังกฤษฉบับหนึ่งซึ่งอิงไปตามนโยบายของจอม
พล ป. พิบูลสงคราม และอเมริกา คนที่สามนี้
หลังจากออกมาจากอินโดนีเซีย เพราะถูกชุกาโน
ไล่ตะเพิดออกมา ก็ได้มาตั้งรกรากอยู่ในประเทศ
ไทย ปัจจุบันเป็นตัวแทนบริษัทน้ำมันอเมริกัน
หาสัมปทานขุดเจาะน้ำมันในประเทศไทย
บุคคลเหล่านี้เป็นเพียงจูลซีพน้อย ๆ ขององค์การ
สายลับของสหรัฐในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง
ซึ่งมีชื่อว่า โอ. เอส. เอส. (O.S.S.) ชื่อเต็มคือ
Office of Strategic Service โดยมีนายพล
โดโนแวน (Donovan) เป็นหัวหน้า

บุคคลที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงนี้ มีบทบาทสำคัญ
กับอดีตทางการเมืองระหว่างประเทศของประเทศไทย
ซึ่งหนังสือเล่มนี้จะกล่าวถึงต่อไปได้กล่าว
ไว้อย่างพิสดาร องค์การ โอ. เอส. เอส. นั้น
ตั้งขึ้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง มีจุดมุ่ง
หมายที่จะต่อต้านฝ่ายอักษะโดยวิธีการใด ๆ ก็ได้
ทั้งนี้ทางองค์การยังได้จ้างผู้ชำนาญทางสาขา
ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศอักษะและประเทศซึ่งถูก

การเดินทางของเสรีไทยหน่วยหนึ่งเมื่อ
สงครามยุติลง

ฝ่ายอักษะยึดครอง ให้ทำรายงานและวิจัยสถาน
การณ์ของประเทศนั้น ๆ เพื่อเป็นรากฐานของการ
ปฏิบัติการต่อไป บุคคลที่องค์การจ้างนั้นถ้าจะ
ว่าไปแล้วก็คือบรรดาอาจารย์ พ่อค้า นักธุรกิจ
ที่มีความรู้เรื่องของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้เนื่องจาก
ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเทศนั้น ๆ อยู่แล้ว หรือ
ไม่ก็เป็นพ่อค้าตั้งรกรากอยู่ในประเทศนั้นก่อนที่
สหรัฐ ฯ จะทำสงครามกับกลุ่มประเทศอักษะ ย
ตัวอย่างเช่นนายเวสเตอร์ (Wester) แห่ง
บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนลเอนจิเนียริง นั้นเคย
เป็นวิศวกรอยู่ในประเทศไทยก่อนสงครามโล

ครั้งที่สอง นายเคนเนธ แลนดอน เป็นพระ
 นิกายเพรสไบทีเรียน อยู่ในประเทศไทยตั้งแต่
 ค.ศ. ๑๙๒๗ เป็นต้น ลักษณะพิเศษขององค์
 การ โอ. เอส. เอส. ก็คือรับจ้างคนทุกชนิดไม่ว่า
 จะเป็นคนอย่างไร หรือมีความเห็นทางการเมือง
 ใดๆ ขอเพียงอย่างเดียวคือทำงานให้กับองค์
 การต่อต้านฝ่ายอักษะ และก่อผลประโยชน์ให้กับ
 องค์การดังกล่าวเป็นใช้ได้ เพราะลักษณะพิเศษ
 นี้ในองค์การจึงมีคนหัวข้าย่วมทำงานกับคนหัว
 ขาว ยากทำงานกับเศรษฐกิจ-ทนายความนิวยอร์ก
 การร่วมมือโดยบุคคลซึ่งมีบุคลิกและโคตร
 เจ้าทางความคิดและชั้นฐานะแตกต่างกัน บาง
 ครั้งก็ประสบผล บางครั้งก็ล้มเหลว นอกจากนี้
 แล้วองค์การโอ. เอส. เอส. ซึ่งมีหัวหน้าเป็นเพื่อน
 สนิทกับประธานาธิบดี แฟรงกลิน ดี. รูสเวลท์
 ยังได้เงินใช้จ่ายแบบไม่อั้น ไม่มีการทำงานประ
 มาณวาระละเอียดเสนอใคร เสนอแต่ยอดงบก็ได้
 เงินมาใช้ปฏิบัติงาน จนเป็นที่อื้อฉาวในรัฐสภา
 สหรัฐขณะนั้น เพราะสิทธิพิเศษและโดยความ
 สัมพันธ์ทางส่วนตัวระหว่างนายพลโตโนแวนกับ
 รูสเวลท์ และองค์การซึ่งไม่ขึ้นกับใครนอกจาก
 ประธานาธิบดีสหรัฐ เท่านั้น ได้ทำให้องค์การนี้
 เป็นที่ขังของทั้งกระทรวงกลาโหมและกระทรวง
 การต่างประเทศสหรัฐอย่างยิ่ง การชิงดีชิงเด่นระ
 หว่างโอ. เอส. เอส. กับกระทรวงต่างประเทศ
 สหรัฐโดยเฉพาะแผนกออกหนังสือเดินทางมีผล
 ถึงกับพลิกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในปี

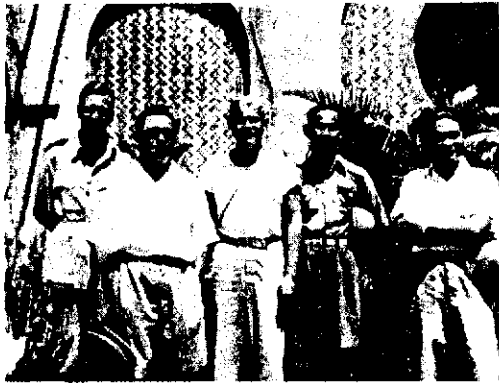

จากซ้าย เรือเอกไมล์ นายพลฟูเต้า และนายพลโทลี
 ค.ศ. ๑๙๔๕ อย่างไม่น่าเชื่อ ผู้เขียนจะนำราย
 ละเอียดมาเขียนถึงเหตุการณ์นั้นโดยพิสดารใน
 โอกาสต่อไป

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้อึดติดเป็นเจ้าหน้าที่ของ
 องค์การ ซี. ไอ. เอ. (CIA) ปัจจุบันสอนวิชา
 การเมืองอยู่ที่มหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย เขาได้
 เขียนถึงบทบาทของ โอ. เอส. เอส. ทั้งในยุโรป
 และในเอเชียอย่างน่าอ่านอย่างยิ่ง ทั้ง ๆ ที่ตัว
 ผู้เขียนก็อ้างว่า ที่เขียนขึ้นมานั้นก็เพื่อจะเป็น
 ฐานเบื้องต้นของการวิจัยทางวิชาการ ว่าองค์
 การเช่นนี้มีอิทธิพลเพียงใดต่อการวางแผนดำ
 เนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐ ฯ นอกจากนี้
 จะลำดับเหตุการณ์และเล่าถึงผลงานขององค์การ
 และบุคคลที่ทำงานในองค์การนี้ได้ยอดเยี่ยม
 แล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเป็นดังชุมทรัพย์ที่ผู้สนใจ
 การเมืองและโครงสร้างแห่งอำนาจทางการเมือง
 ของสหรัฐ ฯ จะได้เรียนรู้เอาไว้ เพราะผู้เขียน
 ยังได้บอกเอาไว้ด้วยว่า ในปัจจุบันนี้บรรดาลูก
 จ้างของ โอ. เอส. เอส. ทั้งหลายนั้น (หากยัง

คนยืนกลาง นายโฮวาร์ด พาล์มเมอร์ ผู้แทนบริษัท
น้ำมัน AMCO ในกรุงเทพฯ ภาพนี้ถ่ายเมื่อครั้งเป็น
สายลับอยู่ในประเทศไทย

ไม่ถ่าย) ก็มีฐานะและหน้าที่อยู่ในรัฐบาลและ
มีวงการธุรกิจการเงินของสหรัฐฯ ๑ อย่างไรบ้าง
และมีกี่คนที่ยังบ้วนเบียนอยู่ในองค์กร ซี. ไอ.เอ.
และกี่คนเป็นศาสตราจารย์ผู้มีชื่อเสียงในมหาวิท
ยาลัยของสหรัฐฯ ๑

(คนที่สองจากซ้าย) พันโท ม.ล. ชาบ กฤษกร ถ่ายร่วมกับ เรือเอกไมล์และนายทหารจากกองพลที่ ๕๓ ของพรรค

กับนาย

ผู้อ่านไม่ควรพลาดหนังสือเล่มนี้ หากท่าน
เป็นผู้ซึ่งสนใจประวัติศาสตร์ของไทย-จีน-และ
แหลมอินโดจีน เนื่องจากเหตุการณ์และบุคคล
หลายคนตั้งกล่าวยังมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ที่เกิด
ขึ้นในปัจจุบันของประเทศไทยด้วย

ก่อนที่นายแฮร์รี สมิธ จะพิมพ์หนังสือเล่มนี้
ออกเผยแพร่ (หนังสือเล่มนี้ออกขายเมื่อสิงหาคม
๒๕๑๕) เมื่อประมาณ ๓ ปีก่อนหน้านั้นเซอร์
กิลคิสต์ อดีตทหารหน่วยราชการลับของอังกฤษ
ได้เขียนถึงหน่วยรบพิเศษ ชื่อ *Bangkok Top
Secret* โดยกล่าวถึงหน่วยรบพิเศษของอังกฤษ
นั้นว่ามีคนไทยร่วมอยู่ด้วย โดยหน่วยรบพิเศษ
ของอังกฤษนี้ได้พยายามติดต่อเข้ามาประสานงาน

กับเสรีไทยซึ่งมีหลวงประดิษฐฯ เป็นผู้นำ ที่กล่าวถึงหนังสือเล่มนี้ ก็เนื่องจากว่า ถึงแม้ว่า นายกิลคิสต์จะกล่าวถึงความยากลำบากในการที่จะทำให้กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษเชื่อว่า ได้มีเสรีไทยเกิดขึ้นแล้วในประเทศไทย แต่เขาก็มิได้บอกรายละเอียดอะไรมากไปกว่านั้น และปมของการตายอย่างลึกลับของนายจำคุก พลางกูร (เสรีไทยซึ่งหลวงประดิษฐฯ ได้ใช้ให้ไปติดต่อกับฝ่ายอเมริกันในจีน เพื่อแสดงว่า得有หน่วยต่อต้านญี่ปุ่นในประเทศไทยแล้ว) นายกิลคิสต์ก็พูดทิ้งท้ายไว้ว่าเรื่องมันยาว

แต่นายสมิธผู้เขียนคนใหม่นี้ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ซึ่งเซอร์กิลคิสต์ทิ้งท้ายไว้ละเอียดพอสมควร และเป็นครั้งแรกที่มีการเขียนถึงการชิงดีชิงเด่นระหว่าง ไอ. เอส. เอส. และหน่วยสืบราชการลับของกองทัพอังกฤษภาคแปซิฟิก ซึ่งแต่ละฝ่ายต้องการจะเป็นผู้นำในการมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ทางภาคนี้ของโลกในระยะนั้นกับภายหลังสงคราม สมิธได้เขียนไว้ว่า ทางอังกฤษนั้นเมื่อทางเสรีไทยในประเทศไทย ได้หาทางติดต่อกับอังกฤษเพื่อขอความช่วยเหลือนั้น ทางอังกฤษไม่ค่อยจะอยากเชื่อนัก เช่นกล่าวหาว่า พวกเสรีไทยนี้ ญี่ปุ่นคงเล่นตลกต่อฝ่ายสัมพันธมิตร โดยตั้งเสรีไทยขึ้นมาเอง เพื่อจะลวงความลับจากอังกฤษหรือหลอกโกหกให้ส่งข่าวสารผิด ๆ มาให้อังกฤษ ทางอังกฤษนั้นตั้งใจจะส่งหน่วยรบ ๑๓๖

ของตนเองเข้ามาดูสถานการณ์และทำงานปฏิบัติการอยู่แล้ว แต่ทางอเมริกันนั้นก็หน่วยรบพิเศษ ซึ่งมีคนไทยสมัครเข้าทำงานให้กับ ไอ. เอส. เอส. อยู่เช่นกัน ทางอเมริกันนั้นต้องการจะติดต่อกับหน่วยเสรีไทยในไทยทันที และไม่อยากจะขอความช่วยเหลือจากอังกฤษ (ทั้ง ๆ ที่อังกฤษในขณะนั้น [ค.ศ. ๑๙๔๓] ได้จัดตั้งหน่วยรบ ๑๓๖ ขึ้นแล้วที่แคนดี, ศรีลังกา) เพราะขณะนั้นทางกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน โดยมีนาย เคนเนธ แลนดอน^{๑๑} เป็นตัวจักรสำคัญกำลังสงสัยในนโยบายต่างประเทศของอังกฤษหลังสงครามว่าจะเอาประเทศไทยเป็นเมืองขึ้น และขณะนั้น ไอ. เอส. เอส. ก็มีหน่วยสืบราชการของตนอยู่ในประเทศจีนอยู่แล้ว แต่หน่วยงานนั้นไม่ค่อยจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลจีนคณะชาติเท่าใดนัก เพราะหัวหน้าหน่วยสืบราชการลับจีน (กุกมินตัง) ขณะนั้นคือนายพล ไทลี่ (Tali) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นมือขวาของเจียงไคเช็ค และเป็น “อิตเลอร์แห่งเอเชีย” ไม่ต้องการให้มีหน่วยราชการลับของประเทศอื่น ๆ มามีอิทธิพลเหนือตน เพราะไทลี่เองก็มีสายลับจีนของตนอยู่ในไทยพอแล้ว ปัญหาของ ไอ. เอส. เอส. ไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับภารกิจกันของไทลี่เท่านั้น เพราะขณะนั้นทางกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ก็มีตัวแทนของตนอยู่ในจีนแล้ว ตัวแทนของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ไม่ต้องการคู่แข่ง ดังนั้นความช่วยเหลือ

ชาวบ้านพลพรรคเสรีไทยกลุ่มหนึ่ง สังเกตดูแล้วก็คือ
ชาวไร่ชาวนาธรรมดาของตนเอง

เหลือที่จะคิดให้ โอ. เอส. เอส. จึงยอมน้อยลง
ตามไปด้วย นอกจากนั้นแล้วทางคอมมานเดอร์
ไมลส์ ตัวแทนของกระทรวงกลาโหมสหรัฐ ฯ ก็
ยังทำตัวเข้ากับนายพลไทล์ได้อย่างเป็นน้ำเป็นขลุ่ย

อำนาจและความอิจฉาของนายพลไทล์ต่อ
องค์การ โอ. เอส. เอส. นั้นมีผลให้การดำเนิน
การติดต่อระหว่าง โอ. เอส. เอส. กับหน่วยเสรี
ไทยในประเทศไทยต้องล่าช้าลง ไทล์ได้พยายาม
กีดกันไม่ให้ผู้แทนของเสรีไทย คือ นายจ่ากัต
พลางกูร เข้าพบตัวแทนของ โอ. เอส. เอส. ใน
จีน โดยนายพลไทล์ได้ส่งตำรวจลับของตนจับ
กุมจ่ากัต พลางกูร ชังคุก โดยมีได้บอกกล่าว
สัมพันธ์มิตรของตนแต่อย่างใด จนกระทั่งฝ่าย
โอ. เอส. เอส. ได้ข่าวมาเองว่าหลวงประดิษฐ ฯ
ได้ส่งคนมาติดต่อ ทางวอชิงตันนั้น ม.ร.ว. เสนีย์
ปราโมชได้รับโทรเลขจากจุงกิง อ้างว่าเป็นโทร
เลขของจ่ากัต พลางกูร ม.ล. ขาบ กุญชร ฯ ซึ่ง

ขณะนั้นได้ปฏิบัติงานร่วมกับ โอ. เอส. เอส. ก็
ได้พิสูจน์ว่า จ่ากัต พลางกูร มีตัวตนแน่ ทาง
นายพลไทล์จึงยอมรับว่า จ่ากัต พลางกูร นั้นมา
ถึงเมืองจีนแล้วในฐานะผู้แทนของหลวงประ
ดิษฐ ฯ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ทาง โอ. เอส. เอส.
จะได้ตัวผู้แทนเสรีไทยผู้นั้น เขาก็ถึงแก่ความตาย
ในคุกจีนของนายพลไทล์เสียแล้วอย่างลึกลับ

ไทล์ไม่เพียงแต่จะกักขังจ่ากัต พลางกูร ไว้
เท่านั้น แต่ยังกักขังสงวน ตูลาวัณย์ และเสรีไทย
อีกคนหนึ่งไว้ไม่ให้พบผู้แทนของ โอ. เอส. เอส.
ด้วย จนกระทั่งทาง โอ. เอส. เอส. รู้โดยแหล่ง
ข่าวอื่น จึงยอมรับเช่นเดียวกับจ่ากัต พลางกูร
แต่เสรีไทยสองรายหลังนี้โชคดีกว่าจ่ากัต พลางกูร
เพราะมิได้ "เจ็บลงทันทีทันใด" และ "ถึงแก่
ความตาย"

ข้อน่าสงสัยทางประวัติศาสตร์ของความสัม
พันธ์ระหว่างรัฐบาลเจียงไคเช็คกับประเทศไทย
หลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้ก็คือนายพลไทล์นั้น
นอกจากจะมีสายลับก็ยังมีตั้งของตนอยู่ในประเทศ
ไทยแล้ว ยังมีทหารจีนหลายพันคน ซึ่งหน้า
ตาเหมือนคนไทย ถึงขนาดคนไทยเห็นก็ต้อง
บอกว่าเป็นคนไทยแน่ ทหารจีนเหล่านี้เตรียม
ไว้เพื่อการใดไม่ปรากฏ แต่ประจำการไว้ทาง
ใต้ของจีน ติดอินโดจีนใกล้ไทย นายพลไทล์
หาได้ใช้ทหารพวกนี้เข้าพันคู้กับทหารญี่ปุ่นซึ่ง
ขณะนั้นกำลังรุกรานจีนอยู่ไม่ แต่ไทล์ยินดีที่จะ

ให้ โอ. เอส. เอส. ใช้ทหารจีนเหล่านี้ (ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยให้ความร่วมมือเรื่องอื่น ๆ) บุกลงเข้ามาในประเทศไทยเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น (?)

นอกจากนี้ นายพลไพลยังเอื้อเฟื้อหน่วยรบพิเศษอังกฤษ จัดหาชาวจีนที่เกิดในประเทศไทย เป็นสายลับให้กับอังกฤษ แต่ทางอังกฤษนั้นรู้ตัวก่อนที่จะสายไป ว่าสายลับเหล่านี้ทำงานให้กับนายพลไพลเท่านั้น

ผู้อ่านต้องเข้าใจว่า ทางพันธมิตรนั้นได้มีข้อตกลงว่า ในการยึดดินแดนจากฝ่ายอักษะในแถบเอเชียอาคเนย์นั้น หากอังกฤษหรือจีนยึดดินแดนใดได้จากญี่ปุ่น ก็ให้กองทัพของประเทศนั้น ๆ มีอำนาจอยู่ชั่วคราวในดินแดนนั้นโดยเหตุนี้กระมังนายพลไพลจึงได้หาทางกีดกันองค์การ โอ. เอส. เอส. และกีดกันขบวนการเสรีไทยในการต่อสู้กับญี่ปุ่น

เมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าวิจารณ์หนังสือของ เซอร์ กิลคริสต์ นั้น ก็ได้บันทึกไว้ว่ายังไม่มีการเขียนถึงความรู้สึกหรือความเห็นทางการเมืองของเสรีไทยแต่ละกลุ่มให้แน่ชัดขึ้นมาเลย เมื่อมาอ่านหนังสือ

ของแฮร์รี่ สมิธ ถึงแม้จะละเอียดกว่าของเซอร์ กิลคริสต์ ก็ตาม แต่ปมของปัญหาที่ยังมีอยู่ กล่าวคือ ถึงแม้สมิธจะเปิดเผยว่า ทางกลุ่มเสรีไทยทางอเมริกานั้น ไม่ “ชอบหน้า” หัวหน้ากลุ่มเสรีไทยในอังกฤษ เพราะเป็นเชื้อพระวงศ์ และเพราะว่าทางเสรีไทยในอเมริกา ไม่ชอบหน้าอังกฤษ เพราะสงสัยว่าจะเอาเมืองไทยเป็นเมืองขึ้น อย่างไรก็ตาม เป็นที่สังเกตว่า ทางเสรีไทยในอเมริกานั้น ผู้นำก็มีใช้อื่นไกล เพราะเป็นเชื้อพระวงศ์เหมือนกัน หากเสรีไทยทางอเมริกานั้นจะไม่ชอบเชื้อพระวงศ์ก็เรื่องหนึ่ง ไม่ชอบความเห็นทางการเมืองก็อีกเรื่องหนึ่ง หรือสองเรื่องรวมกันไปพร้อมกับเรื่องส่วนตัว ก็เหลือจะเอาได้ ดังนั้นจึงเป็นอันว่าเรื่องที่ข้าพเจ้าสงสัยอยู่นี้ ก็ยังคงเป็นปมอยู่เช่นเดิมถึงกระนั้นก็ตาม ขอบอกไว้ล่วงหน้าว่า หนังสือเล่มนี้ไม่จบแค่เรื่องประเทศไทยกับองค์การ โอ. เอส. เอส. ดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังมีเรื่องขององค์การนี้กับจีน เวียดนาม เขมร และลาวด้วย ซึ่งแต่ละตอนหน้าอ่านเป็นอย่างยิ่ง ๑

พันศักดิ์ วิญญรัตน์

๑ เขาเป็นใคร ดูรายละเอียดได้จาก ไม่มีสายลับในเมืองไทย, โดยผู้เขียนคนเดียวกัน ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์

๒ O.S.S.: The Secret History of America's First Central Intelligence Agency by R. Harris Smith, (University of California Press Berkeley, Los Angeles, London), 1972. B. 250

๓ ภรรยาของบุคคลผู้นี้เป็นผู้เขียนนวนิยายเรื่อง แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม (Anna and the King of Siam)

๔ เทียนวรรณ บัยอนันต์ สมุทวนิช

“ในรัชกาลที่ ๕ นี้ มีเจ้าปลาดพระองค์หนึ่ง ขุนนางปลาดท่านหนึ่ง ราษฎรสามัญปลาดผู้หนึ่ง เจ้าก็คือพระเจ้านั่งยาเชอกรมหลวงดำรงราชานุภาพ... มีความปรีชาสามารถประกอบราชกิจใหญ่หลวง แลมีน้ำพระทัยโอบอ้อมอารี แก่ข้าราชการเป็นที่สุด..... ขุนนางก็คือท่านเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม) ก็ปลาดมาก หาผู้เสมอมิได้ในการซื้อตรงต่อพระมหากษัตริย์..... เป็นแม่ทัพไปในศึกใดก็ไม่ปรากฏว่าไปทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน หรือไปมีวเมาศด้วยสตรี แลแสวงหาลาภผลอย่างไรในทางผิดชั่วร้าย นับว่าปลาดได้ท่านหนึ่ง.....”

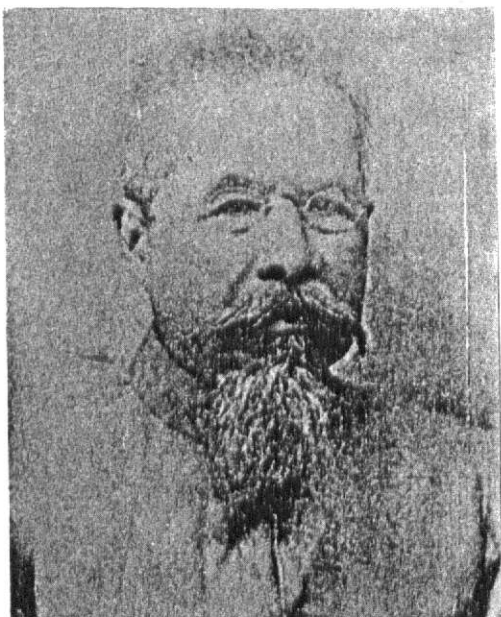
ส่วนราษฎรสามัญปลาดนั้น คือเทียนวรรณ^๒ หรือ ต.ว.ส. วัฒนาโก ความปลาดของเทียนวรรณอยู่ที่การเป็นผู้สนใจในเรื่องกิจการของบ้านเมือง ในขณะที่ราษฎรโดยทั่วไปเห็นว่าการปกครองประเทศเป็นงานของขุนนาง ไม่ใช่ธุระของคนธรรมดาสามัญ เทียนวรรณไม่ยอมรับค่านิยม และสภาพสังคม – การเมืองที่คนอื่นในสังคมยอมรับ เขาได้ตั้งคำถามหลายข้อที่เป็นรากฐานของปรัชญาในการปกครองประเทศโดยออก

หนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความคิดเห็นในการปรับปรุงสภาพชีวิตของคนไทยในสมัยที่เขามีชีวิตอยู่ให้ดีขึ้น

เทียนวรรณเป็นคนไทยรุ่นแรก ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตก เขาเกิดในปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๓^๓ เทียนวรรณได้รับการศึกษาเบื้องต้นจากวัด เหมือนกับคนไทยทั่ว ๆ ไป แต่เขามีโชคที่ได้บวชเรียนกับปราชญ์ในยุคนั้นหลายท่าน เช่น

สมเด็จพระสังฆราช (ลา) และสมเด็จพระกรมพระ
ปวเรศวิริยาลงกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้เทียน
วรรณยังมีโอกาสได้รับพระบรมราโชวาทจากพระ
บาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอยู่เสมอ ดังที่
ได้บันทึกไว้ว่า

“ได้สดับรับรสพระบรมราโชวาทของพระ
บาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเนื่อง ๆ ด้วย
เรื่องคดีโลก แลทางธรรม แลข้อราชการ
บ้านเมือง ขนบธรรมเนียมในนานาประเทศ จำ
ทรงไว้ได้ไม่หลงลืม.....”^๔ นอกจากความ
รู้ทางธรรมแล้ว ปรากฏว่าเทียนวรรณมีความ
สนใจในเรื่องประวัติศาสตร์และกฎหมายตลอดจน
ขนบธรรมเนียมประเพณีของนานาประเทศ^๕
เป็นอย่างมาก เมื่อลาบวชแล้ว^๖ เขาได้ท่อง
เที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนอกประ
เทศ ได้ไปกับเรือสินค้าตั้งแต่สิงคโปร์ถึงเมืองจีน

แม้ว่าเทียนวรรณจะรับเอาอารยธรรมบาง
อย่างของตะวันตกมาใช้เป็นวิถีชีวิตของตน เช่น
การแต่งกายและการกินอาหารก็ตาม^๗ แต่แนว
ความคิดของเทียนวรรณยังยึดหลักธรรมทางพุทธ
ศาสนาไว้ทั้งหมด และมักจะนำมาประยุกต์กับ
ความคิดทางการเมืองของเขาเสมอ ผู้ที่ได้ศึกษา
งานของเทียนวรรณจะสังเกตได้ว่า เทียนวรรณ
ไม่ยอมรับว่าสภาพสังคมที่เลวร้ายนั้นเป็นผลของ
พลังนอกตัวคน เช่น กรรมเก่า อันไม่สามารถจะ
แก้ไขหรือล้มล้างได้ ตรงกันข้าม เทียนวรรณ
มักจะชี้ให้เห็นอยู่ตลอดเวลาในข้อเขียนต่าง ๆ
ของเขาว่า ความผิดปกติของสังคมนั้นเกิดจาก
การกระทำของรัฐ และรัฐบาลมีส่วนอย่างมากที่
จะช่วยให้สภาพการเหล่านั้นคงอยู่ หรือเปลี่ยน
แปลงไปได้

จากพื้นฐานนี้ทำให้เทียนวรรณมองสิ่งรอบๆ
ตัวในโลกทัศน์ที่แตกต่างจากราชกรไทยในสมัย
นั้น เขาเป็นสามัญชนคนแรกที่ชี้ให้ผู้ปกครอง
ประเทศในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เห็นว่า
ราชกรเป็น “แก้วตา” เป็น “สายโลหิตของ
แผ่นดิน” ที่ผู้ปกครองจักต้องทะนุถนอม และบำ
รุงรักษา หากใช้ทาสหรือไพร่ ผู้มีชาติกำเนิด
หรือสิทธิอันต่ำต้อยน้อยหน้าไม่^๘

งานของเทียนวรรณ ซึ่งปรากฏอยู่ในตุลวิ
ภาคพจนกิจ และศิริพจนภาค หนังสือพิมพ์ซึ่ง
เขาออกในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๓-๔๕ และ
๒๔๕๑ ตามลำดับ นั้นมุ่งที่จะเสนอความเห็นใน

การปรับปรุงประเทศสยามให้เจริญรุ่งเรือง ขจัด
ชนบทรรมนิยมประเพณี และค่านิยมที่ไม่พึง
ปรารถนาเสีย ที่สำคัญที่สุดได้แก่ความคิดในเรื่อง
ความเสมอภาคของราษฎร ทั้งชายและหญิง
เทียบวรรณเสนอให้เลิกทาส เลิกข่อนเบี้ย เลิก
การกินสินบน เลิกการกดขี่ข่มเหงซึ่งกันและกัน
เขาได้วิจารณ์สังคมไทยในสมัยที่เขามีชีวิตอยู่ว่า

“ประเพณีของพวกเราชอบมีภรรยามาก
ชอบเล่นการพนัน ชอบรับสินบน ชอบคดีโกง
ฉ้อฉล ชอบกดขี่ข่มเหงกันเองในมุ้ง หรือเช่น
แก่ปลาเข้ม ลูกไล่ ตีแต่กักกันเองในหมู่ลูกไล่
ไปอย่างอื่น ๆ ไม่สู้ใคร ท่านผู้ใดที่มีสติปัญญาสัก
เท่าภูเขาหิมาลัย จะมาตั้งชนบทรรมนิยมให้มี
ภรรยาคนเดียว เลิกข่อนเบี้ย ห้ามไม่ให้รับสิน
บน แลเข้าแก่ผู้ผิด แลห้ามมิให้กดขี่ข่มเหงกัน
เอง แลคดีโกงกันนั้นจะได้ง่าย ๆ ที่ไหน....
เพราะประเพณีที่ไหลอยู่เหมือนน้ำของประเทศ
เราเป็นอย่างนั้นช้านานนักแล้ว.....”^๕

เทียนวรรณข้ายอยู่เสมอว่า ประเทศจะเจริญ
ได้ก็ต่อเมื่อมีการปรับปรุงประเพณีที่ล้าสมัยให้ทัน
กับกาลเวลา ธรรมนิยมที่เทียนวรรณโจมตีอยู่
เสมอ ๆ ได้แก่การเอาตัวรอดแต่ผู้เดียว ความไม่
ซื่อตรง การขาดความสามัคคี เป็นต้น เทียน
วรรณเห็นว่า แม้พระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
ชนบทรรมนิยมทั้งทางสังคมและการปกครอง
หลายประการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่พอ ตราบโศ

ที่คนไทยส่วนใหญ่โดยเฉพาะข้าราชการยังมี
ปรัชญาชีวิตแบบทำงานเอาตัวรอดไปวัน ๆ หนึ่ง
คิดแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่สนใจต่อประโยชน์
ส่วนรวม ที่สำคัญก็คือระบบการปกครองของไทย
ยังให้ออกาสแก่พวกประจบสอพลออยู่มาก ดังที่
เทียนวรรณกล่าวไว้ว่า

“ใครเป็นผู้ซื้อ ตรงรักประเทศรักชาติ
ศาสนา พุดความจริงที่เห็น ที่เข้าใจพวก
สอพลอก็คอยจับทับถมข่มลงไว้ จนไม่มีโอ
กาสที่ความดี ความจริง จะทราบซึ้งถึงเจ้านาย
ที่เป็นกระดุกชาติกระดุกประเทศได้ ใครเป็น
คนรักชาติรักประเทศ ก็มีแต่ความทอดยอละทิ้ง
ความเพียร จนเป็นแบบหรือตำราของความ
ดำเนิน จนเลขห้ากระซิบบอกกันดูว่านั่นแน่ตัว
อย่างของคนซื้อตรง คนใจอ่อนก็ต้องทอดธุระ
เลขถือตำราบุราณว่า ‘รู้หลบเป็นปีกรู้หลีกเป็น
หาง’ ฉะนั้น.....”^{๖๐}

ธรรมนิยมที่เทียนวรรณโจมตีมากอีกอย่าง
หนึ่ง ได้แก่ ระบบอุปถัมภ์ในวงราชการไทยใน
สมัยนั้น ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งความ
เจริญของประเทศและทำลายกำลังใจของผู้ที่ต้อง
การทำการใด ๆ อันจะเป็นคุณแก่ประเทศ ระบบ
เช่นนี้ได้แก่

“การยกย่อง และการวางตัวบุคคลยังคลาไค
เคลื่อนอยู่มาก เพราะยังไม่ตรงแก่คุณวุฒิ แล
คุณที่มีในตนของบุคคล คือยังไม่สมแก่ความดี
แลความรู้ ทั้งยังไม่สมแก่โทษของผู้ผิดในการลง

โทษยังหนัก ๆ เบา ๆ อยู่.....ชนชาวสยาม
ยังคงเข้าใจอยู่ว่าจะดีเท่าดีจะรู้เท่ารู้ ถ้าไม่มีผู้ใด
อุทหนุ่นก็คงไม่สวดกในผลแห่งความดี แลความ
ถูก....ถ้ารัฐบาลจัดจนชาวสยามเชื่อว่า ใคร
มีวิทยาความรู้ ความดี แล้วเป็นต้องไต่ดี ไม่
ต้องอาไศรยเหตุอย่างอื่น นอกจากความประจักษ์
จริงว่าเป็นคนดีแลรอบรู้ ทรงคุณวิทยาแท้”^{๑๑}

ปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
คืนมิได้มีสาเหตุจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น
เทียนวรรณได้สรุปสาเหตุของความยุ่งยากของ
บ้านเมืองไว้ว่าเกิดจากโรค ๒ ชนิด ซึ่งเขาเรียก
ว่า “โรคของประเทศและราชการบ้านเมือง”
ในข้อเขียนชื่อ “ว่าด้วยโรคแต่มีไข้เจ็บหรือ
พยาธิต่าง ๆ” ว่ามีโรคอันเกิดจากผู้ถูกปรอง
ปรืดอย่างหนึ่ง กับโรคอันเกิดจากผู้ถูกปรอง
ปรืดอีกอย่างหนึ่ง โรคชนิดแรกนั้นได้แก่การที่
เจ้านาย เสนาบดี และข้าราชการระดับต่าง ๆ ตั้ง
แต่เจ้ากรมลงมา จนถึงกำนันผู้ใหญ่บ้าน “ประ
พฤติผิดจากพระราชกำหนดกฎหมาย ใช้อำนาจ
อันไม่ชอบธรรม...มิได้คำนึงถึงน้ำพระพิพัฒน์
สัตยา....ขาดหิริโอตปิยะ....มุ่งแต่จะหาลาภ
ยศใส่ตนในทางทุจริต กลับความจริงให้เป็นเท็จ
กลับความเท็จให้เป็นจริง...” ส่วนโรคของ
สามัญชนได้แก่ การที่ “ฝูงราษฎรเป็นคนโง่
เขลาปราศจากสติปัญญาวิชาความรู้ มีสันดาน
หยาบช้าสามานย์ประกอบการทุจริตชั่วร้ายต่าง ๆ
เต็มไปกับการเล่นการพนันไม่เป็นประโยชน์

แก่ประเทศชาติ ศาสนา และบ้านเมืองของตน
ครั้นยากจนขัดสนคับแค้นใจก็หันลงมือโกงเบียด
บังยักยอก ครั้นฉ้อโกงเบียดบังยักยอกไม่ละดวง
เขาก็หันลงปล้นฆ่าฟันเอาตรง ๆ ไม่มีความเกรง
ขาม.....”^{๑๒}

เทียนวรรณไม่ใช่นักวิจารณ์สังคมที่ซัดซอก
พว่องของระบบต่าง ๆ แต่เพียงอย่างเดียว เขายัง
เสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสัง
คมและการเมืองไว้โดยละเอียด^{๑๓} ใน รศ. ๑๒๓
เทียนวรรณเสนอโครงการ ๓๔ ข้อ ให้กับรัฐบาล
ข้อเสนอเหล่านี้รวมกับการยกเลิกอากรและบ่อน
พนัน การออกกฎหมายให้เลิกระบบมีภรรยา
หลายคน การเลิกทาส การห้ามสูบบุหรี่ การสร้าง
โรงเรียน การตั้งศาลยุติธรรมและเลือกเฟ้นผู้มี
ความซื่อตรงยุติธรรมมาเป็นผู้พิพากษา การสร้าง
ถนน และชุดคลอง การตั้งธนาคารแห่งชาติ และ
ธนาคารพาณิชย์ การตั้งกรมสอบสวนวิทยาและ
ความดีตลอดจนความรู้ความประพฤติของข้าราชการ
การ การสร้างโรงพยาบาล การทำอุตสาหกรรม
เครื่องกระป๋อง (เทียนวรรณเคยเสนอให้ทำปลา
กระป๋อง) การมีกฎหมายเนรเทศผู้ทำความผิด
ที่ไม่เช็ดหลาย ตลอดจนไปจนถึงการกู้เงินจาก
สหรัฐอเมริกาเพื่อมาใช้ลงทุนในกิจการดังกล่าว
ในกรณีที่รัฐบาลไม่มีเงินพอเพียง

จะเห็นได้ว่า เทียนวรรณเป็นนักคิดที่ก้าว
ไปไกลเกินเวลามาก ความคิดของเทียนวรรณเป็น
ผลิตผลของผู้ที่มีความรู้แตกฉานทั้งทางโลกทาง

ธรรม การมีประสบการณ์พบปะกับผู้มีความรู้ทันสมัยจากตะวันตก การเคยไปเปิดหูเปิดตาเห็นความเจริญภายนอกประเทศ และความเป็นนักสังเกต นักคิด การที่เขียนวรรณคดีก้าวหน้าเกินเวลานี้เองทำให้ความคิดของเขาไม่มีอิทธิพลแพร่หลายเท่าที่ควร เพราะในสมัยนั้นมีผู้รู้หนังสือเป็นจำนวนน้อย ความคิดเห็นที่ลงพิมพ์ในหนังสือจึงมีผู้อ่านในวงจำกัด แม้ชนชั้นปกครองจำนวนมากจะคุ้นเคยกับงานของเขียนวรรณคดีก็ตาม แต่ก็มิได้ถือเอาเป็นฐานะมากมายนัก^{๑๔}

ในด้านการเมือง เทียนวรรณเสนอให้มีรัฐสภา หรือที่เขียนวรรณเรียกตามศัพท์ฝรั่งว่า ปาเลเมนต์ ให้มีหัวหน้าราษฎรมาพูดชี้แจงฐานะของตนแก่รัฐบาลได้ เทียนวรรณเรียกร้องให้มีรัฐสภาโดยผูกเป็นกลอนว่า

ไพร่เป็นพยานร้องทำนองชอบ
ตามระบอบปาเลเมนต์ประเด็นข้า
มั่นนั่งข้าล้าหลังยังมีท่า
จะตกต่ำน้อยหน้าเวลาสาย

และ

ให้รับหาปาเลเมนต์ขึ้นเป็นหลัก
จะได้ชักน้อมใจไพร่สมาน
เร่งเป็นฟรีปริดาอย่าช้ากาล
รักษานบ้านเมืองเราช่วยเจ้านาย

เทียนวรรณเป็นนักประชาธิปไตย เขาต้องการเสรีภาพทั้งการเขียน และการพูด ดังที่เคยกล่าวไว้ว่า “เราอยากเห็นความคิดวิไลซ์ ในบ้านเมือง

ของเรา ในข้อที่ไม่ถือว่าใครพูดถูกกล่าวชอบแล้ว และเป็นคุณแก่บ้านเมืองของตน ก็พูดได้ไม่ต้องกลัวความผิด” ในด้านเสรีภาพการเขียนนั้น เทียนวรรณต้องการให้มีการป้องกันเสรีภาพในการเขียนวิจารณ์รัฐบาลได้ ถ้าการวิจารณ์นั้นเป็นไปอย่างมีเหตุผลและด้วยความหวังดีต่อบ้านเมืองอย่างแท้จริง เขากล่าวโจมตีหนังสือที่ออกกันอยู่ในสมัยนั้นว่า ยังมีประเภทที่ “เสียมือเสียเท้า” อยู่ ส่วนฉบับใดที่ไม่เกรงใจใคร ไม่หัวประจบ ก็มักจะถูกคุกคามอยู่เสมอ “เพราะไปเปิดเผยแต่การที่เขาคิดจะปิดไว้ว่าไป” เทียนวรรณให้ความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ที่ตีนั้นจะต้องวางตัวเป็นกลางอย่างจริงจัง และเสนอความเห็นโดยไม่เกรงกลัวอำนาจของผู้ใด “จดหมายเหตุที่ประกอบโดแกงกลัวจะหกอยู่จะมีคุณค่าอะไร หน้ากระดาษบ้านเมืองของเรา.....ที่ถูกแล้วใครยิ่งกล่าวติเป็นความเตือนให้เกิดความตำราหึ้นขึ้นยิ่งจะควรนับแลถือว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีคุณค่าแก่บ้านเมือง” ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มีแต่กล่าวสรรเสริญเยินยอคนนั้น เทียนวรรณเห็นว่าไม่มีคุณค่าอะไรเลย “เปรียบเหมือนโรคมามากให้กินแต่ยาหอมชื่นใจนั้น จะหายโรครที่ร้ายแรงหรือ”^{๑๕}

เทียนวรรณไม่ใช่นักวิจารณ์สังคมและระบบการเมืองแต่อย่างเดียว เขาได้ลงมือปฏิบัติการเพื่อนำความยุติธรรมมาสู่มวลชนด้วย สิ่งที่เทียนวรรณทำเป็นลำดับแรกได้แก่การตั้งตนเป็นทนายรับว่าความให้กับประชาชนโดยทั่วไป เขาเปิด

สำนักงานนายความแห่งแรกของประเทศไทย
ขึ้นที่สี่แยกคอกวัว ให้ชื่อว่า “ออฟฟิศอรรถนา
นุกุล” ไม่มีหลักฐานว่ากิจการของเทียนวรรณ
ได้มีผู้นิยมมากนักน้อยเพียงใด แต่ก็ปรากฏว่าตัว
เทียนวรรณเองต้องประสบกับชะตากรรมจากการที่
ตั้งตัวเป็นปากเสียงให้ราษฎรในการที่ไปเขียน
ฎีการ้องทุกข์ให้กับราษฎรผู้หนึ่งโดยไม่ได้ขออนุ
ญากระทรวงมหาดไทยตามกฎหมายก่อน เทียน
วรรณจึงมีผิดฐานหมิ่นตราพระราชสีห์^{๑๖} และ
ต้องไปติดคุกอยู่เป็นเวลาเกือบ ๑๗ ปี^{๑๗}

เทียนวรรณติดคุกอยู่นาน แต่ก็ยังยึดมั่นใน
อุดมคติเดิมไม่เสื่อมคลาย เขาใช้เวลาว่างในคุก
ให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเขียนหนังสือมากขึ้น
เมื่อออกจากคุกเมื่ออายุได้ ๕๗ ปี แล้วนั้น เทียน
วรรณได้บันทึกไว้ว่า

“ตัวเราแม้จะต้องรับพระราชอาญาอยู่จน
สิ้นชีวิต ปากเราแลใจเราตรงกันอยู่อย่างนี้เสมอ
ไม่หัวหวานกันเปรี้ยว ต่อหน้ามะพลับลับหลังตะ
โก ทำหน้าให้หัวหลังหลอกเหมือนใคร...การสิ่งใด
ที่เราไม่เห็นด้วยจะให้เราสอพลอพลอยพยักเพยิด
ไปด้วยนั้น เราทำไปไม่ได้มันไม่จริงใจเรา”^{๑๘}

ชีวิตบั้นปลายของเทียนวรรณอยู่กับการทำ
หนังสือเล่มใหม่ซึ่งออกมาภายหลังจาก *ตุลวิภาค*
พจนกิจ ได้เลิกพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙^{๑๙} หนังสือ
นี้ชื่อ *ศิริพจนภาค* ออกเป็นรายเดือนเริ่มใน
ปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ในขณะที่เทียนวรรณมีอายุได้
๖๖ ปีแล้ว เขาให้เหตุผลในการพิมพ์หนังสือว่า

เพื่อให้คนรุ่นหลังรู้ว่า ตัวเขาซึ่งเป็น “ราษฎร
สามัญที่ปลาดยิ่งกว่าผู้ใดในสยามได้ต่อสู้เพื่อเรียกร
้องความยุติธรรมให้กับชาวสยามทั้งมวลมาแล้ว
อย่างไร”^{๒๐}

ถ้าจะถามว่านอกเหนือไปจากการเรียกร้อง
ความยุติธรรม และการเสนอข้อคิดเห็นในการ
ปรับปรุงบ้านเมืองต่าง ๆ แล้ว อะไรเล่าที่เทียน
วรรณปรารถนาจะให้เห็นที่สุด ในเรื่อง “ว่าด้วย
‘ไสยหรือเวลา’” เทียนวรรณได้แสดงความประ
สงค์ของเขาไว้ ๒๒ ประการด้วยกัน ประการสุด
ท้ายได้แก่การที่จะได้ “สนทนาแก้ทานที่เป็น
ตาเป็นใจของแผ่นดินที่ทานไม่ถือพระองค์ ไม่ถือ
ตัว มุ่งหวังแต่จะหาความงาม ความเจริญแก่ประ
เทศชาติ ศาสนา ของตนแต่ฝ่ายเดียว”^{๒๑}

แม้ว่าเทียนวรรณจะคุ้นเคยสนิทสนมกับเจ้า
นายและขุนนางหลายคนในสมัยนั้น เช่น กรม
พระสวัสดิวัฒนวิศิษฐ์ กรมขุนสมมติอมรพันธุ์
ม.จ. แจ็ก นพวงศ์ และ เจ้าพระยาสุรศักดิ์ (เจิม
แสงชูโต) ก็ตาม แต่ผู้ที่เทียนวรรณปรารถนาที่
จะพบมากที่สุดเห็นจะได้แก่พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในข้อนี้ ส. ธรรมยศ เคย
แสดงความเห็นไว้ว่าเทียนวรรณน่าจะได้เป็น
พระที่ตัดเบี่ยงซ้ายของพระพุทธรเจ้าหลวง^{๒๒} และ
ส. ธรรมยศได้กล่าวว่าผู้ตั้งข้อสงสัยว่า ทำไม
เทียนวรรณไม่ถวายตัวเข้ารับราชการ ผู้เขียนได้
พบหลักฐานยืนยันว่าเทียนวรรณได้เคยถวาย
หนังสือที่เขาพิมพ์ขึ้นพร้อมกับขอรับราชการด้วย

เมื่อ ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๙) ขณะนั้น เทียน
วรรณอายุได้ ๖๔ ปีแล้ว^{๒๓} หนังสือขอรับราช
การของเทียนวรรณมีข้อความยืดยาว สรุปใจ
ความได้ว่า เทียนวรรณเสนอให้ตั้งกรมสอดแนม
เพื่อทำหน้าที่สอดรับฟังทุกข์สุขของราษฎรเจ้า
หน้าที่ของกรมสอดแนมนี้มีหน้าที่เช่นเดียวกับผู้
ตรวจราชการในสมัยปัจจุบัน คือเดินทางไปตรวจ
ราชการตามหัวเมืองต่าง ๆ แล้วทำรายงานเสนอ
เข้ามายังกระทรวง เทียนวรรณได้รับอาสาหา
บุคคลที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่สอดแนมนี้ให้ด้วย
เทียนวรรณกราบบังคมทูลว่า การขอเข้ารับราช
การนี้ไม่ปรารถนาในยศถาบรรดาศักดิ์ พอใจแต่
ที่จะรับสนองพระเดชพระคุณเป็นครั้งเป็นคราว
ไป

การขอเข้ารับราชการของเทียนวรรณนี้
เทียนวรรณทำเป็นหนังสือเขียนด้วยลายมือตน
เอง และกราบบังคมทูลให้พระเจ้าที่นั่งยาเธอ
กรมขุนสมมติอมรพันธุ์ทูลเกล้าถวาย ในเอกสาร
ที่มีอยู่ไม่ปรากฏว่ามีพระราชกระแสในเรื่องนี้
แต่ประการใด แต่มีข้อความในทำนองวิจารณ์ตัว
เทียนวรรณไว้ไม่ปรากฏชื่อผู้วิจารณ์ว่า “ใจ
ความนึกเดี่ยวยังพูดได้เป็นนักเป็นหนา เชิญมา
เป็นกุนช็อกลัวจะตายเสียก่อน แถพูดจนไม่ทัน
ทำอะไร” และอีกตอนหนึ่งว่า “แต่ลู่ยังสอน

เชิงอรรถ

๑ ตลิวภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๓)

๒ เดิมชื่อเทียน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานชื่อว่าวรรณ ส่วนวันฉัตรโกนั้น

ไม่ได้จะสอนใครอีก สอนลูกฝึกหัดตุ๊กก่อนเถิด”^{๒๔}

เป็นอันว่าเทียนวรรณไม่ได้มีโอกาสที่จะ
เป็น “พระหัตถ์เบื้องซ้าย” ให้กับพระพุทธเจ้า
หลวง ตราบจนกระทั่งวาระสุดท้าย เมื่อเทียน
วรรณสิ้นชีวิตลงใน ร.ศ. ๑๓๓ (พ.ศ. ๒๔๕๘)
เมื่ออายุได้ ๗๓ ปี อย่างไรก็ตามอิทธิพลของเทียน
วรรณซึ่งมิได้รับการยอมรับหรือยกย่องอย่างเป็นทางการ และแพร่หลายนั้น ยังมีอยู่กับชนรุ่นหลัง
เทียนวรรณมาก หลวงประดิษฐมนูธรรมได้เขียน
ไว้ว่าเมื่อรุ่นหนุ่มนั้น ได้เคยอ่านและสนใจงาน
ของท่านเทียนวรรณมาก กุหลาบ สายประดิษฐ์
เรียกเทียนวรรณว่า “บุรุษรัตนของสามัญชน”
สงบ สุริยรินทร์ เรียกเขาว่า “คนดีที่โลกลืม”

ประวัติและงานของเทียนวรรณเป็นเรื่องที่
น่าศึกษาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักศึกษาไทยรุ่น
หลัง ๆ ไม่ใคร่จะได้ยินชื่อ หรือได้อ่านผลงาน
ของเทียนวรรณมากนัก ผู้ที่รวบรวมข้อเขียนของ
เทียนวรรณไว้อย่างละเอียดที่สุดเท่าที่มีอยู่ได้แก่
สงบ สุริยรินทร์^{๒๕} ปัจจุบัน *ตลิวภาคพจนกิจ*
และ *ศิริพจนภาค* ยังคงมีเหลืออยู่ที่หอสมุดแห่ง
ชาติ แต่อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมมาก น่าจะ
มีผู้พิมพ์ผลงานของเทียนวรรณเก็บไว้ เพื่อการ
ศึกษาของชนรุ่นหลัง ๆ ต่อไป สถาบันไทยคดีศึกษา
น่าจะเป็นหน่วยหนึ่งที่ควรจะทำเรื่องนี้ได้

เป็นฉายาเมื่ออุปสมบท ต้นตระกูลของเทียนวรรณเป็นขุนนางเก่ากรุงศรีอยุธยา บิดาของทวดเป็นเจ้าพระยาชำนาญบริรักษ์ ทวดเป็นข้าราชการในสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ชื่อ ขุนเทียรวิเชียรรัษฎพระนารายณ์โปรดฯ ให้มาดูแลสวนมังคุดที่ฝั่งธน ทตรงนั้นจึงมีชื่อเรียกว่า “บางขุนเทียน” ตามนามของทวดเทียนวรรณ

- ๓ เทียนวรรณเกิดเมื่อวันพุธที่ ๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๖๐ (พ.ศ. ๒๓๘๕)
- ๔ ศิริพจนภาค เล่มที่ ๔ ตอนที่ ๕ (๑๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖)
- ๕ ที่เดียวกัน
- ๖ เทียนวรรณอุปสมบทในสำนักกรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์ เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี อยู่ได้ ๕ พรรษาจึงลาสิกขาบท
- ๗ เทียนวรรณเคยไว้ว่า เขาได้ตัดผมไว้หนวดไม่กินหมาก และแต่งกายอย่างชาวยุโรปก่อนใครๆ ในสยามในรัชกาลที่ ๔ ศิริพจนภาค เล่มที่ ๔ ตอนที่ ๕ (๑๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖)
- ๘ เรื่อง “ว่าด้วยกำลังใหญ่ ๓ ประการของบ้านเมือง” ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๔ (วันที่ ๑๖ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๒) และเรื่อง “ว่าด้วยรัตน” ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๑ (วันที่ ๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๑๘)
- ๙ ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๒๔)
- ๑๐ ตลวงภาคพจนกิจ เล่ม ๔ (วันที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๒)
- ๑๑ ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๔)
- ๑๒ ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๔ (วันที่ ๑๖ เมษายน ร.ศ. ๑๒๓)
- ๑๓ เช่นเสนอว่าราชการของบ้านเมืองที่เป็นเอกราชนั้น จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ ๑๓ ประการคือ
  ๑. ต้องมีคนซื่อตรงสุจริตเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ๒. ต้องมีคนเป็นนักปราชญ์วิชาต่างๆ มากๆ ๓. ต้องมีศาลต่างๆ ให้เท่าทันแก่ฐานะของพลเมือง ๔. ต้องมีโรงเรียนหลายๆ หลายชนิด ๕. ต้องจัดการผลประโยชน์ให้เพียงพอที่จะใช้จ่าย ๖. ต้องทำทปากน้ำและหัวเมืองที่สำคัญให้มั่นคง ๗. ต้องมีเรือรบ เรือบรรทุก และพาหนะล้อเกวียน ๘. ต้องมีอาวุธที่เทียบเท่ากับชาติอื่นๆ ๙. ต้องมีทหารที่ได้รับการฝึกหัดอย่างดี
  ๑๐. ต้องสะสมเสบียงอาหารไว้อย่างบริบูรณ์ ๑๑. ต้องคอยตรวจตราดูแลให้ทั่วถึงอย่าให้ผู้ใหญ่ข่มเหงผู้น้อย ๑๒. อย่าให้ขุนนางและราษฎรเสียใจเพราะความประพฤติของผู้ใหญ่ในข้อที่ไม่มีเมตตาคิดแต่จะเอาเปรียบ ๑๓. พระเจ้าแผ่นดินต้องคอยเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมืองไม่วางพระไทย ต้องคอยสอบสวนอยู่เสมอ อะไรที่ยังไม่ดี ก็ต้องคิดให้ดีขึ้น ทั้งหมดนี้เทียนวรรณเรียกว่า “หัวใจของความเป็นเอกราช”
 เรื่อง “ว่าด้วยความที่เรียกว่าคน เหตุใดจึงเรียกว่าคน” ใน ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๘ กันยายน ร.ศ. ๑๒๔)
- ๑๔ แม้ในกาลต่อมา ความเห็นของเทียนวรรณในการที่จะให้มีรัฐสภาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับฟังในหมู่ผู้ปกครองประเทศ บางครั้งก็ดูเหมือนว่าเป็นเรื่องของคนที่มีสติพียงข้าง เช่น พระราชนิพนธ์เกี่ยวกับรัฐสภาในอนาคต ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น ดูใน ส. ศิวรักษ์ หนึ่งสี่สนุก (สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมศาสตร์ ๒๕๑๑)
- ๑๕ “ว่าด้วยไสยหรือเวท” ใน ตลวงภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๔)
- ๑๖ สงข สรวินทร์ เทียนวรรณ (พระนคร: สำนักพิมพ์ สรวินทร์ ๒๕๑๐) บทที่ ๗

- ๑๗ เทียนวรรณ คติคกเมือ ร.ศ. ๑๐๑ และออกจากคกเมือ ร.ศ. ๑๑๗
- ๑๘ ศิริพจนภาค เล่มที่ ๔ ตอนที่ ๔ (๑๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖)
- ๑๙ ตลวิภาคพจนกิจ เป็นหนังสือออกรายบ่ง
- ๒๐ ศิริพจนภาค เล่มที่ ๑ ตอนที่ ๑ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๖)
- ๒๑ ตลวิภาคพจนกิจ เล่มที่ ๕ (วันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๔)
- ๒๒ ดู สงบ สุวรินทร์ เทียนวรรณ หน้า ๒๘
- ๒๓ จาก เรื่องนายเทียนวรรณ ถวายหนังสือแมกกาซีน และขอรับราชการกองจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารเลขที่ บ ๒ ก. / ๘
- ๒๔ ลูกของเทียนวรรณบางคนมีความประพฤติไม่สุจริต เป็นนักเลงหัวไม้
- ๒๕ ในหนังสือที่อ้างไว้แล้ว

สำนักพิมพ์ สมาคมสังคมาศตวรรษแห่งประเทศไทย

อุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท นครหลวงฯ ๕ โทร. ๕๗๖๒๒

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นใหม่		
ประวัติศาสตร์อีสาน ๒ เล่ม	เดิม วิภาคพจนกิจ	๕๐/-
ประวัติศาสตร์อาเซียน	ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธ์ แปล	๓๐/-
แผ่นดินพระนั่งเกล้า	พ.อ. นิจ ทองโสภิต แปล	๔๐/-
แรงงานไทย กับ อุตสาหกรรม	นิคม อันทรวิน	๒๔/-
ชุดประเพณีไทย ๔ เล่ม	พระยาอนุนานราชชน	๑๕๐/-
พจนานุกรมภูมิศาสตร์	หนู วลัยเพชร และวัฒนา พินันนิตศาสตร์	๔๐/-
โสกราตีส	ส. ศิวรักษ์ แปล	๓๐/-
สมุทรปราการ	เฉลิม สุขเกษม	๑๕/-
เฮโรโดตัส	ชำนาญ อินทุโสภณ	๒๔/-
รัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๕๐	สุชิน คันตกุล	๒๔/-
กำลังจัดพิมพ์ขึ้น		
ประวัติศาสตร์จีน	ส. ศิวรักษ์ แปล	

ประชา
ระวี โคมพระจันทร์

ประชาโอประชา
หลังสูฟ้าหน้าสูติน
เหงื่อไหลไคลย้อยริน
เปรี้ยวเต็มลิ้นกินน้ำตา

แรงงานสารพันสู
ไร้สรุภาพมายา
สังคมนคนชาวฟ้า
ทรากศักดิ์นาคอยเกาะกิน

สังคมนคนกินคน
ขี้ป่นคนชาวดิน
ออมอดชดหนี้สิน
ทาสติดดินคั้นแคยัน

แววตาหน้าหมองคล้ำ
ตาคำดำระก่ากั้น
หลงเล่ห์หลงคำมัน
ชะตานั้นฟ้ากำหนด?

ทรากเคนเศษมนุษย์
มาเกิดสุคติแต่กด
สูบเลือดเชือดเนื้อหมด
ทรยศ-จงได้คิด

ล้มตาอำปากกู
เราทุกผู้กูชีวิต
แรงงานคือผลผลิต
เจ้าชีวิตไม่เคยมี

ประชาคือประชา
เจ้าแห่งฟ้าธรณี
เงยหน้าอำปากซี
พลังมีรีรอย

คน กับ หนัง

๑. พระเจ้าจักรา นี่แหละครับหนังไทย
เสียงในฟิล์ม ๓๕ มม. เรื่องแรกซึ่งนายปรีดี
พนมยงค์ สร้างขึ้นเรียกกันว่า พระเจ้าจักรา
บ้าง พระเจ้าช้างเผือกบ้าง หนังไทยเรื่องนี้
สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ ก่อนญี่ปุ่นบุก
ไทย ๓ ปีเต็ม ใช้โรงถ่ายของบริษัทไทย
ฟิล์ม ในทุ่งมหาเมฆถ่ายทำเป็นส่วนใหญ่ๆ
ผู้แสดงชายโดยมากได้มาจากอัสสัมชัญ ยืน
กลางนั้นก็พระเอกชื่อว่า เรโน โกคัท บัจจุ
บันนี่ ตั้งบริษัทเลทลิจอยู่สุขุขยสุวรรณ
สวัสดิ์

หนังไทยเมื่อ ๓๐ ปีก่อน พระเจ้าช้างเผือก

เมื่อต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๑๔ นี้ ผมบังเอิญ
ผ่าไปแวะที่ปารีส และบังเอิญอีกว่า นายปรีดี
พนมยงค์ ซึ่งลี้ภัยการเมืองอยู่ที่นั่นได้จัดฉาย
หนังไทยเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก (The King
of White Elephant) ให้คนไทยในปารีสดู
ผมจึงมีโชคได้ตามไปดูกับเพื่อน ๆ รู้สึกตื่นเต้น
นิดหน่อย เพราะได้ทราบว่าหนังเรื่องนี้เป็น
หนังไทยเรื่องแรกที่พูดภาษาอังกฤษในฟิล์มและ
สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ก่อนผมเกิดเสียด้วย

ข้า ผมคิดว่าความผันผวนทางการเมืองไทยอาจทำให้มีโอกาสน้อยมากที่จะได้ดูหนังเรื่องนี้ ด้วยเหตุว่าหนังเรื่องนี้สร้างโดยนายปรีดี พนมยงค์

หนังเรื่อง **พระเจ้าช้างเผือก** มีเรื่องสั้น ๆ อยู่ว่า เมื่อ ๔๐๐ ปีมาแล้วมีพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่งทรงพระนามว่าพระเจ้าจักรา ครองสมบัติอยู่ ณ กรุงอโยธยา พระเจ้าจักราเป็นอุปการะที่ทรงทศพิธราชธรรม มีหัวก้าวหน้ามาก พยายามทำหน้าที่ของตนโดยสมบูรณ์ พยายามปฏิเสศคุณค่า และประเพณีอันล้าสมัย

๒. **ไพลิน เนียนเชล** นางเอกหนังเรื่องนี้ สวณักสวณหาเธอชื่อ ไพลิน เนียนเชล จมูกโด่งคิ้วคดคำสวสสะอาตบาดใจจริง ๆ เมื่อปี ๒๔๕๕ ระหว่างสงครามเราไม่มีงานฉลองรัฐธรรมนูญ แต่เรามีประกวดมหกรรมดอกไม้ ไพลินได้ตำแหน่งนางงามบุปผาชาติ งานนี้ประกวดกันระหว่างฉนวนราชดำเนิน จากผ่านฟ้าเฉลิมไทยไปจนสุดไฮเต็ลรัตนโกสินทร์ ผู้คนชมงานลคชั้นกันดี ทั้ง ๆ ที่อยู่ระหว่างสงคราม คุณไพลิน **เคยอยู่นั้ไทยไม่ทราบ**

ของกรุงอโยธยา แม้เสนาบดีจะพยายามยึดเย็ดให้พระองค์มีสนม ๓๖๖ คนตามประเพณี พระองค์ก็ปฏิเสธ ทรงเห็นว่าในปีหนึ่งมีเพียง ๓๖๕ วัน ถ้าทรงมีสนม ๓๖๖ คน พระองค์ก็ไม่มีเวลาว่างจะทำกิจอันใด แม้กระทั่งจะใช้เวลากับสนมให้ครบ ๓๖๖ คน

อยู่ต่อมากรุงอโยธยาถูกรุกรานโดยกองทัพของกรุงหงสาวดี พระเจ้ากรุงหงสาวดีนั้นมิพระทัยไม่โปรดสันติภาพ ชอบการรุกราน ไม่เห็นความหมายของชีวิตมนุษย์ที่จะต้องมาตายด้วยการแผ่เกียรติยศของพระองค์ พระเจ้าจักราจำเป็นต้องยกทัพออกไปต่อต้าน แต่ทรงมีพระมตีว่าจะสู้กับอธรรมคือพระเจ้ากรุงหงสาวดี และประกาศว่าพระองค์มิได้เป็นศัตรูกับประชาชนหงสาวดีแต่อย่างใดไม่ต้องการทำความเดือดร้อนให้แก่ทหารหงสาวดี ดังนั้นทางออกที่ดีที่สุดของพระองค์ก็คือออกไปทำสนข้างตัวต่อตัวกับพระเจ้าหงสาวดี ในที่สุดพระเจ้าจักราก็ได้รับชัยชนะ ทรงใช้ของจ้าวพันพระเจ้าหงสาวดีสิ้นพระชนม์ และแล้วพระเจ้าจักราก็ทรงทำความเข้าใจกับบรรดาทหารหงสาวดีเกี่ยวกับสันติภาพ ทรงปล่อยทหารเหล่านั้นกลับบ้านเมืองไป พระเจ้าจักราเสด็จกลับกรุงอโยธยาแล้วก็ทำการอภิเษกกับนางเอกแสนสวย พระเจ้าจักราและพระมเหสีดำเนินเข้าปราสาทลับตาไป เรื่องก็จบลงอย่างแฮปปี้เอนดิง

ถ้าจะให้วิจารณ์หนังเรื่องนี้ เห็นจะต้องเริ่มต้นด้วยว่า ท้องเรื่องทำให้คนดูประหลาดใจมากที่สุด เพราะไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ไทยว่ามีเรื่องแบบนี้ ดูเหมือนผู้ประพันธ์เรื่อง (นายปรีดี พนมยงค์) จับพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาตอนสงครามช้างเผือกมาผสมกับตอนพระนเรศวรชนช้างกู้อิสรภาพ ผลออกมากลายเป็นเรื่องพระเจ้าช้างเผือก ซึ่งเป็นจินตนาการและความบังคาลใจของผู้ประพันธ์เอง เป็นเสมือนหนึ่งตีความหมายใหม่ของเรื่องเก่า ดังนั้นผู้ดูจะดูเอาเนื้อเรื่องตามพงศาวดารเดิมไม่ได้ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสร้าง ยังได้ใส่จินตนาการของตนเองเข้าไปในหนังอีกมาก เช่น ประเพณีต่างๆ ในราชสำนักก็เป็นเรื่องของสมัยใหม่ จากท้องพระโรงของพระเจ้าจักราเมื่อ ๔๐๐ ปีมาแล้วนั้นเป็นท้องพระโรงที่ข้าราชการยื่นเข้าเฝ้าแทนที่จะเป็นการหมอบคลาน จะว่าไปวิธีการมองประเพณีโบราณด้วยสายตาสมัยใหม่ก็ไม่ใช่ของใหม่เอี่ยมทีเดียว การเลิกหมอบคลานก็มีมาแล้วแต่สมัยรัชกาลที่ ๕

สำหรับการถ่ายทำนั้น แม้จะเป็นหนังขาวดำก็มิได้ทำให้เสียรสชาติ การจับภาพแต่ละภาพงามมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉากช้างบุก ดูเหมือนว่าผู้อำนวยการสร้างได้รับความร่วมมือจากเจ้าองค์หนึ่งทางเมืองแพร่ ดังนั้นจึงได้ช้างไทยงาม ๆ มาหลายสิบเชือก ฉากห้ำหั่นดูเป็นจริงเป็นจัง ดูประหนึ่งแผ่นดินจะถล่มทลายด้วย

กำลังข้างสาร ห้ำหั่นข้างวังเข้าประจันหน้ากล้อง ภายหนังอย่างขึงขัง

สิ่งที่คนดูติดใจมากที่สุดเห็นจะเป็นนางเอกของหนัง ซึ่งเป็นนักศึกษาธรรมศาสตร์สมัยนั้น เธอสวยจริง ๆ สวยอย่างชนิดที่ว่านางเอกหนังอาชีวะสมัยนี้อย่างเพชรหรืออรุณ ญาญ่าก็เกือบหาไม่ได้ คนดูส่วนมากที่ดูด้วยกันบอกว่าชอบที่เธอสวย ซึ่งเป็นธรรมชาติ พวกนี้ประทับใจจากนางเอกหนังร้องเพลงไทยเดิมด้วยเนื้อร้องสมัยใหม่กันมาก

สิ่งนอกเหนือไปจากนี้เห็นจะเป็นว่า หนังเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก น่าจะถือได้ว่าเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นความคิดทางการเมืองภายในและการเมืองระหว่างประเทศของผู้ผู้อำนวยการสร้างเป็นอย่างดี ความคิดนี้คงจะเป็นเรื่องต่อก่อนสงครามอาเซียบูรพาและก่อนที่ญี่ปุ่นจะบุกประเทศไทย ในระยะนั้นลัทธิทหารฟาสซิสต์กำลังเฟื่องฟูทั้งในเยอรมนี ญี่ปุ่น และไทย หนังเรื่องนี้เนื่องจากมีทำนองเรียกร้องสันติภาพ ฉะนั้นจึงคล้ายกับเป็นการต่อต้านลัทธิทหารฟาสซิสต์และการทำสงครามของฝ่ายอักษะไปในตัว อาจจะคล้ายเป็นคำเรียกร้องให้คนดูมีความมั่นใจว่าไปในทางที่จะต่อต้านสงคราม พยายามแนะแนวทางและความหมายของสันติภาพ พระเจ้าจักราจึงเป็นตัวเอกในท้องเรื่องที่ยพยายามสร้างความคิดสันติภาพอันนี้ มีหลายตอนที่พระเจ้าจักราประกาศว่า พระ

องค์นี้ได้เป็นศัตรูต่อประชาชนหงสาวดี พระองค์
จะเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ที่ทะเยอทะยานใช้สงคราม
เป็นการแผ่ขยายอำนาจและเกียรติยศของตน
เยี่ยงพระเจ้ากรุงหงสาวดีเท่านั้น มีหลายตอนที่
พยายามชี้ให้เห็นว่าไม่ควรเชื่อผู้นำแต่คนเดียว
อย่างมงาย

สิ่งที่สะกิดใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ หนังสือเรื่องนี้พูด
ภาษาอังกฤษ ถึงแม้จะได้ชื่อว่าเมื่อครั้งเข้าฉายที่
เฉลิมกรุงในสมัยแรกจะมีพากย์ภาษาไทยก็ตาม
แต่คิดว่าผู้อำนวยการสร้างจะให้ความสนใจใน

การทำหนังเป็นพากย์ภาษาอังกฤษมากกว่า ดั่ง
นั้นอาจจะเป็นไปได้ไหมว่าผู้อำนวยการสร้างก็
เล็งความสำคัญไปยังผู้ดูชาวต่างประเทศและคน
ไทยที่มีการศึกษาสูง ต้องการความสนับสนุนและ
ความเข้าใจในความคิดเรื่องสันติภาพจากผู้ดู
เหล่านั้นเป็นไปได้ไหมว่าความคิดที่สะท้อนอยู่
เบื้องหลังหนังเรื่องนี้เป็นจุดเริ่มต้นของงานเสรี
ไทยต่อต้านญี่ปุ่นของผู้อำนวยการสร้างเมื่อสมัยสงคราม
โลกครั้งที่ ๒ นั่นเอง ๑

ชาณุวิทย์ เกษลครศิริ

เริ่มแต่ 2475

ผลิตภัณฑ์เปรียบด้วยคุณภาพ

อย่างเช่น

ลัทธิ	ชั้นโลตัส
ไลฟ์บอยส์	บรีส
รินเซ่	คิบีส์
ชั้นฮิล	รอยโค้

 ผลิตในประเทศไทย โดย
บริษัท สยามซีเมนต์ จำกัด (ประเทศไทย) จำกัด

ปทุมวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอเสนอที่ค้นคว้าด้วยการประพันธ์ อัน
เป็นสัจจะ ไม่นัดกลับไปกับกาลเวลา ค้นเดือนพฤศจิกายน สกนลลยอ่าน

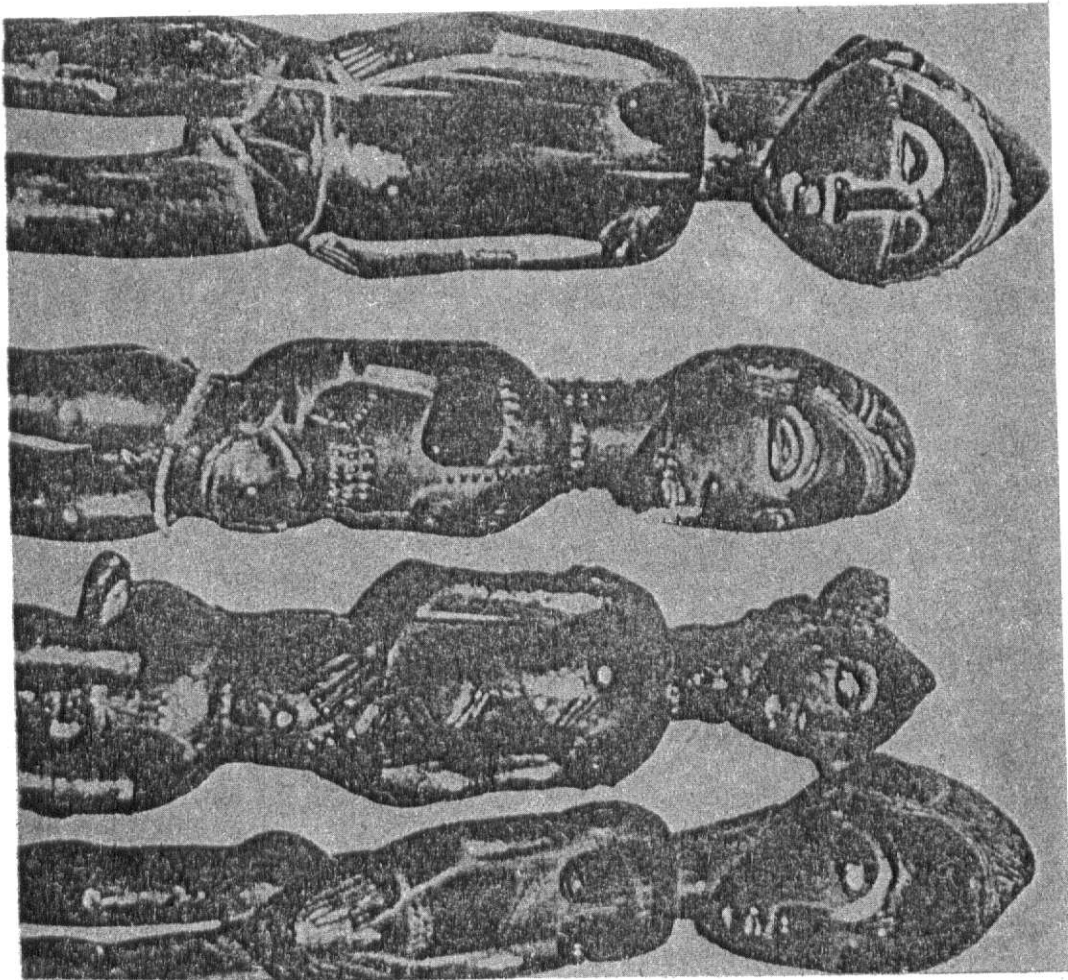
การประพันธ์กับสังคม โคอ เสนีย์ เสาวพงศ์

เมื่อหนังสือออกจำหน่าย ท่านจะหาซื้อได้จากร้านหนังสือชื่อดัง ทุกร้านทั่ววง สังคมศาสตร์
ปริทัศน์ หรือ จะติดต่อสั่งซื้อโดยส่ง ธนาณัติ หรือ เช็คไปรษณีย์ ได้ที่ นิสิต จิตรโสภณ
คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ราคาเล่มละ ๖ บาท ค่าส่งฟรี

กวีต่างแดน

เดวิด ดาบ (David Diop) กวีชาวเซเนกัล เกิดเมื่อปี ๑๙๒๗ ควบเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเครื่องบินตก เมื่อปี ๑๙๖๐ ตลอดชีวิตอันสั้นของเขา ต้องเข้าโรงพยาบาลอยู่บ่อยครั้ง เขาเป็นนักเขียนของนิตยสาร *Présence Africaine* แห่งเซเนกัล

อาฟริกา

อาฟริกา อาฟริกาของฉัน
อาฟริกาของนักรบผู้หึงทะนงในท้องหญ้าของบรรพบุรุษ
อาฟริกาซึ่งบุ๋บข้างของฉันร้องเพลงให้
บนริมฝั่งของแม่น้ำสายยาวเหยียด
ฉันไม่รู้จักเธอ
แต่เลือดของเธอไหลวนอยู่ในความหึงลำพองของฉัน
เลือดสีดำอันสดสวยของเธอให้ความชุ่มชื้นแก่ผิวนา

เลือดจากหยาดเหงื่อของเธอ
หยาดเหงื่อจากแรงงานของเธอ
แรงงานจากความเป็นทาสของเธอ
ความเป็นทาสของลูกหลานของเธอ

อาฟริกาบอกฉันซิ อาฟริกา
ว่าเธอไซ้ไหมที่หลังกำลังไถงอ
หลังซึ่งแหลกอยู่ภายใต้แรงกดของความน่าอับอาย
หลังซึ่งสันสะเก็มด้วยรอยแตกสีแดง
ตอบครึบกระหมกกับแซ่ภายใต้แสงตะวันคอนเทียง

เสียงของวิญญาณได้ตอบให้ฉันว่า
ฉันไม่หิวและแข็งแรงนั้นข้อมหันหันพลันแล่น
ฉันไม่ทนน
ขืนคั่นอยู่อย่างสง่างม ในความอ้างว้างท่ามกลางสีเขียว และดอกไม้สีซีด
นี่คืออาฟริกา อาฟริกาของเธอ
ซึ่งเติบโตขึ้นอีกครั้งหนึ่งอย่างอดทนและดื้อรน
และผลของมันมีรสขมของอิสรภาพ

เทวีก ทวบ
(กวีอาฟริกา)

เรื่องสั้น

เนื้อในกระดุก

แนนน้อย หงษ์สามารถ

เกือบ ๙ นาฬิกาแล้วเมื่อฉันก้าวเข้าไปในสำนักงาน ธรรมชาติวันเสาร์เป็นวันที่ไม่มีอะไรจะต้องทำมากมายนัก เพราะเหตุว่าลูกค้าส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะรับผิดชอบ และสื่อโฆษณาซึ่งเป็นหัวใจของที่นี่ก็มักไม่ทำงานกันในวันนี้ นอกจากจะมีงานพิเศษที่จะต้องทำนาน ๆ ครั้ง อย่างวันนี้กำลังจะมีงานแนะนำสินค้าแบบใหม่ของลูกค้าใหญ่รายหนึ่ง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของตัวแทนฝ่ายโฆษณาโดยตรง

ฉันกวาดตามองไปรอบ ๆ ห้อง บรรยากาศวันนี้อากาศโปร่งและแจ่มใส วังเปล่าและเงียบเหมือนหัวใจและความรู้สึกทั้งหมดที่มีอยู่ ไม่มีแม้แต่เสียงเครื่องทำความเย็นซึ่งเดินเครื่องสม่ำเสมอเหมือนอย่างเคย หนังสือพิมพ์เข้าทุกชนิดวางรวมกันเป็นกองโตอยู่บนโต๊ะทำงานของพนักงานแผนกมีเดีย ผู้จัดการฝ่ายลูกค้ามาแล้วและออกไปแล้ว ทั้งไว้แต่โน้ตสั่งงานสองสามอย่างซึ่งฉันจัดการเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งแต่เมื่อวานกับเลขานุการส่วนตัว

ไม่มีอะไรที่จะต้องทำในตอนนั้น ฉันลุกเดินไปที่กองหนังสือพิมพ์ หยิบขึ้นมาสองสามเล่มอ่านเรื่อยไปจนหมดทุกหน้าแล้วเดินกลับมาหางานเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำมาเวลา “ข้าต่างชาติ”

ถ้อยคำของเพื่อนที่พูดใส่หน้าเมื่อแรกเข้ามา ทำงานที่นั่นตั้งแหวเข้ามาในหู ฉันรู้ว่าฉันไม่จำเป็นจะต้องโต้ตอบกับความคิดอันคับแคบของเพื่อนข้าราชการผู้นั้น ฉันกำลังคิดถึงแม่ แม่ผู้มีวัยใกล้ ๗๐ และไม่เคยได้รับการศึกษามากไปกว่าการศึกษาภาคบังคับของรัฐบาล แกนงี้เกี่ยวหมากพั่งฉันชี้แจงถึงเหตุผลของการไม่ยอมรับราชการตามความประสงค์ของแกและของญาติผู้ใหญ่ด้วยนัยน์ตาจงดนงาย เมื่อฉันอธิบายถึงความสำคัญของธุรกิจเอกชนที่จะมีต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งกำลังจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพพร้อม ๆ กันทุกด้าน ทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและอุตสาหกรรม วิชาการอย่างที่ผมจำได้ว่าเรียนมานั้นไม่จำเป็นจะต้องทำประโยชน์ได้ โดยการเป็นข้าราชการเสมอไป แต่การทำงานในธุรกิจเอกชนซึ่งเป็นหน่วยสำคัญและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสมัยใหม่นั้นสามารถที่จะทำประโยชน์ให้ได้ไม่น้อยกว่า หรืออาจจะมากกว่าถ้าเป็นงานที่ถูกกับลักษณะนิสัย

นอกจากนี้ การที่ฉันไม่นิยมยินดีในการเข้ารับราชการก็เพราะเหตุว่าฉันกลัวจะถูกกลืน ระบบราชการซึ่งเป็นของแปลกใหม่และเคยมีประสิทธิภาพมาครั้งหนึ่งนั้นในภาวะปัจจุบันมันเลื่อยล้า ไร้สมรรถภาพ คนที่สามารถจะทำอะไร ๆ ให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อประชาชนก็ทำอะไรไม่ได้มากนัก และการที่คน ๆ เดียวจะเปลี่ยนระบบและคนส่วนใหญ่ไม่ได้เปลี่ยนนั้น วันหนึ่งเขาก็คงต้องถูกเปลี่ยนเป็นแน่นอน ฉันจึงไม่อยากทำ สำหรับคนบางจำพวกที่มุ่งเข้ารับราชการเพียงเพื่อหวังความสบาย ความมั่นคง และมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าคนนายคนนั้น ฉันคิดว่าเป็นการเห็นแก่ตัวอย่างสาหัสชนิดที่ไม่น่าอภัยให้สำหรับคนซึ่งนับว่าได้ผ่านการพัฒนาทางการศึกษามาแล้วโดยสมบูรณ์ น่าจะถือเอาช่วงเวลาและโอกาสเหล่านั้นตั้งใจใช้ความรู้และสมรรถภาพเพื่อการทำงานอย่างแท้จริง

ฉันปล่อยความคิดต่อไปเรื่อย ๆ ท่ามกลางความเงิบฉันตัดสินใจเข้ามาทำงานที่นี้ เพราะเห็นว่ามีโอกาสที่จะได้ใช้ความรู้และความสามารถไปในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

นางสาว พงษ์สาร เธอ นักเขียนเรื่องสั้น เคยเขียน
ประธานวรรณศิลป์ของ
จังหวัดกรมมหาวิทยาลัย
สยามชนบทศึกษา และ
คณะ เสนอแนะศึกษา
กำลังเดินทางท่องเที่ยว
อุปถัมภ์เด็กที่โรงเรียน
ศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกา

ขึ้นมาบ้างอย่างที่คนหนุ่มคนสาวจากมหาวิทยาลัย
ควรจะได้คิดทำ เหตุว่าที่นี่เป็นตัวแทนโฆษณา
สินค้าซึ่งเป็นสาขาวิชาที่ฉันเลือกเรียนมาโดยตรง
และกิจการนี้เป็นกิจการที่กำลังท้าทายสำหรับ
ตลาดโฆษณา นอกไปจากนี้ ที่นี่ยังเป็นตัวแทน
โฆษณาซึ่งเป็นสาขามาจากประเทศที่ได้ชื่อว่ามี
ความเจริญรุดหน้าทางเศรษฐกิจการค้าอย่างยิ่ง
ยวดในระยะเวลาภายหลังสงคราม และกำลังก้าว
ไปสู่ความเป็นผู้นำของโลกทั้งทางเศรษฐกิจและ
การเมือง คนอย่างฉันน่าจะได้ศึกษาประสบ
การณ์ด้วยการเรียนรู้จากการทำงานโดยใกล้ชิด
เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโอกาสต่อไป

แต่ฉันผิดหวังและเจ็บปวด

“ไม่มีที่ไหนเหมาะกับการลงทุนเหมือนอย่าง
ที่นี่” ได้มีผู้เชี่ยวชาญเคยพูดไว้เช่นนั้น

“ในปีหนึ่ง ๆ เขาได้ประโยชน์มหาศาลไป
จากประเทศนี้แต่ไม่เห็นมีการช่วยเหลือตอบแทน
อย่างจริงจังสักอย่างเดียว นอกจากการส่งผู้เชี่ยวชาญ
ที่ทำอะไรไม่ได้มากนัก แล้วก็โครงการเล็กๆ
ที่มองไม่เห็นอีกสองสามอย่าง ซึ่งกระทำควบคู่
ไปกับความพยายามที่จะค้าขายให้ได้มากกว่า
อย่างอื่น แทรกซึมทั่วไปในทุกหนทุกแห่งที่มีการ
ค้าขาย ทำทุกอย่างแม้แต่การตัดสินใจบนข้าราชการ
ที่เกี่ยวข้อง ทุ่มทุนลงเพื่อให้สินค้าของตน
ราคาถูกลงอย่างไม่น่าเชื่อจนคู่แข่งที่เป็นคนไทย
ต้องเลิกกิจการ”

นั่นคือความจริงที่ฉันรู้และเห็นมาแรมปี ไม่
มีอะไรถูกต้องและยุติธรรมอยู่ที่นั่นอย่างที่ควรจะมี
และเป็นอยู่ขณะนี้ กิจการต่างชาติที่อพยพผู้คน
เข้ามาทำงานกันอย่างเต็มที่ ผู้บริหารในระดับ
สูงทั้งหมดแก่คนนั้นเป็นชาวต่างชาติเสียแปดคน
คนที่มาใหม่สุด เด็กที่สุด ได้รับเงินเดือนต่ำสุด
ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ร่วมหมื่นบาท และ
คนที่อาวุโสที่สุดมีเงินเดือนหลายหมื่น ส่วนคน
ไทยในระดับเดียวกันอีกคนหนึ่งมีรายได้ประมาณ
ห้าพันบาทและมีหน้าที่เน้นหนักไปในด้านการ
ตลาดซึ่งคนต่างชาติต่างภาษามีอาจที่จะทำได้ และ
เขาถูกแต่งตั้งให้อยู่ในระดับสูงก็เพียงเพื่อจะทำให้
แลดูเหมือนกับว่าคนไทยมีส่วนร่วมรับรู้และร่วม
ตัดสินใจในกิจการภายในด้วยผู้หนึ่ง ซึ่งโดยลึก
ซึ้งจริง ๆ แล้วเขารู้ดีว่าเขาไม่เคยมีโอกาสที่จะรู้
เห็นอะไรถึงขนาดนั้น และนอกจากเขาผู้
คนไทยคนอื่น ๆ ของที่นี้ก็ล้วนแต่เป็นพนักงาน
ในระดับต่ำ ซึ่งจะต้องตั้งอกตั้งใจทำงานกันจนน่า
สงสารอย่างที่ผมกำลังเห็นอยู่ตัวตา

“ผมคงจะไม่มาอยู่ที่นี่ ถ้าผมมีสตางค์พอจะ
ทำสตูดิโอของผมเอง เขาเลี้ยงผมด้วยจิตวิทยาต่างๆ
ทำให้ใคร ๆ คิดว่าผมมีความมั่นคงดี มีเกียรติ
แต่ไม่เคยมีใครรู้ว่า ผมเป็นช่างฝีมือธรรมดา ๆ
ของเขาเท่านั้นเอง”

หัวหน้าฝ่ายศิลปะปรับทุกข์กับฉัน

เลยเวลาทำงานมาเกือบสองชั่วโมงแล้ว แต่หลายคนยังคงอยู่ที่นี้ รอเวลางานคืนนี้ที่จะต้องดูแล ฉันทูกเดินออกไปยืนอยู่ที่หน้าต่างบานที่อยู่ติดกับห้องนอนมองดูผู้คนและรถราที่กำลังขยับไขว่เหมือนกับความคิดที่กำลังมีอยู่ ผู้ชายสัญชาติเดียวกันกับนายจ้างของฉันกำลังเดินอย่างรีบเร่งอยู่บนบาทวิถี เหมือนอย่างที่เขากำลังเร่งรีบขยายอาณาจักรของตัวเองอยู่ที่นี้โดยแทบจะไม่มีผลประโยชน์ส่วนใดเส็ดลอดออกไปได้เลย เพราะเขานั่งเครื่องบินของตนเองมาที่นี่ พักที่โรงแรมและกินอาหารในภัตตาคารชาติเดียวกัน มีธุรกิจการบริการเกือบทุกชนิดในระหว่างกัน มีธนาคารของตนเอง

ฉันและใคร ๆ ควรจะทำอะไรสักอย่าง อาณาจักรที่กำลังขยายตัวครอบคลุมมากขึ้นทุกขณะ จำนวนใครก็ตามเข้าเมืองปีละสองร้อยคนนั้นไม่กระไรหรอก แต่จำนวนคนถือวีซ่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาดำเนินกิจการในประเทศนี้ และออกไปที่ประเทศใกล้เคียงเช่นสิงคโปร์บ้าง พม่าบ้าง เพื่อต่ออายุหนังสือเดินทางเข้ามาใหม่ทุก ๆ สามเดือนจนกว่าจะได้หนังสือเดินทางถาวร โดยการอ้อมซอมอย่างไม่จำเป็นที่จะต้องมิดชิดนักกับข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศนั้นเล่า ปัจจุบันรวมแล้วเป็นเท่าไร

“นโยบายการลงทุน หลายนโยบายซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

กรรมนั้น การลงทุนที่แท้จริงทำได้เป็นไปในรูปของตัวเงินไม่ แต่กลายเป็นเครดิตจากธนาคารเท่านั้นเอง”

เพื่อนผู้ใกล้ชิดกับกิจการดังกล่าวเคยบอกฉัน

“การลงทุนที่จำเป็นจ่ายโอนสินทรัพย์ต่าง ๆ เป็นค่าตอบแทนทางการค้าและการบริการในระหว่างกันนั้นคือกรรมวิธีการเสียงภาชีวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธีแล้วแต่ที่จะพลิกแปลงคิดขึ้นมา เหมือนการกำหนดอัตราเงินเดือนพวกเดียวกันไว้สูงเสียจนเหลือยอดรายได้สุทธิก่อนหักภาษีให้แก่รัฐบาลไทยอีกเพียงไม่กี่มากน้อยเท่านั้นเอง เชื้อใหม่”

“เชื้อ”

“แล้วทำหน้าที่ส่งสัยอะไรอีกล่ะ”

“สงสัยว่าเรากำลังพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของใครกันแน่ละ”

บรรยากาศภายในห้องทำงานเริ่มคึกคักขึ้นมาบ้างด้วยเสียงสั่งงานของฝ่ายสถานที่และอีกไม่กี่ชั่วโมงข้างหน้า จะมีแขกต่างเพศต่างวัยต่างอาชีพและต่างชาติมาชุมนุมกันอยู่ที่ห้องโถงข้างล่าง ซึ่งกำลังได้รับการตกแต่งประดับประดาอย่างเต็มที่ ฉันทมิได้นึกเห็นภาพความสว่างไสวจากแสงไฟโถ่อารอบ ๆ ห้อง มิได้มองเห็นดอกไม้สวยหรูหราอยู่ตามมุมต่าง ๆ มิได้เห็นประกายแพรวพราวจากอาภรณ์บนเรือนร่างของนางแบบมีค่าตัวสูง ๆ หลายคน ซึ่งจะสับเปลี่ยน

กันเดินขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่บนยกพื้นซึ่งจัดไว้สำหรับ
แสดงสินค้าใหม่ที่กำลังมา และมีได้มองเห็นริมฝี
ปากแอมยิ้มกับใบหน้าเบิกบานสดใสภายใต้แวว
ตากระหิ้วยนกระหายใคร่ที่จะได้รับอะไรบางอย่าง
ของบรรดานายจ้างต่างชาติของฉัน ซึ่งกำลังเจอร์
จากความธุรกิจอยู่กับเพื่อนชาติเดียวกับฉันซึ่งมี
แววตาชื่อ รั้วไม่เท่ากัน มีแววฉงนฉงายไม่ลึก
ซึ่งแจ่มแจ้งในหัวข้อคำถามของการสนทนา และ
แววกระหายที่ถูกซ่อนไว้ด้วยเหตุผลบางอย่างหรือ
ด้วยความเห็นแก่ตัวซึ่งทั้งหลายเหล่านี้มีเหตุมา
จากความไม่เท่ากันกันในชั้นเชิงบางอย่างและ
เหตุผลข้อเท็จจริงอื่น ๆ อีกหลายอย่างหลายประ
कार

แต่สิ่งซึ่งฉันมองเห็นคือความมืด ดวงไฟทุก
ดวงจะดับวูบไปในห้องโถงนั้น ท่ามกลางความมืด
ที่นำหวาดหวั่น ฉันมองเห็นดวงหน้าทุกดวงของ
เพื่อนร่วมชาติของฉันซีตขาวและบิตเขียวเหยเก
ด้วยความเจ็บปวด สองมือจะไขว่คว้าหาที่ยึด
เหนี่ยว ทุกคนจะกรี๊ดร้องเสียงโหยหวนจะดังสะ
ท้านออกมาจากเสียงดนตรีผสมกับเสียงหัวเราะ
เบิกบานของทุกสิ่งซึ่งซ่อนอยู่ระหว่างความมืดที่
รายล้อมอยู่รอบ ๆ ตัว

ฉันรู้สึกวาบหวิวเหมือนอยู่ในความว่างเปล่า
เจ็บแสบและยับย่นตาหลับสนิท สองมือกำแน่น
ฉันมิได้รู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงในอากัปภิกิริยาดัง
กล่าว รั้วแต่ว่าฉันทนไม่ได้ ทำไมฉันจะต้องมาอยู่

ที่นี่ ทำอะไร ๆ ให้กับคนอื่นที่ไม่ใช่แม่แต่เพื่อน
ร่วมประเทศของฉันในขณะที่เขามีแต่จะได้อะไรๆ
ไปทำเดี๋ยว โดยชั้นเชิงที่เหนือกว่าและโดยโอกาส
ที่ดีกว่า ฉันไม่รู้ว่าปีหนึ่ง ๆ เราถูกกอบโกยไปเท่า
ไหร่ รั้วแต่ว่าเราไม่เพียงแต่ถูกกอบโกยเท่านั้น
แต่ยังต้องตกเป็นหนี้ทางเศรษฐกิจชนิดที่เกือบ
จะไม่มีวันถอนตัวขึ้นมาได้อีกด้วย ฉันไม่เข้าใจว่า
ในที่สุดเราจะได้อะไรขึ้นมาบ้างจากนโยบายการ
ลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งมีแต่รอยโหว่ที่พร้อมจะเป็น
ฝ่ายถูกอุกคอยู่เสมอเช่นนี้

“ กลับบ้านเสียก่อนก็ได้ ”

ผู้ชายต่างชาติคนที่อยู่ใกล้ฉันที่สุดลูกลมองดู
อาการของฉันอย่างประหลาดใจ

“ ทำทางคุณเห็นดีเห็นอยู่ กลับไปอาบน้ำ
เปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วจึงมาใหม่เมื่อถึงเวลา ”

ฉันยืนนิ่ง ทบทวนความคิดอยู่ชั่วครู่จึงสบ
ตาเขา ตัดสินใจ

“ ฉันจะกลับ และจะไม่มาที่นี่อีก ”

เขายิ้มเหมือนฟังเรื่องขบขัน แต่เมื่อประ
สานนัยน์ตากันครู่ใหญ่แล้วเขาก็จะรู้ความ
หมายของฉันดี

“ เรากำลังจะได้ลูกค้าใหม่ แยกหลายร้อย
คนกินนั่นน่าสนใจ คุณประสานงานนี้มาแล้วตั้ง
แต่ต้น คุณกำลังจะได้ไปโรมท์ ”

“ ฉันไม่ต้องก้าว ”

เขาทรีตา ยิ้มเหมือนเยาะ

“ดูเหมือนทางบริษัทกำลังจะเปิดแผนกใหม่
ว่ากันว่าคุณจะได้ตำแหน่งนั้นไม่ใช่หรือ ใคร ๆ
ก็ต้องการเนือซันนะคุณ”

“ไม่ใช่เนือหรือ กระจุกต่างหาก”

“คุณต้องการอะไร?”

“กระจุก ชั้นที่อยู่ในเนือคุณ”

“นี่คุณมาทำงานกับผมทำไม”

“ฉันพยายามที่จะรู้จักคุณ ศึกษาคุณ”

“แล้วคุณเห็นผมเป็นอะไร”

“ฆาตกร ฆาตกรเลือดเย็นทางเศรษฐกิจ”

“ผมมาดูแลผลประโยชน์ของผม”

“ใคร ๆ ก็มาดูแลผลประโยชน์ของตัวเองที่
นี่”

“ผมมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มาตาม
นโยบายการลงทุนกับรัฐบาลของคุณ ว่าที่จริงก็
ไม่ถูกต้องนักหรอก แต่เรามีวิธีการที่จะอยู่ได้ก็
แล้วกัน คุณเกลียดชังหน้าผม ผมรู้พูดก็พูดเดอะ
นะ ผมเองก็ไม่ได้ชอบวิธีการบางอย่างของพวกเขา
ผมเหมือนกัน แต่...ช่วยไม่ได้ พวกคุณเห็น
แก่เงินทำอะไรก็เพื่อเงิน คอร์ปชั่นแล้วก็ช้เกียจ
การที่พวกผมเข้ามาทำอะไร ๆ ได้อย่างทุกวันนี้
ก็เพราะความหละหลวมของเพื่อนร่วมชาติของคุณ
เอง”

ฉันไม่พูด ฉันอยู่ที่นี้มาจนรู้ดีแล้วว่าฉันไม่
ควรที่จะต้องอยู่อีกต่อไป ฉันจึงลุกเดินออกมาข้าง

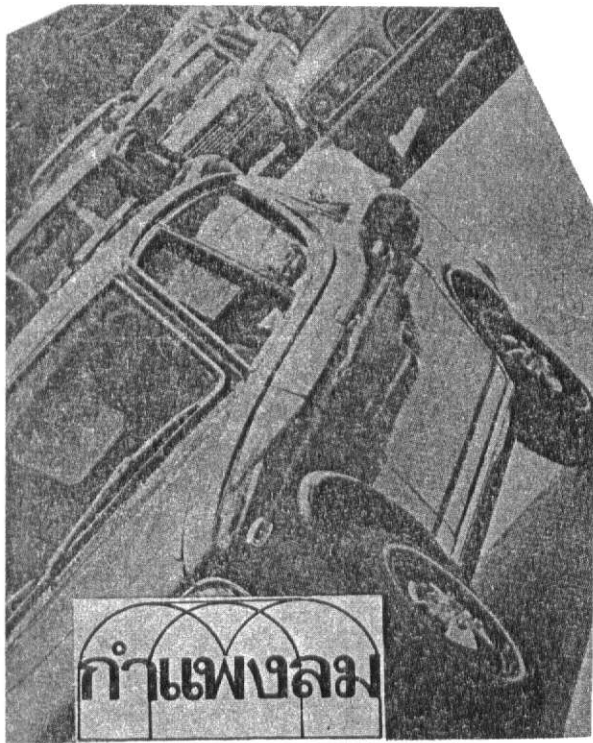
นอกและเลยลงบันไดไปข้างล่างอย่างชนิดที่ไม่มี
วันจะย้อนกลับไปอีกเลย ๑

สี่ขาว

• วันนี้
ทุ่งหญ้าสีเขียว
เป็ยกน้ำฝน
และสี่ขาว
กำลังเจิ่งท่วม

• ผืนดก
เหมือนน้ำค้างร่วง
หัวใจกลวงความฝัน
พรุ่งนี้
อัดแน่นความปรารถนา
เหี่ยวเฉา
หอมพุดดอกหนึ่ง
บานหงอยเหงา
บนกิ่งก้านเหี่ยวแห้ง
สี่ดำ

มิถุนา มาริ

การประหยัดทำให้สังคม ปลอดภัย

สิ่งซึ่งคนจำนวนไม่น้อยรู้สึกเกี่ยวกับประเทศไทย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหรือคนไทยที่จากบ้านไปนาน ๆ คือจำนวนรถยนต์ที่วิ่งในนครหลวง ฯ รถยนต์เหล่านั้นมีจำนวนไม่น้อยที่เป็นรถราคาแพง นอกจากนั้นกรุงเทพฯ ยังเต็มไปด้วยสถานบริการฟุ่มเฟือยต่าง ๆ มีภัตตาคารหรู ๆ สถานอาบอบนวด ไนต์คลับ ฯลฯ สำหรับต้อนรับชาวต่างประเทศและคนมีเงินกลุ่มเล็ก ๆ (เมื่อเทียบกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ) ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ขัดกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศคือยังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งรายได้ของประชากรต่อหัวเพียงประมาณ ๓๕๐๐ บาทต่อปี สภาพการใช้จ่าย

อย่างฟุ่มเฟือยดังกล่าวมาเบื้องต้น เมื่อวิเคราะห์แล้ว อาจเกิดจากเหตุดังต่อไปนี้

๑) การแจกแจงรายได้ของประชาชนโดยระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นอยู่เกิดความไม่เท่าเทียมกันในระดับที่สูงยิ่ง กล่าวคือช่องว่างระหว่างคนมีเงินจำนวนน้อยในนคร และคนจนจำนวนมากในชนบทมีมาก ช่องว่างที่นับวันมีแต่จะขยายกว้างขึ้น ความเหลื่อมล้ำอย่างมากนี้ทำให้คนจำนวนเล็กๆ กลุ่มหนึ่งได้แก่นักธุรกิจและนักการเมืองที่ได้ประโยชน์ร่วมกันกับนักธุรกิจ สามารถจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยได้โดยไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อฐานะการเงินของตน

๒) การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกิดจากพวกเฟื่องมีฐานะดีขึ้น (nouveau riches) พวกนี้ต้องการแสดงให้สังคมเห็นว่าตนเป็นพวกมีวัฒนธรรม มีรสนิยมและความเป็นอยู่แบบ “ผู้ดี” จึงพยายามใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยหรูหรา (conspicuous consumption) เช่น ขับรถเก๋งคันยาว ๆ และกินอาหารฮ่องเต้ ยันนี้มนูรอบโลก ตากอากาศที่สวิสเซอร์แลนด์ ไปซื้อของที่ปารีส เป็นต้น

๓) การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกิดจากความต้องการหรือจำเป็นที่จะรักษาระดับทางสังคม เช่น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ต้องมีทั้งรถประจำตำแหน่ง มีบ้านดีสมฐานะ หรือในหมู่นักธุรกิจที่จะต้อง

รักษาความเชื่อถือ ถ้าไม่แสดงว่าตนมีฐานะดีก็อาจทำให้เสีย “ศักดิ์ศรี” หรือความเชื่อถือได้

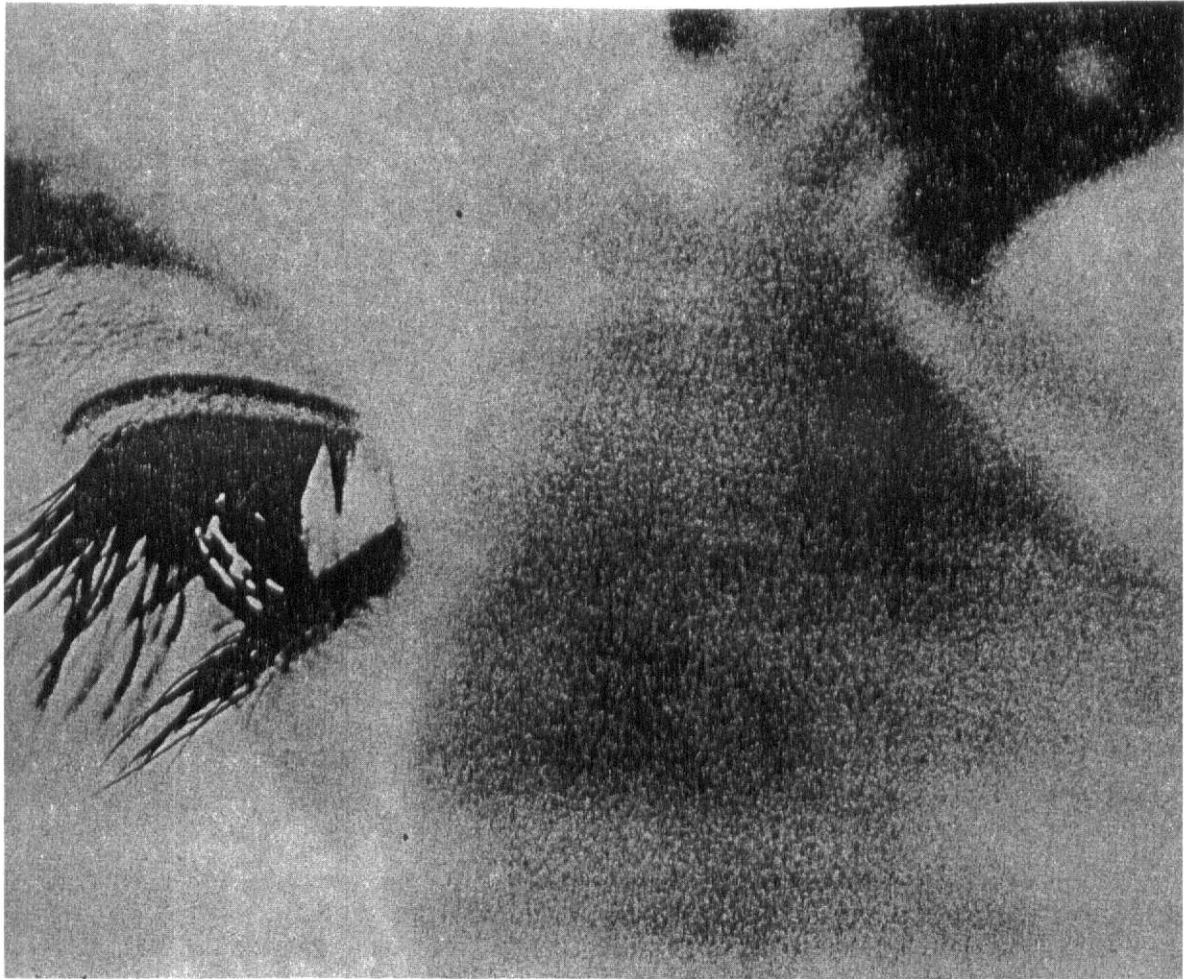
๔) การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอาจเกิดจากความจริงที่ว่า คนไทยกำลังตกเป็นเหยื่อของวัตถุนิยมขนาดหนัก ซึ่งอาจเป็นลักษณะของประเทศที่กำลังพัฒนาก็ได้ ปรัชญาแห่งชีวิตหรือคำสอนทางศาสนาเรื่องชีวิตสันโดษ การมีความเป็นอยู่โดยถือคุณธรรมและความดี ความเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตย์กำลังเสื่อมลงในคุณค่าแห่งสังคม กล่าวคือ เกียรติยศในปัจจุบันอยู่ที่บ้จ้ายมากกว่าสิ่งอื่น

ผลเสียที่เกิดจากสภาพดังกล่าวมาเบื้องต้นมีหลายประการที่พอจะเห็น ๆ กัน ก็มีการขาดดุลยภาพการค้า โดยเหตุที่ประเทศไทยยังไม่พร้อมถึงขั้นที่จะผลิตสินค้าฟุ่มเฟือยได้ ต้องมีการสั่งสินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศ รายได้ของประเทศจึงถูกแจกแจงไปในทางอุปโภคและบริโภคมาก ข้อเสียอีกข้อหนึ่งคือ การเป็นตัวอย่างชักจูง (demonstration effects) การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเป็นเสมือนโรคติดต่อ โดยเอาแบบอย่างกัน และเป็นเป้าหมายแห่งอุดมคติของคนที่กำลังสร้างฐานะที่จะเจริญรอยตาม สภาพการณ์ดังกล่าวย่อมนำไปสู่การขยายตัวยิ่งขึ้นของการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือยหรูหรา ผลที่จะเกิดตามมาก็คือ ทำให้เกิดการแข่งกันกันในระหว่างคนในฐานะเดียวกัน ซึ่ง

อาจนำไปสู่การพยายามหาเงินมาในทางมิชอบ เช่น การผลิตยาเสพติด หรือข้าราชการอาชญากริตต่อหน้าที่เพื่อสินจ้างรางวัล

ถ้าหากจะมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องมีมาตรการอันสัมฤทธิ์ผลจากฝ่ายรัฐบาล การแก้ไขอาจมีได้โดยการเก็บภาษีทางตรง เช่น ภาษีมรดก ภาษีสรรพสามิตส่วนบุคคลที่อยู่ในระดับสูงให้มากขึ้น ประกอบกับการพยายามปิดช่องว่างระหว่างคนรวยในนครและคนจนในชนบท วิธีการปิดช่องว่างนี้จะไม่ชอกช้ำ เพราะขึ้นกับระบบและปรัชญาการเมืองและการปกครองซึ่งขึ้นอยู่กับรัฐบาลและผู้นำของสังคมนั้น ๆ ข้อสำคัญถ้าหากไม่มีการเริ่มแก้ปัญหาดังแต่เดี๋ยวนี้ สภาพการเอารัดเอาเปรียบของคนกลุ่มน้อยต่อชนส่วนใหญ่จะเป็นไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด ชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะ “กระดุกสันหลังของชาติ” จะอดรันทนได้แต่จุด ๆ หนึ่ง หากพ้นจากจุดดังกล่าว การขัดช่องว่างระหว่างคนรวยในนครและคนจนในชนบท อาจเกิดขึ้นแบบใช้กำลัง เมื่อถึงเวลานั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมจะกลายเป็นแบบ พลิกแผ่นดิน ผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในปัจจุบัน อาจภาวนาขอให้วงล้อของประวัติศาสตร์กลับคืนไปสู่ที่เดิม ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นก็จะกลายเป็นเพียงความหวังที่ลม ๆ แล้ง ๆ เสียแล้วกระมัง ๑

ลิขิต ธีรเวคิน

คนกับสิ่งแวดล้อม

โรคมินามาตะ

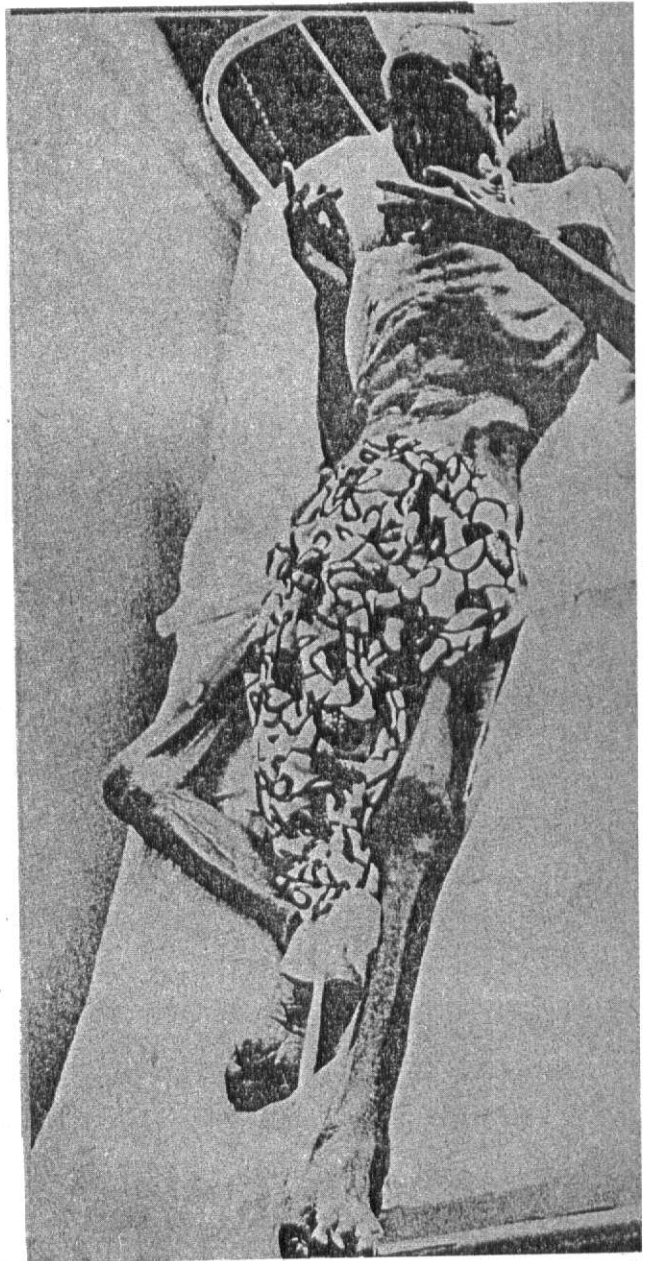
มินามาตะ เมืองประมงเล็กๆ แห่งหนึ่งบนฝั่งตะวันตกของ เกาะกิวชู ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ง่ายๆ ครั้นถึงปี ๑๙๐๘ บริษัท Nippon Nitrogen Fertilizer Co. ได้มาตั้งโรงงานทำปุ๋ยไนโตรเจนขึ้นที่อ่าวมินามาตะ ชาวบ้านตื่นตัวขึ้น โดยหวังว่าการมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งมาก ๆ นั้น หมายถึงความเจริญทางเศรษฐกิจของเมืองมินามาตะ เหตุการณ์ก็เป็นดังคาดฐานะเศรษฐกิจของชาวบ้านดีขึ้น ความเป็นอยู่

ดีขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมก็ย้ายตัวขึ้นจากการผลิตปุ๋ย มาผลิตสารที่ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีอื่นๆ ในปี ๑๙๕๓ เหตุการณ์ที่ทุกคนไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น แมวที่เลี้ยงไว้ในหมู่บ้านแถบนั้นเกิดอาการประหลาดและตายในที่สุด หลังจากนั้นไม่นาน ก็เกิดมีผู้ป่วยด้วยโรคประหลาดรายแรกขึ้น และต่อมาก็เกิดผู้ป่วยด้วยโรคเดียวกันขึ้นมาเรื่อยๆ ในระยะนั้นยังไม่ทราบสาเหตุของโรค ชาวบ้านแถบนั้นจึงเรียกชื่อโรคประหลาดนี้ว่า **โรคมินามาตะ(Minamata Disease)**ตามชื่อเมือง

ลักษณะอาการของโรคนั้น เริ่มด้วยเหน็บชาตามนิ้วมือนิ้วเท้า ริมฝีปากประสาทส่วนกลางถูกทำลายเป็นบางส่วน ทำให้เดินไม่ตรงทาง หูฟังไม่ชัด สายตาเลวลง ระบบเคลื่อนไหวผิดปกติ บางครั้งจะส่งเสียงประหลาดๆ คล้ายสุนัขโดยไม่รู้สึกรู้สีกตัว รับประทานอาหารน้อยลง ร่างกายผ่ายผอม หนักๆ เข้าทำให้ชัก ผลที่สุดคือเสียชีวิต เด็กที่เกิดจากแม่ที่มีปรอทในร่างกายมาก อาจพิการและปัญญาอ่อน

ขอให้เราย้อนกลับมาดูความเป็นมาตั้งแต่สมัยโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งที่นี้ได้ใหม่ๆ เริ่มแรกโรงงานยังเล็กมาก น้ำเสียที่โรงงานทิ้งลงทะเลไม่มีผลอะไรมากนัก แต่ยี่งนานเข้า ของเสียก็สะสมมากขึ้น ประกอบกับกิจการโรงงานขยายตัวขึ้น น้ำเสียก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ทำให้จำนวนปลา กุ้ง ปลาหมึก ที่เคยจับได้ลดฮวบลง

ถึงกับเกิดการเจรจาเรียกร้องค่าเสียหายระหว่างสหกรณ์ชาวประมงกับทางบริษัท เช่นในปี ๑๙๖๖ ทางบริษัทยอมจ่ายเงินให้ ๑,๕๐๐ เยน (ประมาณ ๑๐๐ บาท) โดยมีข้อแม้ว่าทาง

สทกรณจะต้องเลิกไว้วางยตลอดไปไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น สถานการณ์แย่งเรื่อยๆ ปลา หอย กุ้ง บางชนิดมีอันตรายสูงพิษไปจากอ่าวนี้ ปี ๑๙๕๑ ชาวประมงประสมรสสมหนัก ถึงกับต้องไปกู้เงินจากบริษัทจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ เยน โดยมีข้อแม้ อีกว่าจะต้องไม่ไว้วางย ไม่ว่างยบริษัทจะทำการอันใด ถึงแม้การกระทำนั้นจะเป็นต้นเหตุของพิษภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็ตาม

โรคมินามาตะนี้เกิดขึ้นในปี ๑๙๕๓ ดังกล่าวแล้ว แต่ไม่มีใครทราบสาเหตุจึงทำให้ชาวบ้านเข้าใจว่าเป็นโรคติดต่อทางกรรมพันธุ์ ครอบครัวที่มีผู้ป่วยด้วยโรคนี้ จะถูกตัดขาดจากสังคมภายนอกเป็นสาเหตุให้มีการบีบบังคับผู้ป่วยในครอบครัว คนไม่ให้ชาวบ้านล่วงรู้ เมื่อมีผู้ป่วยด้วยโรคเดียวกันนี้มากขึ้น จึงมีการตั้งกลุ่มค้นคว้าชั้นที่มหาวิทยาลัยกุมามาโมโต (มินามาตะเป็นเมืองหนึ่งในจังหวัดกุมามาโมโต) การค้นคว้าต้องใช้วิธีเดาสุ่ม เพราะทางบริษัทไม่ให้ความร่วมมือในการชี้แจงถึงสารที่ใช้ในกรรมวิธีผลิตในโรงงาน โดยอ้างว่าเป็นความลับของทางบริษัท

จากการค้นคว้านี้ในปี ๑๙๕๗ กลุ่มอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกุมามาโมโตจึงสันนิษฐานว่าเป็น heavy metal จำพวกแมงกานีส ซึ่งเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านทางสัตว์น้ำที่รับประทาน ขณะที่ยังไม่ทราบสาเหตุแน่นอนนี้ ผู้ป่วยก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง ๘๖ คนในปี ๑๙๕๗ นี้

ปี ๑๙๕๘ มีการห้ามจับสัตว์น้ำในบริเวณอ่าวมินามาตะ

ปี ๑๙๕๙ กลุ่มวิจัยอีกกลุ่มที่มหาวิทยาลัยกุมามาโมโต ตั้งข้อสันนิษฐานว่าเกิดจาก organic mercury ที่ติดมากับสัตว์น้ำที่รับประทาน และปรอทเหล่านี้ออกมาจากน้ำเสียของโรงงาน

ในปีเดียวกัน อาจารย์มหาวิทยาลัยวิศวกรรมโตเกียว ให้เหตุผลคัดค้านข้อสันนิษฐานที่ว่า เป็น organic mercury แต่ทาง Nippon Chemical Industry ได้ปฏิเสธข้อสันนิษฐานนี้ โดยให้ข้อสันนิษฐานของตนเองว่าเกิดจากดินระเบิดที่พวกทหารได้ ไปทิ้งไว้ที่อ่าวแต่ผู้รับผิดชอบฝ่ายทหารปฏิเสธว่าไม่ได้ทิ้ง ในปีนี้เกิดผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอีก ๒๓ ราย

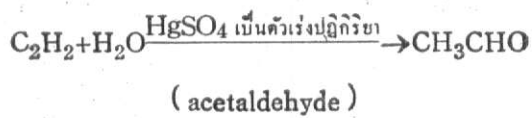
ปี ๑๙๖๐ อาจารย์มหาวิทยาลัยวิศวกรรมโตเกียว ให้ข้อสันนิษฐานว่าโรคมินามาตะเกิดจากสารพวก amine ทางมหาวิทยาลัยกุมามาโมโต ยืนยันว่า เป็น organic mercury ส่วนมหาวิทยาลัยโทโฮจิวารณ์ว่าไม่ใช่ organic mercury

ปี ๑๙๖๑ ผู้ป่วย ๑ รายเสียชีวิตลง

ปี ๑๙๖๒ ผู้ป่วยเสียชีวิตอีก ๒ ราย

ปี ๑๙๖๔ เกิดผู้ป่วยด้วยโรคเดียวกันที่ Niigata-prefecture (อยู่ตอนกลางของเกาะฮอนชู ทางฝั่งทะเลญี่ปุ่น) สันนิษฐานว่าเกิดจากบริษัท Showa Denko เหตุการณ์ยังคงยืดเยื้ออยู่ เช่นนี้ นักค้นคว้าต่างคนต่างทำ ต่างยึดมั่นใน

ข้อสันนิษฐานของตน จนปี ๑๙๖๘ มีผู้ป่วยเสียชีวิตรวมทั้งสิ้น ๘ รายด้วยกัน รัฐบาลจึงได้ประกาศเป็นทางการ สรุปผลว่า โรคมินามาตะ เกิดจาก organic mercury ที่ได้จากน้ำเสียของโรงงาน Nippon Nitrogen Fertilizer Co. เนื่องจากกรรมวิธีในการผลิต acetaldehyde ข้างล่าง

acetaldehyde นี้เป็นสารที่มีประโยชน์ในอุตสาหกรรมเคมีพวก Textile สีทาบ้าน หมึกพิมพ์ และอื่น ๆ

และเช่นเดียวกัน ก็สรุปผลว่า โรคมินามาตะที่เกิดที่ Niigata ก็เกิดจากน้ำเสียของบริษัท Shōwa Denko ที่มีการผลิต acetaldehyde นี้เช่นกัน

ถึงจะทราบสาเหตุแล้วด้วยความยากลำบาก เช่นนี้ ไขว่หาเหตุการณ์จะสรุปลงง่าย ๆ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุคงจะไต่ถ่าวโนในตอนต่อไป

การคืนรนต์สู่อากาศของผู้ป่วย

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในเมืองมินามาตะมีส่วนเกี่ยวพันอยู่กับทางโรงงาน (เป็นคนงานและอื่น ๆ) จึงทำให้มีแต่คนเห็นออกเห็นใจผู้ป่วย แต่ไม่มีใครที่คิดจะปฏิบัติการสนับสนุนผู้ป่วยอย่างจริงจัง ทำให้ฝ่ายผู้ป่วยไม่มีกำลังพอที่จะไปต่อรองกับทางบริษัทได้ ดังปรากฏว่าในปี ๑๙๕๙ ฝ่ายผู้ป่วยไปเจรจาเรียกร้องเงินชดเชย

จำนวน ๒๓๐ ล้านเยนจากทางบริษัท แต่พอทางบริษัทปฏิเสธ เรื่องก็เงียบไป ในปี ๑๙๖๒ นายฮาชิโมโตะซึ่งเคยเป็นผู้จัดการโรงงานต้นเหตุของโรค ได้รับเลือกเป็นเจ้าเมืองมินามาตะ

นี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของบริษัทในเมืองมินามาตะ และอาจเป็นสาเหตุที่เรื่องนี้เงียบไปอีกหลายปี เรื่องภัยจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งรวมทั้งโรคมินามาตะด้วย เพิ่งได้รับความสนใจจากชาวญี่ปุ่นอย่างจริงจังก็เมื่อ ๔-๕ ปีที่ผ่านมาเอง ชาวญี่ปุ่นทั่วไปเริ่มรู้สึกว่ ภัยเหล่านั้นใกล้ตัวขึ้น และคิดว่าน่าจะมีการวางนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างจริงจังเสียที ที่เมืองมินามาตะก็เช่นกัน ชาวเมืองเริ่มขวัญเสียเนื่องจากผู้บ่วยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ใครจะรู้ว่าในวันหนึ่งข้างหน้าตัวเองหรือคนในครอบครัวอาจจะบ่วยเป็นโรคนั้นขึ้นก็ได้ จึงมีกลุ่มชาวเมืองสนับสนุนฝ่ายผู้บ่วยขึ้นในปี ๑๙๖๘ กลุ่มนี้ได้ทำการเจรจากับทางบริษัท ปรากฏว่าไม่ได้ผลอะไร พอดีในปีเดียวกันนั้นทางรัฐบาลประกาศออกมาเป็นทางการว่า จากผลการค้นคว้า โรคมินามาตะมีสาเหตุมาจากปรอทจริง หลังจากการประกาศนี้ กลุ่มนี้ได้เข้าเจรจากับทางบริษัทอีก คราวนี้ทางบริษัทมีท่าทีอ่อนลง บอกว่ากำลังยื่นเรื่องขอคำแนะน้าจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ว่าเงินชดเชยควรจะอยู่ในระดับไหน แต่ก็ไม่ได้ให้รายละเอียดและหลักฐานว่าทำไปจริงจังก่ไหน ฝ่ายผู้บ่วยรอจนถึงกลางปี ๑๙๖๙ ก็ได้เข้าขาคืบหน้า จึงตกลงประชุมทำการฟ้องร้องบริษัทและรัฐบาล กลุ่มผู้ฟ้องร้องประกอบด้วยผู้บ่วย ญาติพี่น้องของผู้บ่วย และญาติพี่น้องของผู้บ่วยที่เสียชีวิตไปแล้วรวม ๑๑๒

คน โดยเรียกเงินชดเชยเป็นจำนวน ๖๔๒.๓๙ ล้านเยน (ประมาณ ๓๙ ล้านบาท) เรื่องจึงเป็นความชันศาลตั้งแต่นั้นมา จนถึงบัดนี้ผ่านไป แล้ว ๓ ปี ศดก็ยังไม่สิ้นสุด สิ่งที่เป็นที่กล่าวกันมากคือกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะกฎหมายดังกล่าวมีส่วนที่หละหลวมอยู่มาก และกฎต่างๆ ก็ออกมาล่าช้าไม่ทันกับเหตุการณ์ ทั้งกฎที่ออกมาก็มักไม่ค่อยเข้มงวด รัฐบาลพยายามทำตัวเป็นผู้คุ้มกันบริษัทอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในญี่ปุ่นมีจำนวนไม่ลดลงทั้ง ๆ ที่รู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ

ยังมีกลุ่มผู้บ่วยอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ได้ร่วมฟ้องกับกลุ่มแรก กลุ่มนี้มีความคิดว่าจะเจรจาเรียกร้องเงินชดเชยจากบริษัทโดยไม่ต้องผ่านศาล เพราะต้องการให้ได้ผลเร็วเนื่องจากความลำบากในการครองชีพ แต่ก็ปรากฏว่าการเจรจาแต่ละครั้งตกลงกันไม่ได้ เพราะตัวเลขที่เรียกร้องไปทางบริษัทไม่เคยรับไปพิจารณา กลุ่มนี้ก็เช่นกัน มีชาวบ้านที่เห็นอกเห็นใจให้การสนับสนุนอยู่เมื่อปลายปีที่แล้ว กลุ่มชาวบ้านที่สนับสนุนอยู่ได้ออกเรียไ้เงินจากคนเดินถนนตามชุมชนมุมนุชนต่างๆ ในเมืองใหญ่ๆ เพื่อนำมาเป็นทุนลำหรับผู้บ่วย ใช้ในการต่อสู้ เพื่อความยุติธรรม ปลายเดือนธันวาคมปีที่แล้วผู้บ่วยพร้อมทั้งกลุ่มผู้สนับสนุนได้เดินทางเข้ากรุงโตเกียว เพื่อขอเจรจากับทางบริษัทใหญ่ที่นั่น นั่งประท้วงอยู่หน้า

บริษัทหลายสิบวัน ทางบริษัทก็ไม่ยอมเจรจา ด้วย พร้อมกับส่งคนมาทักกัน ไม่ให้กลุ่มผู้ช่วย เข้าบริษัท ทำให้เกิดการปะทะกันขึ้น และมีคน ในกลุ่มผู้ช่วยบาดเจ็บหลายคน เหตุการณ์วัน นั้นเป็นที่กล่าวถึงกันมาก มีผู้เขียนบทความ ประณามการกระทำของทางบริษัทไปลงหนังสือ พิมพ์มากมาย เรื่องสงบลงได้เพราะทางรัฐบาล ยอมยื่นมือลงมาไกล่เกลี่ย โดยการเปิดให้มีการ เจรจาขึ้น ผลคือฝ่ายผู้ช่วยได้เงินชดเชยไปบ้าง

โรคประหลาดอันเกิดจากปรอทนี้ไม่ใช่หน แรกสุดที่เคยพบ และได้เกิดในญี่ปุ่นเพียงแห่ง เดียว เคยมีรายงานของนายเอ็ดเวิร์ดส์เมื่อปี ๑๘๖๕ ว่ามีผู้เสียชีวิตเนื่องจากพิษของ organic mercury และในปี ๑๘๕๔ ตี. วันเตอร์ และ ตี. รัสเซลล์ ก็ได้ให้ความเห็นทางการแพทย์ เกี่ยวกับการเสียชีวิตเนื่องจาก organic mercury ที่ออกมาจากโรงงานผลิตยาฆ่าแมลง

ในอเมริกา เมื่อปี ๑๘๗๐ ก็เกิดกรณีปรอท เป็นพิษขึ้นมาเช่นกัน ทั้งนี้เรื่องราวรายละเอียด หาอ่านได้ในหนังสือพิมพ์ นิวยอร์คไทมส์ ฉบับวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๑๘๗๐ กรณีของอเมริกา นั้นเกิดจากปรอทที่ใช้ในยาปราบศัตรูพืชซึ่งใช้ ฟันแมลงพิษที่จะใช้ปลูก เกิดมีผู้ออเมิลด์พิษนั้น ไปเลี้ยงหมู และรับประทานเนื้อหมูนั้นเข้าไปผล ก็คือล้มป่วยเกือบทั้งบ้าน หลังจากการนำเนื้อหมู มาวิเคราะห์ดูพบว่า มีปรอทในตัวหมูเป็นจำนวน

มาก หมอ เฮสส์ (Hess) ซึ่งค้นพบได้ยื่นฟ้อง ร้องบริษัท Nor-Am Agriculture Product Co. ให้เลิกผลิต ผลที่สุดศาลตัดสินให้หมอเฮสส์ แพ้คดีไป โดยอ้างว่าหลักฐานไม่เพียงพอ และ ยาปราบศัตรูพืชที่จะใช้แทนนั้นก็ยังไม่มี

๔-๕ ปีที่ผ่านมา ชาวญี่ปุ่นเริ่มสนใจเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมเป็นพิษมากขึ้น มีผู้ศึกษา และค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้น มีการออก วารสารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเป็นพิษ หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับมีคอลัมน์เกี่ยวกับเรื่องนี้เป็น ประจำอยู่ นักศึกษามหาวิทยาลัยต่างๆ ตั้งกลุ่ม ค้นคว้า หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษามีบทว่า ด้วยภัยและสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็น ถึงการตื่นตัวของชาวญี่ปุ่น แต่ก็เป็นการตื่นตัวที่ ช้ามาก สภาพของญี่ปุ่นขณะนี้ไม่ใช่จะแก้ได้ใน ระยะเวลาอันสั้นเลย

คนไทยที่ตื่นญี่ปุ่นเรื่องเศรษฐกิจการค้า และ โรงงานอุตสาหกรรมที่ญี่ปุ่นขอเข้ามาตั้ง ก็ควร สังวรณเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ดังกรณี โรค มิยามาตะ นี้ไว้ให้จงดี เดียวจะหาว่าไม่เตือน๑
อู๋กี ภูนิพัฒน์

อู๋กี ภูนิพัฒน์ ผู้เขียนกำลังศึกษาอยู่ในญี่ปุ่น เรื่อง ที่เขียนมา ณ ที่นี้ ได้ส่งมาในนามของ กลุ่มค้นคว้า สภาพแวดล้อมเป็นพิษ ของนักศึกษาไทยในญี่ปุ่น

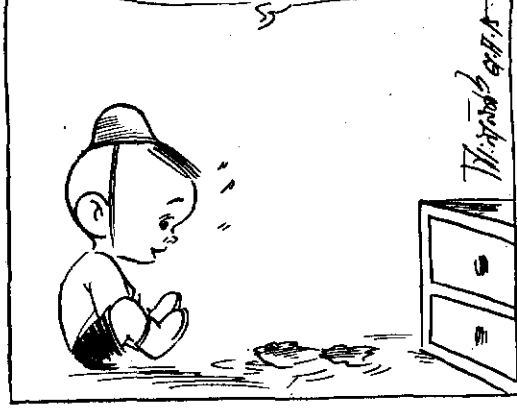
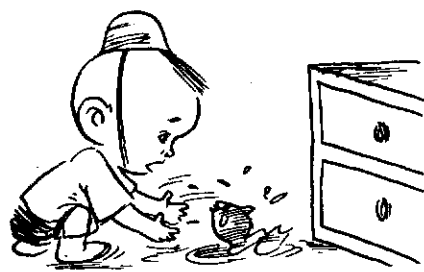
พวกม้านิน + พวกจอมปลวก

อรุณ วัชรศาสตร์

อ้อ..ๆ.. อชามมีสีม่วง
ขาว ... เอิ๋อ.. อยู่ข้าง
ขอบ.. ฟ้าใต้สพาย

นอนนิ่ง.. ซอ.. เอิ๋อ
ตี๋มย.. ตี๋มย

วิจารณ์หนังสือ

**VOICES FROM THE PLAIN
OF JARS:
Life Under an Air War**
*Compiled, with an Introduction and
Preface, by Fred Branfman' Harper &
Row; 1972 p.p. 160; \$ 1.95, Illustrated*

นาง-ปอล ชาร์ต เขียนไว้ในบทนำหนังสือเล่ม
หนึ่งของ ฟรานซ์ ฟานอน เรื่อง "สวะของโลก"
(The Wretched of the Earth) ว่า ".... โลกมีประ
ชากรสองพันล้านคน เป็น "คน" เสี้ยหาร้อยล้าน
กับเป็น "คนพเนเมือง" เสี้ยหนึ่งพันหาร้อยล้าน
คนกลุ่มแรกมี "คำพูด" ส่วนคนกลุ่มหลังเป็นผู้ไร้
มัน" ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่เขียนเล่าโดยคนผิวขาว
ส่วนใหญ่มักถูกระบายใส่เสี้ยใหม่จนมองไม่เห็นความ
จริงที่เกิดขึ้นกับคนพเนเมือง "ด้อยพัฒนา" ทั้งหลาย
การต่อสู้ของชาวออลิเรียได้ยุติลง พร้อมกับเอก
ราช แต่ "กองสวะของโลก" ที่ประเทศตะวันตก

สร้างขึ้นยังไม่หมดสิ้น ไปและดูเหมือนกำลังจะเริ่ม
ต้นใหม่ในสงครามอินโดจีนช่วงหลังนี้

ในระยะเวลา ๒๖ ปีของสงครามอินโดจีนเราได้
ยินได้ฟังเรื่องราวมากมายจากปากคำและข้อเขียนทั้ง
ของชาวตะวันตกและชาวเอเชีย นับแต่นักประ
พันธ์นักหนังสือพิมพ์ ผู้นำรัฐบาล ข้าราชการ ทหาร
และปัญญาชน....ผู้คนที่ไม่เคยลงไปอยู่ในสนามรบ
อย่างจริงจัง โดยมอบชีวิตลงไปทั้งชีวิต ความทุกข์
ทรมานของชาวบ้าน มิได้มีแต่ภัยจาก "ไอพ่น"
หรือ "ระเบิดไฟ" แต่ลึกลงไปเขาจะอย่างไรกับ
ชีวิตในวันพรุ่งนี้และมะรืนนี้ ในเมื่อบ้านช่องทรัพย์สิน
สิ้นพี่น้องถูกระเบิดทำลายไปหมดแล้ว

เสียงจากทุ่งไต้หวัน เป็นเสียงของคนกลุ่มหนึ่งที่
ต้องใช้ชีวิตอยู่ใต้ระเบิดนาปาล์ม และเครื่องเทคโนโลยี
ต่าง ๆ ที่มุ่งประหารชีวิตพวกเขา พวกเขาไม่
มีแม้แต่ความรู้ความสามารถที่จะต่อสู้กับมันได้ ใน
ที่สุดพวกเขาก็ยอมแพ้ หลังจากหาที่ซุกซ่อนต่อไป
ไม่ได้ โดยยอมอพยพออกจากผืนดินของบรรพบุรุษ
ไปอาศัยอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยในเวียงจันทน์และตาม
เมืองต่าง ๆ รอเวลาที่จะได้กลับไปบ้านเดิมด้วย
ความหวังที่ว้าไร

อเมริกาเริ่มทิ้งระเบิดในบริเวณทุ่งไต้หวัน ตั้งแต่
เดือนพฤษภาคม ๑๙๖๔ การทิ้งระเบิดดำเนินไปตลอด
เวลา จนถึงเดือนกันยายน ๑๙๖๕ ทุ่งไต้หวันก็หายสาบ
สูญไปจากผืนแผ่นดินลาว โดยที่ไม่มีคนภายนอกได้
รู้เห็นอะไรเลย เพราะถูกห้ามเข้าไปในบริเวณนั้น
ตลอดเวลาห้าปีกว่าที่ผ่านมา

ทุ่งไหหินเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญจุดหนึ่งในสงครามอินโดจีนเป็นทางผ่านของทิวเขานันสลัมซับซ้อนจากกลุ่มน้ำโขงไปสู่ทางใต้ของเวียดนามเหนือและในประวัติศาสตร์เท่าที่บันทึกได้ (ค.ศ. ๑๒๕๐-๑๘๕๓) ทุ่งไหหินถูกโจมตีและยึดครองจากเพื่อนบ้าน เช่น เขมร พม่า ชาวเขินและลาวจากเหนือหรือใต้รวมทั้งไทย มาในยุคอนานิคมระหว่างปี ๑๘๕๓-๑๘๕๕ ฝรั่งเศสก็เข้ายึดครอง ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของ “ผู้รุกรานชาวต่างชาติ” ต่างภาษาและวัฒนธรรม ต่อมาก็ได้แก่ญวนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง

ระหว่างปี ๑๘๕๖-๑๘๖๔ อินเป็นยุคอนานิคม (แบบเก่า) เสื่อม อเมริกาก็เข้ามาบดขยี้และแทรกแซงลาวในที่สุด โดยการสนับสนุนรัฐบาลเวียงจันทน์ต่อต้านขบวนการประเทศลาว ซึ่งสืบเนื่องมาจากกลุ่มขบวนการกู้ชาติลาวในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ในปี ๑๘๕๕ ขบวนการประเทศลาวและพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายได้ออมน้อมกับรัฐบาลเวียงจันทน์ ให้มีการเลือกตั้ง เพื่อจัดตั้งรัฐบาลผสมในแบบรัฐสภา ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าขบวนการประเทศลาวได้รับเลือก ๑๓ ที่จากจำนวน ๒๑ ที่นั่ง นายพลภูมิ หน่อสวน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การสืบราชการลับอเมริกา (ซี.ไอ.เอ.) จึงเข้ายึดอำนาจจากเจ้าสุวรณภุมมา ในเดือนพฤษภาคม ๑๘๕๕ และคุมขังเจ้าสุภานุวงศ์กับผู้นำอื่น ๆ ของประเทศลาวไว้แต่หลบหนีออกไปได้เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๑๘๖๐

ในช่วงเวลานี้เอง อเมริกาได้เข้ามาเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของลาวมากขึ้น ให้ความช่วยเหลือรัฐบาลเวียงจันทน์ ระหว่างปี ๑๘๕๕-๑๘๖๓ กิดเป็นเงิน ๔๘๐.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายกำลังทหาร สร้างกองทัพอากาศไว้ดำเนินการดำเนินงานและควบคุมของซี.ไอ.เอ. ไว้ที่บริเวณเชียงของ พร้อมกับนำเอาสาย

ถาวรบินแอร์อเมริกา (ซึ่ง ซี.ไอ.เอ. เป็นเจ้าของ) มาบินสนับสนุน กับมีหน่วย “แม็กลาว” (M.A.A.G. LAOS) เป็นที่ปรึกษา

ในเดือนสิงหาคม ๑๘๖๐ กองแลย์อำนาจในเวียงจันทน์ได้ เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนจากอเมริกา กองแลย์จึงหันไปร่วมมือกับปะเทดลาว และเข้ายึดพื้นที่บริเวณทุ่งไหหินไว้ได้เกือบหมด อเมริกาต้องถอยไปตั้งมั่นที่ลองแฉง ซึ่งเป็นฐานทัพแล้ว มีนายพลวังป่าวเป็นผู้บังคับบัญชา จนเมื่อข้อตกลงเงินว่ายุติลง เจ้าสุวรณภุมมาจึงกลับไปเวียงจันทน์ตามเดิม ส่วนกองแลย์ก็ขัดแย้งกับปะเทดลาวและพวกฝ่ายขวาจึงถูกขับออกจากทุ่งไหหินในปี ๑๘๖๔ (ปัจจุบันใช้ชีวิตอยู่ในปารีสชื่นชมกับอดีตของตน)

ขบวนการประเทศลาว ยึดครองทุ่งไหหินเมื่อพฤษภาคม ๑๘๖๔ และเริ่มปฏิรูปสังคมใหม่ โดยปลุกฝังศักดิ์ศรีและเกียรติของ “การเป็นลาว” มิให้ไปหลงชื่นชมอารยธรรมตะวันตกแต่ถ้อยเดียว เริ่มขยายการศึกษาไปสู่ชาวบ้านทั้งหมด ใช้ภาษาลาวแทนฝรั่งเศส มีการปฏิรูปที่ดิน จนถึงการยกเลิกสิทธิและฐานะของสตรีให้เท่าบุรุษ

จากปากคำของหญิงอายุ ๓๐ ได้เล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่ในสมัยก่อนขบวนการประเทศลาวเข้าครองโดยยกเอาชีวิตครอบครัวของเธอเป็นตัวอย่างว่าหลังจากแต่งงานในปี ๑๘๕๕ ชีวิตที่สงบสุขก็เริ่มเปลี่ยนไป สามที่เคยเป็นคนน่ารักเมื่อก่อนแต่งงาน กลับกลายเป็นคนอารมณ์ร้าย มีความคิดแคบๆ เธอจำต้องทนอยู่ไป เพราะเชื่อว่าเป็นประเพณีที่ภรรยาจะต้องปรนนิบัติสามีไม่ว่าจะเลวร้ายเพียงใด เมื่อเธอมีบุตรคนแรก สามีก็เริ่มเอาใจออกห่าง และทุบตีเธอต่างๆ นานา จนเมื่อในปี ๑๘๖๓-๖๔ ขบวนการประเทศลาวได้เข้าครองเชียงของ และตั้งกลุ่มฝึกสอนความรู้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้านต่างๆ จัดตั้ง “โรงเรียนของชาวบ้าน” กับเริ่มให้ทัศนะใหม่แก่ผู้ชายว่า

ไม่ควรถือคนว่าแข็งแรงกว่าผู้หญิงแล้วจะทุบตี หรือปฏิบัติอย่างไรกับครอบครัวก็ได้ ต่อมาสามีก็ไม่กล้าทุบตีเธอต่อไป ชีวิตครอบครัวก็กลับเป็นสุขดังแต่ก่อน แต่ชีวิตภายนอกบ้านก็ยังคงยากลำบากอยู่ เพราะสงครามทางอากาศ ได้สร้างความหวาดผวให้เธออยู่ตลอดเวลา เธอกล่าวว่า “ชีวิตของฉันทอนนั้น ก็เหมือนสัตว์ที่คอยหลบหนีนายพราน ”

การที่ขบวนการปะเทดลาว ยึดครองทุ่งไหหิน ี่วันนั้น เป็นผลเสียต่อการรบของอเมริกาในเวียดนาม การโจมตีขบวนการปะเทดลาว จะกระทำอย่างไรก็เปิดเผยก็ไม่ได้ เพราะจะไปละเมิดข้อตกลงเจนีวา ๑๙๖๒ ที่ให้รักษาความเป็นกลางของลาว ดังนั้นอเมริกาจึงเปิดฉากการรบอย่างลับๆ ด้วยการโจมตีทางอากาศใช้อาวุธทันสมัยแต่ไม่ใช้ทหารภาคพื้นดินเลย การโจมตีครั้งนี้ ไม่ได้มุ่งหมายจะยึดพื้นที่ แต่ต้องการเพียงจะทำลายโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของขบวนการปะเทดลาว การโจมตีจึงมุ่งทำลายเนอทเพาะปลูก เส้นทางคมนาคม อันเป็นแขนขาของหมู่บ้าน ในที่สุดชาวบ้านในทุ่งไหหินก็ทนอยู่ไม่ได้พากันอพยพไปอยู่ในค่ายพักผู้ลี้ภัยในเขตที่อเมริกาจัดเตรียมไว้ให้

อเมริกาเริ่มทิ้งระเบิดในทุ่งไหหินระยะแรกเพียงวันละ ๖ เทียบวัน และทวีจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จนถึง ๑๐๐ เทียบต่อวันในปี ๑๙๖๘ รวมจำนวนเทียบวันทั้งหมด ๒๕,๐๐๐ เทียบ ใช้ระเบิดไปมากกว่า ๗๕,๐๐๐ ตัน

กล่าวผู้หนึ่งเขียนเล่าไว้ว่า “.... ชาวบ้านต้องชุดหลุมอยู่เพื่อหลบหลุมระเบิด ทุกคนต้องช่วยตัวเอง พระสงฆ์ต้องทำนาเอง โดยอาศัยหลบซ่อนในป่า ผ่าจิวรเปลี่ยนเป็นสัตว์ราวกับข้อมด้วยรากไม้ ไม่มีใครติดบัตร หรือไปฟังเทศน์หัววัดอีกต่อไป เราได้แต่สวดมนต์ แต่ก็ไม่ได้ลดความหิวโหยหรือยากลำบากลงไปได้สักเท่าไร เรานอนน้ำตาซึมกลางป่า.... นำเวทนาหญิงแม่ลูกอ่อน ที่ไม่อาจอยู่ไฟหลังคลอดได้ เพราะกลัวว่าเครื่องบินจะเห็นแสงไฟทจุดชน.... ทัง

วันและคืน เราได้แต่กังวล และไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป.... ”

ยุทธวิธีใหม่ในการทำลายล้างทุ่งไหหิน จะไม่ยุติลงเพียงเท่านั้น นี่เป็นเพียงการทดลองเท่านั้น ในอนาคตอันใกล้ไม่มีใครรู้ว่าประเทศเล็กๆ อีกหลายร้อยประเทศจะต้องตกเป็นเหยื่อของประเทศมหาอำนาจอีกเท่าไร การให้เงินสนับสนุนแก่รัฐบาลพื้นเมืองดังเช่นในเวียดนามใต้นั้น มีผลแต่เพียงสร้างความรำววยให้ผู้นำทหารและข้าราชการเท่านั้น แต่มิได้เพิ่มพูนประสิทธิภาพขึ้น ทางแก้ปัญหาหนึ่งคือเปลี่ยนมารบด้วยเครื่องอัตโนมัติ ดังเช่นในทุ่งไหหิน ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นว่าได้ผลสำเร็จกว่ามาก ถึงแม้ชาวบ้านธรรมดาๆ จะล้มตายหรือพิการไปบ้างก็ช่าง เพราะตามกฎของป่า สัตว์ที่แข็งแรงกว่าเท่านั้นจึงควรจะมีชีวิตอยู่ต่อไป

การนำการรบทางอากาศแบบใหม่นี้มาใช้ มีผลทำให้การแยกแยะระหว่างเป้าหมายทางทหารและพลเรือนหมดความหมายลงไป เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่ได้สร้างมาให้รู้ว่าจะคนต่างจากหมาอย่างไร การโจมตีทางอากาศดังกล่าวนี้ได้ล่วงละเมิดกติกาสัญญา ณ กรุงเฮก ปี ๑๙๐๗ ในมาตราที่ ๒๕ กับกติกาสัญญาเจนีวา ๑๙๔๘ ในมาตราที่ ๑ และหลักการนูเรมเบอร์ก ข้อที่ ๖ ซึ่งแจ้งไว้อย่างชัดเจนว่า “การทำลายบ้านเมืองและหมู่บ้านในยามสงครามนั้น จะต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าได้แยกเป้าหมายทางทหารออกจากพลเรือนแล้ว ” แต่กติกาสัญญาดังกล่าวนั้น มีค่าเพียงเจ็ดหรือศาลเจ้า สำหรับให้คนอ่อนแอกว่า กราบไหว้หลงเชื่อไปอย่างเชื่องๆ เท่านั้น ทำนองเดียวกับ คนที่สร้างฝัมาหลอกคนอื่น ย่อมเขาไม่กลัวผีของตนเอง

ธเนศ ฉัตรฉัตรธรรม
นัวยอร์ค

สัตว์การเมือง

สัตว์การเมือง

ชโยนนันท์ สมทวนิช และคณะ

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด พวชนคร ๒๕๑๔

๓๑๗ หน้า ๖๐ บาท

สัตว์การเมือง เป็นหนังสือประเภทรวมบทความทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์ การเมืองและการปกครองของประเทศไทย โดยเริ่มจับเอาความสำคัญของการก่อตั้งสภาปฏิรูปราชการแผ่นดินรูปต่างๆ ตั้งแต่สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อยมา จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นบทความแรก คือด้วยเหตุการณ์สำคัญและผลของการปฏิวัติ ๒๔๗๕ แล้วก็มาถึงบทความที่รวบรวมเหตุการณ์และสาเหตุของการปฏิวัติ รัฐประหาร และการกบฏภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ ติดตามด้วยการวิเคราะห์ถึงภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๕๑๒ และการวิเคราะห์วิจารณ์ของบทความอีก ๓ เรื่องต่อมา ซึ่งได้แก่สาเหตุแห่งความไม่มั่นคงของพรรคการเมืองไทย การศึกษาถึงเรื่องกลุ่มอิทธิพลในประเทศไทย โดยอ้างถึงกำเนิดบทบาท ผู้สร้างและทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มอิทธิพล บทวิจารณ์เรื่องสภาพความเป็นประชาธิปไตยของไทย สันสุดลงด้วยการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

ทางการเมืองของไทย

ด้วยเหตุที่ สัตว์การเมือง เป็นหนังสือที่รวมเล่มจากบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นด้วยความมุ่งหมายต่างๆ กัน เช่น เป็นรายงานประจำภาค (ภาคนิพนธ์) ของการศึกษาในระดับหลังปริญญา เป็นถาวรวิสัยเบื้องต้นของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งมีผู้เขียนรวมกันถึง ๘ คนตามจำนวนบทความที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ ถ้อยคำสำนวนในแต่ละบทความจึงแตกต่างกันไป ตั้งแต่อ่านง่ายชวนให้ติดตาม ไปจนถึงอ่านแล้วต้องแปลเป็นภาษาไทยอีกทีหนึ่ง ซึ่งผู้วิจารณ์จะได้กล่าวถึงต่อไป

บทความเรื่อง การปฏิรูปฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยในสมัยราชาธิปไตย การเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดย ชโยนนันท์ สมทวนิช ได้แสดงข้อเท็จจริงอย่างแจ่มชัดที่สุดเท่าที่บทความขนาด ๓๐ หน้าฉบับจะทำได้ ชโยนนันท์ประสบความสำเร็จที่สามารถรวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเขียนถึงความบริสุทธิ์พระทัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า ทรงมีความปรารถนาอย่างยิ่งยวดที่จะให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ข้อกล่าวอ้างหรือความสงสัยใดๆ ที่ว่าพระองค์ทรงกระทำเป็นความลับแต่เพียงลำพังนั้นควรจะหมดสิ้นไปได้แล้ว ในเมื่อหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้นมิได้เสริมเติมที่ในการพูดถึง "รัฐสภาแห่งชาติซึ่งราษฎรมีสหสัมพันธ์ในราชการ" ซึ่งล้วนแต่เป็นรายงานข่าวที่ออกมาจากข้าราชการชั้นสูงทั้งสิ้น บัญญัติห้ามอยู่ว่าคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕ ได้ทราบถึงความจริงข้อนี้อย่างชัดเจนหรือไม่ และสิ่งที่จะต้องพิสูจน์ต่อไปก็คือ หลังจากที่คุณะราษฎรได้ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยตามประสงค์ของคุณะราษฎร ทั้งๆ ที่คณะราษฎรต่างก็รู้ดีว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีการศึกษาดำ ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ธิปไตยอย่างพอเพียง จนถึงกับต้องจำกัดสิทธิของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญการปกครองสยามชั่วคราว ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ (ในเรื่องที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ซึ่งก็เป็นเหตุผลเดียวกันกับขุนนางชั้นผู้ใหญ่ได้กราบทูลคัดค้านพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชนชาวไทยนั้น คณะราษฎรยังมีเหตุผลอื่นใดอีกหรือไม่ที่จำเป็นต้องทำปฏิวัติ รวมทั้งแผนการพัฒนากองเมืองให้เป็นประชาธิปไตยนอกจากที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญการปกครองสยามชั่วคราว ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) แล้วคณะราษฎรยังมีแผนการเช่นว่านั้นซ่อนอยู่ไหนอีก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายกมาค้นคว้าต่อไป

การปฏิวัติ ๒๔๗๕ โดย เกษรติชัย พงษ์พานิชย์ ได้ลำดับเหตุการณ์และสภาพการณ์ทั้งก่อนและหลังการปฏิวัติเข้าไว้เป็นระบบอย่างดี โดยที่เรื่องราวของการปฏิวัติ ๒๔๗๕ มีผู้เขียนเอาไว้มากมาย ทำให้รู้สึกวาทความนี้ไม่ได้เสนออะไรใหม่นอกจากการจัดระบบเรื่องราวและการลำดับเหตุการณ์เสนอเอาไว้ในรูปของบทความทางวิชาการ ซึ่งการวิเคราะห์วิจารณ์ที่สอดแทรกเข้าไว้ในบทความนี้ ทำให้ความน่าเชื่อถือในการที่ต้องอ่านเรื่องราวต่างๆ ทั่วๆ ไปได้ ซึ่งจุดเด่นของบทความตอนนี้อยู่ที่ตนเอง

วิชัช สุวรรณรัตน์ ได้เสนอเรื่อง การปฏิวัติ รัฐประหารและกบฏ ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เอาไว้อย่างรวบรัดน่าอ่านโดยไม่รู้สึกละเบื่อ เพราะเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปโดยรวดเร็วมาก วิชัช สุวรรณรัตน์ ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอำนาจและมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ ล้วนแต่อยู่ห่างไกลจากประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ความคิดความเห็นความต้องการและการกระทำทั้งหลายของบุคคลเหล่านั้นมักจะแอบอ้างเอาประชาชนมาเป็นพวก

เสมออย่างไรก็ตามถ้าการวิเคราะห์วิจารณ์มีขนาดยาวกว่านี้สักเล็กน้อย ก็จะทำให้บทความนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทีเดียว

รัฐสภา—ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย วัน พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๕๑๒ โดย เศรษฐพร ศุภรัททิพย์ ได้เสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย ตั้งแต่เริ่มมีรัฐสภาจนถึงรัฐสภาที่ถูกลบไปในปี ๒๕๑๔ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ระดับการศึกษา อายุ เพศ อาชีพ สถานะและประสบการณ์ทางการเมือง ของบรรดาสมาชิกรัฐสภาไทย (เฉพาะสภาผู้แทน) มีประโยชน์อย่างยิ่งในการทำนายเหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศในอนาคต อีกทั้งตัวเลขสถิติการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิ ก็เป็นข้อมูลที่ท้าทายความสามารถในการคาดทิศทางทางการเมืองของนักวิชาการได้เป็นอย่างดี

ความไม่มั่นคงของพรรคการเมืองไทย โดย อภิญา จรูญพร ได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพรรคการเมืองในด้านอุดมการณ์ ทฤษฎี ระบบ และการจัดองค์การของพรรคการเมืองไว้อย่างรวบรัด และได้พูดถึงเรื่องราวของพรรคการเมืองไทยเอาไว้อย่างค่อนข้างจะสั้นไป ผู้เขียนได้พยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงสาเหตุแห่งความไม่มั่นคงของพรรคการเมืองไทยเอาไว้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจารณ์เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุปัจจัยภายในองค์การ เรื่องการยึดถือค่านิยมคดอยู่เหนือนโยบาย ซึ่งผู้วิจารณ์เห็นว่าความยุ่งยากทางการเมืองทุกขตกสมัยของไทยมักจะสืบสาเหตุมาจากเรื่องนี้ ทั้งสาเหตุอื่นใดในความอ่อนแอของพรรคการเมืองไทยเริ่มมาจากปัจจัยอื่นเป็นสำคัญ สิ่งที่ผู้วิจารณ์อยากจะท้วงติงก็คือ ในหน้า ๒๐๐ ผู้เขียนได้บรรยายเอาไว้ว่า “...รัฐบาลในสายตาของประชาชนจึงกลายเป็นรัฐบาลที่ทรงไว้ซึ่งพระคุณ (patron government) ให้อำนาจแก่รัฐบาลที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (responsive government) ” ผู้วิจารณ์เห็นว่า เราไม่

สามารถเอาชนะไม่ว่าประชาชนมองรัฐบาลในแง่
นี้ การที่ประชาชนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองและ
พรรคการเมืองอาจจะเป็นเพราะว่า ประชาชนเห็น
ว่า เรื่องการเมืองไม่ใช่เรื่องของชาวบ้าน หรืออีกแง่
หนึ่งก็คือการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่ปลอดภัยนักสำหรับ
ประชาชนที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ ซึ่งถ้าเป็นดังนี้
รัฐบาลในสายตาของประชาชนอาจจะเป็นรัฐบาลที่
อุดมไปด้วยพระเดชที่ประชาชนจะต้องยอมรับและ
ไม่อาจคัดค้านได้ นอกจากนี้ผู้วิจารณ์อย่างจะเสริม
อีกว่า พรรคการเมืองที่มีอายุสั้นทั้งหลายในประเทศ
ไทยมักจะเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งโดยบุคคลใน
วงการเมืองโดยเฉพาะ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง
ไทยก็มักจะได้แก่นักการเมืองประจำการเท่านั้น
การจัดตั้งพรรคการเมืองของไทย ไม่มีการเรียกร้อง
ให้ประชาชนเข้าร่วมในการจัดตั้งแต่เริ่มแรก ฉะนั้น
จึงหวังความสนับสนุนจากประชาชนไม่ได้

กลุ่มอิทธิพล: กำเนิด บทบาท ผู้สร้างและทัศน
ต่อการเปลี่ยนแปลง โดย แสง รัตนมงคลมาส ได้
พยายามที่จะนำหลักการสำคัญของกลุ่มอิทธิพลใน
ทัศนะของชาวตะวันตกมาเปรียบเทียบกับกลุ่ม
อิทธิพลในประเทศไทย ผู้วิจารณ์เข้าใจว่าน่าจะผิด
พลาดในการศึกษาเรื่องนี้แต่เบื้องต้นทีเดียว ผู้เขียน
ได้ยืนยันไว้ในหน้า ๒๑๗ ว่า “...กลุ่มอิทธิพลที่แท้
จริงเท่าที่เป็นอยู่ในสังคมไทย ก็คือสมาคมของชาว
จีน...” ซึ่งผู้วิจารณ์รู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและนำ
ที่จะมีข้อโต้แย้งกันต่อไปมากกว่าที่จะสรุปเอาสั้น ๆ
ในที่นี้ และการที่ผู้เขียนเชื่อเอาอย่างจริงจัง ๆ
ว่ากลุ่มอิทธิพลในไทยมีเฉพาะสมาคมชาวจีนนั้นจะ
จริงหรือ ถ้าถือว่าสมาคมชาวจีนในไทยเป็นกลุ่ม
อิทธิพลจริง กลุ่มนักการทหารชั้นผู้ใหญ่ กลุ่มข้าราชการ
พลเรือนชั้นผู้ใหญ่ กลุ่มครูโรงเรียนราษฎร์
ฯลฯ จะมีสภาพเป็นกลุ่มอิทธิพลได้หรือไม่ และถ้า
ผู้เขียนเห็นว่ากลุ่มชาวจีนไม่ประสงค์จะเข้าไปมีบทบาท
ในการกำหนดนโยบายแต่ใช้เฉพาะการปฏิบัติ
ตามนโยบายแล้วจะเป็นกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองได้

อย่างไร ถ้าจะถือว่ากลุ่มสมาคมชาวจีนในรูปต่างๆ
นั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มผลประโยชน์จะได้หรือไม่อย่าง
ไรก็ตามผู้เขียนก็เห็นด้วยอย่างเต็มที่ในการส่งเสริม
ให้เกิดกลุ่มอิทธิพลขึ้นมาในรูปต่างๆ ให้มีความ
เข้มแข็งเพื่อเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างการปก
ครองในระบอบประชาธิปไตย

สภาพความเป็นประชาธิปไตยของไทย โดย
ปราชา กล้าผจญ ได้พยายามที่จะค้นหาสภาพ
ความเป็นประชาธิปไตยของไทย แต่กว่าจะพบก็ผ่าน
ไปเกือบ ๑๐ หน้าของบทความขนาด ๓๐ หน้าจบ
ปราชา กล้าผจญ ได้นำเอาทฤษฎี และกฎเกณฑ์
ต่างๆ ของระบอบประชาธิปไตยมาเสนอไว้อย่างยืดยาว
ซึ่งบางครั้งก็แยกไม่ออกว่าเป็นหลักการสากล
หรือเป็นหลักโดยเฉพาะของประเทศไทย ดังจะพบ
ได้จากหน้า ๒๔๕-๒๕๐ ขณะที่กำลังพูดถึงกลุ่มผล
ประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยไม่เข้มแข็ง
อยู่นั้น ผู้เขียนก็ยกเอาสาเหตุของความไม่เข้มแข็ง
ของกลุ่มผลประโยชน์ของประเทศไทยมากล่าวว่า
“... ประเทศเหล่านี้มีกลุ่มบุคคลที่รวมกันด้วยเหตุ
ผลทางศาสนา เชื้อชาติ และภาษา ซึ่งมีอิทธิพล
เหนือสมาชิกของกลุ่มอยู่มาก...” คล้ายกับเป็น
การแปลเอามาจากตำราต่างประเทศโดยไม่ได้อัด
กลืนเสียก่อน ในทัศนะของผู้วิจารณ์เห็นว่า บัณฑิต
ทางศาสนา เชื้อชาติ และภาษา หาได้เป็นอิทธิพล
อย่างจริงจังในการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์
หรือกลุ่มอิทธิพลในประเทศไทยแต่ประการใด ผู้
เขียนได้พยายามชักความบกพร่องที่ทำให้ระบอบ
ประชาธิปไตยดำเนินไปอย่างไม่สู้จะดีผลในประเทศไทย
ไว้อย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะการเสนอ
จำกัดอำนาจของฝ่ายบริหารที่ครอบงำอำนาจนิติบัญญัติ
ที่อยู่ดลตอมา โดยผู้เขียนได้ตั้งความหวังเอาไว้ว่าผู้
กุมอำนาจบริหารคงจะหาทางจำกัดอำนาจของตัวเอง
ลงซึ่งผู้วิจารณ์เห็นว่าออกจะเป็นความหวังอันเลื่อน
ลอยอย่างยิ่ง ในทัศนะของผู้วิจารณ์เห็นว่า การมีอ

นางเหนือฝ่ายนิติบัญญัติของอำนาจบริหารคงจะต้องมีอยู่ต่อไปและอาจจะตลอดไป ทั้งนี้เพราะคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทน (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ส่วนใหญ่ตั้งแต่ต้นมาจนถึง ๒๕๑๔ คือกว่าคุณภาพของผู้มีอำนาจในฝ่ายบริหารอย่างเทียบกันไม่ได้ในทุกด้าน การปรับปรุงคุณภาพของฝ่ายนิติบัญญัติจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ไปจากการปรับปรุงคุณภาพของผู้ออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งผู้เขียนก็ได้เสนอแนวคิดเอาไว้แล้ว บทสรุปและข้อเสนอแนะของ ปราชญา กล้าผจญ เด่นที่สุด

การพัฒนาเมืองไทย : การวิเคราะห์และแนวทางเลือกบางประการ โดย มนุชญ์ วัฒนโกเมร ออกจะเป็นบทความที่อ่านเข้าใจยากที่สุด ปวดหัวและเสียเวลาทำความเข้าใจกับศัพท์แสงต่างๆ ที่บัญญัติขึ้นมา รวมทั้งคำศัพท์ที่ไม่ควรจะนำมาใช้ในบทความประเภทนี้ด้วยเป็นต้นว่า อุปสงค์ ปทัสถาน (means) ผลผลิตสุทธิ พันธกิจ มรรควิธี การเมืองแบบปฐมภาพ (tradition) การเมืองแบบผูกพันซ์ (transition) พลังศูนย์แยก (centrifugal) อบรมภาพ สังคมกรรม ฯลฯ นอกจากนี้ประโยคต่างๆ ที่นำมาใช้กับศัพท์แปลกๆ ทำให้อ่านเข้าใจยากยิ่งขึ้นอีก เช่น “...ทกระบบการเมืองจะต้องมีประสิทธิภาพที่จะทำให้วิภาคกรรมได้คลุยกกับอุปสงค์ของสมาชิกในสังคม....” หน้า ๒๗๔ “... การพัฒนาการเมืองได้สะท้อนมิติแห่งกระบวน หรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนาการเมืองก็คือ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาและรูปแบบแห่งระบบกระทำกรของระบบการเมือง....” หน้า ๒๗๒ “... มนุษย์คาดหวังว่าจะได้วิภากรกระจายจ่ายแจกในการมีชีวิตที่ดีขึ้น....” หน้า ๒๗๕ “... ได้สะท้อนให้เห็นถึงระยะเวลาและระดับ องศาของเป้าหมายแต่ละอัน....” หน้า ๒๗๖ “... โดยทั่วไปประชาธิปไตยได้พวยพุ่งลักษณะออกมา ๒ มิติ....” และ “...สมรรถภาพของระบบการเมืองที่สามารถกระจายจ่ายแจก คอบสนองอุปสงค์ความต้องการในทุกๆ แก่งให้แก่ประชาชน และมีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับการแปรเปลี่ยนใน

อุปสงค์ด้วย....” เป็นต้น ความจริงแล้วบทความของ มนุชญ์ วัฒนโกเมร เป็นเรื่องที่น่าอ่านอย่างยิ่ง และมีความเป็นวิชาการอยู่มากทีเดียว แต่น่าเสียดายที่ใช้วิธีเขียนให้อ่านยากโดยไม่จำเป็น ผู้เขียนได้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองมาเสนอไว้อย่างน่าสนใจทีเดียว โดยเฉพาะเป้าหมายที่จะนำประเทศไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ดี ผู้วิจารณ์นี้ออกจะมีความเห็นโต้แย้งผู้เขียนที่กล่าวว่าการเสียดินแดนของไทยให้แก่ชาติตะวันตก (ในยุคล่าอาณานิคม—ผู้วิจารณ์) ทำให้เกิดผลทางอ้อมที่ส่งเสริมความสำนึกในความเป็นชาติเดียวกัน และหากไม่เสียดินแดนในครั้งนั้น ประเทศไทยปัจจุบันอาจจะเกิดปัญหาเชื้อชาติ ทำให้มีการแยกดินแดนได้ เช่น การแยกตัวเป็นอิสระของดินแดนภาคอีสาน และจังหวัดภาคใต้ (หน้า ๒๘๑-๒๘๒) ผู้วิจารณ์ยอมรับในปัญหาดินแดนภาคใต้ (พูดภาษามาลายู) แต่ในดินแดนภาคอีสานนั้น ปัญหาจะไม่เกิดขึ้นเป็นอันขาด ถึงแม้ว่าลาวจะยังรวมอยู่ในประเทศไทยจนปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสาเหตุทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมเดียวกัน แตกต่างแต่เพียงคำเรียกชื่อหมู่บ้านซึ่งเรียกตามชาติตะวันตกที่มุ่งหวังให้เกิดความรู้สึกเป็นคนละชาติคนละเผ่าพันธุ์ขึ้นเพื่อประโยชน์ในการ “แบ่งแยกและครอบครอง” เท่านั้นเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความชอบธรรมทางการปกครอง (หน้า ๒๘๒) ซึ่งผู้เขียนยอมรับว่า ระบบเก่า (สมบูรณาญาสิทธิราช—ผู้วิจารณ์) ได้รับความชอบธรรมโดยความสำคัญอย่างเชื่อดื้อและยอมรับของประชาชน แต่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ระบบการปกครองมีฐานะความชอบธรรมแต่ในทางทฤษฎีเท่านั้น ต่อมาในหน้า ๒๘๓ ผู้เขียนกลับเห็นว่า การปกครองของพระมหากษัตริย์นั้นเป็นความไม่ชอบธรรม “การปฏิวัติล้มล้างฐานะความไม่ชอบธรรมของระบบสมบูรณาญาสิทธิราช .... การล้มล้างฐานะความไม่ชอบธรรมของระบบเก่าเป็นก้าวหนึ่งของการ

มาสู่ระบบเผด็จการแบบอำนาจนิยม....” ถ้าหากผู้เขียนจะให้คำจำกัดความคำว่า “ชอบธรรม” ในทั้งสองลักษณะดังกล่าวให้ชัดเจนก็จะเป็นการดีไม่น้อยในเรื่องความชอบธรรมในปัจจุบันการอ้างเอาความชอบธรรมเพื่อทำอะไรคือมีอะไรออกจะเป็นการอ้างที่เลื่อนลอยและอ้างได้อย่างสม่ำเสมอ ข้อเสนอในการปรับปรุงกระบวนการและกลไกทางการเมืองเพื่อความเป็นประชาธิปไตย และความทันสมัยทางการเมืองที่เสนอไว้ทั้ง ๔ ประการ คือ บูรณาภาพแห่งชาติ ความชอบธรรมของระบบการเมือง ความสภกอมทางการเมือง และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เป็นข้อเสนอที่น่าสนใจที่สุด ซึ่งการวางแผนพัฒนาการเมืองของรัฐควรจะดำเนินไปตามหลักการดังกล่าวนี้แม้จะไม่ทั้งหมดก็ตาม การเสนอให้มีการทอ้งจำสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ น่าจะได้รับการตอบสนองโดยทันที ถึงแม้จะเป็นเพียงตัวหนังสือโดยไม่มีตัวอย่างทางภาคปฏิบัติก็น่าจะเป็นเครื่องฝังใจเยาวชนไทยว่าตนควรจะมีสิทธิประการใดบ้างในฐานะพลเมืองของชาติ การปรับปรุงระบบการปกครองท้องถิ่นให้มีอิสระและสามารถเลียงตัวได้ น่าจะเป็นบทเรียนขั้นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตย

ธิปไตย ถ้าหากต้องการให้ประเทศเป็นประชาธิปไตยจริงๆ

กล่าวโดยสรุปแล้ว สัตว์การเมือง เป็นหนังสือที่เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระน่าสนใจ วิธีการจัดทำหนังสือในแนวนนี้ (โดยการรวบรวมบทความที่คัดเด่น) จะได้รับการจัดทำในโอกาสต่อๆ ไป การจะรอให้มีการเขียนหนังสือในแนวนนี้โดยบุคคลคนเดียวอาจจะเป็นการรอกันนานเกินไป สัตว์การเมือง อาจจะขาดๆ เกินๆ ไปบ้าง เพราะเขียนด้วยผู้เขียนหลายคน แต่ก็ไม่ถึงกับทำให้สับสนแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม สัตว์การเมืองออกจะเป็นหนังสือที่หนักไปบ้างสำหรับผู้ที่ต้องการอ่านเพื่อความสนุก แต่ก็จะให้ประโยชน์มากสำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศ และผู้ที่ต้องการจะศึกษาเรื่องการเมืองของไทยเพื่อ “เตรียมตัว” เป็นนักการเมืองที่ดีในอนาคต แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ไม่มีความต้องการเป็นนักการเมืองไม่ควรอ่าน ทุกคนควรอ่าน โดยเฉพาะนักการเมืองซึ่งอาจจะเป็น “นักการเมืองสมัครเล่น” ในอนาคตควรจะอ่านหลายๆ เที้ยวทีเดียว

ประเสริฐ โธณีพิทักษ์

นครหลวงกรุงเทพ ฯ

ป้าจารย์สาร

ฉบับ โรงเรียนในโลกที่สาม

วางตลาดแน่นอน ต้นเดือน พฤศจิกายน นี้

ข่าวในวงการหนังสือ

ในประเทศ

มาถึงเดือนนี้ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ผู้อาวุ่เกี่ยวกับนายปรีดี พนมยงค์ ก็ยังไม่สงบนิ่ง มาเมื่อไม่กี่อาทิตย์นี้ได้มีกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รวบรวมบทความของนายสุพจน์ ตำนตระกุล นักเขียนที่พยายามเขียนปกป้อง “ท่านปรีดี” มาตั้งแต่ต้น มารวมไว้ในเล่มเดียวกัน ที่น่าสนใจก็คือตัวผู้เขียนเองก็ยังได้มีข้อแถลงด้วยความเชื่อว่า ข้อเขียนของตนถือว่าเป็นสิ่งจะกว่าข้อเขียนของคนอื่น โดยใช้หลัก “กาลามสูตร” มาพิจารณา เราท่านผู้อ่านก็คงจะต้องใช้หลักเดียวกันช่วยพิจารณาด้วยเป็นแน่ในตลอดเวลาที่อ่านหนังสือเล่มนี้ ทำให้นึกขอบใจผู้เขียนทุกคนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มาแต่ต้น ที่ช่วยให้เหตุการณ์ของประวัติศาสตร์ในสมัยนั้นได้แจ่มกว้างมากขึ้นเป็นลำดับ หวังว่ากลุ่มนักศึกษารามคำแหงกลุ่มนี้ คงจะไม่ถูกรับผิดตั้งกรรมการสอบสวนฐานอ้างชื่อมหาวิทยาลัยโดยไม่ขออนุญาตเหมือนกับชมรมคนรุ่นใหม่ที่ออกหนังสือชื่อ *พลัง : ความแฉงเร้นอย่างเรียบง่าย* ซึ่งกำลังถูกสอบสวนอยู่ด้วยวิธีการคล้าย ๆ กับ ภาพยนตร์เรื่อง *The Confession*

มีคราวเล่าจากกลุ่มคณะผู้จัดทำ *ชาวบ้าน* ว่าจะมีการร่วมแรงร่วมใจกันทำออกมาอีก แต่ในรูปแบบใหม่แบบเดียวกับ *ฉัน* อันเป็นหนังสือของโรงงานเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเล่มล่าสุดว่าด้วยเรื่องชุด “เขมรที่รักและขังใจคอคอดกระ” ถึงแม้ออกมาจะไม่ดังพู่ฟ้า แต่ก็แน่นด้วยเนื้อหาสาระและความเห็นที่เป็นตัวของตัวเอง สำหรับหนังสือในแนวเศรษฐศาสตร์ที่น่าสนใจอีกเล่มหนึ่งคือ *รวมบทความและทัศนะเกี่ยวกับงานสหกรณ์* ของนายสุภชัย มนต์ไพบูลย์ ผู้เขียนเป็นคนหนุ่มที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับงานด้านนี้เป็นพิเศษ เขียนอย่างง่าย ๆ แสดงทัศนะอย่างกว้างขวาง เหมาะสำหรับคนทั่วไปอ่าน ถึงแม้จะเป็นเพียงการรวบรวมความเก่า ๆ ที่เคยตีพิมพ์ลงใน *สยามรัฐ* และ *วารสารสหกรณ์* มาแล้ว อันทำให้มีเนื้อหาไม่แปลกซ้ำซ้อนเดียวกันก็ตาม แต่ก็ยังน่าให้อ่านเพื่อหาความรู้ในทางสหกรณ์ทั่วไป

ทางด้านสำนักพิมพ์ศิษย์สยาม หลังจากได้ตีพิมพ์รวมบทความชุดที่ถือกันว่าดีที่สุดของ ส. ศิวรักษ์ ที่ชื่อ

ต้นคิดค้น ออกมาเมื่อเร็ว ๆ นี้แล้วก็ตาม บัดนี้ก็ยังไม่เอาข้อเขียนของนายเสียง เสถียรสุด ในชุด
หลายชีวิตในพงศาวดารจีน มารวมตีพิมพ์ออกเป็นเล่มได้อย่างสวยงาม เนื้อหาในเล่มก็เขียนอย่าง
สั้น ๆ ง่าย ๆ นำอ่านเป็นความรู้ประกอบ หลายคนเป็นตัวละครในหนังสือสามก๊ก ที่เรารู้จักกันดีอยู่
แล้ว แต่ผู้เขียนได้เพิ่มข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ที่น่ารู้ไว้อีก ชาวมีว่าจำนวนจำกัดมาก สำหรับหนังสือ
ภาษาอังกฤษที่เขียนโดยคนไทยและตีพิมพ์ในเมืองไทยที่น่าสนใจเล่มหนึ่งคือ *The Nanyang Chinese*
ซึ่งวิระพล สารสิน เป็นผู้เขียน สถาบันศึกษาเอเชีย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ เป็นผู้จัดพิมพ์ คำว่า
จีนนัชายาง ในที่นี้หมายถึง ชาวจีนโพ้นทะเลซึ่งอพยพมาอาศัยอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่อง
นี้เป็นการศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะ บทบาท และปัญหาของชาวจีนนัชายางอย่างกว้างขวาง
พอสมควร ชาวจีนเหล่านี้มีอยู่ถึง ๑๒ ล้านคน และมีบทบาทอย่างมากทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ
และวัฒนธรรม จนได้ชื่อว่า “ยิวแห่งบูรพาทิศ” นอกจากนั้นความเป็นชนหมู่น้อยของชาวจีนนัชายาง
เอง ก็ยังก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเชื้อชาติ และวัฒนธรรมแก่ประเทศต่าง ๆ ในแถบนี้ หนังสือเล่มนี้
นายสมศักดิ์ ชูโต เป็นบรรณาธิการ

มาระยะนี้บ้านเราคงจะมีการจัดประกวดบทประพันธ์กันมากขึ้น ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ก็มีการจัด
ประกวดเรื่องสั้น ถ้าสนใจก็เขียนไปขอรายละเอียดได้ ส่วนทางมูลนิธิเสฐียรโกเศศ - นาคะประทีปก็ได้
จัดประกวดวรรณกรรมที่ดีเด่น โดยดูจากผลงานของนักเขียนไทยที่ผ่านมาในปัจจุบัน นับว่ามีรางวัลสูง
และได้กรรมการที่มีความสามารถจริง ๆ เป็นผู้พิจารณาตัดสิน นอกจากนั้นยังจะมีการจัดให้นักเขียน
ที่ได้รับรางวัลไปพุดถึงงานของเขาในวันเปิดนิทรรศการแสดงผลงานของเสฐียรโกเศศและนาคะประทีป
ที่ห้องสมุดอนุমানราชชน หอสมุดแห่งชาติ ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ปีนี้ด้วย นอกจากนั้นทางคณะกรรมการ
ยังใคร่ขอความร่วมมือมายังนักอ่านนักเขียนที่มีภาพของนาคะประทีป ว่าถ้าท่านผู้ใดมีใคร่จะ
อนุญาตขอยืม หรือขออนุญาตถ่ายแบบเพื่อนำไปร่วมแสดงในงานนิทรรศการครั้งนี้ ถ้าท่านผู้ใดสนใจ
และเห็นความสำคัญ ก็ขอให้ติดต่อไปยังนายชรรค์ชัย บุนปาน เลขาธิการมูลนิธิฯ ได้ที่หนังสือพิมพ์
ไทยรัฐ

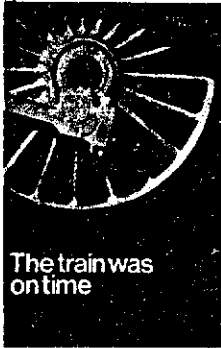
ต่างประเทศ

บทความที่กล่าวถึงการเมืองระหว่างประเทศไทย ภายหลังจากปฏิวัติ ๑๔ พฤศจิกายน และเกี่ยวพันกับอดีตรัฐมนตรีถนัด คอมันต์ ทำให้บทความเรื่องหนึ่งของ รอส เทอริลล์ (Ross Terrill) ซึ่งตีพิมพ์ใน *แอตแลนติก* กำลังเป็นที่กล่าวขวัญกันอย่างมากในขณะนี้ ก่อนหน้านั้นมีหนังสืออีกเล่มหนึ่งของเทอริลล์คือ “๘๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ล้าน: ประเทศจีนอันแท้จริง” (800,000,000 : The Real China) หนังสือเล่มนี้บรรดาผู้เชี่ยวชาญประเทศจีนและนักวิจารณ์กล่าวว่า เป็นรายงานเกี่ยวกับประเทศจีนที่ดีที่สุด มีรายละเอียดของการดำเนินชีวิตบนผืนแผ่นดินใหญ่ การวิจัยทางเลือกในนโยบายด้านต่างประเทศของจีน บางส่วนของหนังสือเล่มนี้เคยตีพิมพ์ในนิตยสาร *แอตแลนติก* และได้รับรางวัล “อนุสรณ์ จอร์จ พอลล์” ในฐานะ “เป็นความสำเร็จอย่างใหญ่หลวงของการรายงานข่าว” และยังได้รับรางวัล นิตยสารแห่งชาติ ในฐานะเป็น “ความสำเร็จของกองบรรณาธิการในการเสนอข่าว”

หนังสือที่เกี่ยวกับประเทศไทย โดยนักเขียนชาวต่างประเทศในขณะนี้มียุ่เล่มหนึ่งที่น่าสนใจคือ *การศึกษาทางสังคมและเศรษฐกิจในการพัฒนาของไทย* (Thailand: Social and Economic Studies in Development) ซึ่ง ที.เอช. ซิลคอค (T.H. Silcock) เป็นบรรณาธิการ *การพัฒนาเศรษฐกิจทางการเกษตรของไทย* (The Economic Development of Thai Agriculture) โดย ที.เอช. ซิลคอค และ *การเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรและทางเลือกของชาวนาไทย* (Agricultural Change and Peasant Choice in a Thai Village) โดย ไมเคิล มัวร์แมน (Michael Moerman) หนังสือเล่มแรกของซิลคอคประกอบด้วยคำอธิบายและการวิจัยถึงอุปนิสัยที่เป็น “ธรรมชาติ” ของประชากรในประเทศไทยโดยมีนักวิจัยเขียนไว้หลายคนด้วยกัน ในบทซึ่งตั้งชื่อไว้อย่างน่าเบื่อว่า “เงินและการธนาคาร” และ “การสนับสนุนอุตสาหกรรมและโครงการ” นั้น แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในปฏิกริยานันสลบซับซ้อนของกิจกรรมทางการเมืองและเศรษฐกิจของไทย ซิลคอคได้ให้ข้อสังเกตที่สำคัญไว้ ๒ ประการคือ ประการแรกระบบเศรษฐกิจของไทยนั้นตกอยู่ในมือของชาวจีนซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับนักการเมือง ประการที่สองบรรดานักการเมืองซึ่งเป็นผู้ควบคุมเศรษฐกิจนั้นส่วนใหญ่เป็นพวกทหารซึ่งได้รับผลประโยชน์จากพ่อค้า สำหรับหนังสือของมัวร์แมน ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในทางเกษตรกรรมของไทยนั้น ได้เขียนแสดงถึงช่องว่างระหว่าง ความเจริญก้าวหน้าของการเกษตร

แผ่นใหม่ ซึ่งประกอบด้วยรตแตรคเตอร์และสถานีวิทยุ กับความยากจนของชาวนาไทยที่ยังหวังพึ่ง
ธรรมชาติเบอบนตามมีตามเกิด

ข่าวล่าสุดเมื่อกลางเดือนนี้ ทางสภาวรรณคดีแห่งกรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดนได้ประกาศว่า ไฮน์ริช บอล (Heinrich Böll) นักเขียนชาวเยอรมัน เป็นผู้ได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณคดีประจำปีนี้ ภายหลังจากที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าสู่สภาวรรณคดีเพื่อรับรางวัลโนเบล พร้อมกับ กรุนเตอร์ กราส (Günter Grass) นักเขียนชาวเยอรมัน อีกคนหนึ่ง ซึ่งมีชื่อรู้จักกันดีในหมู่นักเขียนร่วมสมัยของยุโรปยุคใหม่

ไฮน์ริช บอล เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๗ เขามาจากครอบครัวช่างไม้ ซึ่งอพยพมาจากฮอลแลนด์ เคยศึกษาวรรณคดีมาก่อนไปเป็นทหาร ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เคยได้รับบาดเจ็บจากการสู้รบและถูกจับเป็นเชลย ไฮน์ริช บอล มีชื่อทั้งในเชิงการเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย และบทละคร เขาเป็นกลุ่มนักเขียนเยอรมันรุ่นใหม่หลังสงคราม ซึ่งได้ถ่ายทอดงานทางวรรณกรรมของเยอรมันสืบต่อจากกลุ่มที่ได้เริ่มไว้ก่อนสงคราม สิ่งที่ ไฮน์ริช บอล มองเห็นในผลงานส่วนใหญ่ของเขาคือความเปล่าเปลี่ยวทางวิญญาณ ประเทศเยอรมันที่เหลือแต่ซากเพราะผลของสงคราม ความระส่ำระสายทางจิตใจและศีลธรรมทำให้ทหารเยอรมันที่รอดชีวิตกลับมา บ้านพบว่าโลกที่เหลืออยู่ของพวกเขาคือโลกซึ่งมีแต่ความไร้แก่นสาร ไฮน์ริช บอล เริ่มงานเขียนของเขาด้วยความรู้สึกต่อต้านสงคราม แสดงความทรงจำอันปวดร้าวทางด้อยค่า และเสนอภาพของชีวิตคนชั้นกลางเยอรมันหลังสงคราม ที่มีชีวิตอยู่ต่อมาอย่างหน้าไหว้หลังหลอก นวนิยายของ บอล ที่แปลเป็นภาษาอังกฤษพิมพ์แพร่หลายแล้วมีอยู่หลายเรื่อง ที่อยากขอแนะนำไว้ ณ ที่นี้ ก็มี *The Clown*, *Billiards at Half - Past Nine* และ *The Train was on time*.

ปัจจุบัน ไฮน์ริช บอล ดำรงตำแหน่งในฐานะประธานของ *เพนคลับ (P.E.N. Club)* ซึ่งสมาคมภาษาและหนังสือของเราได้ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ©

ผู้สื่อข่าววรรณกรรม

บรรณาธิการ

ฉบับนี้ ท่านคงมองเห็น *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* เปลี่ยนแปลงจากระบบเดิมมาเป็นระบบออฟเซทตลอดทั้งเล่มแล้ว เราคิดว่าปัญหาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความไม่มีประสิทธิภาพของการพิมพ์ระบบเดิมคงจะหมดไป และคงช่วยให้ท่านรู้สึกคุ้มค่ามากขึ้น เมื่อเปิดหนังสือของเราอ่านตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย ในฉบับนี้เป็นการเริ่มประเดิมให้ท่านผู้อ่านได้เปรียบเทียบดู ก่อนที่ท่านจะควักเงินจากกระเป๋าเพิ่มขึ้นอีก ๑ บาท ว่าคุ้มค่าหรือไม่ เพียงใด ตั้งแต่ฉบับหน้า เราจะทำแนวเรื่องว่าด้วย *กามารมณ* และ *สังคมไทย* ออกมาเป็นฉบับสุดท้ายของปีที่ ๑๐ และเป็นฉบับส่งท้ายปี ๒๕๑๕ เราจะใคร่ขอถือโอกาสนี้เพิ่มราคา *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* เฉพาะกระดาษปรูฟมัน จากราคา ๕ บาทเป็น ๖ บาท ส่วนกระดาษปอนด์อย่างดีซึ่งพิมพ์ขึ้นเฉพาะจำนวนผู้สมัครเป็นสมาชิก เพื่อให้สิทธิแก่ท่านผู้เป็นสมาชิก เราจะยังจำหน่ายราคา ๘ บาทตามปรกติ และค่าบำรุงสมาชิก *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ก็จะคงเป็นเพียงปีละ ๘๐ บาทต่อไปตามเดิม ดังนั้น ท่านที่จะสมัครเป็นสมาชิกของเราในปีต่อไป จึงไม่ต้องส่งเงินเพิ่มมาแต่ประการใด ท่านส่งค่าบำรุงสมาชิกมาในอัตราเดิมปีละ ๘๐ บาทก็จะได้รับหนังสือเหมือนกับที่เคยได้รับมา ในกรณีนี้ ท่านที่อยู่ในจังหวัดต่างไกลและไม่อาจหา *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ตามแผงหนังสือในจังหวัดของท่านได้ หากท่านได้สมัครเป็นสมาชิกของเราเสียแต่ต้นปี ก็คงจะเป็นความสะดวกแก่ท่านและเป็นกำลังใจแก่เราที่จะผลิตหนังสือให้มีเนื้อหาเข้มข้นยิ่งขึ้น แต่ก่อนนี้ เมื่อเราทำหนังสือขึ้นมาปีแรก ก็ตีพิมพ์เพียง ๕๐๐ เล่มเท่านั้น เพราะคิดว่าหนังสือประเภทนี้คงจะจำหน่ายได้เฉพาะกลุ่มหนึ่งต่อมา เมื่อหนังสือของเราได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เราจึงคิดว่าจะต้องลงมาสู่ผู้อ่าน เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและทัศนะต่าง ๆ อันเป็นการให้ข่าวสารและสื่อสารความหมายออกไปสู่ประชาชนคนอ่านมากกลุ่มยิ่งขึ้น การที่เราลดจากราคา ๑๐ บาทเมื่อสมัยเดิม มาเหลือเพียง ๕ บาทนั้นก็ย่อมเป็นประจักษ์พยานยืนยันเจตนาที่จะขยายหนังสือของเราออกไปสู่ผู้อ่านได้ดี และบัดนี้ ความจำเป็นจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงระบบพิมพ์ เราจึงขอรบกวนท่านในการเพิ่มราคาขึ้นเป็น ๖ บาทตั้งแต่นั้น

เดือนธันวาคมเป็นต้นไป ถ้าท่านจะเปรียบเทียบกับหนังสือรายเดือนในท้องตลาดเล่มอื่น ๆ กบการดำเนินงานภายในกองบรรณาธิการของเรา เราก็อยากขอให้ท่านเห็นใจต่อเหตุผลดังกล่าวของเราอย่างยิ่ง

อนึ่ง บรรณาธิการใคร่ขอชี้แจงให้ท่านทราบว่า เนื่องจากคณะกรรมการ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ชุดก่อน อันประกอบด้วย นายฉัตรทิพย์ นาถสุภา จากคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายบรรณินิ ศรีสฐบุตร์ จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายวารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ จากคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นายวิรุยุทธ วิเชียรโชติ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และนายยงยุทธ ยุทธวงศ์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ เป็นประธานคณะกรรมการ นั้น บัดนี้เนื่องด้วยท่านผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ มีกิจที่จะต้องไปศึกษาต่อและทำการวิจัยในต่างประเทศ บางท่านก็ต้องเดินทางไปตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์มหาวิทยาลัยกับต่างประเทศ ประกอบกับนโยบายหลักส่วนใหญ่ของ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* คณะบรรณาธิการก็ได้วางไว้เป็นรากฐาน โดยได้ร่วมปรึกษารื้อกับบรรณาธิการมาแต่ต้น และมีได้เข้ามาก้าวกายอำนาจทางบรรณาธิการแต่ประการใด บรรณาธิการเองได้รับความรู้และทัศนะต่าง ๆ มาช่วยทำให้หนังสือเข้มแข็งขึ้น ก็เพราะท่านเหล่านี้ช่วยแนะนำและบางท่านก็ร่วมเขียนและส่งบทความต่าง ๆ มาให้เป็นประจำมิได้ขาด

ดังนั้น เนื่องจากการสลายตัวดังกล่าวของคณะบรรณาธิการ จากการประชุมของกรรมการสมาคมบรรณาธิการจึงได้เสนอขอให้ *คณะที่ปรึกษา* ขึ้นแทน *คณะบรรณาธิการ* และ *ประธานคณะบรรณาธิการ* ซึ่งได้ยุบลงรวมกับคณะกรรมการพิมพ์ ของสมาคม โดยได้เสนอให้คณะที่ปรึกษาชุดใหม่ ประกอบด้วย นายพันศักดิ์ วิญญรัตน์ นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ และนายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ เพื่อจะได้ร่วมปรึกษารื้อและให้ข้อคิดเห็นทางวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนร่วมเสนอแนะประเด็นสำคัญอันจะทำให้ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ขยายตัวออกไปสู่สาธารณชนมากยิ่งขึ้นต่อไป จึงใคร่ขอแถลงไว้ ณ ที่นี้ด้วย ๑

สมาชิกในต่างประเทศขอรับและชำระค่าบำรุงได้ที่ผู้แทนของเรา
ตามรายนามดังกล่าว โดยโอนเงินตราในประเทศนั้น ๆ

ค่าสมาชิก	กระดาษปอนด์	ปีละ ๑๕๐ บาท
	กระดาษปริ๊ฟมัน	ปีละ ๑๒๐ บาท
ชายปลีก	กระดาษปอนด์	เล่มละ ๑๖ บาท
	กระดาษปริ๊ฟมัน	เล่มละ ๑๒ บาท

Our Agent

BRITAIN

The Treasurer *Wat Thai* 99 *Christ Church Road, East Sheen, S.W. 14.*
Prayote Mankongdee, *C/O Samaggi Sara 28 Princes Gate London S.W. 7 U.K.*
Rungsun Thanapornpun, *Churchill College Cambridge, CB 3 ODS.*

FRANCE

Dhawatchai Dhanabatara, *Ambarasade Royale de Thailande 8, rue Greuze, Paris XVIème.*

GERMANY

Chanai Kongchum, *53 Bonn/Bad Godesberg Friedrich Ebert STR, 69, a.*

AUSTRIA

V. Jayanama, *Royal Thai Embassy Renngasse 4, Vienna 1010.*

CANADA

Mrs. S. Usher 3959 West 36 Avenue
Vancouver 13, B.C.

INDIA

Rainan Arunrunsi, *17 Mumtaz Hostel Aligarh Muslim University (U.P.)*
Wiboon Shamsheun, *2128 Sector 15-C Chandigarh*

JAPAN

Tanya Phonanan, *C/O M.F. Hideo Higuhsi 1-16-11 Naka, Kunitachi-Shi 186*
Prayoon Shioatana *G/O KANSAI FOREIGN Student House 20-73, 3-Chome. Tsugumeda, Osaka FU.*

LAOS

(1500 KIPS)
Leo S. Sudham, *Suchinda, 64, Sithom Rd. Veintiene.*

หนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ รายเดือน
มีจำหน่ายตามตัวแทนและร้านหนังสือ
ต่างประเทศต่อไปนี้

PHILIPPINES

Chanchai Ungpakorn, *Student Department Royal Thai Embassy, Commercial Center, P.O. Box 49, Makati, Rizal, D-708*

U.S.A.

S. Ramitanond, *56 C, Hasbrouck Aps. Ithaca, N.Y. 14850*

Chattip Nartsupha, *406 Tropicna Apt. Hotel, 1630 L.M. Guerrero St., Maalte, Manila.*

Boonchoo Kulvarayudha, *308 E 18th St. N.Y.C. (Apt 4 A).*

Banlue Xanthadisai, *Graduate School of Business Univ. of Chicago, Chicago, Ill. 60637*

Aran Patanothai, *Agronomy Dept. College of Agriculture Iowa State University, Ames Iowa 50010*

Vanich Pluwangkun, *Box 60116 N.W. Station, Okalahomo City, Okla 73106*

Apichai Puntasen, *CIO Graduate Program in Economic Development, Garland Ave., Vanderbilt University, Nashville, Tennessee 37208*

Chai-Siri Smuthawanich *914 A Egle Heigh Apartment Madison, Wisconsin 53705*

T. Aphornsuwan, *River Station, Box. 5264, Rochester, N.Y. 14627*

Phorani Nathadeja, *38-204 N., Mc. Kinley Avenue, Athens, Ohio 45701*

Vichai Tantradhuvudh, *Perkins Hall, Room No. 50, Harvard University, Cambridge Massachusetts 02138*

ชุดสมัคร
ฉบับ
นี้

หนังสือเล่มใหม่ของ
พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณณวณฺโณ
วารสารกตกอนต้นขันธ์

ฐานที่พ้ออากาศสหรัฐ ฯ ที่อุตะเปา

เจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหมสหรัฐเปิดเผยว่า มีทหารอากาศอเมริกันราว 49,000 คนอยู่ในประเทศไทยพร้อมด้วยเครื่องบินรบร่วม 500 ลำ หลังสงครามเวียดนามยุติ ทหารสหรัฐจะรักษาเครื่องบินบางส่วนไว้ในประเทศไทย กามลัทธินิกสันและสนธิสัญญา สปอ.

สงครามอินโดจีนยุติแล้ว ? (กัตนะซี เหมนเอ็ย)

ข้อตกลง ๙ ข้อของสหรัฐ ฯ และเวียดนามเหนือ

วิทยุขานอยรับฟังที่กรุงโตเกียวแถลงข้อตกลง ๑ ข้อระหว่างเวียดนามเหนือกับสหรัฐ ฯ

1. สหรัฐอเมริกาจะรับรองอิสรภาพ เอกราช ความมั่นคงและสิทธิในอาณาเขตของเวียดนาม
2. หลังจากการลงนามในสัญญา 24 ชั่วโมง สหรัฐจะหยุดการทิ้งระเบิด และการวางทุ่นระเบิดปิดล้อมเวียดนามเหนือ จะมีการหยุดยิงทั่วเวียดนามใต้ ทหารอเมริกันและทหารพันธมิตรทั้งหมดจะถอนตัวออกภายใน 60 วัน
3. หลังจากการลงนามในสัญญาสันติภาพ จะเริ่มการปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเชลยศึกกันทันที
4. ในการหยุดยิง ฝ่ายบริหารสองฝ่ายในเวียดนามใต้ (คือรัฐบาลเวียดนามใต้และเวียกง) จะปรึกษาหารือกันเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งรัฐบาลผสมต่อไป
5. การรวม เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้ ให้เข้า

ด้วยกันจะต้องกระทำด้วยวิธีสันติ

6. จะมีการ จัดตั้ง คณะกรรมการ ระหว่าง ชาติ เพื่อควบคุมและ สังเกต การณ์ การ ทหาร และ จะมีการ ประชุมระหว่างชาติเกี่ยวเนื่องด้วยปัญหาเวียดนามภายใน 30 วัน
7. เอกราชและความเป็นกลางของเขมรและลาว จะต้องได้รับการรับรอง จากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องในสงครามเวียดนาม สหรัฐอเมริกาจะหยุดการปฏิบัติการทางทหารทุกประการในลาวและเขมร ถอนทหารออกจากดินแดนทั้งสองและไม่ส่งทหารเข้าไปใหม่
8. การยุติสงครามครั้งนี้จะเป็นการเริ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนามเหนือ โดยสหรัฐอเมริกาจะช่วยเหลือปฏิรูปเวียดนามเหนือด้วย
9. สัญญาสันติภาพจะมีผลโดยทันทีหลังจากการลงนามโดยสหรัฐอเมริกาและเวียดนามเหนือ

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW, MONTHLY

No. 11 Vol. 10 November 1972

	4	About this issue
	5	Letter to the Editor
	5	Leading Article: Nixon or McGovern?
		Cover Story
Our Correspondent	10	Interview / Joseph Fischer
Editorial Staff	18	Indochina Peace Plan (tr.)
L.D. Bronstien	20	A Short History of the Second American Revolution
Santi Maharaja	37	American in Laos
S. Sivaraksa	46	Cultural Relationship in Future
Pansak Vinyaratn	57	Man and Book: O.S.S. The Secret History of America's First CIA
Chaianan Smuthavanitch	64	Man and Idea: Thienwan
Charwit Kaset - Siri	74	Man and Film: The King of White Elephant
Mihla Charli	85	A Poem / White Color
Ravi Domephachan	73	A Poem / The People
David Diop	78	A Poem / Africa (tr.)
Nangnoi Pongsamatr	80	A Short Story / The Parasite
Likhit Dhiravagin	86	The Wind - Wall / Make Our Society Safe
Yuvadi Phopipatana	88	Man and Environment / Minamata Disease
	96	Book Review
	104	Book-shelf News
	108	Editor

President Puay Ungphakorn
Advisory-Board: Pansak Vinyaratn, Rongsun Tanapornpan, Sulak Sivaraksa
Editor in Chief: Suchart Sawadsri

The Social Science Review
OFFICE: Chula Soi 2, Phya Thai Rd., Bangkok Thailand.
Tel. 57622

Printed by Sivaphorn Limited Partnership
74 Soi Rajjapathan, Makkasan,
Bangkok, Thailand.
Tel. 515752, 522639

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศิวพร นายธรรม วันทนนท์ คูพิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๕๕
๑๕ ซอยรัชฎ์ภัณฑ์ แขวงนิคมมักกะสัน นครหลวงฯ โทร. ๕๑๕๗๒, ๕๒๒๖๓